

การศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ
จังหวัดอุตรดิตถ์

STUDY AND DEVELOPMENT OF HANDWOVEN PRODUCTS

FOR UTTARADIT

ปริญญาโท เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีอุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2552

KMITL-2009-ED-M-222-015

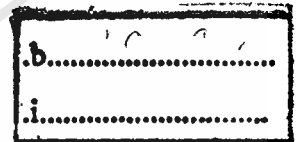
สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ
จังหวัดอุดรดิตถ์

STUDY AND DEVELOPMENT OF HANDWOVEN PRODUCTS
FOR UTTARADIT

อังกาบ ศักดิ์
AUNGKAB SAKDEE

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 95053
วัน,เดือน,ปี..... 20 พ.ศ. 2552

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตรอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2552

KMITL-2009-ED-M-222-015

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**STUDY AND DEVELOPMENT OF HANDWOVEN PRODUCTS
FOR UTTARADIT**

AUNGKAB SAKDEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2009

KMITL-2009-ED-M-222-015

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์
Study and Development of Handhowen Products for Uttaradit
นักศึกษา นางสาวอังกาบ ศักดิ์
รหัสประจำตัว 47065330
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ดิบุญมณี, รศ.ชุมแพ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สารีบุตร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์	รศ.สถาพร ดิบุญมณี, รศ.ชุมแพ	
รศ.สถาพร ดิบุญมณี, รศ.ชุมแพ	รศ.อุดมศักดิ์ สารีบุตร	
รศ.อุดมศักดิ์ สารีบุตร	ดร.อภิศักดิ์ สีนุรักษ์	
ดร.อภิศักดิ์ สีนุรักษ์	รศ.นพคุณ นิษามณี	
รศ.นพคุณ นิษามณี	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 3 กุมภาพันธ์ 2552 เวลา 08.00 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ห้อง ก 407 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่.....3.....เดือน.....สิงหาคม.....พ.ศ. 2552

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อนักศึกษา

อังกาบ ศักดิ์

รหัสประจำตัว

47065330

ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

สาขาวิชา

เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

พ.ศ.

2552

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ สถาพร คิบุญมี ณ ชุมแพ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สารินูตร

บทคัดย่อ

การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ (2) เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมผ้าทอมือคือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 56 คน ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัดอุตรดิตถ์รวมไปถึงแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส จำนวน 34 คนและผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ และงานวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ แบบบรรยายผล การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปว่า

1. ลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.1 กลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ส่วนใหญ่เป็นหญิง โดยมีอายุ โดยมีอายุที่ 36-45 ปี ร้อยละ 48.22 ประสบการณ์ในการทอผ้าส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 92.86 มีอาชีพหลัก คือ การทำสวนทำไร่ ร้อยละ 69.64 และสมาชิกหลักของกลุ่มทำหน้าที่ทอผ้า ร้อยละ 37.50

1.2 ลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่ได้จากไหม รองลงมาเป็นฝ้าย สีที่ใช้ในการย้อมได้มาจากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งสีหลักที่ใช้ในการตกแต่งได้จาก คราม ครั่ง คำแสด มะกอบ มะเกลือ สมอ เป็นหลัก กรรมวิธีในการทอยังคงทอด้วยมือโดยใช้เทคนิคการจก การยกเขา และมีการพัฒนาเป็นทอที่กระดุกในปัจจุบัน การเย็บและประดับตกแต่ง

ผ้า มี 2 วิธี คือ การเย็บด้วยมือ ส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสาน เรียกว่า สนาทางแลน สนาทางสิงห์ จ่องเอวบก เข้าคูกขึ้น และวิธีใช้จักรอุตสาหกรรมในการเย็บ หลังจากการเย็บแปรรูปแล้ว จะนำเม็ดเงินมาประดับตกแต่ง ลายที่ใช้ในการทอยังใช้ลายโบราณที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ ลักษณะเด่นของผ้าทอชาวอำเภอลับแลคือการใช้ผ้าต่อกัน 3 ส่วน โดยใช้สีหลักคือสีขาว และสีแดง

2. ออกแบบและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

2.1 ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือมีความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือในสัดส่วนที่ต่างกันอย่างไรเห็นได้ชัดโดยมีความต้องการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารมากที่สุด ร้อยละ 55.98 ซึ่งขนาดที่เหมาะสมในการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์มากที่สุดคือ 4 ที่นั่ง ร้อยละ 74.81 และมีความต้องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ ผักตบชวาสาน ร้อยละ 28.63 ไม้สัก ร้อยละ 21.37 และไม้ไผ่ ร้อยละ 11.96

2.2 การประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน เลือกแบบที่จะนำมาผลิต ได้แก่ รูปแบบที่ 2 แบบวงกลม ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($X = 4.50$) เมื่อพิจารณารายด้านรวมพบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.24$) ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$)

2.3 การสอบถามความคิดเห็นของรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ เลือกรูปแบบที่ 2 แบบวงกลม ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($X = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้านรวมพบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.46$) ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.46$) และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

3. ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น

พบว่าผู้จำหน่ายและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.54$) เมื่อพิจารณารายด้านรวมพบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.50$) ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.44$)

Thesis Title	Study and Development of Handwomen Products for Uttaradit
Student	Aungkab Sakdee
Student ID.	47065330
Degree	Master of Science in Industrial Education
Program	Industrial Design Technology
Year	2009
Thesis Advisor	Associate Professor Stapon Deebunmee na Chumpair
Thesis Co- Advisor	Associate Professor Udomsak Saributr

ABSTRACT

The purposes of this study are studying the unique of local textiles and developing products of handy crafted textiles from Uttaradit province. Moreover, a researcher also survey satisfactions of each group of people for designed and developed handy crafted textiles.

There are 3 sampling groups of this study. The first group is 56 persons of Namsaitai's farmer housewife group, Chaichumpon, Lub Lae, Uttaradit, who produce the textiles. The second group is 34 persons of the seller group in Uttaradit province including in Warorod market, Chiang Mai province where a big market of textiles is. The Third group is 200 persons of buyer. The researcher use questionnaires for getting the answers describing and analyzing these data shown on percentage values, arithmetic means, and standard deviations.

For the first group, 82.14% of this group is woman. 48.22% of them are between 36-45 years old. 93% of them have experience in textiles more than 10 years. Nearly 70% of them are farmer. The specific characters of the textiles are materials, dying, weaving and cutting. They usually use silk and cotton for weaving and use natural color for dying such as a deep violet blue, a sealing wax, Kumsad, Makay, an ebony, and a fruit of tree of the genus Terminalia. They prefer giving a bright color on textiles and using hands for weaving. There are many types used for dying such as kanyok, kanyokkao, and developing to be torkeekratuk nowadays. The 2 ways of sewing and decorating are using hand and machine. They saw by hands in many ways such as Hang Lan, Hang Sing, Jong Aew Gob, and Kaw Dook Sing sawing. For mechanic sawing, after finish sawing they decorate textiles by small silvers. They use many ancient decorative designs

such as major strip, minor strip, vegetable strip, and animal strip. The outstanding of Lùb Lae textile is using 3 parts of textiles colored white and red following ancient believing.

A study of demand of handy crafted textiles in Uttaradit show that 41.5% of the sellers and the buyers make a decision to buy by a useful of product and 29.97% by color and beauty. 55.98% of them prefer textiles on a dining-table such as a table-cloth or a handkerchief. They prefer blue color 58.12% and white color 25.20%. Furthermore, they prefer materials found in local area to make with textile. They also use a Java weed (a water hyacinth) and teak 28.63% and 21.37% by respectively for the textiles. In addition, the specialists prefer products type number 2, 4.58 points from 5 points, that are good for useful, beautiful, and feasibility of production. And they prefer products type number 3, 4.40 points from 5 points.

A study of satisfactions of sellers and buyers of the textiles which were designed and developed shows that more proportion of this group is women age between 36 and 45. They work as government officer who have income between 30,001 to 50,000 baht per month. They satisfy these products which were designed and developed at 4.54 points. Focusing on useful of the products, they satisfy at 4.50 points. For on beautiful of the products, they satisfy at 4.51 points and 4.44 points on feasibility of production repectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สารินุต อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและช่วยตรวจสอบ ตลอดจนการปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ รองศาสตราจารย์นพคุณ นิสามณี ดร.อภิศักดิ์ สีนุภัก คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์ ดร.รติ ธนารักษ์ และ อาจารย์วันชัย พวงลัดดาวัลย์ ที่ช่วยในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ และให้ คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิประสาทความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อัน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบ ความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์เพียงจิตต์ มาประจง ดร.รัฐไท พรเจริญ อาจารย์อัจฉรา ไล่สัตว์ไกล และ ผศ.สรารุณี สิทธิกุล ที่ให้ความกรุณาและเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำและแนวทางใน การออกแบบ

ขอขอบพระคุณ คุณสินवल หมวกทอง ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำใสได้ และ สมาชิกกลุ่มทุกท่าน ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ผ้าทอมือทั้งในและต่างจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ช่วยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อภาวิน คุณแม่ท่อนจันทร์ ศักดิ์ ญาติพี่น้อง และคุณอรุณเดช บุญสูง ที่ได้ให้ความรักและกำลังใจ ให้ความสนับสนุน และช่วยเหลือในทุกด้านตลอดมา

ขอขอบคุณผู้บริหารผู้เป็นที่เคารพยิ่ง อาจารย์พี่เลี้ยง พี่ร่วมงาน พี่งเพื่อน ลูกศิษย์ที่น่ารัก และบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นกำลังใจต่อผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอบคุณทุกอุปสรรค และคำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาแก่ผู้วิจัย คุณค่า และประโยชน์ใด ๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ บุพการีผู้มีคุณ และครูอุปชาอาจารย์ทุกท่าน ด้วยความรักและเคารพยิ่ง

อังกาบ ศักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดอุดรดิตถ์.....	7
2.2 การเปรียบเทียบศักยภาพของชุมชนทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์.....	10
2.3 เอกลักษณะเฉพาะถิ่นผ้าทอมือในจังหวัดอุดรดิตถ์.....	24
2.4 เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการผลิต ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ.....	44
2.5 หลักการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าทอ.....	54
2.6 แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ.....	57
2.7 แนวโน้มของผลิตภัณฑ์สิ่งทอในประเทศไทยและสถิติสิ่งทอไทย.....	66
2.8 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	70
2.9 อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดโต๊ะรับประทานอาหาร.....	74
2.10 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย.....	81
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	88
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล.....	88
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
3.3 การพัฒนารูปแบบหัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี.....	91
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	130
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	130
5.2 ผู้ให้ข้อมูล.....	130
5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	131
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	132
5.6 สรุปผลการวิจัย.....	132
5.7 อภิปรายผลการวิจัย.....	133
5.8 ข้อเสนอแนะ.....	134
บรรณานุกรม.....	136
ภาคผนวก.....	139
ภาคผนวก ก.....	140
ภาคผนวก ข.....	152
ภาคผนวก ค.....	165
ภาคผนวก ง.....	175
ภาคผนวก จ.....	197
ประวัติผู้เขียน.....	216

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จุดเด่นของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตาม โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ปี 2549	11
2.2 แสดงสีที่ได้จากการย้อมสีจากธรรมชาติ.....	48
2.3 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคเส้นใย(ปี 2543-2548).....	69
2.4 ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนผ้าปูโต๊ะ	71
2.5 ขนาดทั่วไปของที่นอน.....	72
2.6 ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของผ้ารองจาน.....	72
2.7 คุณลักษณะที่ต้องการอื่น ๆ	73
2.8 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรระดับต่าง ๆ	82
3.1 ตารางดำเนินการวิจัย.....	95
4.1 แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	98
4.2 แสดงจำนวน และคำร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	110
4.3 แสดงความถี่และคำร้อยละความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ ของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ.....	112
4.4 แสดงจำนวน และคำร้อยละความต้องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค.....	113
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรม จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนาารูปแบบ จากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	116
4.6 แสดงจำนวน และคำร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ด้านความคิดเห็น ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและ พัฒนาารูปแบบ.....	118
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรม จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนาารูปแบบ จากผู้จำหน่าย และผู้บริโภค.....	120
4.8 แสดงจำนวน และคำร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ด้านความพึงพอใจ ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค
ที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ที่ออกแบบและพัฒนา.....126

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพพระยาพิชัยดาบหัก ตราประจำจังหวัด และดอกไม้ประจำจังหวัด.....	9
2.2 นางสีนวล หมวกทอง ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสได้ถ่ายภาพร่วมกัน.....	12
2.3 ผ้าชิ้นดินจกเค็ยะใหม่ย้อมสีธรรมชาติ.....	13
2.4 ผ้าทอพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติ.....	13
2.5 เตรียเส้นด้ายด้วยการด้อมกับนมเพื่อเพิ่ม โปรตีน.....	14
2.6 นางฉลาด สุริวงษ์ประธานกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านน้ำริดถ่ายร่วมกับผู้วิจัย.....	16
2.7 ผ้าทอลายสามที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอน้ำริด.....	16
2.8 ผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มใช้ผ้าทอพื้นเมืองลายสามดัดเย็บและส่งจำหน่าย.....	16
2.9 หมักมะเกลือ ไว้ย้อมเส้นด้ายและเส้นไหม.....	17
2.10 การสัมภาษณ์ นางจิรนนท์ มูลน้ำอ่าง เพื่อขอทราบข้อมูลเบื้องต้น.....	18
2.11 วัตถุดิบในการทอ คือ ผ้าที่ย้อมสีต่างๆ.....	19
2.12 การผลิตผ้าสไบฝ้ายแกมไหม.....	19
2.13 ผ้าสไบฝ้ายแกมไหมที่ได้ OTOP 5 ดาวระดับภาค.....	20
2.14 การสัมภาษณ์ นางสุภารัตน์ สอนตา เพื่อขอทราบข้อมูลเบื้องต้น.....	21
2.15 เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรีที่ส่งคัดสรร OTOP	22
2.16 สถานที่ดัดเย็บเสื้อผ้าในบริเวณกลุ่ม.....	22
2.17 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีทั้งผ้าผืนและเสื้อผ้าสำเร็จรูป.....	23
2.18 ภาพการแต่งการของชาวเหนือในอดีต.....	27
2.19 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายหงส์.....	33
2.20 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายนก.....	34
2.21 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายงู.....	34
2.22 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายเก็ดถวา.....	35
2.23 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายอื่นๆ.....	35
2.24 ภาพแสดงลายประกอบของกลุ่มลายนก.....	36
2.25 ภาพแสดงลายประกอบของกลุ่มลายนาคร หรือลายงู.....	37
2.26 ภาพแสดงลายประกอบของกลุ่มลายขอ.....	37
2.27 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายจากพืช.....	38
2.28 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายจากพืช (ต่อ)	39

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.29	ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายจากสัตว์.....40
2.30	ภาพแสดงลักษณะของการทอลายกัน.....43
2.31	ภาพแสดงลักษณะของการต่อเอวขึ้น.....44
2.32	อุปกรณ์การปั่นหลอด.....47
2.33	วิธีผูกเก็บปมเส้นด้ายพุ่งพิเศษด้านบน.....50
2.34	วิธีผูกเก็บปมเส้นด้ายพิเศษด้านล่าง.....50
2.35	ศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตและสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม65
2.36	ศึกษาความเป็นไปได้ในการจำหน่ายร้านจุกทามาเสผ้าไทย.....65
2.37	ศึกษาความเป็นไปได้ในการจำหน่ายร้านอัญชัญผ้าไทย.....65
2.38	ทำการสอบถามร้านสมรักไหมไทย66
2.39	ทำการสอบถาม ศูนย์จำหน่ายสินค้าOTOP66
2.40	ช้อน ส้อม มีด ที่ใช้ในการรับประทานอาหาร.....75
2.41	การพับแขนเสื้อ.....78
2.42	การพับแบบหมวกคนครัว.....79
2.43	การพับแบบเดินที่.....79
2.44	การพับแบบพัด.....80
2.45	การพับแบบเทียน.....80
3.1	ขั้นตอนการวิจัยเพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์.....93
4.1	ภาพการเก็บฝ้ายมาเข้าเครื่องอีด และการยึงฝ้ายให้ฟู.....101
4.2	ภาพการนำฝ้ายมาม้วน แล้วฝ้ายที่ม้วนนำมาปั่นเป็นเส้น และการเปียกก่อนย้อมตามลำดับ.101
4.3	ภาพแสดงการย้อมเย็น.....103
4.4	ภาพแสดงการย้อมร้อน.....103
4.5	ภาพแสดงอุปกรณ์ประกอบในการทอ.....104
4.6	ภาพแสดงการเย็บด้วยมือ ละการเย็บด้วยจักร.....106
4.7	ภาพแสดงการประดับตกแต่งด้วยเม็ดเงิน.....106
4.8	ภาพแสดงลวดลายของผ้าขึ้นดินจกชาวลับแล.....109
4.9	ภาพลายหลักที่ใช้ คือ ลายดอกจันทร์แปดกลีบล้อมด้วยลายนาคร และลายดอกมะจ้า.....122

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.10 ภาพแสดงลายประกอบ.....	122
4.11 ภาพแสดงลายประกอบขนาดเล็ก.....	122
4.12 ภาพแสดงการจัดใช้งานผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบ จัดชุดน้ำชา.....	127
4.13 ภาพแสดงการจัดโต๊ะรับประทานอาหาร โดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบ.....	128
4.14 ภาพแสดงการใช้งาน และการนำมาจัดบน โต๊ะอาหารของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ ออกแบบ.....	129

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานหัตถกรรมที่มนุษย์คิดค้นขึ้นโดยอาศัยแรงงานและฝีมือ ด้วยกรรมวิธีอย่างง่ายหลายชนิด เป็นต้นกำเนิดให้เกิดการพัฒนาไปสู่ระบบอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลขนาดใหญ่ ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และสามารถผลิตได้เป็นจำนวนมากในเวลาทีรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีสิ่งประดิษฐ์อีกจำนวนมากที่ยังคงสภาพเป็นงานศิลปหัตถกรรมและงานหัตถกรรมใช้มือเป็นหลักในการผลิต ผสานกับความคิดสร้างสรรค์และการฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถแสดงให้ปรากฏเป็นรูปธรรมด้วยวิธีการทางเทคโนโลยีพื้นฐานอย่างง่าย เป็นผลงาน ศิลปะหรือหัตถกรรมที่แสดงให้เห็นการสังสมประสมการณณ์ผนวกกับอุดมการณ์พื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้สร้างออกมาอย่างมีคุณค่า พร้อมกันไปกับความประณีตงดงาม (พิสิฐ เจริญวงศ์. 2530 : 3)

การทอผ้าเป็นทั้งหัตถกรรมและศิลปะที่เกิดขึ้นจากวิธีการอย่างง่าย ก่อนจะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสูง การทอผ้าได้ผ่านขั้นตอนของการพัฒนามาเป็นเวลานานนับพันปี ทั้งด้านการเลือกสรรวัสดุที่จะใช้เป็นเส้นใย การพัฒนากระบวนการทำเส้นใย กรรมวิธีในการย้อม การสาว การปั่นเส้นใย ไปจนถึงการพัฒนาเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการทอ ซึ่งกระบวนการพัฒนาเหล่านี้ต้องอาศัยการค้นคว้าศึกษาและทดลองสืบต่อกันมาตลอดชั่วชีวิตของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจนเป็นผลงานที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชน เป็นพัฒนาการที่ชาวไกลกว่าที่จะมาถึงยุคของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ในปัจจุบัน ผ้าไทยและการทอผ้าตามแบบแผนของคนไทย เป็นทั้งหัตถกรรมและศิลปะที่ใช้เวลาในการพัฒนาตนเองมาเป็นเวลานานร้อยปี ในการฝึกฝนค้นคว้า เพื่อให้เกิดกระบวนการในการสร้างสรรค์ที่ผสมผสานสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยจนเป็นหนึ่งเดียวกัน ก่อนที่ระบบอุตสาหกรรมจะถือกำเนิดขึ้นในประเทศ ถึงกระนั้นก็ตามผ้าไทยและกระบวนการทอผ้า ในลักษณะหัตถกรรมในครัวเรือนได้ดำเนินคู่ขนานกับพัฒนาการทางอุตสาหกรรม และสังคมไทยมาโดยตลอด (สิริ ภาสุก และคณะ. 2536 : 26) แต่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยังกระตุ้นส่งเสริมให้เจ้าของวัฒนธรรมผ้าทอพื้นบ้าน สามารถพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้สามารถทะลุเข้าสู่ส่วนกลางได้อย่างมีคุณภาพเมื่อเทียบกับระบบอุตสาหกรรม มิใช่จำกัดการจำหน่ายและบริโภคเฉพาะเจ้าของวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะผ้าทอพื้นบ้านสามารถจำแนกประโยชน์ในการเข้าไปจัดการได้อย่างหลากหลาย ปัจจุบันกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้มีการวางแผนที่จะทำการให้จดทะเบียนสิทธิบัตร เพื่อให้ภูมิปัญญาตกเป็นสมบัติที่สามารถตอบสนองด้านผลประโยชน์แก่ชุมชน ที่เป็นเจ้าของราก

แห่งวัฒนธรรม เรื่องผ้าทอพื้นบ้านเป็นมรดกล้ำค่า สามารถพัฒนาเป็นธุรกิจที่มั่นคงได้ จึงควรพัฒนาการออกแบบและคุณภาพการผลิตเป็นของตนเองที่คนอื่นไม่สามารถแย่งชิงได้ คือภายในชุมชนที่ดำเนินการผลิตผ้าทอของตน ถ้าผู้จัดการแยกแยะว่าผ้าที่จะขายหรือผลิตเพื่ออุตสาหกรรมจะทอเพื่อการอนุรักษ์หรือการพัฒนา ถ้านำมาทำอุตสาหกรรมจะต้องรู้จักการปรับปรุงดัดแปลงให้สินค้ามีความเหมาะสมในยุคสมัยปัจจุบัน หรือปรับแต่งให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า โดยยังคงอัตลักษณ์ในความเป็นผ้าทอของตนไว้ เพราะในการจำหน่ายจะต้องให้มีลักษณะที่ง่ายมากขึ้น จะต้องดูความต้องการของตลาด ส่วนผ้าที่จะอนุรักษ์จะต้องรักษาไว้ให้ดีด้วยวิธีการอย่างไรก็ได้ เพื่อให้เป็นสมบัติตกทอดไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน (เพียงจิตต์ มาประจง. 2548 : 26)

ผ้าของล้านนาได้รับการสืบทอดกันมายาวนานจากรุ่นสู่รุ่น มีอิทธิพลต่อราชสำนักในกรุงเทพฯ เป็นอันมาก ปัจจุบันผ้าที่ใช้ในราชพิธีต่าง ๆ ก็ยังทอด้วยช่างที่ยังสืบสายจากเจ้าล้านนาไทย ล้านนามีอาณาเขตติดต่อกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ แต่อิทธิพลของผ้าชาวเขาไม่ปรากฏในผ้าทอล้านนา อาจเป็นเพราะความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมของล้านนาไทยเข้มแข็ง จนอิทธิพลจากภายนอกไม่อาจแทรกเข้ามาได้ ผ้าของชนเผ่าไท 3 กลุ่ม ที่ได้รับอิทธิพลเรื่องการทอผ้าจากกันและกัน และมีอิทธิพลต่อการทอผ้าในแหล่งอื่น ๆ ของประเทศไทย ดังปรากฏให้เห็นทั่วไป แม้ในปัจจุบันนี้ ชนเผ่าไท 3 กลุ่มนี้ได้แก่ ไทยวน ไทลื้อ และลาว ซึ่งมีรูปแบบในการทอผ้าที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชนเผ่าไทดั้งเดิม และในขณะเดียวกันก็ยังแสดงลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละแห่งด้วย ชาวไท ที่อาศัยอยู่ในล้านนากลุ่มใหญ่ คือชาวไทยวน หรือชาวไทล้านนา ซึ่งมักเรียกตัวเองว่า คนเมือง สำหรับชาวไทลื้อ ส่วนใหญ่จะอพยพมาจากดินแดนสิบสองปันนา ส่วนชาวไทกลุ่มต่าง ๆ ที่อพยพมาจากประเทศลาวเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตล้านนานั้น มักได้รับการเรียกว่าเป็นชาวลาว ชาวไทลื้อในสิบสองปันนากับชาวไทยวนในล้านนามีความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมกันมาหลายยุคหลายสมัย งานหัตถกรรมในแต่ละภาคจะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นนั้น หรือวัฒนธรรมท้องถิ่นใกล้เคียง การทอผ้าก็เป็นงานหัตถกรรมประเภทหนึ่งที่มีศิลปะและลวดลายที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง การสืบทอดฝีมือและลวดลายจะแสดงให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นดั้งเดิมที่ถ่ายทอดสู่บรรพชนรุ่นหลังสืบมา (วิสุตา สาณะเสน. 2445 : 26)

จังหวัดอุดรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่าง เป็นเมืองก่อนประวัติศาสตร์ มีหลักฐานการค้นพบโบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในสมัยอยุธยาและสมัยธนบุรี เมืองพิชัยและสวางคนบุรี เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เป็นเมืองหน้าด่านของกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากอุดรดิตถ์เป็นเมืองที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาว และเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างภาคเหนือและภาคกลางจึงมีประเพณี วัฒนธรรมที่หลากหลาย ผ้าจึงเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทออีกชนิดหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ของผู้ผลิตที่สืบเชื้อสายไทยวน คือ ชาวฉะเชิงเทราจังหวัดอุดรดิตถ์ มีลักษณะการทอผ้าคือจะสอดเส้นฝ้ายให้เกิดลวดลายในขณะที่ทำการทอ การทอผ้าจากส่วนใหญ่จะทำไปใช้เป็นเชิงของผ้าซิ่น ซึ่งจะมี 3 ส่วน คือ ส่วนหัวซิ่นจะใช้เป็นผ้าพื้น ตัวซิ่นจะทอเป็นผ้าพื้นหรือทอขมุก ส่วนเชิงซิ่นจะทอเป็นจก

ลวดลายต่าง ๆ นอกจากผ้าชิ้นแล้วยังทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าห่ม ผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น แหล่งผลิตที่สำคัญคือ อ.ลับแล อ.ตรอน อ.พากทำ จ.อุตรดิตถ์ อ.ศรีสัชกาลย์ จ.สุโขทัย (จังหวัดอุตรดิตถ์. 2545 : 26) กลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุตรดิตถ์นอกจากชนพื้นเมืองแล้วยังมีชาวไทยวนซึ่งอพยพมาจากเชียงแสนในสมัยอยุธยา จากคำบอกเล่าได้ความว่าชาวไทยวนที่อพยพมานั้นแบ่งออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งตั้งหลักแหล่งที่อำเภอลับแล อีกพวกหนึ่งไปอยู่ที่หมู่บ้านน้ำอ่าง อำเภอตรอน ผ้าทอของอุตรดิตถ์จะมีทั้งผ้าฝ้ายและผ้าไหม ลักษณะการทอของจังหวัดอุตรดิตถ์มีทั้งจก จิต และมัดหมี่ ลวดลายต่าง ๆ บนผืนผ้าชิ้นเกิดจากร่องราวในวิถีชีวิตและธรรมชาติรอบตัว ลวดลายของผ้าชิ้นตีนจกและผ้าอื่น ๆ ของจังหวัดอุตรดิตถ์มีหลายลาย เช่น ลายหงส์ใหญ่ ลายขอกระเบื้อง ลายดาวดิ่งสี่ ลายดอกเกี๊ยะ ลายแปดขอ ลายงูเหลือม ลายผักแว่น ลายนาค ลายกำมปู ลายผีเสื้อ เป็นต้น ผ้าที่ทอกันนั้นส่วนใหญ่เป็นผ้าชิ้น แต่มีการทอผ้าชนิดอื่นบ้าง เช่น ผ้าห่ม ผ้าหน้าหมอน ผ้าสบู่ ด้านรูปแบบลักษณะลวดลายดั้งเดิมและวิวัฒนาการของลวดลายการทอผ้าชิ้นตีนจกพบว่ารูปแบบ ลักษณะลวดลายดั้งเดิมและวิวัฒนาการของลวดลายไม่แตกต่างกันไปจากเดิมมากนัก ปัจจุบันมีการทอด้วยเทคนิคยก นิยมเรียกว่า จก การให้สีลวดลายของตัวชิ้นและตีนชิ้นเป็นไปตามความต้องการของท้องตลาด สีที่ใช้เป็นสีที่จุดจก การทอผ้าชิ้นตีนจกไทยวน พบว่า ลวดลายการทอผ้าชิ้นตีนจกอำเภอลับแล เป็นลวดลายการทอผ้าชิ้นตีนจกของกลุ่มชนไทยวนและลาวพวน เช่น ลวดลายการทอในส่วนตีนชิ้น ในส่วนลายประกอบ อาทิ ลายนกกินน้ำร่วมต้น ลายไทรช้อย ลายสร้อยดอกพรวัว ลายเครือวัลย์ พบลวดลายการทอได้ในกลุ่มชนที่ทอผ้าชิ้นตีนจกไทยวน ลายนาค ลายนกไถ่ถ้อยและลายขอ พบลวดลายการทอได้ในกลุ่มชนที่ทอผ้าชิ้นตีนจกลาวพวน ลวดลายการทอในส่วนตัวชิ้นอำเภอลับแล คล้ายลวดลายการทอตัวชิ้นจากเมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว ซึ่งทอตัวชิ้นลายมุกเช่นกัน ในส่วนหัวชิ้นพบลวดลายการทอ ลายสอง และลายสาม ซึ่งเป็นลวดลายการทอที่กลุ่มชนทอผ้าชิ้นตีนจกไทยวนนิยมทอ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อขยายตลาดและเพิ่มทางเลือกใหม่ให้กับผู้บริโภค เป็นการฟื้นฟูภูมิปัญญาผ้าพื้นเมือง เพิ่มมูลค่าให้แก่ชีวิตและสังคม โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการขายและเพื่ออนุรักษ์การพึ่งพาตนเองตามวิถีชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ มีแนวทางในการวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาลักษณะเฉพาะของผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ วินูลย์ ลีสุวรรณ (2538 : 90-93) ดังนี้

1. วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่นำมาผลิต
2. ขั้นตอนการผลิต
3. รูปแบบและการตกแต่ง

1.3.2 กรอบแนวคิดในการประยุกต์และพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ดำเนินการตามแนวคิดเรื่อง หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าทอมือ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ของ เพ็ญจิตต์ มาประจง (2550 : 8-9) ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการออกแบบและพัฒนา ดังนี้

1. ประโยชน์ในการใช้สอย
2. สี สันลวดลาย/ความสวยงาม
3. ความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์
4. ขนาดมาตรฐานสากล
5. วัสดุที่ใช้

1.3.3 กรอบแนวความคิดในการศึกษาความต้องการ และความพึงพอใจ ของกลุ่มผู้ซื้อ ผู้จำหน่าย และผู้ผลิต ที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาขึ้น โดยใช้แนวคิดในเรื่อง หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อธุรกิจ ของ รังสรรค์ ขจรศิลป์ (2545: 27-31) ในการประเมินงานออกแบบ ดังนี้

1. คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์
2. ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ ทางด้านลวดลาย สี กรรมวิธีการผลิต และวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในด้านการแปรรูปจนถึงการตกแต่งผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

2. เป็นการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ ให้เป็นสินค้าที่ผลิตเฉพาะระดับอุตสาหกรรมในครอบครัวเท่านั้น

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ

3.1 ผู้จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ้าทอภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ และตลาดวโรรส (ภาคหลวง) ซึ่งเป็นแหล่งซื้อขายที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ จำนวน 34 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านความต้องการประเภทของผลิตภัณฑ์

3.2 ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือบ้านน้ำใสใต้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 56 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลด้าน ลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือ กรรมวิธีการผลิตที่มีความเหมาะสมในการแปรรูปผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์

3.3 ผู้บริโภคหรือผู้สนใจ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ จากแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้าทอมือภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส (ภาคหลวง) จำนวน 200 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลความพึงพอใจ

4. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น คือ ลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ ทางด้าน ลวดลาย สี การตกแต่งชิ้นงาน และรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

4.2 ตัวแปรตาม และ ตัวแปรอิสระ คือ ความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นใหม่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษา หมายถึง การสำรวจรูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ จากกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ที่เป็นกลุ่มนาร่อง และศึกษาผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอมือจากแหล่งอื่น ที่ทำการพัฒนาแล้วสัมฤทธิ์ผล

2. กลุ่มนาร่อง หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตผ้าทอมือภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีศักยภาพ และเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มผู้บริโภค โดยการคัดเลือกจากกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดอุดรดิตถ์ คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ บ้านน้ำใสใต้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

3. การพัฒนา หมายถึง เฉพาะด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือการนำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ มาทำการออกแบบและพัฒนาให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของกลุ่มผู้ซื้อ ผู้บริโภค และกลุ่มผู้ผลิต ตามขอบเขตของการวิจัยเท่านั้น

4. ผ้าทอมือ หมายถึง ผ้าทอที่ได้จากกรรมวิธีในการทอด้วยมือ และกึ่งกระตุก โดยทอด้วยคนทำให้ลวดลายที่เกิดมีความแตกต่างกันออกไปตามวิธีการในแต่ละพื้นถิ่น
5. อุตสาหกรรมในครอบครัว หมายถึง การผลิตสิ่งของเครื่องอุปโภคที่เกิดจากการทำของสมาชิกภายในครอบครัวที่ขยายวงกว้างขึ้นจนถึงการผลิตเพื่อจำหน่าย จนต้องใช้แรงงาน เพิ่มมากขึ้น หรือใช้เครื่องทุ่นแรงเข้ามาช่วยเพื่อให้ทันต่อการผลิต
6. ลักษณะเฉพาะถิ่น หมายถึง รูปแบบและลักษณะเฉพาะของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ รูปแบบวิธีการทอผ้า และการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ ซึ่งทำจากภูมิปัญญาของผู้ผลิต คือ จากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน่านน้ำใสได้ บ้านน้ำใสได้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
7. หัตถกรรม หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่เป็นฝีมือ (Hand - made) ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นเพื่อความจำเป็นในการดำรงชีวิต
8. ประโยชน์ใช้สอย หมายถึง คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในด้านการนำไปใช้งาน
9. ความสวยงาม หมายถึง รูปแบบสีสันทนและการนำเอาวัสดุต่างชนิดมาประดับตกแต่ง เพื่อให้เกิดความโดดเด่นในงานผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ โดยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริโภค
10. ผู้บริโภค หรือผู้สนใจ หมายถึง ผู้ที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ จากแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้าทอมือ ภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ และตามแหล่งซื้อขายใหญ่ คือ ตลาดวโรรส
11. ผู้จำหน่าย หมายถึง เจ้าของร้าน หรือผู้ที่มีหน้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ ภายในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ และตามแหล่งซื้อขายใหญ่ คือ ตลาดวโรรส
12. ผู้ผลิต หมายถึง ผู้ที่ทำ หรือ ประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ ในที่นี้คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน่านน้ำใสได้ บ้านน้ำใสได้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.2 การเปรียบเทียบศักยภาพของชุมชนทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.3 เอกลักษณะเฉพาะถิ่นผ้าทอมือในจังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.4 เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการผลิต ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ
- 2.5 หลักการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ
- 2.6 แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ
- 2.7 แนวโน้มของผลิตภัณฑ์สิ่งทอในประเทศไทยและสถิติสิ่งทอไทย
- 2.8 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- 2.9 อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดโต๊ะรับประทานอาหาร
- 2.10 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดอุตรดิตถ์

2.1.1 ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวจังหวัดอุตรดิตถ์ (จังหวัดอุตรดิตถ์. 2545)

จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างเมืองแห่งพระแท่นศิลาอาสน์ ดำเนินอันลึกลับของเมืองลับแล ดินแดนแห่งกลางสาดหวานหอม และบ้านเกิดของพระยาพิชัยดาบหัก ขุนศึกคู่บารมีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อุตรดิตถ์มีความหมายว่า เมืองท่าแห่งทิศเหนือ และก่อนจะมาเป็นเมืองท่าสำคัญ เดิมอุตรดิตถ์เคยเป็นเมืองในปกครองของเมืองพิชัยอันเป็นเมืองเก่าแก่ปรากฏชุมชนอาศัยมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์สมัยโบราณก่อน พ.ศ. 1000 ยังไม่มีตัวอักษรใช้กัน แต่อุตรดิตถ์มีคนอาศัยอยู่แล้ว เพราะหลักฐานจากการค้นพบภาพเขียนสีโบราณบนหน้าผาเขาตาพรหมหลังที่ว่าการอำเภอทองแสนขัน และกลองมโหระทึกทำด้วยทองสัมฤทธิ์ ที่ตำบลท่าเสา อำเภอเมือง อุตรดิตถ์ เมื่อปี พ.ศ. 2470 ทำให้เราทราบว่า อุตรดิตถ์เป็นดินแดนที่มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่ก่อน พ.ศ. 1000 แล้ว เพราะโบราณวัตถุที่ค้นพบดังกล่าวเป็นโลหะ ที่มีใช้กันอยู่ในยุคสัมฤทธิ์หรือยุคโลหะตอนต้นอันเป็นยุคก่อน ประวัติศาสตร์นั่นเอง ในสมัยสุโขทัยท้องที่ของจังหวัดอุตรดิตถ์ได้มีการตั้งเมืองขึ้นหลายเมือง เช่น เมืองฝางหรือเมืองสว่างบุรี เป็นเมืองที่มีชื่อปรากฏใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลาจารึกของกรุงสุโขทัย เมื่อคราวที่พระมหาธรรมราชาลิไทแห่งกรุงสุโขทัย ได้ทรงสร้างพระมหาธาตุที่นครชุมตอนท้ายของศิลาจารึก ได้กล่าวถึง เมืองฝางซึ่งเป็นเมืองหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัย และยังเป็นเมืองต่อมาจนถึงสมัยอยุธยา ปัจจุบันเมืองฝางอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จากการพบตัวเมืองและสถาปัตยกรรม มีลักษณะ เดียวกับเมืองโบราณสมัยสุโขทัย อีกเมืองหนึ่ง คือ เมืองคาซุชก มีแม่น้ำน่านเป็นคูเมืองธรรมชาติ มีคำบรรยายลักษณะเมืองในศิลาจารึกสุโขทัย ปัจจุบันอยู่ในท้องที่อำเภอตรอน ตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทองสร้างกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 1893 มีเมืองขึ้นถึง 16 เมือง ในนี้มีเมืองพิชัยซึ่งอยู่ในท้องที่อุตรดิตถ์ในปัจจุบันรวมอยู่ด้วย สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ไปสุพลาแม่ทัพพม่าเมื่อเดินทัพผ่านเข้ามาใกล้ชายแดนไทยก็แบ่งกองทัพเข้ามาตีเอาเมืองลับแล และยกทัพเลยเข้ามาตีเมืองพิชัย พระยาพิชัยจึงรักษาเมืองไว้ และขอกำลังเมืองพิษณุโลกขึ้นไปช่วยเจ้าพระยาสุรสีห์ก็รีบเกณฑ์กองทัพขึ้นไปยังเมืองพิชัยตีค่ายพม่า เมื่อกองทัพพม่ายกมาถึงเจ้าพระยาสุรสีห์กับพระยาพิชัยออกกระดมตีได้รับกัน ไทยได้ที่ชัยภูมิได้เปรียบพม่าตีทัพไปสุพลาแตกกลับไป การรบครั้งนี้เมื่อเข้าประจัญบาน พระยาพิชัยถือดาบสองมือเข้าไล่ฟันพม่าจนดาบหัก เลื่องลือชื่อเสียงถึงเรียกชื่อกันว่า “พระยาพิชัยดาบหัก” แต่นั้นมาช่วงรัชกาลที่ 3 เมืองพิชัยได้กลายเป็นหัวเมืองสำคัญ ได้เมืองขึ้นแผ่ขยายเขตแดนออกไปถึงเมืองเวียงจันทร์จรดแม่น้ำโขงต้องตรวจตรารักษาการเมืองแพร์และเมืองน่าน ตลอดจนเมืองหลวงพระบางอันเป็นเมืองหน้าด่าน ขณะเดียวกันกับตำบลบางโพท่าอิฐซึ่งอยู่ติดแม่น้ำน่าน อันเป็นแม่น้ำสำคัญสายเดียวที่ใช้ติดต่อค้าขายขึ้นมาได้สะดวกถึงเมืองเหนือด้วย จึงเป็นที่รวมสินค้าจากเมืองหลวงพระบาง เมืองแพร์ เมืองน่าน ตลอดจนแคว้นสิบสองปันนาก็นำสินค้าพื้นเมืองเดินบกลงมาจำหน่าย แล้วส่งต่อล่องได้ไปจนถึงกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2430 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าที่ตำบลบางโพท่าอิฐคงจะเจริญต่อไป ในภายหน้าด้วยเป็นทำเลการค้าอย่างดีริมแม่น้ำน่าน ราษฎรก็อพยพเข้ามาอาศัยอยู่มากขึ้นทุกปี จึงโปรดให้ตั้งเป็นเมืองอุตรดิตถ์ อันหมายถึง เมืองท่าแห่งทิศเหนือ และโปรดให้อุตรดิตถ์เป็นเมืองขึ้นของเมืองพิชัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้ย้ายศาลากลางเมืองพิชัยไปตั้งบังคับบัญชาที่เมืองอุตรดิตถ์ เวลานั้นอุตรดิตถ์ได้กลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่กว่าเมืองพิชัยปี พ.ศ. 2458 จึงโปรดให้เปลี่ยนนามเมืองพิชัยเป็นเมืองอุตรดิตถ์เป็นต้นมา จนปัจจุบัน

2.1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศเหนือ ติดต่อจังหวัดแพร่และน่าน

ทิศใต้ ติดต่อจังหวัดพิษณุโลก เลย และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีแนวเขตแดนยาว 120 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อจังหวัดพิษณุโลก

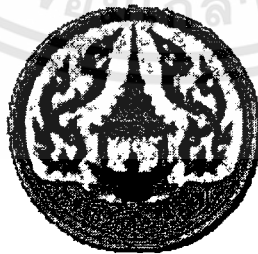
ทิศตะวันตก ติดต่อจังหวัดสุโขทัย

การปกครอง : อุดรดิตต์ มีพื้นที่ 7,838 ตารางกิโลเมตร มีทั้งหมด 9 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอครอน อำเภอพิชัย อำเภอลับแล อำเภอน้ำป่าด อำเภอท่าปลา อำเภอบ้านโคก อำเภอฟากท่า อำเภอทองแสนขัน

ภาคเหนือประกอบด้วยจังหวัด 9 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุดรดิตต์ ประชากรในจังหวัดเหล่านี้พูดภาษาไทยสำเนียงท้องถิ่นภาคเหนือ แต่ส่วนใหญ่สามารถพูดภาษาไทยสำเนียงของภาคกลางได้ การแต่งกายของประชากรพื้นเมืองในภาคเหนือมีเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น หญิงจะนุ่งผ้าซิ่นมีเชิงคลุมถึงข้อเท้า สวมเสื้อรัดรูป เก้าฝนมแซมดอกไม้นิยมกางร่มกันแดด ส่วนชายนิยมสวมเสื้อ นุ่งกางเกงผ้าม่อฮ่อม อย่างไรก็ตามการแต่งกายในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม การแต่งกายแบบดั้งเดิมจะมีให้เห็นในบางโอกาสหรือบางท้องถิ่นที่ห่างไกลตัวเมือง และจะพบเฉพาะผู้ที่สูงวัยเป็นส่วนใหญ่ อาชีพที่สำคัญคือการเพาะปลูก ได้แก่ ปลูกข้าวเป็นหลัก เนื่องจากภูมิภาคนี้มีภูเขาสูง จะมีความชื้นและน้ำไหลจากภูเขา ลงสู่ที่ราบเกือบตลอดปี จึงมีการทำการชลประทานขนาดเล็ก ๆ ตามเชิงเขา โดยการทำฝายปิดกั้นน้ำสำหรับทำการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง พืชที่ปลูกกันมาก ได้แก่ ถั่วเหลือง หอม กระเทียม ผักต่าง ๆ เป็นการเพิ่มรายได้นอกเหนือไปจากการปลูกข้าว ภาคเหนือมีชื่อเสียงในด้านหัตถกรรม เช่น การทำเครื่องเงิน แกะสลัก ดินเผาเคลือบ เครื่องลายคราม เครื่องสังคโลก เครื่องเงิน ทอผ้าไหม นอกจากนี้ในยังมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย เป็นที่ดึงดูดให้ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ไปเที่ยวกัน เมื่อพิจารณาถึงความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรและการผลิตในด้านต่าง ๆ แล้ว เศรษฐกิจค่อนข้างก้าวหน้า

2.1.3 สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดอุดรดิตต์

คำขวัญประจำจังหวัดอุดรดิตต์ : เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองกลางสาธหวาน
บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก

ภาพที่ 2.1 ภาพพระยาพิชัยดาบหัก ตราประจำจังหวัด และดอกไม้ประจำจังหวัดตามลำดับ

ความหมายของตราประจำจังหวัด : ดวงตราเป็นรูปแท่นมิมณฑปครอบ หมายถึง พระแท่นศิลาอาสน์ ซึ่งชาวเมืองในสมัยนั้นได้สร้างไว้ เป็นพุทธบูชาเพื่อระลึกถึง พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ แห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทศกาลและงานประเพณี งานพระยาพิชัยดาบหักและงานกาชาด เป็นงานรำลึกถึงวีรกรรมของพระยาพิชัยดาบหัก และงานฤดูหนาวประจำปี ระหว่างวันที่ 7-16 มกราคม ของทุกปี บริเวณสนามกีฬาพิชัยดาบหัก ในงานจะมีการออกร้านของเหล่ากาชาดจังหวัด และกิจกรรมรื่นเริงต่าง ๆ งานเทศกาลวัดพระแท่นศิลาอาสน์ ในวันขึ้น 8-15 ค่ำ เดือน 3 (วันมาฆบูชา) ของทุกปี จะมีชาวบ้านทั้งในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงเดินทางมาทำบุญและไหว้พระแท่นศิลาอาสน์กันเป็นจำนวนมาก งานประเพณีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธเจ้า (อัฐมีบูชา) จัดในระหว่างวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ถึงวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 บริเวณวัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง ในงานมีการจำลองพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธเจ้า เป็นการน้อมจิตรำลึกถึงองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนพระธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ งานเทศกาลกลางสาด จัดประมาณเดือนกันยายนของทุกปี ณ บริเวณสนามกีฬาพิชัยดาบหัก หน้าศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์ ในงานมีนิทรรศการทางวิชาการเกี่ยวกับกลางสาด การประกวดกลางสาด การประกวดธิดากลางสาด การประกวดรถผลไม้ การออกร้านสินค้าพื้นเมือง

2.2 การเปรียบเทียบศักยภาพของชุมชนทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์

ในการสำรวจบริบทของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 4 กลุ่มผลิตภัณฑ์ มุ่งเน้นการสำรวจข้อมูลของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านวัตถุดิบ ข้อมูลด้านกระบวนการผลิต ข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ ข้อมูลด้านการตลาด ข้อมูลด้านบรรจุภัณฑ์ และข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยสามารถสรุปข้อมูลและจำแนกข้อมูลแต่ละกลุ่มผลิตภัณฑ์ ได้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 จุดเด่นของกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุดรธานีเป็นกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ปี 2549

ที่	ประเภท	ชื่อผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่มผู้ผลิต	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	โทรศัพท์	ระดับดาว
1	อาหาร	ทุเรียนหอมทองทอดกรอบ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรจิตรนาทกนก	66/5	4	น่านกนก	ลับแล	0-7839-1048	2
2	อาหาร	แหมที่คตสมทหนึ่งหมู	สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงหอยดัดแลงักัด	178/1	1	ไผ่ล้อม	ลับแล	0-7197-4832 0-5541-5371	4
3	อาหาร	เครื่องต้มสมุนไพรจีน ชนิดคง	กลุ่มแม่บ้านแหลมอุ้มแก้วหน้า	31	5	หาดสองแคว	ตรอน	0-5540-2048	ไม่ได้ส่ง กัคสรร
4	อาหาร	ทองม้วน	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะรวมใจ	34/5	3	บ้านตรา	พิชัย	0-6928-1803	3
5	อาหาร	ไข่เค็มสมุนไพรเสริมไอโอดีน	กลุ่มแม่บ้านเทศบาลท่าสัก	118/1	1	ท่าสัก	พิชัย	0-5549-6118	4
6	อาหาร	ปลาชิวแก้ว	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา		9	ท่าปลา	ท่าปลา	0-1046-9082	2
7	อาหาร	ปลาสาม	กลุ่มแม่บ้านประมงบ้านวังตะคร้อ	276-4	-	บ้านแก่ง	เมือง	0-5545-1216	3
8	อาหาร	ทุเรียนกวน	กลุ่มแม่บ้านหัวดงรวมใจ	118	2	แม่พุด	ลับแล	0-5545-7374	ไม่ได้ส่ง กัคสรร
9	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ผ้ากอก ผ้าทอมือลายขิดพื้นฐาน	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้	139/1	9	ชัยชุมพล	ลับแล	0-5545-0631 01-3793-247	5
10	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ผ้าทอพื้นเมืองสามลาย	กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านน้ำริด	4/8	1	น้ำริด	เมือง	0-5544-7158	3
11	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	เสื้อผ้าฝ้ายสำเร็จรูปสตรี	สภาผ้าไทย	5/1	8	ฝายหลวง	ลับแล	0-5545-7427 0-1953-9296	4
12	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ผ้าสไบคลุมไหล่ ผ้าแกมใหม่	กลุ่มทอผ้าบ้านน้ำอ่าง	3/27	9	น้ำอ่าง	ตรอน	0-5545-4331 0-1046-5032 0-1971-6422	4

ตามตารางที่ 2.1 กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

- 2.2.1 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรน้ำใสได้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอถ้ำเสือ
- 2.2.2 กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านน้ำริด ตำบลน้ำริด อำเภอเมือง
- 2.2.3 กลุ่มทอผ้าบ้านน้ำอ่าง ตำบลน้ำอ่าง อำเภอตรอน
- 2.2.4 กลุ่มสภาผ้าไทย ตำบลฝายหลวง อำเภอถ้ำเสือ

2.2.1 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรน้ำใสได้ ต.ชัยชุมพล อ.ถ้ำเสือ (สึนวน หมวกทอง. สัมภาษณ์. 2549)

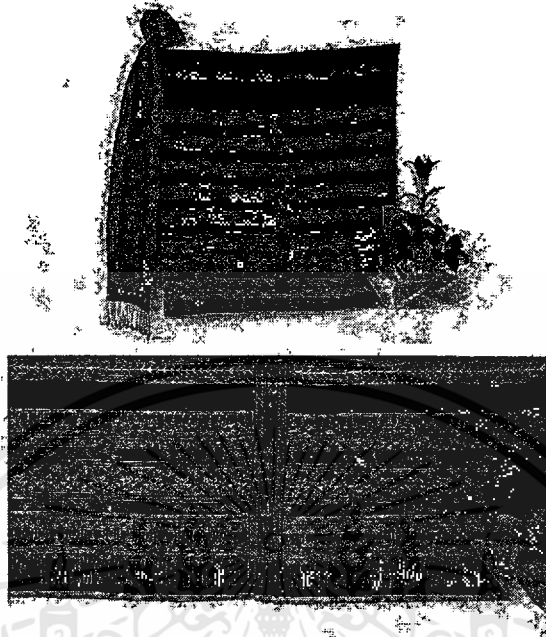
2.2.1.1 ข้อมูลทั่วไป กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรน้ำใสได้ ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 139/1 หมู่ที่ 9 ตำบลชัยชุมพล อำเภอถ้ำเสือ จังหวัดอุดรธานี หัวหน้ากลุ่ม คือ นางสึนวน หมวกทอง มีสมาชิกจำนวน 58 คน สถานะของกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและส่งจัดสรร OTOP Product Champion ระดับประเทศปี พ.ศ. 2546 และ 2547 คือ ผ้าทอพื้นเมืองข้อมสีธรรมชาติ และผ้าชิ้นดินจกเคี้ยวไหมข้อมสีธรรมชาติ เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องกาย และได้ 5 ดาวระดับประเทศ อีกทั้งยังได้รับตราคุณพระราชนาน ซึ่งได้รับตราคุณสีน้ำเงิน และนคุณสีเขียว

2.2.1.2 ข้อมูลด้านวัตถุดิบ จากการสำรวจ พบว่า วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วย เส้นฝ้าย ไหมแท้ ข้อมสีธรรมชาติ วัตถุดิบใช้ในประเทศทั้งหมด มีวัตถุดิบเพียงพอสำหรับผลิตผลิตภัณฑ์ได้ทั้งปี

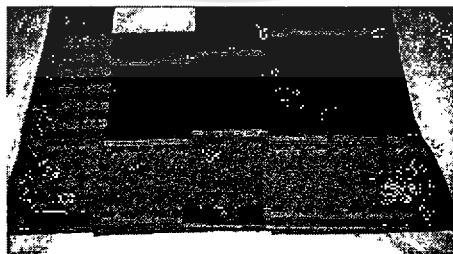
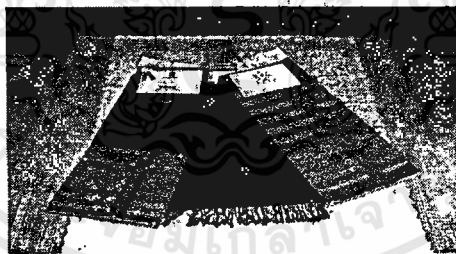
2.2.1.3 ข้อมูลด้านกระบวนการผลิต สถานที่ผลิตเป็นบริเวณข้างบ้าน สุขลักษณะของการผลิตมีสถานที่เก็บเป็นสัดส่วนและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย สุขลักษณะส่วนบุคคล มีการรักษาความสะอาดบุคคล รูปแบบสถานประกอบการง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษาการผลิตไม่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม ปัญหาที่พบ คือขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง

ภาพที่ 2.2 นางสึนวน หมวกทอง ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรน้ำใสได้ถ่ายภาพร่วมกัน

ภาพที่ 2.3 ผ้าจีนตีนจกเค็ยะไหมข้อมสิริธรรมชาติ

ภาพที่ 2.4 ผ้าทอพื้นเมืองข้อมสิริธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.5 เตรียมเส้นด้ายด้วยการดัมกับนมเพื่อเพิ่ม โปรตีน

2.2.1.4 ข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ

กลุ่มผลิตภัณฑ์มีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มมา 3 - 5 ปี ที่มาของแหล่งเงินทุนมาจากงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น งบประมาณจากโครงการ SML งบประมาณจากผู้ว่าราชการ CEO งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ เป็นต้น การบริหารจัดการกลุ่มมีการเลือกผู้นำกลุ่ม อีกทั้งมีการจัดทำระเบียบปฏิบัติและโครงสร้างการบริหารกลุ่ม ส่วนระบบการบันทึกบัญชีอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และช่วยเหลือกันเมื่อว่างงาน และในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมามีการขยายแรงงานมากกว่า 40 %

2.2.1.5 ข้อมูลด้านการตลาด

แหล่งจำหน่ายสินค้าหลัก ประกอบด้วย ตลาดภายในจังหวัด โดยทางกลุ่มดำเนินการจัดจำหน่ายเอง เนื่องจากกลุ่มเป็นทั้งผู้ผลิตและจำหน่ายสิ่งทอพื้นเมือง ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ คือ ผ้าชิ้นดินจกไหมลายดอกเคี้ยว ย้อมสีธรรมชาติ ส่วนตลาดระหว่างจังหวัด เป็นการนำไปจำหน่ายโดยฝ่ายการตลาดของกลุ่มในงานเทศกาลต่าง ๆ นับว่าเชียงใหม่ เป็นตลาดแรกที่เปิดตัวผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มีหลักในการตลาดของกลุ่ม คือ หาลูกค้าแล้วมาผลิต นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ไปโชว์ ให้ลูกค้าดำหนิได้ว่าลูกค้าต้องการอะไร แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขให้ดีตามใจลูกค้า ตลาดมีความต่อเนื่อง โดยวัดจากการสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอทั้งจากลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ การขายปลีกมี คณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / มหาวิทยาลัยพายัพ โครงการฝ้ายแกมไหม และขายส่งกรุงเทพมหานครที่ร้าน Siam CLASSIC คุณสิริสุข ดุงเงิน สั่งตลอดปี ร้านสนุกคิด คุณกอบกุล เกื้อกลวงศ์ สั่งตลอดปี ขายระหว่างจังหวัด ได้แก่ ร้านกิจรุ่งเรืองไหมไทย จ.ลพบุรี สระบุรี นครศรีธรรมราช ปัตตานี สงขลา ฯ

2.2.1.6 ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์

กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอ มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตมีบุคลากรช่วยในการจัดทำสื่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์มีลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขายประกอบด้วย การจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า ตามโอกาสต่าง ๆ ซึ่งใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้บริโภคซื้อ และรู้จักสินค้า และนำมาซึ่งการขายตลาด มีการสื่อสารด้วยคำพูด ในส่วนความช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ทางกลุ่มมีประชาสัมพันธ์โดยการทำงานกับ โครงการหน่วยงานต่าง ๆ เช่น

1. โครงการฝ้ายแกมไหมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองทอมือ ย้อมสี ธรรมชาติ ถวายสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
2. เลมอนฟาร์ม กรุงเทพมหานคร ได้รับเชิญไปเสวนาเรื่อง ถักขึ้น คัดผ้าแถบ เสน่ห์ผ้าฝืน ของไทยสมัยโบราณ
3. ศูนย์สตรีคดี กรุงเทพมหานคร

2.2.2 กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านน้ำริด ตำบลน้ำริด อ.เมือง (ตลาด สุริวงษ์. สัมภาษณ์. 2549)

2.2.2.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านน้ำริด ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 4/8 หมู่ที่ 1 ตำบลน้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ หัวหน้ากลุ่ม คือ นาง ฉลาด สุริวงษ์ มีสมาชิกจำนวน 40 คน สถานะของกลุ่ม เป็น ผู้ผลิตชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและส่งเสริม OTOP Product Champion ระดับประเทศ ปี พ.ศ. 2547 คือ ผ้าทอพื้นเมืองลายสาม เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องกาย และได้ 3 ดาว ระดับประเทศ

2.2.2.2 ข้อมูลด้านวัตถุดิบ

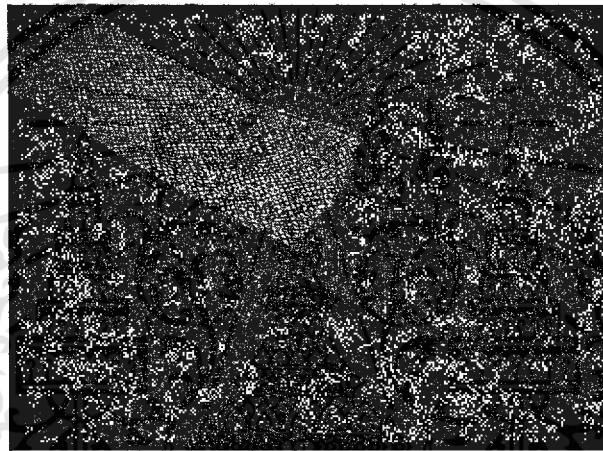
จากการสำรวจ พบว่า วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วย เส้นฝ้าย และไหม ประดิษฐ์ โดยส่วนใหญ่สั่งซื้อจากร้านจุลไหมไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ วัตถุดิบใช้ในประเทศทั้งหมด โดยมีวัตถุดิบเพียงพอสำหรับผลิตผลิตภัณฑ์ได้ตลอดปี

2.2.2.3 ข้อมูลด้านกระบวนการผลิต

สถานที่ผลิตเป็นบริเวณใต้ถุนบ้าน ส่วนสุขลักษณะของการผลิตขั้นต้นมีสถานที่เก็บ เป็นสัดส่วน และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย และสุขลักษณะส่วนบุคคล มีการรักษาความสะอาด บุคคล รูปแบบสถานประกอบการง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา การผลิตไม่เป็น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม ปัญหาที่พบ คือ ขาดความรู้ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และออกแบบสิ่งทอ ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามความต้องการ ของตลาดอย่างแท้จริง

ภาพที่ 2.6 นาง จลดา สุริวงษ์ ประธานกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านน้ำริดถ่ายภาพร่วมกับผู้วิจัย

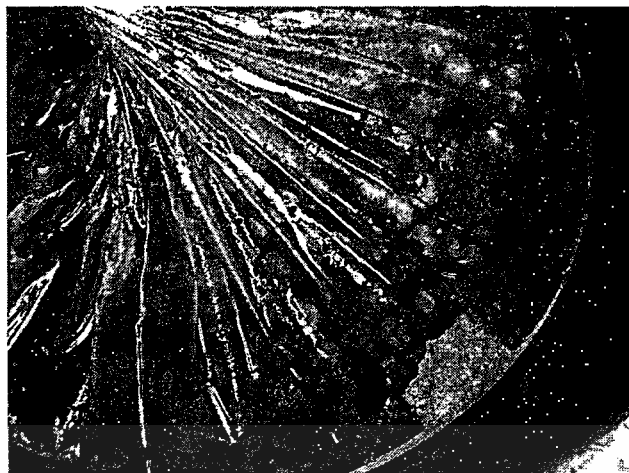

ภาพที่ 2.7 ผ้าทอลายสามที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอน้ำริด

ภาพที่ 2.8 ผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มใช้ผ้าทอพื้นเมืองลายสามตัดเย็บและส่งจำหน่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.9 หมวกมะเกลือไว้ย้อมเส้นด้ายและเส้นไหม

2.2.2.4 ข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ

กลุ่มผลิตภัณฑ์มีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มมา 3 - 5 ปี ที่มาของแหล่งเงินทุนมาจาก หุ่นของสมาชิกอย่างเดียว โดยสมาชิกต้องถือหุ้น หุ้นละ 100 บาท ผลกำไรหักเข้ากลุ่มร้อยละ 1 บาท และเก็บเงินฝากออมทรัพย์คนละ 20 บาท เป็นประจำทุกเดือน นอกจากนี้ทางกลุ่มได้งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น งบประมาณจากโครงการ SML งบประมาณจากผู้ว่าราชการ CEO งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำริด เป็นต้น การบริหารจัดการกลุ่มมีการเลือก ผู้นำกลุ่ม อีกทั้งมีการจัดทำระเบียบปฏิบัติและโครงสร้างการบริหารกลุ่ม ส่วนระบบการบันทึกบัญชีอย่างง่ายๆ ไม่เป็นระบบ มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และช่วยเหลือกัน เมื่อว่างงาน และในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมามีการขยายแรงงานมากกว่า 20 %

2.2.2.5 ข้อมูลด้านการตลาด

แหล่งจำหน่ายสินค้าหลัก ประกอบด้วย ตลาดภายในจังหวัด เนื่องจากกลุ่มเป็นทั้ง ผู้ผลิตและจำหน่ายสิ่งทอพื้นเมือง ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ คือ ผ้าทอพื้นเมืองลายสาม ซึ่งทางกลุ่ม สามารถแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งบุรุษและสตรีได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีร้านค้าเครือข่ายที่ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เช่น ร้านปราณีผ้าไทย ร้านจิระนันท์ ร้านรักษ์อุดรดิษฐ์ สภาผ้าไทย และ ร้านจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุดรดิษฐ์ ส่วนตลาดระหว่างจังหวัด เป็นการ นำไปจำหน่ายโดยฝ่ายการตลาดของกลุ่มในงานเทศกาลต่างๆ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังเป็นแหล่งผลิต ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้กับร้านเสื้อผ้าไทยในส่วนตลาดต่างประเทศ ทางกลุ่มได้รับคำแนะนำ จากพัฒนาชุมชนว่าควรขยายตลาดต่างประเทศโดยผ่านทางกรมส่งเสริมการส่งออก ซึ่งทางกลุ่มมี ความสนใจแต่ขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการผลิต โดยเฉพาะการผลิตที่ได้มาตรฐานของตลาด ต่างประเทศ ขาดนักออกแบบผลิตภัณฑ์ในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตรงตามความต้องการ ของตลาด ส่วนรายได้ในการจำหน่ายต่อปีนั้น ประมาณ 195,000 – 200,000 บาท เมื่อเทียบกับปีที่

ผ่านมา เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 - 50 และตลาดมีความต่อเนื่อง โดยวัดจากการสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอทั้งจากลูกค้าเก่าและลูกค้า

2.2.2.6 ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์

กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอน้ำรีด มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตมีบุคลากรช่วยในการจัดทำสื่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์มีลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขายประกอบด้วย การจัดแสดงและจำหน่ายสินค้า ตามโอกาสต่างๆ ซึ่งใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้บริโภคซื้อ และรู้จักสินค้า และนำมาซึ่งการขายตลาด มีการสื่อสารด้วยคำพูด ซึ่งสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้บริโภค จะบอกต่อกันไป โดยที่ลูกค้าโทรศัพท์มาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น ในส่วนความช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ทางกลุ่มมีความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตต้องการขยายตลาดจำหน่ายสินค้า และมีความพร้อมในด้านการผลิต

2.2.3 กลุ่มทอผ้าบ้านน้ำอ่าง ตำบลน้ำอ่าง อำเภอตรอน (จिरนนท์ มุลน้ำอ่าง. สัมภาษณ์. 2549)

2.2.3.1 ข้อมูลทั่วไป

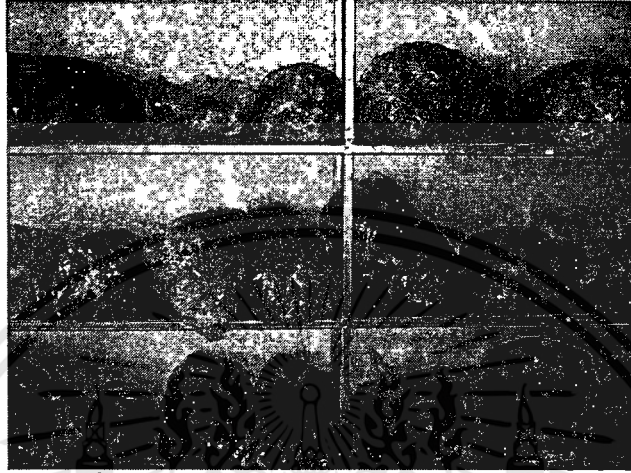
กลุ่มทอผ้าบ้านน้ำอ่าง ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 3/27 หมู่ที่ 9 ตำบลน้ำอ่าง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี หัวหน้ากลุ่ม คือ นาง จิรนนท์ มุลน้ำอ่าง มีสมาชิกจำนวน 45 คน สถานะของกลุ่มเป็นผู้ผลิตชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและส่งเสริม OTOP Product Champion ระดับประเทศ ปี พ.ศ. 2547 คือ ผ้าสไบฝ้ายแกมไหม เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องกาย และได้ 5 ดาวระดับภาค และ 4 ดาวระดับประเทศ

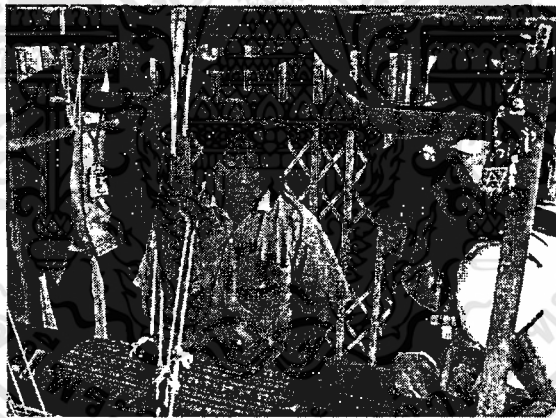
ภาพที่ 2.10 การสัมภาษณ์ นางจิรนนท์ มุลน้ำอ่าง เพื่อขอทราบข้อมูลเบื้องต้น

2.2.3.2 ข้อมูลด้านวัตถุดิบ

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ประกอบด้วย ฝ้าย โดยซื้อจากร้านค้าตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ และไหมประดิษฐ์จากร้านจุลไหมไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตตลอดทั้งปี ส่วนแหล่งที่มาของวัตถุดิบใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นน้อยกว่า ร้อยละ 80 โดยใช้วัตถุดิบให้ท้องถิ่นอื่นประมาณร้อยละ 50

ภาพที่ 2.11 วัตถุดิบในการทอ คือ ฝ้ายที่ย้อมสีต่างๆ

ภาพที่ 2.12 การผลิตผ้าสไบฝ้ายแกมไหม

2.2.3.3 ข้อมูลด้านกระบวนการผลิต

จากการสำรวจ พบว่า สถานที่ผลิตเป็นบริเวณใต้ถุนบ้าน สุขลักษณะของการผลิตขั้นต้นมีสถานที่เก็บเป็นสัดส่วน และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย และสุขลักษณะส่วนบุคคล มีการรักษาความสะอาดบุคคล รูปแบบสถานประกอบการง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษาการผลิตไม่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณและคุณภาพเดิม ปัญหาที่พบ คือ ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง

ภาพที่ 2.13 ผ้าสไบฝ้ายแกมไหมที่ได้ OTOPTOP 5 ดาวระดับภาค

2.2.3.4 ข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ

กลุ่มผลิตภัณฑ์มีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มมา 8 ปี ก่อตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 ที่มาของแหล่งเงินทุนจากหุ้นของสมาชิก โดยสมาชิกถือหุ้น หุ้นละ 200 บาท นอกจากนี้กลุ่มผลิตภัณฑ์ได้กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่น เช่น สหกรณ์จังหวัดอุดรดิตถ์ ในส่วนการบริหารจัดการกลุ่มมีการเลือกผู้นำกลุ่ม อีกทั้งมีการจัดทำระเบียบปฏิบัติและโครงสร้างการบริหารกลุ่ม ระบบการบันทึกบัญชีอย่างง่าย ๆ ไม่เป็นระบบ มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ในช่วงระยะปีที่ผ่านมามีการขายแรงงาน

2.2.3.5 ข้อมูลด้านการตลาด

แหล่งจำหน่ายหลักของสินค้า นอกจากการจัดจำหน่ายในร้านค้าชุมชนของกลุ่มแล้ว ได้ส่งจำหน่ายให้กับร้านค้าที่เป็นเครือข่ายในจังหวัด เช่น ร้านอัญชันผ้าโบราณ ร้านนัตดา จุฑามาศผ้าไทย สภาผ้าไทย และร้านจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังรับงานผลิตเป็นประจำ เช่น ร้านอาหารคุณใหญ่ และบริษัท ส.อรุณ ซึ่งเป็นการสั่งซื้อสินค้าประเภทผ้าสไบคลุมไหล่เพื่อมอบให้กับลูกค้าในช่วงเทศกาลสำคัญ ส่วนในตลาดระหว่างจังหวัดทางกลุ่มได้จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง เช่น ร้านสาร จังหวัดสุโขทัย ร้านจำหน่ายของที่ระลึกพระที่นั่งวิมานเมฆ ร้านนารายณ์ภัณฑ์ จังหวัดนครราชสีมา และมีผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มนำสินค้าไปส่งและจัดวางเอง ได้แก่ กรมส่งเสริมการส่งออก ถนนรัชดาภิเษกโดยสินค้า ส่วนใหญ่ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน และประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น ส่วนรายได้ในการจัดจำหน่ายต่อปี ประมาณ 700,000 - 800,000 บาท เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาจัดว่าเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 - 50 ความต่อเนื่องของตลาดจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมีการสั่งซื้อที่สม่ำเสมอทั้งจากลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ และเป็นที่น่าสังเกตว่าทางกลุ่มผ้าทอน้ำอ่างได้มีการรับกลุ่มทัวร์ของนักท่องเที่ยว

ที่มาจากต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดอุดรธานี โดยการประสานงาน ของคุณประกายแก้ว รัตนนาคะ จึงเป็นการกระจายสินค้าได้ดีอีกช่องทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์ร้านค้าชุมชนได้เป็นอย่างดี

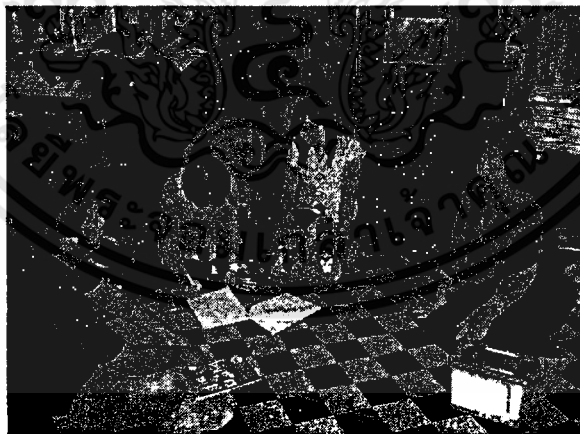
2.2.3.6 ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์

จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ ผ้าสไบคลุมไหล่มีจุดอ่อนในเรื่องของการประชาสัมพันธ์เนื่องจากขาดบุคลากรและความเข้าใจ เพราะการดำเนินงานเป็นในเชิงธุรกิจมีเจ้าของร้านทำหน้าที่บริหารจัดการเพียงฝ่ายเดียวซึ่งผลิตตามความต้องการของผู้บริโภค และการแข่งขันทางการตลาดมีน้อย จึงทำให้ลักษณะการประชาสัมพันธ์เป็นแบบเชิงรับ ส่วนรูปแบบการประชาสัมพันธ์ มีลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขาย ประกอบด้วย การจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าตามโอกาสต่างๆ ทำให้ลูกค้าโทรศัพท์มาสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น ในส่วนความช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ ทางกลุ่มมีความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตต้องการให้จัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ

2.2.4 กลุ่มสภาผ้าไทย ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล (สุดารัตน์ สอนดา. สัมภาษณ์. 2549)

2.2.4.1 ข้อมูลทั่วไป

สภาผ้าไทย ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ที่ 8 ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิษฐ์ หัวหน้ากลุ่ม คือ นาง สุดารัตน์ สอนดา มีสมาชิกกลุ่ม จำนวน 50 คน สถานะของกลุ่มเป็นผู้ผลิตชุมชน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและส่งออกสรร OTOP Product Champion ระดับประเทศ ปี พ.ศ. 2547 คือ เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรี เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องกาย และได้ 4 ดาวระดับประเทศ

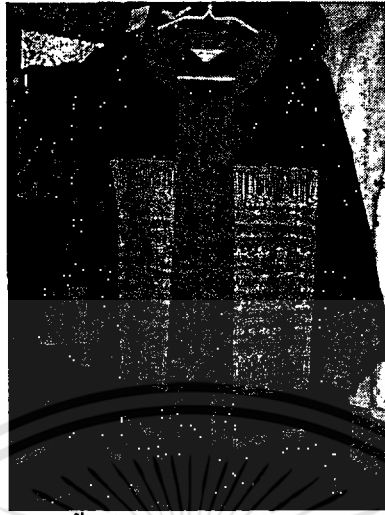

ภาพที่ 2.14 การสัมภาษณ์ นางสุดารัตน์ สอนดา เพื่อขอทราบข้อมูลเบื้องต้น

2.2.4.2 ข้อมูลด้านวัตถุดิบ

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วย ผ้า ไหมและสีเพ้นท์ผ้าโดยปริมาณวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต แหล่งที่มาของวัตถุดิบนั้นใช้วัตถุดิบในประเทศ 100 % ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น

น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ร้อยละ 70 และช่วงระยะเวลาที่ผลิตนั้น ดำเนินการตลอดทั้งปี

ภาพที่ 2.15 เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรีที่ส่งคัดสรร OTOP

2.2.4.3 ข้อมูลด้านกระบวนการผลิต

สถานที่ตั้งโรงงานหรือสถานประกอบการ เป็นอาคารประกอบการ สุขลักษณะของการผลิตขั้นต้นและการทำความสะอาด ทางกลุ่มจัดสถานที่เก็บเป็นสัดส่วน และสุขลักษณะส่วนบุคคลมีการรักษาความสะอาดส่วนบุคคลอย่างดีรูปแบบสถานประกอบการ ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา ในส่วนการควบคุมปฏิบัติ งานสามารถทำงานเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง นอกจากนี้ทางกลุ่มเคยผ่านการฝึกอบรมด้านการผลิต เช่น Inter Trader ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

ภาพที่ 2.16 สถานที่ตัดเย็บเสื้อผ้าในบริเวณกลุ่ม

2.2.4.4 ข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ

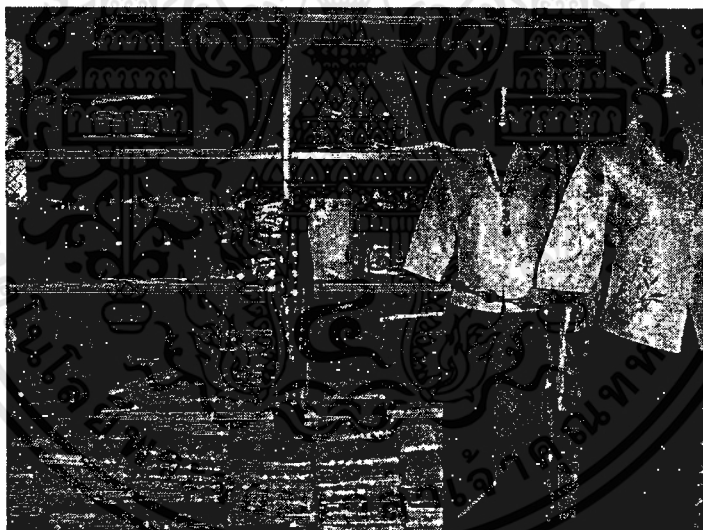
จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์มีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มมา 8 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 ที่มาของแหล่งเงินทุนมาจากหุ้นของสมาชิกและกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่น ในส่วนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริหารจัดการกลุ่มมีการเลือกผู้นำกลุ่ม อีกทั้งมีการจัดทำระเบียบปฏิบัติและโครงสร้างการบริหารกลุ่ม ส่วนระบบการบันทึกบัญชีได้ทำการบันทึกบัญชีตามระบบบัญชี มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกันเมื่อว่างงาน และในช่วงระยะปีที่ผ่านมามีการขยายแรงงานมากกว่าร้อยละ 20

2.2.4.5 ข้อมูลด้านการตลาด

จากการสำรวจ พบว่า ช่องทางการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าหลัก ประกอบด้วย ตลาดภายในจังหวัด เช่น ศูนย์จำหน่ายและจัดแสดงผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุดรดิตถ์ ร้าน OTOP SHOP ของเขื่อนสิริกิติ์ และร้านค้าของกลุ่มที่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานประกอบการ ส่วนตลาดต่างจังหวัด เช่น ร้านค้าในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ ชัยภูมิ ยะลา พิษณุโลก ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล สาขาลาดพร้าว และสาขากาดสวนแก้ว และ OTOP SHOP ของทุกจังหวัด ในส่วนรายได้การจัดจำหน่ายสินค้าประมาณ 500,000 บาท ต่อเดือน เมื่อหักทุนออกจะได้กำไรประมาณ 200,000 บาท ต่อเดือนส่วนรายได้ในการจัดจำหน่ายสินค้า เทียบกับปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 - 50 โดยมีความต่อเนื่องของตลาด โดยวัดจากการมีลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ที่มีการสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ 2.17 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีทั้งผ้าฝ้ายและเสื้อผ้าสำเร็จรูป

2.2.4.6 ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์

กลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปสตรี มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เนื่องจากเป็นรูปแบบธุรกิจมีการแข่งขันทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง แต่การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุม ส่วนรูปแบบการประชาสัมพันธ์ มีลักษณะการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขาย ประกอบด้วย การจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าตามโอกาสต่าง ๆ ซึ่งใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้บริโภคซื้อและรู้จักสินค้า และนำมาซึ่งการขายตลาด การสื่อสารด้วยคำพูดเป็นอีกวิธีที่กลุ่มนำมาใช้โดยสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตหรือผู้บริโภคจะบอกต่อ ๆ กันไป ทำให้ลูกค้าโทรศัพท์มาสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น ในส่วนความช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ ทางกลุ่มมีความต้องการด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตต้องการขยายตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้า

2.3 เอกลักษณะเฉพาะถิ่นผ้าทอมือในจังหวัดอุตรดิตถ์

2.3.1 หัตถกรรมสิ่งทอ ผ้าทอที่ควอรุรักษ์(กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวง

อุตสาหกรรม. 2531-2532 : 1-2)

งานหัตถกรรมในแต่ละภาค จะได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่นนั้นหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นใกล้เคียง การทอผ้าก็เป็นงานหัตถกรรมประเภทหนึ่งที่มีศิลปะและลวดลายที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง การสืบทอดฝีมือและลวดลายจะแสดงให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นดั้งเดิมที่ถ่ายทอดสู่บรรพชนรุ่นหลังสืบมา ในการส่งเสริมและพัฒนาหัตถกรรมไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมผลิตสินค้าออกมาแล้วจำหน่ายได้ ทำให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวและสามารถออกเป็นรายได้ของประเทศ แต่การส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมเท่าที่ผ่านมายังไม่ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่กำลังจะสูญหายไปเท่าที่ควร ซึ่งหากไม่ได้เริ่มดำเนินการอนุรักษ์หัตถกรรมจะทำให้รูปแบบและประเภทผลิตภัณฑ์บางชนิดสูญหายไป เนื่องจากไม่มีการสืบทอดการผลิต หรือสินค้าบางประเภทได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและกรรมวิธีการผลิตไปจากเดิม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ให้การส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนอนุรักษ์สินค้าหัตถกรรมไทย ซึ่งการอนุรักษ์หมายถึง การอนุรักษ์ในเชิงพาณิชย์ คือส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายได้ โดยรักษาคุณค่าความงามของศิลปะและพัฒนาไปบนพื้นฐานของลักษณะเฉพาะถิ่นและเอกลักษณ์ประจำชาติ

2.3.2 ประเภทของการอนุรักษ์ผ้าทอไทย(กรมส่งเสริมหัตถกรรมไทย กรมส่งเสริม

อุตสาหกรรม. 22-24)

2.3.2.1 การอนุรักษ์ช่างฝีมือ ผู้ผลิตผ้าทอมือนับวันจะมีปริมาณลดน้อยลงเนื่องจากเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีกว่า เช่น เป็นลูกจ้างโรงงานมีการอพยพแรงงานเข้ากรุงเทพฯ ทำให้แรงงานการผลิตหัตถกรรมลดลง การทอผ้าจึงเหลือแต่ผู้สูงอายุ หากไม่มีการอนุรักษ์ช่างฝีมือไว้ก็จะขาดตอนในการสืบทอดฝีมือและศิลปะการทอผ้าที่ได้สะท้อนวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นการอนุรักษ์ช่างฝีมือจะต้องส่งเสริมและเผยแพร่ผ้าและผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือให้สามารถจำหน่ายได้ดีในตลาดและขยายตลาดให้กว้างขวางขึ้น เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์ช่างฝีมือให้มีการพัฒนาและดำรงคงอยู่ต่อไป

2.3.2.2 การอนุรักษ์รูปแบบผลิตภัณฑ์ โดยคงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่เป็นลักษณะเดิมและลักษณะเฉพาะตัว แล้วทำลักษณะดังกล่าวมาเผยแพร่ให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น หรืออาจจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาหัตถกรรมโดยใช้รูปแบบดั้งเดิมเป็นแนวทาง และประยุกต์เอกลักษณ์เฉพาะของหัตถกรรมแต่ละท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ขึ้น โดยมีการศึกษาและออกแบบอย่างถูกวิธี เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและสอดคล้องทั้งตลาดลายรูปแบบรูปทรงและโครงสร้างของผลิตภัณฑ์ โดยนำมาประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทำให้มีการอนุรักษ์รูปแบบดั้งเดิมเพื่อการตลาด

2.3.2.3 การอนุรักษ์แหล่งผลิต เพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่แหล่งผลิตที่ได้มีการผลิตมาช้านาน ให้คงอยู่และเป็นที่รู้จักกันกว้างขวาง เมื่อกกล่าวถึงผ้าทอชนิดใดชนิดหนึ่งคนทั่วไปก็จะทราบกันดีว่าเป็นผ้าทอจากแหล่งผลิตใด เช่น ผ้าทอเกาะยอ ผ้าทอนาหมื่นศรี ผ้าฝ้ายบ้านไร่ไผ่งาม ฯ

2.3.2.4 การอนุรักษ์เทคนิคและกรรมวิธีการผลิต การทอผ้าด้วยกี่มือเป็นเครื่องมือที่ใช้มาตั้งแต่โบราณ การขึ้นลวดลายด้วยการใช้กี่พื้นเมืองเป็นศิลปะงดงามที่เครื่องจักรหรืออุปกรณ์สมัยใหม่มีอาจจะให้ความรู้สึกทางอารมณ์ของศิลปะได้ ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการทำมาก แต่เป็นกรรมวิธีที่สามารถถ่ายทอดศิลปะความรู้สึก ตลอดจนฝีมือ ออกมาในรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอประเภทต่าง ๆ

2.3.2.5 การอนุรักษ์วัตถุดิบ เนื่องจากในสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะเนื่องมาจากสภาพอากาศ มีการใช้วัตถุดิบมากก่อให้เกิดการขาดแคลนในอนาคต สภาพแวดล้อมบางอย่างทำให้ระบบนิเวศน์เปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดการขาดแคลนของวัตถุดิบ ดังนั้นการที่อนุรักษ์วัตถุดิบก็จะต้องพัฒนาพันธุ์ให้มีความทนทานต่อเชื้อโรคและแมลง

2.3.3 ผ้าทอพื้นบ้านในแต่ละภาค

การทอผ้า นับเป็นอาชีพที่สำคัญที่มีบทบาททั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากการผลิตในสมัยโบราณสืบทอดกันมาถึงรุ่นลูกหลาน โดยถ่ายทอดฝีมือการผลิต ซึ่งจากเดิมทำไว้ใช้สอยในครอบครัวมาเป็นการผลิตเพื่อเสริมสร้างรายได้จากการเกษตร ลักษณะการผลิต ผ้าฝ้ายทอมือผลิตมากที่จังหวัดในภาคเหนือ รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ส่วนภาคใต้มีการผลิตในปริมาณไม่มากนัก ในภาคเหนือจะนิยมผ้าฝ้ายทอมือที่ใช้ฝ้ายปั่นมือโดยเฉพาะฝ้ายที่ใช้เป็นเส้นพุ่ง ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะนิยมซื้อด้ายฝ้ายสำเร็จจากโรงงานมาทอผ้าซึ่งจะเรียกว่าผ้าดำ แต่ก็มีการทอผ้าฝ้ายปั่นมือบ้างในบางท้องที่เพราะจะเน้นการทอผ้าไหมมัดหมี่ที่เป็นหลักมากกว่า การผลิตผ้าฝ้ายทอมือในภาคเหนือจะทำการกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 30 – 50 ครอบครัว กระจายไปตามหมู่บ้านและจะมีคนกลางหรือหัวหน้าที่รวบรวมผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายต่อไป ปัจจุบันการทอผ้าฝ้ายแบบพื้นบ้านมีกระจายอยู่ทั่วไป โดยมีลวดลายเอกลักษณ์ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น โดยแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มช่างทอผ้าภาคเหนือ แถบล้านนาไทย เป็นพวกไทยขวน ไทยใหญ่ มอญ ลื้อ ลีซอ กระเหรี่ยง

2. กลุ่มช่างทอภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะมีเชื้อสายไทยลาวเขมร

3. กลุ่มช่างทอภาคกลาง ส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยวน ลาวโซ่ง

4. กลุ่มช่างทอภาคใต้ จะได้อิทธิพลมาจากวัฒนธรรมอินเดีย มาเลเซีย

ผ้าฝ้ายทอมือภาคเหนือ มีการทอผ้ากระจายในท้องถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะนิยมทอผ้าฝ้ายซึ่งเป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ลวดลายและวิธีการจะเหมือนและแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ หรืออิทธิพลจากวัฒนธรรมท้องถิ่นใกล้เคียง ลักษณะผ้าฝ้ายทอมือทั้งการทอเป็นผ้าฝ้ายพื้น ผ้าฝ้ายที่มีลวดลายและวิธีการทอที่แตกต่างกันไป เช่น ผ้าชิ้นดินจก ผ้าลับแล ผ้าหาดเสี้ยว ผ้าลายน้ำไหล ฯลฯ โดยใช้ฝ้ายเป็นวัตถุดิบที่สำคัญซึ่งมีทั้งฝ้ายที่ได้ป็นเองและด้ายฝ้ายจากโรงงาน สีข้อมอาจจะเป็นสีธรรมชาติหรือย้อมสีเคมี ซึ่งจะแตกต่างตามประเภทของผ้าฝ้ายชนิดต่าง ๆ

ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าฝ้ายที่ทอเป็นผืน ส่วนใหญ่จะนำมาตัดเป็นเสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ เช่น ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูเครื่องเรือน ผ้ารองจาน ฯลฯ ในภาคเหนือผ้าฝ้ายทอมือชนิดนี้จะใช้ฝ้ายที่ปั่นด้วยมือ ลักษณะฝ้ายมีเส้นใหญ่

ผ้าจกเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทออีกชนิดหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ของผู้ผลิตที่สืบเชื้อสายลาวพวน ลักษณะการทอจะสอดเส้นฝ้ายให้เกิดลวดลายในขณะที่ทำการทอ ผ้าจกส่วนใหญ่จะทำไปใช้เป็นเชิงของผ้าชิ้น ซึ่งจะมี 3 ส่วน คือ ส่วนหัวชิ้นใช้ผ้าพื้น ตัวชิ้นทอเป็นผ้าพื้นหรือทอขมุก เชิงชิ้นทอเป็นจกลวดลายต่าง ๆ นอกจากผ้าชิ้นแล้วยังทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าห่ม ผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น แหล่งผลิตที่สำคัญคือ อ.ลับแล อ.ตรอน อ.พากทำ จ.อุตรดิตถ์ อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย อ.ลอง จ.แพร่

ผ้าหม้อฮ่อม เป็นผ้าฝ้ายทอข้อมคราม โดยใช้ด้ายฝ้ายเอามาข้อมด้วยต้นคราม หรือ “ต้นฮ่อม” ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นสูง 3 เมตร มีใบคล้ายใบมะขามเทศ โดยเก็บใบครามมาหมักแล้วจึงนำด้ายฝ้ายมาข้อม มีการผลิตมากที่ทุ่งโฮ้ง จ.แพร่ แต่ในปัจจุบันการทำผ้าฮ่อมเริ่มมีน้อย การตัดเย็บเสื้อหม้อฮ่อมจะซื้อผ้าข้อมสีเคมีจากโรงงานมาตัดเย็บ เพราะการที่จะนำฝ้ายมาข้อมหม้อฮ่อมจะเสียเวลามาก

2.3.4 ผ้าทอในล้านนากับการใช้งานในชีวิตประจำวัน ของชาวเหนือในอดีต (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. 22-24)

2.3.4.1 การใช้ผ้าชิ้น

ผ้าชิ้นของชาวไทยในล้านนาเป็นผ้าทอที่น่าสนใจศึกษาอย่างยิ่ง วิธีการทอ ลวดลาย และการประสมประสานของสีจะบ่งบอกให้รู้ถึงถิ่นกำเนิดและยุคสมัยของผู้ทอและผู้สวมใส่ ลักษณะพิเศษของการทอและการสวมใส่นี้ ทำให้เราจัดจำแนกผ้าชิ้นของล้านนาออกได้เป็น 3 กลุ่มคือ

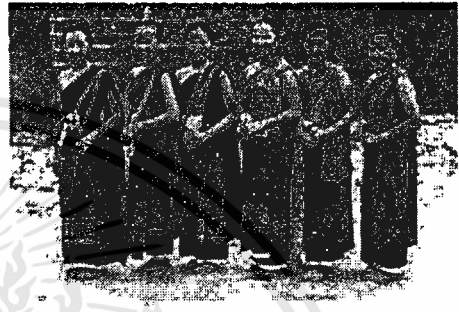
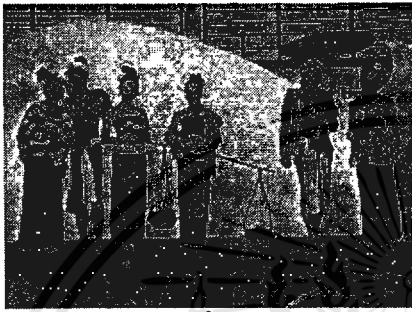
(1) ผ้าชิ้นแบบไทลื้อ เป็นผ้าชิ้นแบบเย็บสองข้างติดกัน มีลวดลายขวางบนลายตัว

ชิ้น ดินชิ้น ไม่มีลวดลายตกแต่ง แต่ใช้ผ้าพื้นสีครามธรรมชาติ หรือสีครามและแดงเฉพาะในกลุ่มไท

คือเมืองเงิน ซึ่งเฉพาะกลุ่มเมืองเงินนี้บางทีก็มีการตกแต่งลายขีดและจกขนาดเล็กตรงขอบล่างสุดด้วย

(2) ผ้าจีนแบบไทยวน เป็นผ้าจีนแบบเขี้ยวเดีว มีลวดลายขวางบนตัวจีน ดินจีนอาจเป็นผ้าพื้นธรรมดา สีแดงหรือดำ หรือเป็นดินจก ซึ่งมีลวดลายอยู่ตรงส่วนบนครึ่งท่อนของดินจีน

(3) ผ้าจีนแบบลาว เป็นผ้าจีนแบบเขี้ยวเดีวลวดลายบนตัวจีนเป็นลายทางยาว หรือลายเป็นมุกดินจีนอาจเป็นผ้าพื้นธรรมดาหรือเป็นดินจก ซึ่งมีลวดลายเต็มตลอดผืนของดินจีน

ภาพที่ 2.18 ภาพการแต่งการของชาวเหนือในอดีต

2.3.4.2 การใช้ตุง

คำว่า “ตุง” ในภาษาถิ่นล้านนา หมายถึง “ธง” ในภาษาไทยกลางตรงกับลักษณะธงประเภท “ปฏากะ” ของอินเดีย คือมีลักษณะเป็นแผ่นวัตถุส่วนปลายแขวนติดกับเสา ห้อยเป็นแผ่นยาวลงมา วัสดุที่ใช้ทำตุงมีหลายอย่าง เช่น ไม้ สังกะสี ทองเหลือง ผ้า กระดาษ ไบลาน เป็นต้น ตุงเป็นสิ่งที่ทำขึ้นเพื่อใช้ในงานพิธีทางพุทธศาสนา ทั้งในงานมงคลและอวมงคลต่าง ๆ โดยมีขนาดรูปทรง และรายละเอียดด้านวัสดุตกแต่งต่างกันไปตามความเชื่อและพิธีกรรมตลอดจนตามความนิยมในแต่ละท้องถิ่นด้วย จุดประสงค์ของการทำตุงในล้านนาก็คือ การทำถวายเป็นพุทธบูชา โดยทั้งชาวไทยวนและไทลื้อจะถือว่าเป็นการทำบุญอุทิศให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งจะเป็นทางใด ขึ้นไปสู่สวรรค์เบื้องบน บางทีไม้คันทองก็มี 16 อัน หมายถึง สวรรค์ 16 ชั้น

โครงสร้างของตุงจะประกอบด้วยส่วนหัว ตัวและหาง โดยมีไม้ไผ่สอดคั่นเป็นระยะ ๆ ไบลานเป็นรูปดอกไม้ หรือเป็นพู่ห้อยประดับตลอดทั้งผืน โดยทำเป็นรูปโครงปราสาท ซึ่งใช้ไม้ฉลุหรือไม้ไผ่ขมัดเป็นโครงแข็งแรง และส่วนหางตุงจะมีชายตกแต่งด้วยอุบะ ระบายอย่างสวยงามอีกด้วย

2.3.4.3 ผ้าห่อคัมภีร์

ทั้งชาวไทยวน ลื้อ และลาว ในอดีตมีประเพณี “การสร้างธรรม” ถวายวัด ซึ่งถือได้ว่าได้อานิสงส์มากการสร้างธรรม ก็คือการเขียนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น คำสอน ชาดก ตำนาน ประวัติ ฯลฯ ลงบนไบลาน คัมภีร์ในไบลานเหล่านี้จัดทำอย่างประณีต จารึกด้วย

อักษรธรรม ไม้แกะสลักปิดทองงดงามประกบด้วยด้ายพื้น ผ้าห่อคัมภีร์ในโบราณ จะมี 2 ลักษณะคือ

(1) ผ้าที่ทอด้วยเส้นฝ้ายหรือไหมล้วน ๆ แบบธรรมดา ก็คือเป็นผ้าฝ้ายสีขาว ส่วนที่เป็นผ้าไหมอาจทอด้วยเทคนิคธรรมดา หรือทอเป็นผ้าลายมัดหมี่ขนาดกว้างยาวประมาณ 75×50 ซม.

(2) ผ้าที่มีไม้ไผ่สอดสลักรวม ซึ่งจะใช้เส้นฝ้ายหลากสี มีทั้งที่ทอด้วยเทคนิคธรรมดา และทอด้วยวิธีคิดเป็นลวดลายพื้นฐานรูปต่างๆ สลับกับไม้ไผ่สอดคั่นเป็นระยะ โดยตลอด หรืออีกลักษณะหนึ่งคือทอด้วยวิธีเกาะ โดยสลักรวมฝ้ายกับไม้ไผ่สอดคั่นกันจนเป็นพื้นเป็นลวดลายเรขาคณิต มีขนาดกว้างยาวประมาณ 55×30 ซม.

ในปัจจุบันนี้ประเพณี “การสร้างธรรม” ได้เลื่อมไปการทอห่อผ้าคัมภีร์ในโบราณจึงสูญไปด้วย คงเหลือแต่ผ้าที่ปรากฏหลักฐานห่อคัมภีร์เก่าแก่เก็บไว้ใน “หอธรรม” ตามวัดต่าง ๆ เท่านั้น

2.3.4.4 สะลี ผ้าหลบ ผ้าหลบ และผ้าลือหัวช้าง

การต้อนรับผู้มาเยือนด้วยน้ำใจไมตรี เป็นประเพณีอันดีงามอย่างหนึ่งของชนชาวไทย ชาวไทล้านนาในอดีตจะนิยมเย็บฟูกหรือที่นอน หมอน ผ้าปู ที่นอน และผ้าห่ม ตรีเตรียมเก็บไว้หลาย ๆ ชุดสำหรับต้อนรับแขกผู้มาเยือนหรือญาติพี่น้องจากต่างบ้าน ผู้ซึ่งอาจมาพักอาศัยนอนค้างที่บ้านชั่วคราว นอนจากนี้ยังนิยมทอเย็บอุปกรณ์การนอนเหล่านี้ถวายวัดเป็นการทำบุญ เพื่อสำหรับพระ สงฆ์จะได้ไว้ใช้สอย และเป็นประโยชน์สำหรับบรรดาภรรวาสได้ใช้นอนที่วัดในเวลาว่างนบุญด้วย

2.3.4.5 สะลี (ฟูก)

สภาพการกินอยู่ในเรือนของชาวไทยแต่ดั้งเดิมนั้นจะนั่งนอนกับพื้น มิได้มีโต๊ะเตียง เก้าอี้ (ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก) ดังที่พบเห็นทั่วไปในปัจจุบันนี้ ฟูกหรือที่นอนแต่ดั้งเดิมจึงเป็นฟูกขนาดเล็กที่ใช้ปูบนพื้นห้อง ทั้งชาวไทยวนและชาวไทยลื้อเรียกว่า “สะลี” ส่วนชาวลาวเรียกว่า “เสื่อ” สำหรับผ้าปูที่นอนนั้นชาวไทยวนและไทยลื้อเรียกว่า “ผ้าหลบ” ชาวลาวเรียกว่า “ผ้าปูเสื่อ” สะลีหรือฟูกโดยทั่วไปจะมีลักษณะเย็บเป็นปลอกผ้าสี่เหลี่ยมเข็มหรือสี่คำ มีขนาดประมาณ 60×180 ซม. ด้านขอบของฟูกเย็บด้วยผ้าสีเดียวกันหรือสีแฉงหนาประมาณ 5 - 10 ซม. ยัดด้วยนุ่น สะลีของชาวไทยวนมักจะเย็บเป็น 3 ท่อนต่อกัน ซึ่งทำได้สะดวกต่อการพับเก็บไว้ในเวลาที่ไม่ได้ใช้ปูนอนส่วนสะลีของชาวไทยลื้อเย็บเป็นท่อนเดียวโดยตลอด

2.3.4.6 ผ้าหลบ (ผ้าปูที่นอน)

“ผ้าหลบ” ก็คือผ้าปูที่นอน ซึ่งใช้ปูทับลงบนฟูกหรือสะลีอีกทีหนึ่ง ผ้าหลบของชาวไทยวนโดยทั่วไปจะเป็นผ้าฝ้ายสีขาวทอขัดสานธรรมดา ใช้พื้ขนาดเล็กคือ มีหน้ากว้างประมาณ 40 - 60 ซม. ดังนั้นจึงนิยมทอ 2 ผืน แล้วนำมาเย็บต่อกกลางเพื่อให้มีขนาดพอเหมาะแก่การปูบนฟูกได้พอดี

“ผ้าหลบ” ของชาวไทลื้อ และของชาวไทยวนในบางแห่งซึ่งได้รับอิทธิพลการทอผ้าจากชาวไทลื้อจะมีลักษณะเด่นอยู่ที่การทอลายซิด (แต่ภาษาไทยลื้อเรียกว่า “ลายมุก”) ตกแต่งลวดลายซิดบนผ้าหลบซึ่งเกิดจากเส้นพุ่งนี้จะนิยมใช้เส้นฝ้ายสีแดงสลับสีดำคราม อาจมีเพียง 1 – 2 แถวเฉพาะตรงส่วนของเชิงผ้า หรือบางผืนอาจทอลวดลายซิดจนเกือบเต็มผืนผ้าหลบ เหลือเพียงส่วนที่เป็นผ้าพื้นสีขาวเฉพาะตรงส่วนบนเท่านั้นก็ได้

2.3.4.7 ผ้าหลบ

ชาวไทลื้อและชาวไทยวนเรียกผ้าชนิดหนึ่งที่ใช้ปูนอนคล้ายคลึงกับผ้าหลบว่า “ผ้าหลบ” เป็นผ้าที่ใช้ปูกับพื้นได้เลย มิได้ปูลงบนเสถิเช่นผ้าหลบ ลักษณะผ้าหลบนี้เป็นผ้าฝ้ายสีขาวทอด้วยลายซิดจนเต็มผืน เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนสีดำแดงหรือเป็นสีดำแล้วจกด้วยไหมสีเหลืองตรงกลางใจของรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดผืนผ้าแคบกว่าผ้าหลบครึ่งหนึ่ง มีผ้าสีแดงขลิบริมโดยรอบ บางครั้งจะมีผ้าพื้นสีดำเย็บซ้อนติดกันอีกชั้นหนึ่ง ผ้าชนิดนี้จะใช้สำหรับปูที่นอนในระหว่างการเดินทาง และสำหรับผู้เฒ่าผู้แก่หรือพระสงฆ์ปูนอนที่วัด “ผ้าหลบ” นี้เรียกกันเป็นหลายชื่อตามแต่ลักษณะขนาดและการใช้สอย เช่นเรียกว่า “ผ้าเต็ม” “ผ้านอน” ถ้าหากใช้รองนั่งก็มักจะมีขนาดสั้นครึ่งหนึ่งของผ้านอนนี้เรียกว่า “ผ้านั่ง” ใช้เป็นอาสนะของสงฆ์หรือฆราวาสใช้ปูนั่งในวิหารเวลาฟังเทศน์

2.3.4.8 ผ้าลื้อหัวช้าง

ผ้าอีกชนิดหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ “ผ้าหลบ” มาก ก็คือผ้าที่ใช้ปูนอนศีรษะช้าง ชาวไทลื้อเรียกว่า “ผ้าหลบหัวช้าง” ส่วนชาวลาวเรียกว่า “ผ้าลื้อหัวช้าง” ลักษณะผ้าลื้อหัวช้างที่พบในอำเภอ น่านปาด และอำเภอปากท่า จังหวัดอุดรธานี มีขนาดประมาณ 50 × 150 ซม. ใช้ผ้าสีแดงขลิบริมโดยรอบใช้เทคนิคการทอทั้งยกดอก ซิด ละจกสลับสีสคไส ปัจจุบันผ้าชนิดนี้มีได้ใช้ปูนอนหลังช้างแล้ว ยังคงเหลือใช้เฉพาะสำหรับเป็นของมอบให้ญาติผู้ใหญ่ในพิธีแต่งงานเท่านั้น เรียกกันว่า “ผ้าลื้อ” หรือ “ผ้านอน”

2.3.4.9 ผ้าห่ม

ผ้าห่ม คือผ้าที่ใช้ห่มให้ความอบอุ่น ซึ่งมีทั้งผ้าที่ใช้ห่มคลุมเวลาปกติและใช้ห่มในเวลานอน เนื่องจากพื้พื้นเมืองจะมีขนาดหน้ากว้างประมาณ 60 ซม. ดังนั้นผ้าห่มจึงมีลักษณะใช้ผ้า 2 ผืนเย็บเปลาะด้านข้างต่อกัน เพื่อให้มีขนาดกว้างประมาณ 200 ซม. เหมาะแก่การห่มคลุม “ผ้าห่มตามแสง” หรือ “ผ้าห่มตาโถง” เป็นผ้าฝ้ายทอลายยกดอกโดยใช้เขา 3 – 8 เขา สีที่นิยมใช้คือสีดำ แดงขาว ซึ่งสลับสีทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน ทำให้เกิดเป็นตารางสี่เหลี่ยม บางผืนก็มีเฉพาะสีดำสลับขาวหรือสีแดงสลับขาว หรือเป็นสีขาวทั้งผืนมีวิธีสีดำเฉพาะเส้นยืนตรงริมผ้าทั้ง 2 ข้างผ้าที่ใช้ห่มคลุมตัวในเวลาปกติจะมีขนาดราว 120 × 200 ซม. เรียกว่า “ผ้าคลุม” (คลุม = คลุม) ส่วนผ้าที่ใช้ห่มเวลานอนเรียกว่า “ผ้าด้าย” มักจะทอให้มีขนาดยาวอีกเท่าตัวคือราว 400 ซม. แล้วพับทบเย็บหัวท้าย

ติดกัน ทำให้ผ้ามีความหนา 2 ชั้น ให้ความอบอุ่นมากขึ้น ลักษณะผ้าห่มชนิดนี้ใช้กันทั่วไปใน
ล้านนาทั้งในกลุ่มชาวไทยวนไทลื้อ และลาว

2.3.4.10 ถุงย่าม

การใช้ถุงย่ามใส่ข้าวของต่างๆเป็นวัฒนธรรมที่เราจะพบได้ทั่วไปในล้านนา ทั้งใน
กลุ่มชาวไทยพื้นราบและชาวเขาเผ่าต่างๆถุงย่ามของกลุ่มชนแต่ละแห่งมักจะมีเทคนิคการทอ
ลวดลาย สี สัน และการตกแต่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม

ถุงย่ามที่เป็นแบบพื้นฐาน ซึ่งใช้กันทั่วไปในล้านนาทั้งในกลุ่มไทยวน ลื้อ และลาว
ก็คือถุงย่ามสีขาวรีวดำ มี 2 ขนาด คือขนาดใหญ่ ทอด้วยพืมน้ำกว้างประมาณ 28 ซม. และขนาด
เล็ก ใช้พืมน้ำกว้างประมาณ 16 - 24 ซม. ซึ่งขนาดความกว้างของพืมนี่จะเหมาะกับการนำมาเย็บต่อกัน
เป็นรูปถุง และสายสะพาย ถุงย่ามที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อก็คือถุงย่ามสีแดง สำหรับชาวไท
ลื้อ ที่ จ. น่าน ในปัจจุบันนิยมเพิ่มลวดลายขีดหรือจกตกแต่งย่ามแบบพื้นฐานให้มีความงดงามมาก
ยิ่งขึ้น และมีลักษณะพิเศษเฉพาะกลุ่มก็คือชาวไทลื้อที่บ้านห้วยโก๋น อ. พงษ์ช้าง จ. น่าน จะนิยม
ตกแต่งย่ามด้วยลายจกสลับลีเสดใส สำหรับชาวไทยวนแถบอำเภอแม่แจ่ม อำเภอจอมทอง และ
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จะใช้ถุงย่ามแบบลัวะ (ลวะว้า) ซึ่งวิธีการเย็บเป็นถุงเหมือนกับถุงย่าม
โดยทั่วไป แต่มีสีลันที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น เป็นสีน้ำเงินสลับน้ำตาล หรือสีฟ้าอ่อนสลับลีเสดและ
เหลือง เป็นต้น

2.3.5 เอกลักษณ์ของลวดลายผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดอุตรดิตถ์

แหล่งทอผ้าในจังหวัดอุตรดิตถ์จังหวัดอุตรดิตถ์มีลักษณะการทอผ้าหลากหลาย สามารถ
แบ่งแหล่งการทอผ้าตามลักษณะเฉพาะของผ้าพื้นเมือง มีดังนี้

2.3.5.1 ผ้าทอแบบมัดหมี่

อำเภอบ้านโคก บ้านนาขุม ตำบลนาขุม
อำเภอน้ำป่าด บ้านท่าโพธิ์

2.3.5.2 ผ้าทอแบบจก

อำเภอทองแสนขัน ทุกหมู่บ้าน
อำเภอลับแล ตำบลไชยชุมพล ตำบลศรีพนมมาศ
อำเภอตรอน บ้านไชยมงคล บ้านน้ำอ่าง ตำบลวัดไชยมงคล
อำเภอท่าปลา วัดคันทวย ตำบลหาดล้า ตำบลท่าปลา
อำเภอน้ำป่าด บ้านท่าโพธิ์ บ้านดั้นม่วง ตำบลเด่นเหล็ก
อำเภอฟากท่า บ้านกกต้อง ตำบลฟากท่า บ้านเสี้ยว ตำบลบ้านเสี้ยว
อำเภอบ้านโคก บ้านนาขุม บ้านห้วยไคร้ ตำบลนาขุม ตำบลม่วงเจ็ดต้น ตำบลบ้านโคก

2.3.5.3 ผ้าทอแบบขีด

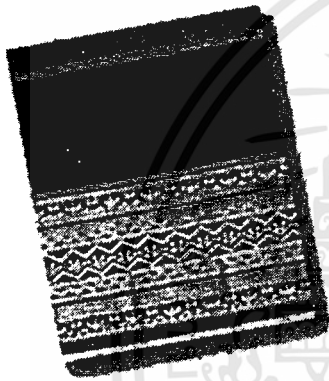
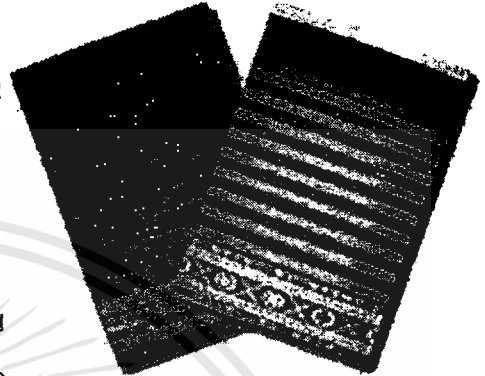
อำเภอตรอน บ้านไชยมงคล ตำบลไชยมงคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่

1. ผ้าซิ่นตีนจกมัดแล ตีนซิ่นจะใช้ในการจกฝ้ายหรือ ไหมทำให้เกิดลวดลาย ส่วนใหญ่จะเน้นสีเขียว สีเหลือง หรือ สีนํ้าตาล ส่วนตัวซิ่นจะเป็นการทอแบบขมุก ผ้าซิ่นตีนจกของมัดแล แบ่งออกเป็น 3 ยุคด้วยกัน

- ยุคแรก จะเป็นซิ่นดอกเคี้ยว ซิ่นกาฝากแดงซิ่นกาฝาก เขียว พบตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย ยุคนี้ตีนจกจะมีสีประมาณ 5 สีหรือ 7 สี ได้แก่ สีเขียว สีแดง สีเหลือง สีส้ม สีคราม สีม่วง หรือสีดำ การต่อหัวซิ่นต่อด้วยผ้าขาวแดง และลวดลาย จะไม่กำหนดตายตัว ลายหลัก จะเป็นลายหงส์ หงส์ขัง หงส์ทะเลาม ดอกดาวเสด็จ ดอกดาวคิงส์ ดอกเก็ดควา ดอกแปดขอ ฯลฯ

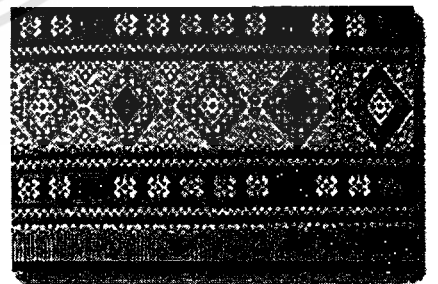

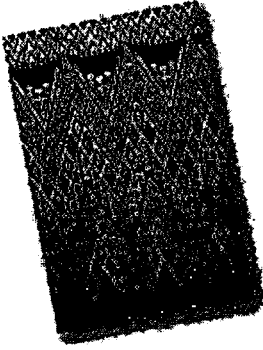
- ยุคกลาง เขิงตีน จกยังคงใช้หลายสี แต่ตัวซิ่น จะเปลี่ยนไปเป็นตัวมุกตัวไก ตัวลิ่ว ลายประกอบจะน้อยลง และเริ่มมีแบบแผนขึ้น คือลายประกอบข้างบน และลายประกอบข้างล่าง จะเหมือนกันส่วนลายหลักจะ นิยมลายหงส์เครือ หงส์ใหญ่ลายดอกเก็ดควา ลายแปดขอ

- ยุคหลัง จะนิยมทำตีนจกเพียง 2 สี คือสีเขียวกับสีเหลือง บางครั้ง ก็จะใช้สีดำบ้างนิดหน่อย ส่วนตัวซิ่นจะนิยมซิ่นมุกเพียงอย่างเดียว ลายที่นิยมทำส่วนใหญ่ จะเป็นลายหงส์และลายแปดขอ ในสมัยก่อนลวดลายประกอบจะสะท้อนถึงวิถีชีวิตความอุดมสมบูรณ์ของเมืองมัดแล อยู่บน ผืนผ้าตีนจก เช่น ลายดอกมะโอ ลายขอผักกูด ลายดอกพริก ลายขออึ่ง ลายสร้อยดอกหมาก สร้อยดอกพร้าว ลายดอกกำมุง เป็นต้น ลายหลักผ้าซิ่นตีนจกของมัดแลมีเท่าที่ค้นพบในผ้าเก่ามี 16 ลาย

2. ผ้าซิ่นตีนจกน้ำอ่าง จะเหมือนกับซิ่นตีนจกมัดแลเนื่องจากเป็น ไทขวนเช่นเดียวกัน แตกต่างตรงสีที่ใช้จก ผ้าซิ่นตีนจกน้ำอ่างจะใช้สีเหลือง สีเขียว ที่สดกว่าผ้าซิ่นตีนจกมัดแล

3. ผ้าซิ่นตีนจกน้ำป่าดและฟากท่า เป็นการทอผ้าฝ้ายของกลุ่มชน ไทยลาว เอกลักษณ์ของผ้าที่นี้ซึ่งพบเห็น จะทอเป็นพื้นสีดำ มีลวดลายสัตว์ต่าง ๆ ขนาดใหญ่ เช่น ลายนาคกันต์ ลายสิงห์ หางแหวลายกำมุง เป็นต้น แล้วนำมาต่อด้วยตีนจก

4. ผ้าชิ้นมัดหมี่ เป็นการทอมัดหมี่ของ กลุ่มชนชาวไทยลาว ทั้งใหม่และฝ้าย ในอำเภอบ้าน โศก อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า ซึ่งจะมีลวดลายของหัว หนาม ลายนาคคันสน เป็นต้น

ชาวลับแล เป็นกลุ่มชนเชื้อสายไทยวน อพยพมาจากเมืองเชียงแสน เมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยาการอพยพมาครั้งนั้น แบ่งออกเป็น 2 พวก พวกหนึ่งเข้ามาตั้งหลักแหล่งครั้งแรกที่หมู่บ้านบ้านเชียงแสนปัจจุบันอยู่ที่ ต.ฝายหลวง อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ อีกพวกหนึ่งไปตั้งหลักแหล่งอยู่ที่หมู่บ้านน้ำอ่าง อ.ตรอน จ.อุตรดิตถ์ ทั้งนี้จากคำบอกเล่าให้ฟังตรงกันว่าอพยพมา ก็ห่อเมล็ดพืชพันธุ์ต่าง ๆ มากนวลเล็กน้อย เพราะต้องหาบหัวข้าวของ ลูกหลานผู้เฒ่าแก่ สัตว์เลี้ยง วัว ควาย และช้าง มาด้วย พวกที่มาอยู่ลับแลก็เอา วัว ควาย มารวมกันเลี้ยง ปัจจุบันเรียกว่าบ้านคอกควาย อยู่ที่ ต.ฝายหลวง อ.ลับแล ส่วนช้างเอามาเลี้ยงรวมกัน ปัจจุบันเรียกว่าบ้านคอกช้าง อยู่ที่ ต.ศรีพนมมาศ อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ นี้แสดงให้เห็นว่าชาวลับแล อยู่มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายแล้ว และการอพยพมาได้ก็นำเอาผ้าชิ้นดินจกติดตัวมาด้วย ผ้าชิ้นดินจกเป็นของคู่กับชาวไทยวน เพราะรัชกาลที่ 1 กรุงรัตนโกสินทร์ ได้เผาเมืองเชียงแสน และแบ่งครัวเมืองเชียงแสนออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1	ให้เจ้าเมืองเชียงใหม่	ส่วนที่ 2	ให้เจ้าเมืองลำปาง
ส่วนที่ 3	ให้เจ้าเมืองน่าน	ส่วนที่ 4	ให้เจ้าเมืองเวียงจันทน์
ส่วนที่ 5	กองทัพกรุงเทพฯ นำไปไว้ที่ อ.เสาให้ จ.สระบุรี อ.คูบัว จ.ราชบุรีและโคราช		

จะเห็นได้ว่าไทยวนไปอยู่ที่ใดก็จะมีผ้าชิ้นดินจกที่นั่น เช่นเชียงใหม่ที่แม่แจ่ม ที่น่านก็เอาไปไว้ที่ท่าปลา ต่อมา อ.ท่าปลาก็ขึ้นอยู่กับจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ อ.ท่าปลา จะมีผ้าชิ้นดอกเกี้ยว เหมือนกับของอำเภอลับแล

คำขวัญตำบลชัยจุมพล อำเภอลับแล

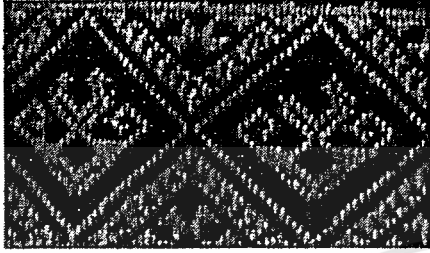
ดินจกฝ้ายงาม ลือนามพริกสด เลิศรสข้าวพันศึก
พืชหลักหอมแดง หอมแบ่ง แหล่งอนุรักษ์วัฒนธรรม

2.3.6 ลวดลายผ้าทอพื้นเมืองอำเภอลับแล

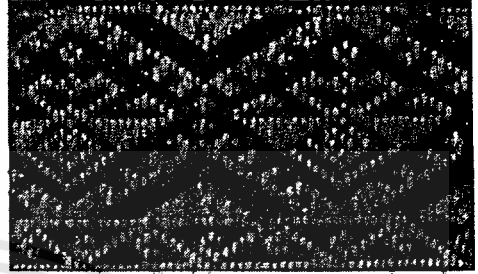
2.3.6.1 ลายหลัก

1) กลุ่มลายหงษ์

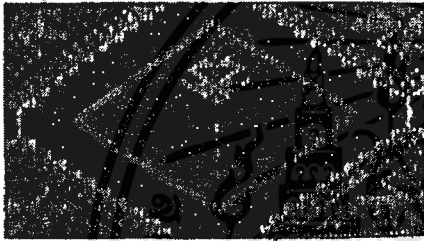
1) ลายหงส์น้อย

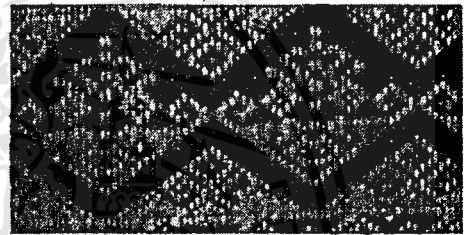
2) ลายหงส์ทะลาม (หงส์ขนาดกลาง)

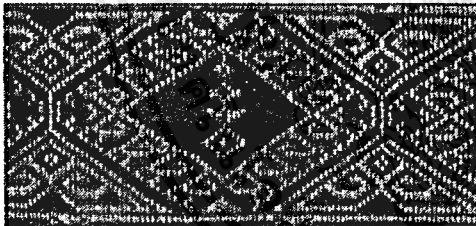
3) ลายหงส์ใหญ่ (หงส์ขนาดใหญ่)

4) ลายหงส์เครือ

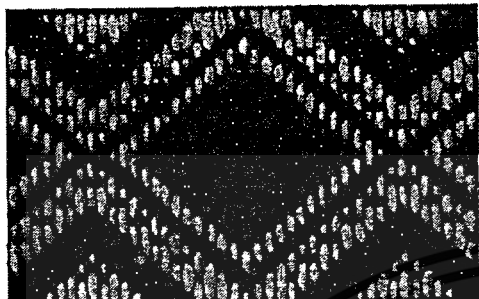
5) ลายหงส์ขัง

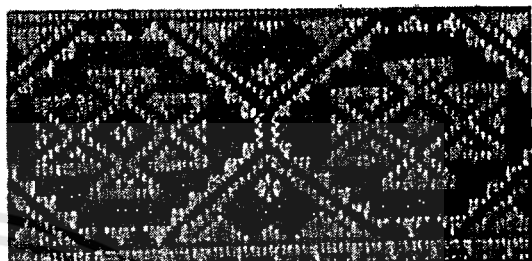
ภาพที่ 2.19 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายหงษ์

2) กลุ่มลายนก

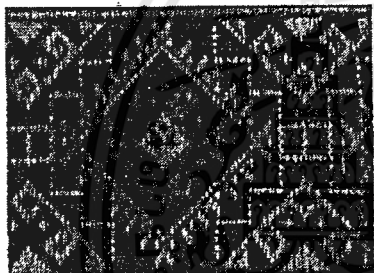
6) ลายนกน้อย

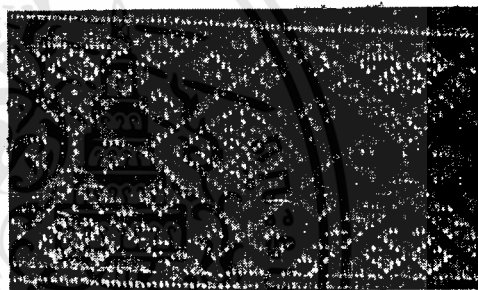
7) ลายดอกสองขอ

8) ลายสี่ขอ

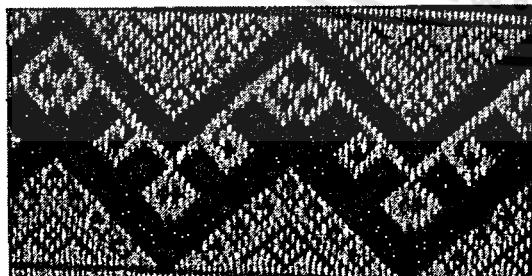
9) ลายแปดขอ

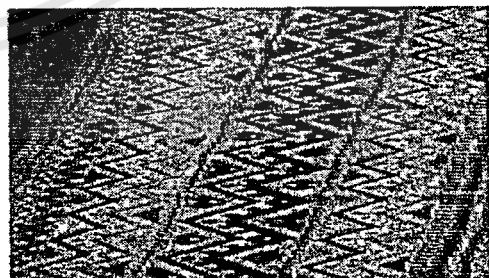
ภาพที่ 2.20 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายนก

3) ลายงู

10) ลายงูเหลือม

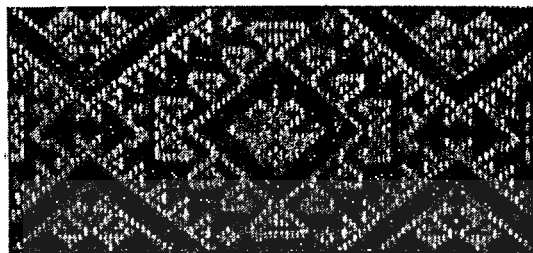
11) ลายงูเหลือมสามตัว

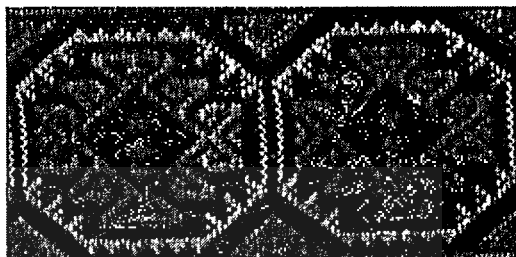
ภาพที่ 2.21 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายงู

4) กลุ่มลายเกิดดาว

12) ลายเกิดดาวหรือประแจจีน

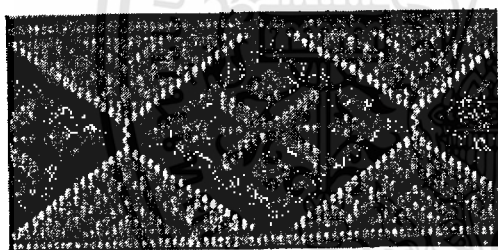
13) ลายเกิดดาวในห้องแปดเหลี่ยม

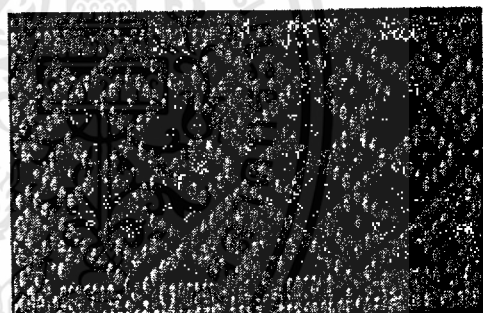
ภาพที่ 2.22 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายเกิดดาว

5) กลุ่มลายอื่นๆ

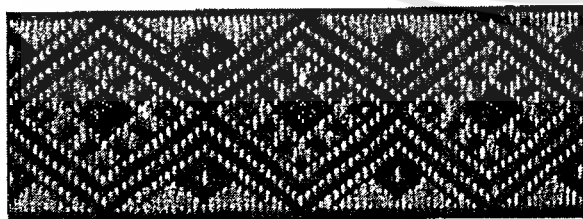
14) ลายดาวดั่งซี่

15) ลายดาวเสด็จ

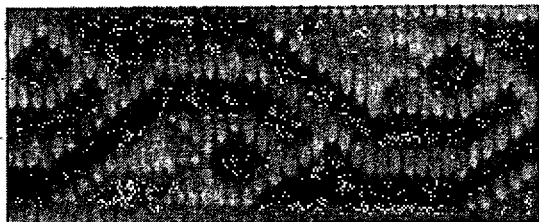
16) ลายดอกเคี้ยวหรือหนามเตย

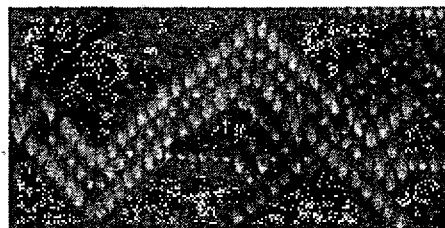
ภาพที่ 2.23 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายอื่นๆ

2) กลุ่มลายนาค หรือลายงู

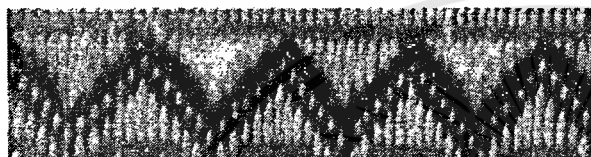
9) ลายนาค

10) ลายนาคเกี่ยว

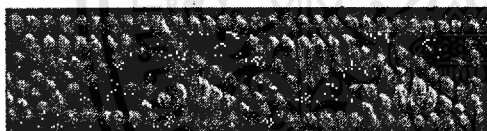
11) ลายงูบินข้าว ^๒ สีขาว

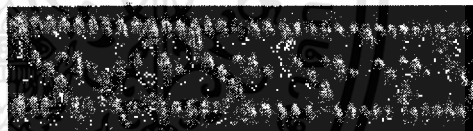
ภาพที่ 2.25 ภาพแสดงลายประกอบของกลุ่มลายนาค หรือลายงู

3) กลุ่มลายขอ

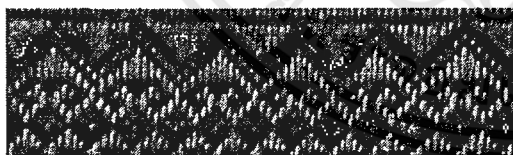
12) ลายขอไล่

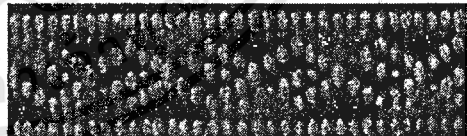
13) ลายขอไล่ข้างเดียว

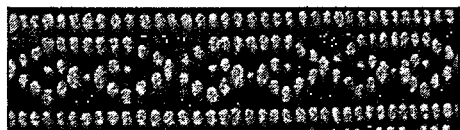
14) ลายขอคุ้ม

15) ลายขอคว่ำขอนาย

16) ลายของวงศ

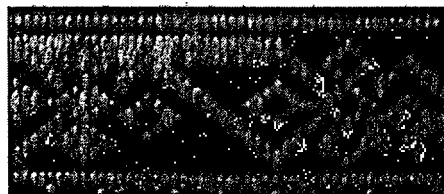
ภาพที่ 2.26 ภาพแสดงลายประกอบของกลุ่มลายขอ

2.3.6.3 กลุ่มลายจากพืช

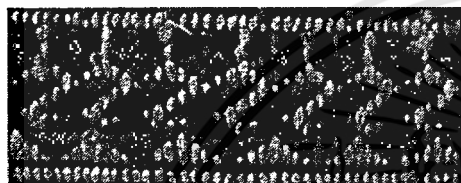
17) ลายไฮ้อยหรือไทร้อย

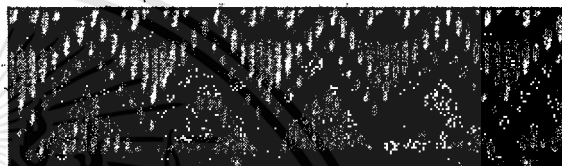
18) ลายดอกกำมั่ง

19) ลายนกสร้อย

20) ลายกาบ

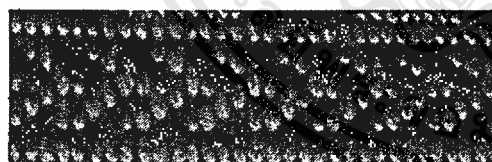
21) ลายดอกมะจำ

22) ลายดอกมะเือ

23) ลายสร้อยดอกหมาก

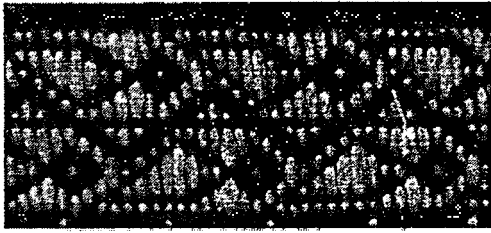

24) ลายดอกเปา

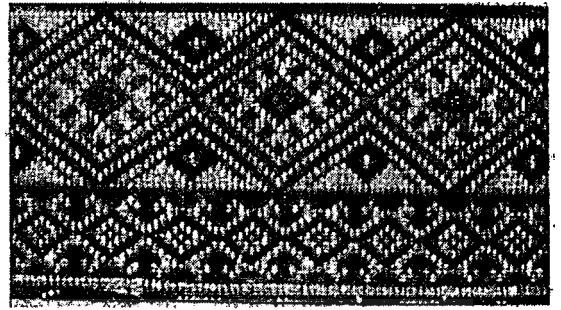

ภาพที่ 2.27 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายจากพืช

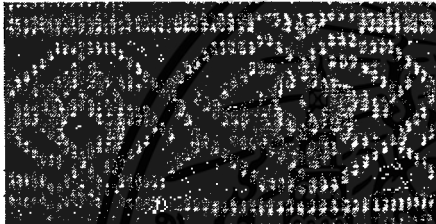
25) ลายสร้อยดอกพรวัว

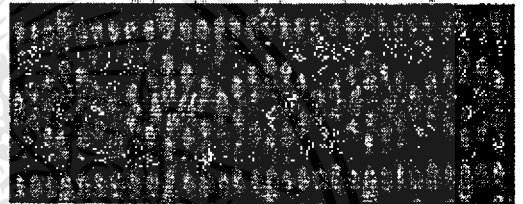
26) ลายหนามเตยหรือลายเคี้ยว

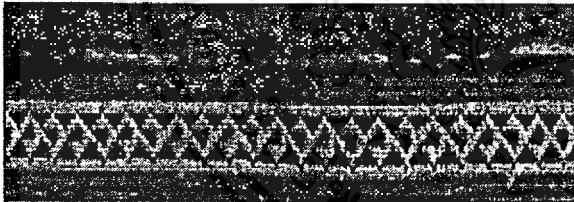
27) ลายบัวคว่ำบัวหงาย

28) ลายดอกแตง

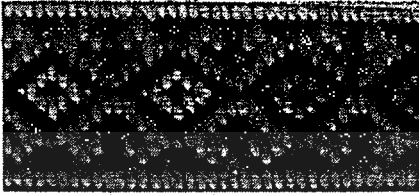
29) ลายขอเค็ดแก้ว (ขอคัตคำว)

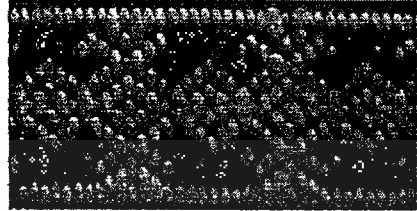
ภาพที่ 2.28 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายจากพืช (ต่อ)

2.3.6.4 กลุ่มลายจากสัตว์

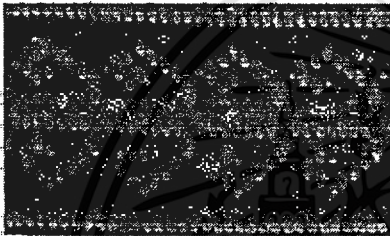
30) ลายชอชิง

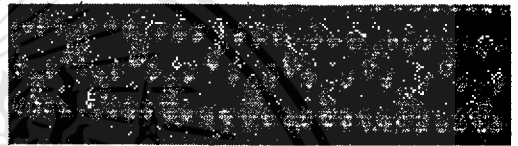
31) ลายชอก้ามปู

32) ลายขามคแดง

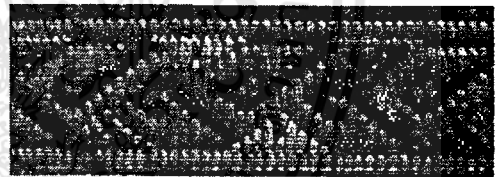
33) ลายหมายี่เขี้ยว (หมายิ่งฟัน)

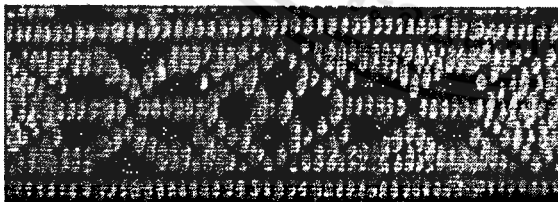
34) ลายฟันปลา

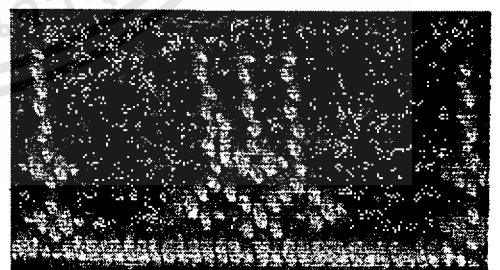
35) ลายชอผักกูด

36) ลายประจายาม

37) ลายค่างเหียน

ภาพที่ 2.29 ภาพแสดงลวดลายของกลุ่มลายจากสัตว์

ลักษณะของผ้าจีนตีนจกอำเภอลับแลประกอบด้วย ผ้าต่อกัน 3 ส่วน

แยกตามความเชื่อ ว่าผ้าต่อเป็นจีนผ้าพุ่งคน ถ้าเป็นผ้าจีนเดียวเป็นผ้าพุ่งผี

ส่วนที่ 1 หัวจีนหรือเอวจีนใช้ผ้า 2 สี คือ สีขาว สีแดง สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ทำให้
เกิดความสุขความเจริญ สีแดงทำให้เกิดสิริมงคล

ส่วนที่ 2 ตัวจีนใช้ต่อระหว่างเอวจีนกับตีนจีนตีนจีนเป็นผ้าปั่นโก คือ ใช้เส้นไหม 2 เส้น
คือ สีดำ กับสีเขียว ใช้เป็นไหมปั่นพุ่งด้วยไหม สีดำเมื่อทอออกมาจนเป็นผ้าลายทางกระรอก ใช้
เทคนิคการ ทอลายขัด

ส่วนที่ 3 ตีนจีนเริ่มต้นด้วย

3.1. ลายขอข้างเดียว เรียงกันไม่กลับ ไปกลับมาจึงเรียกว่าขอไล่ข้างเดียว

3.2. ลายนกกินน้ำร่วมต้น อันหมายถึงความสนิทสนมกลมเกลียวสามารถทำกิจกรรมได้
อย่างราบรื่น

3.3. ลายขอกำมปู หมายถึง ปู่ที่ใช้ชูกำมพร้อมที่จะต่อสู้อุปสรรคขวากหนามได้ทุกเมื่อ

3.4. ลายงูเป่า เป็นงูตัวเล็กเท่าไส้เดือนมีท้องสีแดงลายดำเป็นจุด ๆ มีพิษกัดถึงตาย

3.5. ลายดอกมะโอ ส้ม โอเป็นตัวแทนของลูกไม้ที่มีอุดมสมบูรณ์ในลับแล

3.6. ลายดอกแดง เป็นตัวแทนของฟักแฟงแดงร้านที่ใช้ประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน

3.7. ลายนาค เป็นสัตว์ที่บันดาลให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขและอุดมสมบูรณ์

3.8. ลายดอกดาวดึงส์ เป็นดอกสมุนไพรมะพร้าวที่ใช้ทำยา เรียกว่าคั้นดาวดึงส์แทนความ สุขกาย
สบายใจปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

3.9. ลายขอผักกูด เป็นผักที่หยิกงอเหมือนลายกนกทางลับแล ลูกคล้ายตะขอ แทนความอุดม
ของพืชผักต่างๆ

3.10 ลายดอกพริก แทนความเปลี่ยนแปลงของคน เมื่อแรกขาว เมื่อสาวเขียว เมื่อเฒ่าแดง
เปลี่ยนแปลงตามกาล

3.11 ลายขออุ้ม แทนความเอื้ออาทรย์โอบอุ้มคุ้มครองซึ่งกันและกัน

3.12 ลายดอกมะจ๋า เป็นไม้พุ่มมีดอกเล็กเกสรขาวกลีบดอกสีม่วง ใบคล้ายใบชมพูใช้เป็น
ผักจิ้มหล่นต่าง ๆ ได้

3.13 ลายไสย้อย เหมือนกับลายกรวยเชิงเป็นเส้น ๆ ลักษณะคล้ายกับรากไทรที่ห้อยระยง
รยางค์

2.3.7 ประวัติผ้าจีนตีนจกอำเภอลับแล และอื่นๆ

2.3.7.1 จีนมุก

เหยียบปลายดอกมุก ส่วนมากจะเป็นดอกมุกไหม กว๊านไหมโอกาสใช้ในงาน ทั้งคน
สูงอายุ และหนุ่มสาว ใส่ออกงานบุญ งานบวช งานพิธีต่าง ๆ

2.3.7.2 จีนลับแลง (มัดย้อม)

ใช้ในงาน นุ่งไปงานบุญ งานบวช งานแต่งงาน คนสูงอายุไม่ค่อยใช้เพราะเป็นสีแดง

2.3.7.3 จีนลิ้ว

โอกาสใช้ถ้าเป็นคนหนุ่มจะใช้นุ่งอยู่กับบ้าน ถ้าเป็นไหมจะนุ่งออกงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานบุญ ขึ้นบ้านใหม่ บวช แต่งงาน เป็นต้น

2.3.7.4 จีนไก (ปั่นไก)

โอกาสใช้นุ่งงานพิธีต่างๆ ส่วนมาใช้ไหมปั่นไก และก็จะทอด้วยไหม จะนุ่งทุกวัย

2.3.7.5 จีนแห้ว

จะทอสีดำลวดลายเป็นสีอ่อนหรือครามชั้นลายส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุใช้นุ่ง โอกาสใช้ไป ทำงานต่าง ๆ อยู่ที่บ้าน ถ้าเป็นคิ้วไหม จะนุ่งไปงานบุญ งานศพ

2.3.7.6 จีนคำปีก

จะใช้นุ่งอยู่กับบ้านของผู้สูงอายุ คนหนุ่มสาวนุ่งไปทำงานกลางทุ่งนาที่สำคัญคือ ใช้นุ่งในงาน พิธีกรรมงานศพ

2.3.7.7 ผ้าหม่หัวเก็บ

ใช้หม่ทับแขนแทนเสื้อกันหนาวไปงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานบุญ งานบวช เป็นต้น

2.3.7.8 ถุงบ่วง หรือถุงกุดา หรือถุงยาง

ใช้ใส่ของเล็กๆน้อยๆเดินทาง ไปธุระกิจ ปัจจุบันนิยมใส่ขันข้าวเหนียวไปทำบุญ ตามบ้าน หรือวัด ในวันสำคัญที่เป็นวันสำคัญใหญ่ๆเก็บใส่ของมีค่าต่างๆ เช่น มีด,เงิน เป็นต้น

2.3.7.9 ถุงลิ้ว

ใช้ทำยามหมากหรือใส่ห่อข้าว เดินทางไปธุระ

2.3.7.10 ถุงลิ้วะ หรือ ยามละว้า

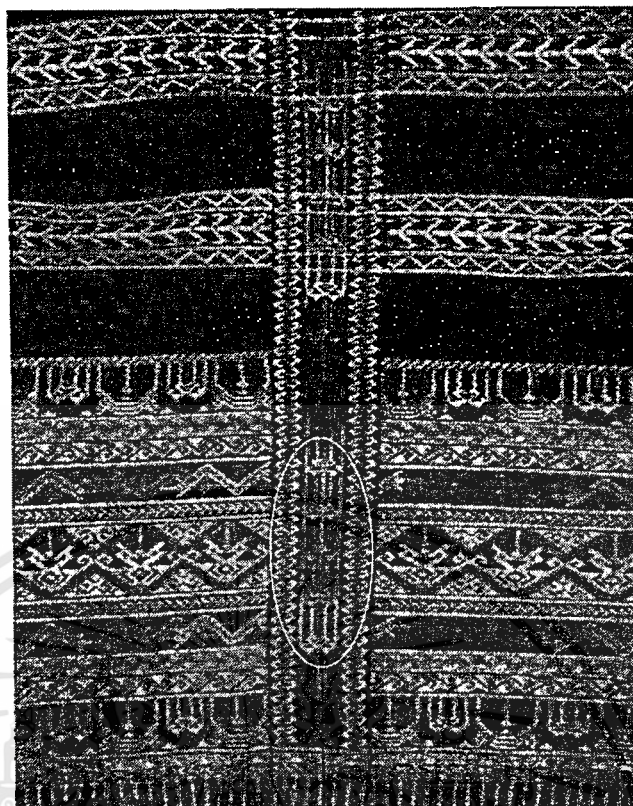
ใส่ของไปทำงาน กลางไร่กลางนาหอบของจากไร่มาบ้าน เป็นต้น

2.3.7.11 จีนตีนจก

โอกาสนุ่งไปงานใหญ่ๆหรือวันสำคัญ เช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา วันตรุษไทย สารทไทย วันสงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน ผ้าตีนจกมีทั้งหมด 16 ลาย(เฉพาะลายหลัก)

2.3.8 ลักษณะเด่นของผ้าตีนจกมัดย้อม

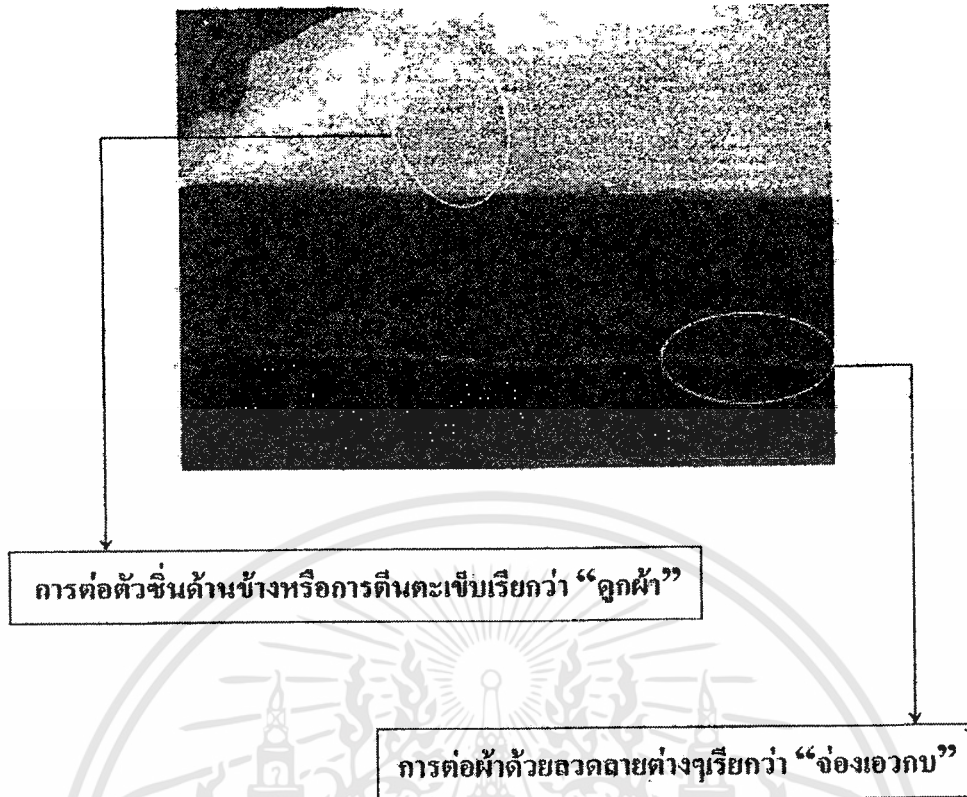
2.3.8.1 การทอลายกัน ไม่ให้ดอกหรือลายหลักชนกันไม่ได้หมายความว่าขี้เกียจทำแต่มีความหมายว่า เวลาเข็มติดกันดอกจะไม่ชนกัน เพื่อป้องกันคุณไสยเสน่ห์ยาแฝด ที่มีผู้กระทำใส่ หญิงสาวเป็นความ เชื่อของคนโบราณ ที่ต้องอยู่อย่างระมัดระวังตลอดเวลา เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของชีวิต

ลายกันอยู่ระหว่างลายดินชั้น 2 ข้างไม่ให้ชนกัน เพื่อกันคุณไสย
สถานที่ยามแฝดแก่ผู้สวมใส่

ภาพที่ 2.30 ภาพแสดงลักษณะของการทอลายกัน

2.3.8.2 การต่อเฮวซิ่น ชาวลัวะแลโบราณมีความเชื่อว่าการนุ่งผ้าซิ่นเดียว คือผ้านุ่ง
ผีผ้านุ่งคนจะต้อง ต่อเป็นชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 ชั้นการต่อเฮวจะต้องใช้สีขาวสีแดงเท่านั้น เพราะค้ายขาว
ค้ายแดง ถือว่าเป็นสิริมงคล สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ทำให้เกิดความสุขความเจริญ การต่อเฮว
ขาวเฮวแดง นอกจากนี้ยังต่อผ้าซิ่นเล็กๆเฮวขาวเฮวแดงมีหลาย ๆ ตะเข็บ เพื่อต่ออายุต่อชะตา ต่อ
โชคกลาง ให้ต่อไปเรื่อยๆไม่รู้จบ บางครั้งจะปล่อยให้เฮวขาวลู่ โดยไม่เย็บให้เรียบร้อย ถือเป็นเคล็ด
ว่าจะช่วยให้ทำมาหากินคล่องทำอะไรรหาอะไรก็จะไ้ดีมาก และยังเชื่อกันอีกว่าถ้านำผ้าซิ่นเก่าที่
ไม่ใช่ แล้วไปนุ่งให้กับต้นไม้ที่ปลูกไว้นานแล้วยัง ไม่ตกลูกตกผลซักทีว่าเป็นสาวแล้วมีลูกมีผัวได้
แล้ว จะทำให้ต้นไม้ติดลูกติดผลดีขึ้นผ้าซิ่นดินจก ของอำเภอลัวะแลจึงเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่สืบ
ทอดกัน มาช้านานกว่า 200 ปี มีคุณค่าทาง วัฒนธรรมอย่างมากมาย ทำให้ผู้สวมใส่ใช้อย่างมีคุณค่า
และมีความหมาย เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าและเป็นที่ภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

ภาพที่ 2.31 ภาพแสดงลักษณะของการต่อเอวชิ้น

2.4 เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการผลิต ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ (เสาวนีย์ บันสิทธิ์. 2536 : 50-86)

2.4.1 วัสดุและกรรมวิธีทอผ้าพื้นเมือง

การทอผ้าด้วยกรรมวิธีที่แตกต่างกันทำให้เกิดลวดลายที่ไม่เหมือนกัน ลวดลายบนผืนผ้า ทั้งที่ขบซ้อนและไม่ขบซ้อน โดยทั่วไปเกิดจากการทอผ้าด้วย 2 วิธีหลัก ได้แก่

2.4.1.1 วิธีการมัดข้อมก่อนการทอ

ผ้าที่ได้จากกรรมวิธีนี้ก็คือ ผ้ามัดหมี่หรือผ้าหมี่ พบว่ามีการทอผ้าด้วยกรรมวิธีนี้มากในหลายประเทศ เช่น เขมร อินโดนีเซีย มาเลเซีย อินเดีย เรียกเทคนิคนี้ว่า "IKAT" การทอผ้ามัดหมี่ คือการ ทอผ้าที่มัดเส้นด้ายไม่ว่าจะเป็นเส้นไหมหรือเส้นฝ้ายเพื่อสร้างลวดลายก่อนการข้อม ซึ่งผู้ทอจะต้องออกแบบไว้ก่อนถ้าต้องการหลายสีก็ต้องมัดและข้อมหลายครั้ง จนกว่าจะได้สีครบตามต้องการแล้วจึงนำไปทอด้วยเทคนิคการขัดสานธรรมดา ลวดลายบนผ้าจะเกิดขึ้นตามรอยที่มัดข้อม จึงเรียกผ้าที่เกิดจากการทอแบบนี้ว่า "ผ้ามัดหมี่" การมัดหมี่มี 3 ลักษณะคือ การมัดด้ายเส้นพุ่ง การมัดด้ายเส้นยืน และการมัดด้ายทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน สำหรับในประเทศไทยซึ่งนิยมทำกันมานานแล้วในภาคอีสาน

2.4.1.2 วิธีการเพิ่มเส้นด้ายพิเศษระหว่างการทอ

การทอด้วยวิธีการนี้ใช้เส้นด้ายที่ย้อมสำเร็จสีต่างๆ นำมาทอให้เกิดลวดลาย เช่น ผ้าจิด ผ้าจก ผ้าแพรวา และผ้ายก

จิด หมายถึง กรรมวิธีทอลวดลายผ้าโดยวิธีเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษเพื่อให้เกิดลวดลายขกตัว นูนกว่าสีพื้น หรือมีสีที่เกิดจากสีพื้นโดยใช้ไม้เข็ญหรือสะกิด เพื่อซ่อนเส้นด้ายยืนขึ้นแล้วสอดเส้นด้ายพุ่งไปตามแนวเส้นใยที่ถูกจัดซ่อนขึ้นนั้น ดังนั้นจึงหะการสอดเส้นด้ายพุ่งจึงทำให้เกิดรูปแบบต่างๆ เส้นด้ายพุ่งพิเศษจะใช้สีเดียวเท่านั้น

จก หมายถึง เทคนิคการทอผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายคล้ายการปักผ้า โดยเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษ สอดขึ้นลงโดยใช้ขนเม่น ไม้ หรือนิ้วมือสอดนับด้ายเส้นยืนแล้วยกขึ้น แล้วสอดเส้นด้ายพุ่งพิเศษเข้าไป ทำให้เกิดเป็นลวดลายเฉพาะจุดหรือเป็นช่วงๆ สามารถทำสลับสีลวดลายได้หลากหลายสี ซึ่งต่างกับการจิดตรงที่การจิดเป็นการใช้ด้ายพุ่งพิเศษสีเดียวพุ่งตลอด ห น้ากว้างของผืนผ้าจากการทอจก ลายโดยการผสมผสานระหว่างลายจิดและลายจก จะทอโดยมีลายชั้นกลางระหว่างคอกตามขวางไปเรื่อยๆ จนถึงเชิงผ้า จากนั้นจึงเป็นเชิงผ้าซึ่งเป็นลายอีกประเภทหนึ่งอยู่ที่ปลายสุดของผ้าเพื่อเป็นจบลาย

2.4.2 อุปกรณ์ในการทอผ้า หมายถึงส่วนหลักของเครื่องทอผ้า ซึ่งประกอบด้วย

1. กี่หรือฮูก (loom) คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าให้เป็นผืน คุณภาพประกอบ

1). ไม้เหยียบ	2). ไม้แป้นฮูก	3). ขอบฟืม	10). เส้นด้ายยืน
4). เขาทอตะขอ	5). ไม้ไขว้	6). ไม้ค้ำฟืม	
7). ไม้หาบฮูก	8). เชือกฟืม	9). เชือกเขา	

2. ฟืมหวี (Reed) ภาษาไทยแท้ๆ เรียกว่า ฟืม เป็นเครื่องทอผ้าที่มีลักษณะเป็นกรอบสี่เหลี่ยมผืนผ้าทำด้วยไม้หรือเหล็ก ขนาดกว้างประมาณ 14-16 ซม. ยาวประมาณ 90-105 ซม. ตรงกลางเป็นไม้ไผ่ซี่เล็กๆ คล้ายหวี ระบายห่างซึ่งจะห่างกันตามความต้องการ แต่ละช่องจะใช้สอดด้ายเส้นยืน เข้าไปหนึ่งเส้นเป็นการจัดการเส้นด้ายยืนให้อยู่ห่างกันตามความละเอียดของเนื้อผ้า ฟืมจะเป็นตัวกระทบให้ด้ายเส้นพุ่งแนบชิดสานกันกับเส้นด้ายยืนเพื่อให้ลายเนื้อผ้าติดกัน ฟืมที่มีซี่เป็นเหล็กสามารถจัดซี่ได้ถี่และมีจำนวนซี่มากกว่าไม้ที่มีขนาดเท่ากัน ผ้าที่ทอจะเนื้อแน่นละเอียดและหนากว่า

3. ตะขอหรือเขา (Harness) มีลักษณะเป็นกรอบไม้ทำหน้าที่แยกด้ายยืนออกเป็นหมู่ ตะขอที่ใช้ในแถบชนบททำด้วยเชือก ในการทอแต่ละครั้งจะต้องทำตะขอใหม่ มีไม้ผูกตะขอ 2 อัน ยึดเชือกตะขอที่โยงกันเหมือนเลขแปด ต้องมีตะขออย่างน้อย 2 ชุด ถ้ามีลวดลายมากต้องใช้ตะขอ มากชุดขึ้น ตะขอที่ใช้สำหรับเครื่องจักรจะทอด้วยลวดหรือแผ่นโลหะบางๆ มีรูกลวงตรงกลาง สำหรับร้อยด้ายยืน

4. กระสวย (Shuttle) คือที่ใส่ด้ายพุ่งที่ใช้ในการทอผ้าโดยปกติมีความยาวประมาณ 30 ซม. ส่วนหัวและส่วนท้ายของกระสวยจะเรียวยาวคล้ายเรือ ปลายทั้งสองข้างงอนเข็มน้อย ตรงกลางป่องและเจาะเป็นช่องสำหรับใส่ด้ายที่กรอไว้เป็นด้ายเส้นพุ่ง ในขณะที่ทอกระสวยจะพุ่งสลับซ้าย-ขวาไปมาเพื่อสอดด้ายเส้นพุ่งให้ขัดกับด้ายเส้นยืน สลับกับการกระทบฟืมเพื่อให้เส้นด้ายเรียงเข้าด้วยกันแน่นและเป็นระเบียบ

5. เขาหูก คือ ส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นเส้นยืนสำหรับแยกเส้นยืนออกเป็นสองฝ่ายเพื่อที่จะพุ่งกระสวยเข้าหากันได้สะดวก เขาหูกมีอยู่สองอัน แต่ละอันเวลาสอดด้ายก็จะต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่ง เว้นเส้นหนึ่ง ที่เขาหูกนี้จะมีเชือกผูกแขวนไว้กับด้านบน โดยผูกเชือกเส้นเดียวสามารถเคลื่อนที่ไปมาได้ ส่วนล่างยังมีเชือกผูกติดกับคานเหยียบเพื่อเวลาต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องก็เหยียบคานเหยียบ คานเหยียบจึงดึงเขาหูกให้เลื่อนขึ้นลงได้ ถ้าหากว่าต้องการทอลวดลายต้องใช้คานเหยียบหลายอัน

6. ไม้แกนม้วนผ้า คือ อุปกรณ์สำหรับจัดเส้นด้ายให้เป็นระเบียบ

7. ไม้สำหรับนั่งทอผ้า คือ ไม้ที่ใช้สำหรับนั่งเวลาทอผ้า

8. ผัง คือ ไม้ไผ่ที่มีลักษณะโค้งแบนเล็กน้อย ขนาดกว้างประมาณครึ่งเซนติเมตร มีความยาวตามขนาดของฟืม ตอนปลายของไม้คั่นฟืมจะสวมด้วยปลอกโลหะปลายแหลมคล้ายฟันทั้งสองข้าง เพื่อใช้สำหรับตรึงผ้าให้ตั้งอยู่ตลอดเวลา และทำให้หน้าผ้าไม่ย่น

9. ไม้ค้ำ คือ ไม้ที่สอดด้ายเส้นยืนไว้หลังจากนับด้ายเส้นยืนเพื่อทำให้เกิดลวดลาย ใช้ในการทอด้วยเทคนิคพิเศษ

10. ไม้ดาบ คือ ไม้ที่มีลักษณะแบนยาวใช้สอดผ่านด้ายเส้นยืนแล้วพลิกทางสั้นไม้ เพื่อให้เกิดช่องว่างให้กระสวยพุ่งผ่าน

11. ผัง หรือธนูถ่างผ้า คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับขึงผ้าให้ตึงในขณะที่ทอผ้า อยู่ใต้ผ้าที่ทอ ทำด้วยไม้ที่มีขนาดยาวเท่ากับความกว้างของฟืม มีปลอกทั้งสองด้านเป็นทองเหลืองปลายแหลม

2.4.3 การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์การทอผ้าจก

2.4.3.1 โครงสร้างของผ้าจก จากลักษณะของการจกและทอตั้งกล่าวทำให้ผ้าจกมีโครงสร้างประกอบเส้นด้าย 3 ชนิด ดังนี้

1. เส้นยืน (เครือ)
2. เส้นเสริม (ด้ายสำหรับจกสอดเป็นลวดลาย)
3. เส้นพุ่ง (ด้ายสำหรับพุ่งสอดกับเส้นยืนให้เป็นลายขัด)

การทอผ้าแบบพื้นเมืองเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของไทยมาแต่โบราณ คนไทยรู้จักดัดแปลงธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการดำรงชีวิตให้อยู่รอดและถ่ายทอดภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นหลัง จากแม่สู่ลูกหลานจนกลายเป็นแบบแผนของวิถีชีวิต มีเอกลักษณ์เด่นชัดเป็นของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4 ขั้นตอนและหลักการทอจก

2.4.4.1 ขั้นตอนการทอผ้าจก การทอผ้าจก แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ คือ

1. การเตรียมเส้นด้ายก่อนการทอ
2. การย้อมสีจากธรรมชาติ
3. การทอเป็นผืนผ้า

2.4.5 การเตรียมเส้นด้ายก่อนการทอ มีขั้นตอนดังนี้

2.4.5.1 การเก็บปุยฝ้าย เมื่อดอกฝ้ายแก่แตกเป็นปุยชาวบ้านจะเก็บรวบรวมไว้

2.4.5.2 นำปุยฝ้ายมาแยกเมล็ดออกจากปุยด้วยการอีด

2.4.5.3 นำปุยฝ้ายที่แยกเมล็ดออกแล้วมายังด้วยกง เพื่อให้ปุยฝ้ายฟู

2.4.5.4 นำปุยฝ้ายที่ฟูกระจายม้วนเป็นแท่งกลมยาวมาปั่นเป็นเส้นด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า เฝื่อน (โน, หลา)

2.4.5.5 นำเส้นด้าย (ไหม, ฝ้าย) ย้อมสี ต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

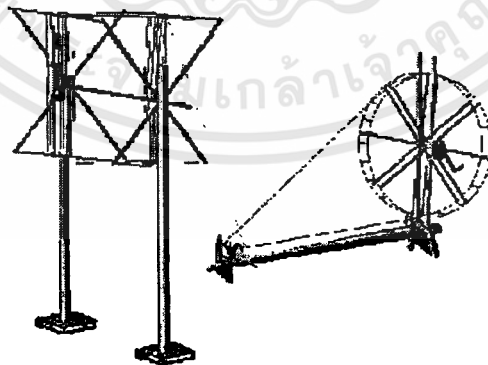
2.4.5.6 คำนวณเส้นด้ายขึ้นให้ได้จำนวนตามที่ต้องการนำมาเรียงเส้นด้วยหลักเดินด้าย

2.4.5.7 นำเส้นด้ายขึ้นที่เรียงเส้นไว้แล้วใน 2.8.5.6 ขึ้นหูกสืบต่อจากเส้นขึ้นใน ตะกอกในกรณีที่ขึ้นหูกเก็บตะกอกเป็นครั้งแรกจะสอดเส้นขึ้นใส่ในช่องฟันหวี

2.4.5.8 ในกรณีทอผ้าที่สอง (ตัดผืนแรกออกจากเครื่องแล้ว) จะนำเส้นขึ้นซึ่งเตรียมไว้มาสืบเส้นขึ้นที่ยังติดอยู่กับตะกอก เส้นต่อเส้น

2.4.5.9 เมื่อสอดเส้นขึ้นแล้วจึงเก็บตะกอก (ชนิดลายขัด) สำหรับทอเนื้อผ้าลายขัด

2.4.5.10 เมื่อเก็บตะกอกเตรียมเส้นด้ายพุ่งเส้นด้ายเสริมด้วยพุ่งเส้นด้าย เสริมสำหรับจกแล้ว ก็ลงมือทอจกตามแบบที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพชน

ภาพที่ 2.32 อุปกรณ์การปั่นหลอด

2.4.6 ขั้นตอนการย้อมสี

2.4.6.1 การย้อมสีธรรมชาติ

(1) การย้อมเครื่องหูก ให้ต้มน้ำสีที่สกัดจากธรรมชาติประมาณ 5 ลิตรตามต้องการ และนำเครื่องใหม่ลงย้อมในหม้อ ส่วนการย้อมปอยเพื่อกรอเป็นหลอดไว้ทอผ้า ถ้าจะให้เกิดสีมีเงา สวยงามควรเลือกคนละสีจากเครื่องหูก

(2) ค่อย ๆ เร่งความร้อนขึ้นจนเดือด หมั่นพลิกไหมกลับไปกลับมาเพื่อป้องกันสีค้าง

(3) ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง นำออกผึ่งลมให้แห้งเติมน้ำให้สะอาด

2.4.6.2 สีย้อมจากธรรมชาติแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. สีที่ได้จากสัตว์ ได้แก่ ครั่ง
2. สีที่ได้จากแร่ธาตุ ได้แก่ ดินแดงหรือดินลูกรัง ดินโคลน
3. สีที่ได้จากพืช เป็นสีที่ได้จากส่วนต่างๆ ของ พืช เช่น ราก แก่น เปลือก ดอก ผล และ ใบ

สีที่ได้จากธรรมชาติทั้ง 3 ประเภทนี้ ที่ใช้กันมากที่สุดคือ สีที่ได้จากพืช ซึ่งส่วนต่างๆ ของพืชจะให้สีแตกต่างกัน เช่น ใบจากพืชเกือบทุกชนิดให้สีเขียวที่ใกล้เคียง สีจากแก่นของลำต้นส่วนมากจะให้สีเหลืองและสีน้ำตาล ดอกและผลส่วนมากจะให้สีตามดอกและสีของผลที่มองเห็น ส่วนต่าง ๆ ของพืชที่ต่างชนิดกันอาจให้สีเหมือนกันได้ เช่น สีแดงได้จากแก่นฝาง ครั่ง ลูกคำแสด สีดำได้จาก ผลมะเกลือ สีเขียวได้จากใบสบู่เลือด ใบหูกวาง สีฟ้าได้จากดอกอัญชัน เป็นต้น สีที่ได้จากดอกและใบจะมีความคงทนน้อยกว่าสีที่ได้จากแก่น ราก และผล

ตารางที่ 2.2 แสดงสีที่ได้จากการย้อมสีจากธรรมชาติ

วัสดุ - พรรณไม้	ส่วนที่ใช้	สีที่ได้
กระโดน	เปลือกของลำต้น	ครีม - น้ำตาล
ประดู่	เปลือกของลำต้น	ครีม - น้ำตาล
ยอป่า	เปลือกของลำต้น	ครีม
ละมุด	เปลือกของลำต้น	ครีม
หาด	เปลือกของลำต้น	น้ำตาล - น้ำตาลอ่อน
เพกา + จุนสี	เปลือกของลำต้น	สีโพลเน่าทอง
ขนุน	แก่นของลำต้น	เหลือง - เหลืองเข้ม
ฝาง	แก่นของลำต้น	ส้มแดง - ม่วงแดง - แดงชมพู

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

วัสดุ - พรรณไม้	ส่วนที่ใช้	สีที่ได้
หางนกยูงไทย	แก่นของลำต้น	ชมพู
แก้ว	ใบ	เหลือง - เหลืองน้ำตาล
ขี้เหล็ก	ใบ	ครีมเหลือง - เหลือง
เดย	ใบ	เขียวอ่อน
หูควาง	ใบ	เหลือง - น้ำตาลเหลือง
กระเจี๊ยบ	ดอก	เทาเขียว - น้ำตาลม่วง - แดง
วัสดุ - พรรณไม้	ส่วนที่ใช้	สีที่ได้
อัญชัน	ดอก	น้ำเงินม่วง - เขียว - ฟ้าน้ำเงิน - ฟ้าเขียว
ผลทับทิม	เปลือกของผล	เหลือง - น้ำตาลเหลือง
ผลมะเกลือ	ทั้งผล	น้ำตาลเทา - ดำ - น้ำตาล
ผลมะพร้าวสด	เปลือกของผล	น้ำตาล - น้ำตาลแดง - เทา
ผลมังคุด	เปลือกของผล	น้ำตาลอ่อน - น้ำตาลเข้ม
ผลหม่อน	ทั้งผล	ม่วงเข้ม - ม่วงแดง - ม่วง - เหลืองเขียว
ครั้ง	รัง	แดงส้ม - ม่วงแดง - แดงเลือดหมู
พืมาน + ประคู้	ต้น	เทาเข้ม
พืมาน	ต้น	เทาอมดำ
สบู่เลือด	ต้น	เขียว
หมากคุณอ่อน	ผล	ครีมเหลือง
ต้นหญ้ามาน	ใบ + ต้น	เขียวตองอ่อน
ต้นหญ้ามาน + จุนสี	ใบ + ต้น	เขียวเข้ม
หนามก้นทิ้ง + ผงมัน	ใบ + ต้น	น้ำตาล
หนามก้นทิ้ง	เปลือก	น้ำตาล
ลูกคุณอ่อน	ทั้งลูก	น้ำตาลทอง
ลูกคุณแห้ง	ทั้งลูก	น้ำตาลแดง
ต้นมือเสือป่า	ต้น + ใบ	เขียวไพล
ขนวน	ใบ	ครีมอมเหลือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.6.3 การย้อมสีเคมีสำเร็จ

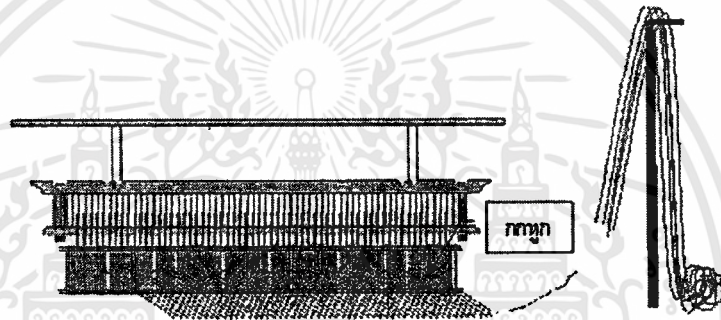
- การย้อมผ้าพื้น โดยใช้สีเคมีสำเร็จ สามารถทำได้เช่นเดียวกันกับวิธีการย้อมสีจากธรรมชาติ แต่ควรลดเวลาในการย้อมลงเหลือ 40 – 50 นาทีเท่านั้น

2.4.7 การทอเป็นผืนผ้า

2.4.7.1 วิธีการทอผ้าจกหรือผ้าเชิงจก

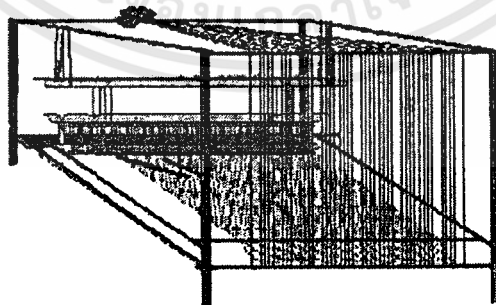
การทอผ้าจกจำแนกตามลักษณะการผูกเก็บปมเส้นพุ่งพิเศษได้ 2 วิธีคือ

(1) วิธีผูกเก็บปมเส้นด้ายพุ่งพิเศษด้านบน เป็นรูปแบบที่นิยมทำกันแพร่หลายที่สุด สามารถเก็บปมได้แน่น และมองเห็นถนัด ผู้ทออาจใช้กระจกส่องดูลวดลายที่ทอเสร็จจากด้านล่าง เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของลวดลายในขณะที่ทอวิธีนี้นิยมในกลุ่มวัฒนธรรมไทยขวน กลุ่มวัฒนธรรมไทลื้อกลุ่มวัฒนธรรมไทครั้งและกลุ่มวัฒนธรรมภูไทหรือผู้ไทย

ภาพที่ 2.33 วิธีผูกเก็บปมเส้นด้ายพุ่งพิเศษด้านบน

(2) วิธีผูกเก็บปมเส้นด้ายพิเศษด้านล่าง เป็นรูปแบบการทอที่ดูลวดลายที่ทอเสร็จแล้วจากด้านบน แต่ผู้ทอจะต้องระมัดระวังมิให้เส้นด้ายพุ่งพิเศษที่อยู่ด้านล่างพันกันการผูกเก็บปมเส้นด้ายพุ่งพิเศษต้องอาศัยความชำนาญผูกปมด้านล่างซึ่งมองไม่เห็น วิธีการทอนี้นิยมในกลุ่ม วัฒนธรรมไทพวน ตำบลหาดเลี้ยว อำเภอศรีษะนาถย์ จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 2.34 วิธีผูกเก็บปมเส้นด้ายพิเศษด้านล่าง

2.4.8 ผ้ายก จะมีส่วนประกอบเป็น 3 ส่วนคือ

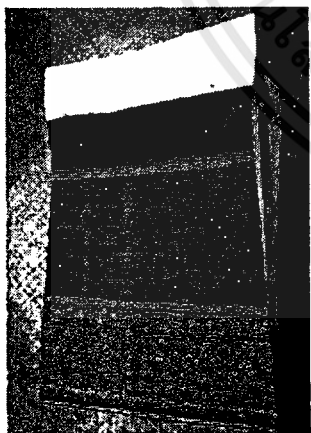
ส่วนหัวซิ่น ซึ่งใช้ผ้าพื้นเป็นสีขาวหรือแดงเย็บติดกับส่วนหัวเพราะเวลานุ่งจะทำให้ชายพกที่พับเข้าไปในเข็มขัดไม่หนาเกินไป

ส่วนตัวซิ่น จะทอเป็นผ้าพื้นหรือทอขกมุกสีต่าง ๆ

ส่วนเชิงซิ่น จะทอเป็นลวดลายที่สวยงาม แต่ละส่วนจะทอแยกกันแล้วนำมาเย็บต่อกันด้วยมืออย่างประณีต เรียกรวมว่า ผ้าซิ่นตีนจก ลักษณะการทอทั่วไปเพื่อใช้เป็นเชิงของผ้าซิ่นจะมีสีลวดลายของแต่ละลาย ซึ่งเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ สักเกตได้ง่ายเนื้อผ้าจะเรียบด้านหน้า ส่วนด้านหลังจะมีรอยต่อเป็นปุ่มปม เพราะการจกเส้นด้ายต่างสีกัน จึงทำให้ผ้าด้านหลังไม่เรียบร้อยไม่เหมือนกับผ้าซิดและผ้ายก เพราะผ้าทั้งสองชนิดนี้ใช้เส้นพุ่งทอเป็นสีเดียวกันตลอดแถว ส่วนผ้ายกใช้ด้ายจกเปลี่ยนสีไปเรื่อย ๆ ในแถวเดียวกัน

ผ้าเชิงจกมีการทอกันมากที่ในจังหวัดต่าง ๆ บริเวณภาคเหนือและภาคกลาง ได้แก่

- อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย
- อ.ลอง จ.แพร่
- อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่
- อ.ลับแล อ.ตรอน อ.ปากท่า จ.อุตรดิตถ์
- อ.บ้านไร่ อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี
- อ.หันคา อ.สรรพยา จ.ชัยนาท
- อ.ด่านช้าง อ.เค็มบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี

ผ้าซิ่นตีนจก จ.อุตรดิตถ์ ผ้าซิ่นตีนจกกลายน้ำอ่างฝืนนี้เป็นผ้าเก่า อายุ 80 ปี ตัวซิ่นทอเป็นลายน้ำอ่างทั้งตัวเชิงหรือตีนซิ่นทอจกกลายน้ำอ่างด้วยสีกลมกลืนผสมผสานกันดีมากซึ่งเล่ากันว่า บ.น้ำอ่าง อ.ตรอน จ.อุตรดิตถ์ เป็น แม่แบบสำหรับผ้าตีนจกที่อยู่ในลายอนุรักษ์ของ ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ผ้าซิ่นเชิงจก จ.ราชบุรี ผ้าซิ่นเป็นผ้าพื้นบ้านชนิดหนึ่ง ที่ยังคงเอกลักษณ์ของตนมาช้านานและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของกลุ่มชน ก็เพราะเป็นวัฒนธรรมที่ถูกสืบทอดกันในหมู่สตรี ไม่ว่าจะมีการอพยพโยกย้ายไปไม่สูญหาย อย่างเช่น ผ้าซิ่นเชิงจกที่พบเห็นจากบ้านคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นชุมชนของชาวลาวที่ถูกกวาดต้อนมาแต่ครั้งต้นรัตนโกสินทร์กับชาวไทยโยนก หรือไทยขวนที่อพยพมาจากล้านนา และเชียงแสนในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จากการศึกษาเรื่องของลายและเทคนิคการทอ พบว่าตัวซิ่นบางครั้งมีลักษณะคล้ายผ้าซิ่นของ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัด

สุโขทัย เรียกว่า ขมูก บางครั้งมีการทอแบบมัดหมี่ผสม ลักษณะลายเป็นลายขวางลำตัวเชิงจก ทอด้วยฝีมือละเอียดประณีตเป็นพิเศษ นิยมทำเป็นลายเรขาคณิต ใช้สีเอกรงค์ของสีแดง มีลวดลายที่เป็นแม่แบบไม่กี่ลาย เช่น ลายดอกแก้ว ลายนกคู่ ลายขอประแจ ลายมะลิเถียวและเกือบทุกผืนจะต้องมีลายชะเปาะอยู่ส่วนสุดท้ายของเชิงผ้าชิ้น นอกจากจะจกเป็นลวดลายเดี่ยวเฉพาะลายแล้วยังมีการจกลายผสมกันระหว่างลายที่เป็นแม่แบบ เช่น ลายดอกเชียวผสมหักลายหักผสม กิ่งแก้ว ลายหน้าหมอนผสมกาบ และลายกาบซ้อนเชียว เป็นต้น ลวดลายที่เกิดในความงามบนผืนผ้า มักจะได้รับอิทธิพลมาจากความบันดาลใจจากธรรมชาติแวดล้อมเป็นหลัก

2.4.8 วัสดุร่วมที่มีในท้องถิ่นอุดรดิตต์

2.4.8.1 ไม้สัก (สอาด บุญเกิด) เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ ขึ้นเป็นหมู่ในป่าเบญจพรรณทางภาคเหนือ และบางส่วนของภาคกลางและตะวันตก คือ ในท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน ตาก กำแพงเพชร อุดรดิตต์ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ และพิจิตรและมีบ้างเล็กน้อยในจังหวัด นครสวรรค์ อุทัยธานี และกาญจนบุรี ชอบขึ้นตามพื้นที่ที่เป็นภูเขา แต่ในพื้นที่ราบที่น้ำไม่ขัง ไม้สักก็ขึ้นได้ดีเช่นเดียวกัน ในพื้นที่ที่เป็นดินปนทรายแต่น้ำไม่ขัง ไม้สักมักขึ้นเป็นหมู่ไม้สักล้วน ๆ และมีไม้ขนาดใหญ่ ไม้สักชอบพื้นที่ที่มีชั้นดินลึก การระบายน้ำดี ไม่ชอบดินแข็งและน้ำท่วมขัง ไม้สักเป็นไม้ที่ปลวกและมอดไม่ทำอันตราย เพราะในเนื้อไม้สักมีสารเคมีพิเศษอยู่ชนิดหนึ่ง ชื่อ O-cresyl methyl ether สารเคมีชนิดนี้ค้นพบโดยนักวิทยาศาสตร์ของกรมป่าไม้ มีคุณสมบัติ เมื่อทาหรืออาบไม้แล้ว ไม้จะมีความคงทนต่อ ปลวก แมลง เห็ดราได้อย่างดี ยิ่ง นอกจากนี้ในไม้สักทอง ยังพบว่ามีทองคำปนอยู่ 0.5 ppm. (ไม้สักทอง 26 ต้น มีทองคำหนัก 1 บาท) สัก เป็นไม้เนื้อแข็งตามมาตรฐานของกรมป่าไม้ จากการทดลองตามหลักวิชาการ ไม้สักมีความแข็งแรงสูงกว่า 1,000 กก./ตร.ซม. และมีความทนทานตามธรรมชาติ จากการทดลองนำส่วนที่เป็นแก่นของไม้สักไปทดลองปักดิน ปรากฏว่า มีความทนทานตามธรรมชาติเกินกว่า 10 ปี (ระหว่าง 11-18 ปี) ลักษณะเนื้อไม้สีเหลืองทองถึงน้ำตาลแก่ มีลายเป็นเส้นสีน้ำตาลแก่แทรกเสี้ยนตรงเนื้อหยาบแข็งปานกลาง เลื่อนไสกบ ดบแต่งง่าย

2.4.8.2 ผักตบชวา (*Eichhornia crassipes*) เป็นพืชที่เจริญอยู่บนผิวน้ำ จัดเป็นประเภทลอยน้ำ (floating plant) โดยปกติรากจะไม่ยึดติดกับพื้นดิน จึงถูกกระแสน้ำหรือน้ำพัดพาไปได้ไกลๆ แต่ถ้าน้ำตื้นแล้ว รากจะยังยึดติดกับพื้นดินได้ ลักษณะทรงต้น ประกอบด้วยกลุ่มของใบเรียงกันเป็นกระจุก ในต้นหนึ่งๆ จะมีใบตั้งแต่สองใบขึ้นไป ที่โคนก้านใบจะมีกาบใบ (sheath) ลักษณะเป็นเยื่อบางๆ สีขาวแกมเขียวอ่อนๆ แต่เมื่อมีอายุมากขึ้นก็จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล บริเวณของกาบใบ เป็นสีน้ำตาลแกมม่วง จะเชื่อมติดต่อกัน โดยมีไหล (stolon) ซึ่งเป็นลำต้นที่ทอดไปตามผิวน้ำช่วยในการขยายตัวของผักตบชวาให้เพิ่มขึ้น ต้นหนึ่งๆ ของผักตบชวาจะมีไหลแตกออกไปได้หลายอัน เมื่อไหลแตกออกไปแล้ว ก็จะเจริญขึ้นเป็นต้นใหม่ แต่ยังคงติดกับต้นเดิมอยู่และเกิดเป็นกอขึ้น พร้อมทั้งมีรากเกิดขึ้น รากของผักตบชวาเป็นแบบรากฝอย (fibrous root) คือ มีรากย่อยๆ เป็น

กระจุก รากที่แทงออก จะมีลักษณะอวบ สีขาว เมื่อมีอายุมากขึ้นจึงจะมีรากขนอ่อน (root hair) ที่มีสีน้ำตาลอ่อน และเมื่อแก่ รากขนอ่อนนี้จะเป็นสีน้ำตาลแก่จนถึงสีดำ ความยาวของรากจะแตกต่างกันไป บางเส้นก็ยาวเกือบถึงหนึ่งเมตร (60-90 ซม.) มีความเหนียว สามารถสานขึ้นรูปได้หลากหลายรูปแบบ สามารถหาได้ทั่วไป เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าเป็นวัชพืชน้ำที่ก่อให้เกิดปัญหามากมายที่สุดในโลก จึงมีราคาถูก

2.4.9 นาโนเทคโนโลยี

นาโนซิลเวอร์ (Nano silver) หรือนอนุภาคเงินนาโน ซึ่งมีคุณสมบัติในการฆ่าเชื้อแบคทีเรีย โดยอนุภาคนาโนที่มีความสามารถในการฆ่าเชื้อแบคทีเรานั้นต้องมีขนาดอยู่ในช่วง 20 นาโนเมตร แต่ถ้าหากอนุภาคเงินนาโนมีขนาดเล็กลงจนถึงขนาด 10 นาโนเมตร จะสามารถกำจัดเชื้อไวรัสได้โดยกลไกของการกำจัดแบคทีเรียของนาโนซิลเวอร์คือการทำลายผนังเซลล์แบคทีเรีย ส่งผลให้แบคทีเรียตายและไม่สามารถเพิ่มจำนวนได้ นาโนซิลเวอร์จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสิ่งทอต่างๆ เพื่อให้สิ่งทอมีคุณสมบัติในการกำจัดแบคทีเรีย โดยการเคลือบหรือผสมลงในเส้นใย

การนำ เอานาโนเทคโนโลยีมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านสิ่งทอ

1. การเคลือบผ้าด้วยสารนาโนเทคโนโลยี ที่สามารถทำความสะอาดได้ง่าย (very easy care) สารดังกล่าวจะทำให้เกิดโครงสร้าง 3 มิติเคลือบอยู่เหนือพื้นผ้า ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวจะเป็นตัวสะท้อนน้ำ น้ำมัน และสิ่งสกปรก เช่น ไวน์แดง ซอสมะเขือเทศ น้ำผึ้ง ฯ แนวความคิด: การทำความสะอาดตัวเองของใบไม้ เช่น ใบบัว หรือปีกของแมลง เป็นต้น

2. การเติมอนุภาคที่เป็นนาโนเทคโนโลยีเข้าไปในเส้นใยสังเคราะห์ ทำให้เกิดสมบัติการคงทนต่อจุลินทรีย์(Anti-microbial)

- ใช้ได้กับการใช้งานของสิ่งทอ เช่น งานสุขภาพอนามัย เฟอร์นิเจอร์ พรม ผ้ากรอง และเสื้อผ้า วิธีการ เติมอนุภาคที่เป็นนาโนเทคโนโลยี เช่น ซิงค์ออกไซด์ คอปเปอร์ออกไซด์ ในช่วงการปั่นเส้นใยสังเคราะห์ (เหมือนการปั่นเส้นใยปกติ)

ข้อดี 1. ไม่ทำให้สีเปลี่ยนไป

2. ไม่ทำให้ผิวหนัง หรือผิวสัมผัสเปลี่ยนไป

3. การนำ เอาสารนาโนเทคโนโลยีมาเคลือบบนผ้าทำให้กักกลิ่น

- โดยการเคลือบด้วยสารที่มีลักษณะโมเลกุลเป็นฟองน้ำ ซึ่งสามารถจับ และกักกลิ่นที่มาจากถุงเท้า หรือเสื้อผ้า และจะปลดปล่อยเมื่อซักล้าง (Nano-Fresh)

- โดยการ ropy ถุงเท้าด้วยผงเงินที่เป็นอนุภาคของสารนาโน-เทคโนโลยี ซึ่งเงินจะเป็นสารป้องกันเชื้อรา และเชื้อจุลินทรีย์ตามธรรมชาติ ทำให้เท้าของผู้สวมใส่ไม่ติดเชื้อ ไม่ปวดบวมและไม่ มีกลิ่นเหม็น (JR Nanotech's SoleFresh)

4. การนำ เอาสารนาโนเทคโนโลยีมาเคลือบบนกระดาษทำให้กระดาษผิวเรียบขึ้น และมีสมบัติในการดูดซึมหมึกได้ไม่แตกกระจาย (สำหรับเครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ต)

5. การใช้งานของนาโนแคปซูล

- นาโนแคปซูลที่นิยมใช้กันสำหรับสิ่งทอ-เครื่องสำอาง จะเป็นนาโนแคปซูลสังเคราะห์
- วิธีการผลิตนาโนแคปซูล โดยการเริ่มต้นจากอิมัลชันน้ำมันในน้ำ หรือน้ำในน้ำมัน ซึ่งจะผลิตนาโนแคปซูลที่เป็นน้ำมันและน้ำ ตามลำดับ สามารถเคลือบนาโนแคปซูลด้วยโปรตีนพอลิเมอร์ และ/หรือ วัสดุจากธรรมชาติ หรือสังเคราะห์

2.5 หลักการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ (สุภชัย สิงห์บุษย์และคณะ. 2548 : 65-76)

2.5.1 หลักการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ผ้า ความต้องการของตลาดเป้าหมาย (Target market) และการศึกษาวิจัยตลาดเพื่อความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์ (Product)

การวิจัยในส่วนนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์ และความต้องการของตลาดกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ ในงานวิจัยนี้ ความสำคัญและจำเป็นในการวิเคราะห์แบ่งระดับทางสังคมเพื่อการประเมินแผนการตลาด การจัดแบ่งดังกล่าวคือ การสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการใช้แบ่ง เพื่อจะดูถึงความแตกต่างด้านการบริโภคระหว่างชั้น ดังนี้

2.5.1.1 การศึกษาภาคสนาม คือ ภาพรวมในพลวัตการผลิต การจำหน่าย ในเขตภูมิภาค

กำหนดเขตพื้นที่ภาคเหนือ ศึกษาในมิติของการวิเคราะห์กลุ่มชุมชน หน่วยงาน องค์กร เอกชน ที่ประสบความสำเร็จด้านการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้าน เพราะเป็นพื้นที่ที่มีพลวัตด้านการเชื่อมโยงวัฒนธรรมผ้าทอพื้นบ้าน ขึ้นมาพัฒนาในบริบทของการท่องเที่ยวและศูนย์กลางของแหล่งผลิต จึงมีวงจรของการทดสอบตลาดไปพร้อมกันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ พื้นที่ภาคเหนือส่วนนี้ยังมีกรณีศึกษาความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์และผู้บริโภคทั้งระดับล่าง กลาง และบนอย่างครอบคลุม ศึกษาศูนย์กลางทางการตลาด ผู้บริโภค และการเชื่อมต่อการส่งออก กำหนดเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคระดับกลางและบน รวมถึงลักษณะรูปแบบผลิตภัณฑ์ในศูนย์กลางการจำหน่ายที่กำหนดลูกค้า หรือผู้บริโภคชัดเจน ตามสถานที่เป้าหมายคือ ที่ สวนจตุรจักร นอกจากนี้ยังศึกษาจากกรณีห้างร้าน ศูนย์การค้า และอื่น ๆ โดยเฉพาะการศึกษาที่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และกรมส่งเสริมการส่งออก

2.5.1.2 จากเอกสารสิ่งพิมพ์และเว็บไซต์ ผู้วิจัยได้ประมวลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ประเภท เอกสารวิชาการ นิตยสารซีลด์ แฟชั่นดีไซด์ ผ้าไทย Home and Décor บ้านและสวน Her world Elle Décor Room ตำราตัดเสื้อผ้า Elena นิตยสาร Trend แนวโน้มการออกแบบ การออกแบบลายผ้า สี การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์

2.5.1.3 จาก internet ศึกษาจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องด้านการตลาด การผลิต และความรู้อื่น ๆ จากการศึกษารายละเอียดในขั้นตอนการศึกษาตลาดและความต้องการของตลาด

การตลาดแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

(1) ตลาดระดับล่าง

ลักษณะตลาด เป็นตลาดที่อาศัยความสะดวกด้านการจำหน่าย อาศัยพื้นที่ตามการจัดงานเทศกาลของทางจังหวัด อำเภอ งานเปิดพื้นที่ตลาดนัด การวางจำหน่ายตามร้านค้าไม่ถาวรหรือแผงเช่าที่สะดวกต่อการพบปะลูกค้าสัญจร หรือร้านค้าที่ซื้อผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตทั่ว ๆ ไปมาไว้จำหน่ายต่อนักท่องเที่ยว ที่ต้องการซื้อสินค้าไปเป็นของฝาก โดยไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง โดยการปิดบังสถานที่ผลิต จึงเป็นแบบการจำหน่ายที่ไม่ได้ผูกขาดและการันตีกับลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ของตน

ตลาดกลุ่มนี้จึงเป็นตลาดที่จำหน่ายสินค้าราคาต่ำมีลักษณะโดยรวม คือ สินค้าคุณภาพค่อนข้างต่ำ จำหน่ายราคาถูกทั้งปลีกและส่ง ไม่มีการออกแบบรูปแบบมากนักแต่ละแบบมีการผลิตสินค้าออกมาเป็นจำนวนมาก และไม่มีการสร้างแบรนด์ของสินค้า ลูกค้าส่วนมากเป็นพ่อค้าคนกลางที่ต้องการซื้อของราคาถูกไปจำหน่ายยังแหล่งอื่น นักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าเป็นของฝากญาติพี่น้องเป็นที่ระลึก และกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้น้อย แหล่งจำหน่ายสินค้าลักษณะนี้ส่วนมากอยู่ที่ตลาดกลางที่ทางจังหวัด อำเภอจัดให้ หรือตามงานกาชาดและงานออกร้าน ต่าง ๆ

แนวการออกแบบการผลิตของตลาดระดับล่างของผลิตภัณฑ์จากผ้าทอที่ปรากฏ จะอาศัยรูปแบบ 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ตามยึดถือรูปแบบเดิมที่ทำต่อเนื่องสืบทอดมาจากบรรพชน โดยไม่ได้มีการพัฒนา รูปแบบหรือเทคนิคให้สอดคล้องกับบริบทการบริโภคของคนยุคใหม่ หากมีการปรับสีสันทันทีจะมีการใช้สีที่ฉูดฉาด ชัดแข็ง หรือแฉาวาว เहारสนิยมของช่างที่ทำเป็นเกณฑ์ประเมิน โดยเข้าใจว่า ลักษณะรูปแบบที่แฉาวาว ฉูดฉาด มีสีสันทันชัดแข็ง มีการตกแต่งที่รุงรังหรือความงาม

2. งานลักษณะนี้บางกลุ่มจะมีการผลิตคลอไปตามแนวแฟชั่นในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ พยายามเลียนแบบด้านรูปแบบภายนอกของผลิตภัณฑ์แต่ไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพด้านอื่น เพราะไม่ได้แสดงที่ผลิตที่ชัดเจน โดยเฉพาะความประณีตบรรจงหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการนำเสนอสู่ตลาดระดับล่าง เนื้อผ้า งานกลุ่มนี้จึงมักจะอาศัยความชื่นชมตามกระแส ที่มีดาร่า หรือคนเด่นดังในสังคมเป็นคนนำพา โดยจรรยาบรรณด้านการออกแบบและแปรรูปแล้ว งานกลุ่มนี้จึงเป็นงานที่ไม่ได้มีการสร้างสรรค์ หากแต่เป็นการฉกฉวยโอกาสด้านความนิยม และราคาการจำหน่ายที่ถูกลงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ต้นแบบ กระนั้นก็สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภครายได้ต่ำได้ตามแนวแฟชั่นได้เป็นอย่างดี

ในมิติของโครงการวิจัย ไม่ได้จัดให้ตลาดกลุ่มนี้เป็นตลาดเป้าหมาย เพราะต้องการความชัดเจนของตลาด และลูกค้าที่ถาวรมากการลูกค้าหรือผู้บริโภคที่ฉาบฉวย

(2) ตลาดระดับกลาง

ลักษณะตลาด เป็นตลาดที่มีความมั่นคง ต้องการความชัดเจนด้านผู้บริโภคที่เป็นขาประจำ ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคม เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐ เจ้าหน้าที่ พนักงานเอกชน หรือคนที่มีเงินเดือนตั้งแต่ประมาณ 7,000 -15,000 บาท ผู้บริโภคกลุ่มนี้ จะเป็นคนที่มีความรู้ มีรสนิยม แต่ยังมีรายได้ที่จำกัด การใช้จ่ายจะต้องมีความระมัดระวังเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมทุนนิยมได้อย่างเหมาะสม

มีการจำหน่ายสินค้าราคาปานกลาง เป็นผลิตภัณฑ์ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพไปสู่ระดับที่ดีขึ้น มุ่งในการพัฒนาอนาคตด้านการผลิตของตน ส่วนมากเป็นตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายที่มีคุณภาพดี มากออกแบบที่หลากหลายโดดเด่น และมีทั้งการสร้างและยังไม่สร้างแบรนด์เนมให้แก่สินค้า แต่ต่างก็มีความชัดเจนในเป้าหมาย และการรักษาและรับประกันคุณภาพ มีความพยายามในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตน ผสานไปกับการอิงอยู่กับลักษณะรูปแบบผลิตภัณฑ์หลักที่อยู่ในกระแสความนิยม และมีคุณภาพในระดับที่สามารถนุ่งห่ม สวมใส่ หรือไปใช้ในลีลาของชีวิตและสังคมได้

ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ได้แก่ สินค้าผ้าฝ้ายของร้านผ้าฝ้าย นอกจากนั้นจะเป็นกลุ่มร้านเสื้อผ้าไหม อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแม้ว่าจะจำหน่ายผ้าไหมคุณภาพดี แต่ยังเป็นสินค้าที่ไม่มีการออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์ของตนเองและไม่มีการสร้างแบรนด์เนมให้แก่สินค้า ลูกค้าที่บริโภคสินค้ากลุ่มนี้ส่วนมากเป็นนักท่อง เที่ยวและผู้บริโภคทั่วไปที่มีรายได้ปานกลางถึงค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของสังคม ผู้บริโภคกลุ่มนี้มีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพแต่ไม่ให้ความสำคัญต่อ แบรนด์เนมมากนัก

นอกจากนี้ กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองตลาดระดับกลาง ร้านค้าหรือนักธุรกิจค้าทอที่มีแบรนด์ของตนเองส่วนหนึ่ง ได้มาอาศัยชุมชนที่มีความสามารถด้านการผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์เนมของตน โดยการมาว่าจ้างผลิตสินค้าภายใต้แบรนด์และการออกแบบของตนเอง เพราะทำให้ได้ต้นทุนต่ำกว่าการผลิตเองและสามารถควบคุมคุณภาพได้

ในส่วนของการวิจัย ได้จัดวางตำแหน่งของผลิตภัณฑ์โครงการวิจัยในตลาดส่วนนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญด้วย

(3) ตลาดระดับสูง หรือตลาดบน

ตลาดระดับสูง หรือตลาดบน หมายถึง ตลาดที่จำหน่ายสินค้าในราคาสูง เป็นสินค้าคุณภาพดีมีการออกแบบ และพัฒนาระบบห่วงโซ่ผลิตภัณฑ์ ทั้งด้านการผลิต การจำหน่าย นำเสนอและการโฆษณาอย่างครบวงจร ผลงานกลุ่มตลาดบนจะมีความเป็นเอกลักษณ์ที่มีจุดขายเฉพาะตนอย่างโดดเด่น กล่าวคือ เมื่อสัมผัสแล้วจะรู้ทันทีว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากที่ใด

ความเป็นแบรนด์เนมที่มีการพัฒนาและการทำตลาดอย่างมีระบบ และกลยุทธ์ทางการตลาด ดังกล่าว ส่งผลต่อการมีลูกค้าประจำ ที่ต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเพื่อให้สินค้าได้เสริมสร้างบุคลิกของตนเองภายใต้ มโนทัศน์ของผลิตภัณฑ์ชนิดนั้น ๆ

ด้วยความพร้อมของผู้ผลิต ที่มีระบบการผลิตอย่างชัดเจน ผลงานจึงมีความหลากหลาย ภายใต้โมเดลต่าง ๆ ในแบบฉบับของแบรนด์เนมตนเอง ผลิตภัณฑ์สินค้าส่วนนี้ ทั้งหมดล้วนมีแบรนด์เนมสินค้าของตนเอง ได้มีการพัฒนาแบรนด์เงินเป็นที่ยอมรับ เป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับ ทั้งด้านคุณค่าและคุณภาพของสินค้า รวมถึงคุณค่าในแบรนด์ของสินค้าหรือคุณค่าด้าน ศิลปะหัตถกรรม มีลูก้าประจำที่ภักดี เชื่อมันต่อสินค้า เช่น ผ้าไหมจากอินวอร์ไหมไทย ผ้าฝ้ายจาก บ้านไร่ไผ่งาม สินค้าหัตถกรรมจากร้านภูฟ้า และสินค้าแปรรูปจากผ้าทอจากร้านจิตรดา เป็นต้น ผู้บริโภคหลักจะเป็นบุคคลที่มีรายได้สูงและมีรสนิยมที่มีแบบฉบับเฉพาะตัว เช่น ข้าราชการ ระดับสูง นักธุรกิจ หรือนักท่องเที่ยว บุคคลเหล่านี้ต่างรู้จัก ติดตาม และชื่นชมผลิตภัณฑ์ ลักษณะ ของการบริโภคสินค้ากลุ่มนี้ นัยหนึ่งจึงเป็นการบริโภคแบรนด์เนม ด้วยการคาดหวังให้ผลิตภัณฑ์ ได้ส่งเสริมภาพลักษณ์ของตนเอง และต้องการให้ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ได้จำแนกตนเองออกจากคน ทั่วไป โดยไม่นิยมผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ หรือตลาดกลุ่มกลาง และล่างบริโภคด้วย

ตลาดกลุ่มบนหรือตลาดระดับสูงเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ โครงการวิจัย ที่ต้องการจะพัฒนาไปถึง ฉะนั้น การพัฒนาในความเป็นตัวของตัวเอง การสร้างแบรนด์เนม และพัฒนาอัตลักษณ์ในผลิตภัณฑ์ของตน นับเป็นความสำคัญจำเป็นยิ่งกว่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อกลุ่มอย่างแท้จริง ซึ่งส่วนนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงทิศทางในกระบวนการผลิตเพื่อ ตอบสนองผู้บริโภคกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งนำเอาข้อดีของการเป็น Sub contract ให้กับเอกชน

2.6 แนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

(เพียงจิตต์ มาประจง) สิ่งที่ควรคำนึงในการออกแบบผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอจากผ้าทอมือ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ควรพิจารณา ดังนี้ :

1. ประโยชน์ในการใช้สอย : มีประโยชน์และสามารถบ่งบอกถึงวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้
2. สี สันลวดลาย/ความสวยงาม/ความแปลกตาโดดเด่น : บ่งบอกถึงความเรื่องราว/ตำนาน/เอกลักษณ์และภูมิปัญญาผ้าทอมือของบรรพบุรุษในชุมชนแหล่งผลิต
3. ความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ : ง่าย เร็ว ประหยัด
4. ขนาดมาตรฐานสากล : ขนาดสัดส่วนที่สัมพันธ์กับอวัยวะของผู้ใช้ สะดวกสบายต่อการใช้งาน
5. วัสดุที่ใช้ : ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่ออวัยวะของผู้ใช้ ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ราคาไม่สูง หาได้ง่ายในท้องถิ่นหรือในประเทศ
6. โครงสร้าง : แข็งแรง ช่อมแซมบำรุงรักษาได้ง่าย
7. บรรจุภัณฑ์ : เหมาะสมทั้งวัสดุ ต้นทุนต่ำ แข็งแรง ขนาด สะดวกปลอดภัย ปกป้องคุ้มครองสินค้า ฯลฯ

8. ตราสินค้า/สัญลักษณ์ (BRAND NAME)ที่สามารถสื่อหรือบ่งบอกถึงเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนแหล่งผลิต

2.6.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

ขั้นตอนการดำเนินการออกแบบ

1. ศึกษาสำรวจ

- 1.1 แนวโน้ม/ความนิยมของตลาด
- 1.2 ผลิตภัณฑ์/สินค้าที่มีอยู่ในท้องตลาดและผลิตภัณฑ์คู่แข่ง
- 1.3 ศักยภาพในการผลิต
- 1.4 วัตถุดิบที่ใช้
- 1.5 แหล่งผลิต แรงงาน

2. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

- 2.1 เพศ
- 2.2 อายุ/วัย
- 2.3 แหล่ง/พื้นที่จำหน่ายในประเทศหรือต่างประเทศ

3.ดำเนินการออกแบบและผลิตชิ้นงานหรือต้นแบบสินค้า

4.ทดลองตลาด เพื่อรับข้อมูลข้อบกพร่องกลับมาพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพสูงตรงกับความต้องการของตลาดต่อไป

สำรวจตลาดผู้บริโภคและความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ เช่น สำรวจกลุ่มชุมชนที่ทอผ้าพื้นเมือง ศึกษาหาจุดเด่นของลวดลายการทอแต่ละท้องถิ่น แล้วนำมาประยุกต์ให้เข้ากับค่านิยมในปัจจุบัน เช่น นำฝ้ายกดอกที่มีลวดลายเก่าแก่ มาผลิตเป็นกระเป๋าถือที่ดูหรูหรา และเข้ากับสมัยนิยมปัจจุบันสำรวจแหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่นต่าง ๆ อาจจะได้จากเศษหรือผ้าแถบที่ไว้สำหรับการตกแต่งเฉพาะ และนำมาออกแบบกำหนดรูปแบบและขนาดของผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋า กล่องกรอบรูป ที่รองแก้ว ที่รองจาน ผ้าคลุมโต๊ะ ผ้าม่าน เป็นต้นเตรียมผืนผ้าและเลือกชนิดของผ้าให้เหมาะสมกับชิ้นงาน เช่น ผ้าไหมไว้สำหรับทำกล่องใส่ เครื่องประดับหรือของมีค่า เพราะผ้าไหมจะมีความมันวาว ที่ผิวผ้ามีความสวยงาม และมีคุณค่าในตัวเอง ส่วนผ้าฝ้ายทอมือ นิยมทำเป็นหมอนหรือผ้ารองจานสำหรับโต๊ะอาหารไว้ตกแต่งบ้าน เพราะผ้าฝ้ายเมื่อมองดูแล้วไม่น่าเบื่อ เป็นต้นควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบน่าสนใจ และเป็นที่ต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

2.6.2 รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้า

ผ้าทอพื้นเมืองของไทยสามารถนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้มากมายหลายชนิด เช่น กรอบรูป กระเป๋า ถุงใส่ของ กล่องแบบต่าง ๆ เป็นต้นการที่เราเลือกผ้าสำหรับใช้งาน สิ่งหนึ่งที่เราให้

ความสำคัญนอกจากคุณภาพของเนื้อผ้าก็คือสีสันทันและลวดลายซึ่งแสดงถึงความสวยงามนั่นเอง โดยปกติการเลือกจะขึ้นอยู่กับรสนิยมของผู้ใช้และสไตล์การตกแต่งเป็นสำคัญ

2.6.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

โดยทั่วไป การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ เป็นงานที่ใช้ฝีมือในการทำเพราะส่วนใหญ่จะใช้เศษผ้าที่เหลือ จากการตัดเย็บเสื้อผ้า หรือผ้าที่เหลือจากการใช้ประโยชน์อื่น ๆ มาทำเป็นผลิตภัณฑ์ เนื่องจากมีต้นทุนในการผลิตสูงกว่าผ้าโสร่งธรรมดา แต่บางท้องถิ่น เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ผ้าฝ้ายทอมือเป็นที่นิยมทำผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน เช่น ผ้าฝ้ายทอมือเนื้อหนาไว้ปูเก้าอี้ ผ้าไหมทอมือนำมาทำเป็นผ้าม่าน หมอนจากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ สำหรับที่ไร่ไผ่งามเป็นอีกลักษณะรูปแบบหนึ่งของธุรกิจผ้าทอพื้นบ้านที่เน้นรูปแบบของการอนุรักษ์ นำเสนอเสน่ห์แห่งผ้าทอในแง่มุมของการบริโภคคุณค่าแห่งภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ผ่านการสร้างสรรค์ให้งดงาม สูงส่ง และทันสมัย โดยบ้านไร่ไผ่งามจะนำเสนอคุณค่าของผ้าที่ทุกขั้นตอนการผลิตสร้างสรรค์ขึ้น โดยคนและธรรมชาติ ตั้งแต่การปลูกต้นฝ้าย การเก็บฝ้าย การเจ็นฝ้ายด้วยมือ การย้อมเส้นใยด้วยสีที่มาจากพืชธรรมชาติ การทอด้วยมือคน แต่จากกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมนี้ ผู้ผลิตได้ผสมผสานเข้ากับกระบวนการออกแบบให้เกิดความงามแบบสมัยใหม่ให้กับผ้า ทำให้เกิดคุณค่าใหม่ ที่เป็นเอกลักษณ์ให้กับผ้าทอของตน และเมื่อนำผ้าดังกล่าวมาแปรรูปจำหน่ายจะสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง นับว่าเป็นผู้ประกอบการที่มีเทคนิควิธีการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าได้อย่างประสบความสำเร็จ

จุดเด่นของบ้านไร่ไผ่งามข้างต้น คือการเชื่อมโยงอดีตสู่ปัจจุบัน เชื่อมโยงคุณค่าแห่งความเป็นอัตลักษณ์และรากเหง้าดั้งเดิมสู่ความทันสมัยในมิติสากล การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานให้เห็นสถานที่ผลิต กระบวนการผลิตทุกขั้นตอน จึงเกิดการชื่นชมในผลิตภัณฑ์ที่มีขึ้นเดียวในโลก จัดการให้กระบวนการขาย และการเรียนรู้ภูมิปัญญาเป็นสิ่งเดียวกัน มีการออกแบบที่เน้นความง่าย งามตามสไตล์ของบุคลิกแบบอนุรักษ์ บรรยากาศภายในเขตบ้านไร่ร่วมเย็น ร่มรื่นไปด้วยแนวไผ่ร่มครึ้ม แตกต่างจากพื้นที่ภายนอกอย่างเห็นได้ชัด บริบทภาพรวมทั้งหมดของผลิตภัณฑ์จึงเป็นองค์รวมที่สำคัญของผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงแนวคิดที่นำเอาลักษณะเฉพาะของบ้านไร่ไผ่ได้ อำเภอลับแล เพื่อการวางแผนให้เป็นบริบทแห่งบรรยากาศการเรียนรู้ควบคู่กับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือแสดงให้เห็นลักษณะของภูมิปัญญา โดยเฉพาะกระบวนการทอผ้า กระบวนการผลิต การย้อมเส้นใยด้วยสีที่มาจากธรรมชาติ การทอด้วยมือคน ที่สอดผสมผสานอยู่ในการออกแบบเพื่อจะได้เกิดความชื่นชมไปพร้อมกัน

2.6.4 หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อธุรกิจ (ธัญนันท์ แดงเดช ผู้อำนวยการสถาบันปัญญาประดิษฐ์ไอซ์. 2547 : บรรยาย)

หลักการทำงานออกแบบและแปรรูปผลิตภัณฑ์ คือ ต้องคิดเป็น ทำเป็น และขายได้ หรือเก่ง (creative) ค้าขายได้ (เน้นการเงิน) หลักการออกแบบและหลักการตลาดจึงต้องดำเนินไปพร้อม ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กัน กล่าวคือ หากเราผลิตสินค้าที่เหมือนคนอื่นจะทำให้เราไม่สามารถอยู่ได้ในทางการตลาด จึงต้องทำต่างจากคนอื่น หรือทำเหมือนแต่ให้มีความแตกต่างเป็นของตนเองก็สามารถอยู่ได้ อย่างไรก็ตามหลักการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องเข้าใจธุรกิจ หรือการทำแล้วต้องมีกำไรด้วย ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอพื้นบ้านก็เช่นเดียวกัน คือ ต้องออกแบบให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง มีการสร้างสรรค์ คิด มีเสน่ห์ และมีการตลาดหรือ Marketing เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย การออกแบบและแปรรูปผลิตภัณฑ์ จึงต้องทราบบริบทของสังคม กระแส การเมือง เรื่องแฟชั่น การทำงาน ออกแบบผลิตภัณฑ์จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคน ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า และการใช้ชีวิต ตั้งแต่ตื่นถึงนอนหลับ โดยหลักการของหัวใจของการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการธุรกิจก็คือ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงให้มีความแตกต่าง และเน้นให้ตรงกับตลาด กล่าวคือ การออกแบบผลิตภัณฑ์ใด ๆ ต้องพร้อมที่จะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง โดยไม่คิดว่าเราดีแล้วจะต้องอยู่ได้อย่างยาวนานตลอดไป ผู้ออกแบบจะต้องหลีกเลี่ยงการทับซ้อนกับรูปแบบของคนอื่น และต้องมีการงูใจผู้บริโภคด้วยการเป็นผู้นำ เปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองพฤติกรรมของมนุษย์ ผู้ที่ออกแบบจะต้องมีการออกแบบผสมกับการทำงานตลาด คือเป็นนักออกแบบเพื่อขาย การออกแบบผลิตภัณฑ์มีข้อควรคำนึง ดังนี้

2.6.4.1 คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ - ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ จะต้องตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ทางกายภาพ ความพึงพอใจส่วนตัว สอดคล้องกับกระแสของสังคม

- ผลิตภัณฑ์ควรชี้ชัดเฉพาะกลุ่ม หรือมี Identification สอดรับกับภคิศาจสังคม วัฒนธรรม
- บ่งบอกสถานภาพทางสังคมว่า Who are you?

2.6.4.2 ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค ผู้บริโภคทั่วไปจะมีการตัดสินใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในมิติของแฟชั่น เพื่อนำมาสวมใส่หรือประกอบร่างกาย ดังนี้

- คุณค่า (Value) การพิจารณาเบรนต์
- ความเชื่อมั่น (Attitudes) เชื่อมั่นว่า เท่ห์ งาม เหมาะสมกับตนเองและสังคมที่ต้องการนำเสนอ
- ค่านิยมและรสนิยมส่วนตัว ตามแบบฉบับความพึงพอใจในการบริโภค
- เพื่อบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ (Personality และ Image) คนทุกคนต้องการสร้างภาพลักษณ์
- มีความเชื่อมั่นว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวทำให้ผู้สวมใส่ หรือนำมาใช้สวยดูดี (Look Good)

2.6.4.3 มโนทัศน์ด้านความต้องการของผู้บริโภค

ในการออกแบบเพื่อเน้นด้านแฟชั่นนั้น ผู้ออกแบบจะต้องเข้าใจมโนทัศน์หลัก ด้านความต้องการของผู้บริโภคเป็นคือด้านบุคลิกภาพหลัก ด้านมุมมอง และ โอกาสดังนี้

1) ด้านบุคลิก ในการดำรงนั้น มนุษย์จะมีบุคลิกสำคัญจำแนกได้ 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มคลาสสิก (classic) มีลักษณะที่เชื่อมั่นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งและจะคงดำรงเช่นนั้น เปลี่ยนแปลงยาก หรือไม่ยอมเปลี่ยนแปลงไปตามกระแส มีลักษณะการแต่งกายและใช้สิ่งของที่มีความเรียบง่าย ใช้สีวรรณะเดียวกัน มีลักษณะของสีที่เข้มขรึม

- กลุ่มโรแมนติก (romantic) กลุ่มนี้แสดงออกเน้นความน่ารัก ปรับตัวตามโอกาส เน้น ความเหมาะสม รักษาบุคลิกของตนเองให้มีความน่าดูอยู่เสมอ ชอบความอ่อนหวาน สดใส

- กลุ่มอาร์ทิสติก (artistic) กลุ่มนี้มีลักษณะชอบความเปลี่ยนแปลง ไปตาม Trend ของแฟชั่น ชอบแต่งตัวและใช้สิ่งของเครื่องใช้ตามแนวกระแสแฟชั่นอย่าง ไม่ลดละ หรือกล่าวตามภาษาแฟชั่นว่ามีความเฉี่ยว

- กลุ่มดรามาทิก (dramatic) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ชอบความท้าทาย เปลี่ยนแปลงในลักษณะที่แหวกแนว กล้าแสดงออก กล้าแต่งกายในลักษณะที่น่ากระแส หรือหลุดกระแส ชอบความโดดเด่น หัวือหวา

อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้ว ในแต่ละบุคลิกของคน มักจะมีส่วนผสมของส่วนต่าง ๆ อย่างน้อย 2 ส่วนอยู่ด้วยกัน เช่น มีความคลาสสิกและความเป็นอาร์ทิสติก ฯลฯ การออกแบบผลิตภัณฑ์ จึงต้องทำความเข้าใจกลุ่มลูกค้าว่ามีบุคลิกใด จึงจะสามารถออกแบบได้อย่างคลิใจลูกค้า

2) ด้านมุมมอง หมายถึง ลักษณะการนำเสนอตนเองต่อบุคคลอื่น ในวาระโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกด้วย กล่าวคือ นอกจากจะทราบบุคลิกของคนแล้ว ยังต้องทราบกำหนดมุมมองของคน ๆ นั้นด้วย มุมมองมี 3 ลักษณะ ภาษาทางแฟชั่นใช้รหัส XYZ เป็นตัวแทน กล่าวคือ

X เป็นมุมมองแบบ Need & Clean เป็นมุมมองที่ดูภูมิฐาน ประณีตบรรจง

Y เป็นมุมมองแบบ Active & Sporty เป็นมุมมองแบบทะมัดทะแมง แลดูแข็งแรง กระตือรือร้น

Z เป็นมุมมองแบบ Freedom & Private เป็นมุมมองอิสระหลวม ๆ ง่าย ๆ สบาย ๆ ไม่เครียด

3) ด้านโอกาส

โอกาส หมายถึง โอกาสในการแต่งกาย หรือการได้ใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวนั้น ในทางการออกแบบแฟชั่น โอกาสของคนถูกจำแนกเป็น 3 โอกาส คือ

Work หมายถึง โอกาสในการทำงาน ซึ่งต้องจำแนกอีกว่าเป็นงานอะไร เป็นอาจารย์เป็นวิศวกร เป็นนักกฎหมาย การแต่งกายจะต้องเหมาะสมกับโอกาสนั้น ๆ

Social Event เป็นโอกาสในการออกงานเฉพาะกรณี จึงต้องมีการแต่งการเฉพาะ เช่น การไปงานแต่งงาน งานศพ

All time ware เป็นโอกาสแบบเอนกประสงค์ สวมใส่ได้ทุกโอกาส หรือสวมใส่อะไรก็ได้แล้วแต่เครื่องประกอบ

บุคลิก มุมมอง และโอกาส ทั้งสามโอกาสนี้ เป็นส่วนที่นักออกแบบจะต้องคำนึงถึงในการออกแบบผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น หรือแต่ละชุดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และในที่สุดจะสร้างเป็นสูตรหรือรหัสในการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ซึ่งหากนักออกแบบและนักการตลาดสามารถถอดรหัสได้ตรงกันและตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ในที่สุดผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ก็จะประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจ

2.6.5 องค์ประกอบของการออกแบบตามหลัก Function Design

F : Form คือ รูปทรงหรือรูปแบบของผลิตภัณฑ์จะต้องทำการกำหนดรูปแบบที่มีเอกลักษณ์ ในขณะที่ต้องคำนึงความต้องการของผู้บริโภค แต่ที่สำคัญที่สุด คือ จะต้องเป็นรูปแบบที่กลุ่มมีความสามารถในการผลิต ไม่เกินศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มที่ทำหน้าที่ผลิต

D : Detail คือ รายละเอียดหรือการตกแต่งปลีกย่อยของสินค้า ซึ่งเป็นส่วนสร้างเอกลักษณ์สร้างความสวยงาม หรือเพิ่มคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์

M : Material คือ วัสดุที่ใช้จะต้องมีการเลือกนำวัสดุหลัก คือ ผ้าทอข้อมสีธรรมชาติของชุมชนมาปรับใช้อย่างเหมาะสม ทั้งสีผ้า ลายผ้า เนื้อผ้า และองค์ประกอบอื่น ๆ ของผ้า

ในกรณีของการออกแบบวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้น บางครั้งจะต้องทำการออกแบบและพัฒนาผ้าเป็นการเบื้องต้นก่อนที่จะนำผ้ามาออกแบบเพื่อสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เช่น การพัฒนาสีผ้า การพัฒนาลายผ้า และการพัฒนาเนื้อผ้า ให้ได้ผ้าที่มีความเหมาะสมต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ในขั้นต่อไป

2.6.6 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยหลักการสร้างความงามในผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้าน

(ศุภชัย สิงห์บุญชู ที่นิคมสร้างตนเองลำปาว ถ่ายถอดประกอบการจัดกลุ่มผ้า) การพัฒนาผ้าทอพื้นบ้าน เป็นการทำงานในเชิงต่อยอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่นดังนั้นในเชิงการผลิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการจำหน่าย จึงจำเป็นจะต้องมีการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และทำให้ผ้าทอหรือผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นบ้านของเรามีความงาม เพราะว่า โดยแท้จริงแล้ว ความงามเป็นสิ่งที่สามารถรังสรรค์ขึ้นมาได้ ดังกรณีที่เราเห็นว่าผ้าทอหรือผลิตภัณฑ์ใดมีความงาม เราสามารถจำแนกวิเคราะห์ได้ถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความงามนั้น ๆ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางความคิดในการออกแบบให้ผ้าเกิดความงาม มีหลัก 3 ประการ คือ

2.6.6.1 ความกลมกลืน ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมทั้งหลายส่วนใหญ่ หรือแทบทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ในระดับสากล จะมีความกลมกลืนกันในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะความกลมกลืนกันในการใช้สี จะทำให้ผลิตภัณฑ์ดูไม่เชย มีความคลาสสิก ความกลมกลืนกันในการใช้สีที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ง่ายๆ สีโดยทั่วไปแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือเป็นกลุ่มสีที่ให้ความรู้สึก ร้อยเรียกว่าสีวรรณะ “ร้อน” และสีที่ให้ความรู้สึก “เย็น” เรียกว่า “เย็น” กลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกร้อนคือกลุ่มของสีแดง และสีที่ถูกผสมด้วยสีแดง เช่นสีส้ม สีแสด ส่วนสีที่ให้ความรู้สึกเย็นคือกลุ่มสีน้ำ

เงิน และสีที่ถูกผสมด้วยสีน้ำเงิน เช่น สีเขียว สีฟ้า สีน้ำทะเล แต่มีสีสองกลุ่มที่สามารถเป็นได้ทั้งสีวรรณะร้อนและเย็นคือสีเหลืองและสีม่วง ด้วยสีทั้งสองสีอยู่ระหว่างกลางของสีสองกลุ่ม ดังนั้น ถ้าสีเหลืองหรือสีม่วงเข้าไปรวมอยู่ในกลุ่มของสีใดแล้ว สีเหลืองหรือสีม่วงก็จะให้ความรู้สึกเช่นนั้นทันที เช่น ถ้าเราสวมหมวกสีเหลือง ขณะใส่ชุดสีน้ำเงิน สีเหลืองของหมวกก็จะทำให้รู้สึกเย็น แต่เมื่อมันอยู่ในกลุ่มสีแดงก็จะให้ความรู้สึกร้อนทันที ขณะที่สีม่วงก็อยู่ในสถานะเช่นเดียวกัน นอกจากความกลมกลืนของสีแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความกลมกลืนของเส้น หรือลวดลายของผืนผ้าด้วย เช่น การตัดผ้าลายขวางคู่กับประโปรงลายตั้ง ก็จะไม่งามเพราะเส้นแย้งกัน ต้องใช้เป็นทิศทางใกล้เคียงกัน และจะต้องคำนึงถึงรูปร่างของผู้สวมใส่ด้วย เช่น คนอ้วนไม่ควรใส่ชุดลายขวาง เพราะลายขวางจะดึงสายตาออกไปด้านข้าง ทำให้เรามีความอ้วน หรือกว้างขึ้น การใช้สี การให้ระดับความเข้มของสีกลุ่มแม่สีคือ น้ำเงิน แดง เหลือง จะเป็นสีสด แต่จะมีสีอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกนำมาผลิตเป็นสิ่งทอและได้รับความนิยม คือ กลุ่มสีที่ถูกผสมจากสีอื่นจนเป็นสีเรียบ ซึ่งในส่วนนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลุ่มสีที่ปรากฏในผ้าย้อมสีธรรมชาติ เพราะผ้าในกลุ่มนี้จะไม่แสดงสีที่จัดจ้านเหมือนกับผ้าย้อมสีเคมี ดังนั้นจึงกลายเป็นสีที่มีลักษณะของความกลมกลืนไปในตัว

2.6.6.2 ความสมดุล คือ ลักษณะที่มีความพอดีของน้ำหนักระหว่างซ้ายและขวา ทั้งนี้เมื่อเรามองดูสิ่งใดเราจะมองเห็นในลักษณะแบ่งครึ่งโดยอัตโนมัติ ซึ่งเมื่อเรามองเห็นสองข้างไม่สมดุลกัน หรือน้ำหนักตกอยู่ส่วนใดส่วนหนึ่งมากเกินไปก็จะทำให้ขาดความงาม หรือเหวี่ยงความรู้สึก เช่นถ้าเราตัดเสื้อโดยแบ่งเป็น 2 ซีก ซีกหนึ่งสีขาวอีกซีกหนึ่งสีดำ เสื้อตัวนี้จะขาดความงามทันที เพราะน้ำหนักจะเหวี่ยงมาตกอยู่ด้านสีดำมากกว่าสีขาว เพราะน้ำหนักมีมากกว่าสีขาวหลายเท่า เราจะต้องทำให้น้ำหนักสองข้างเท่ากัน ซึ่งอาจแก้ไขโดยเปลี่ยนให้ด้านล่างเป็นสีดำ ด้านบนเป็นสีขาว หรือถ้ายังไม่พอเราอาจจะเพิ่มแถบสีอีกสีหนึ่งเข้ามาอีกก็ได้

2.6.6.3 จุดสนใจ จุดสนใจเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้งานผลิตภัณฑ์ของเราเกิดความงาม จุดสนใจจะเกิดขึ้นจากความขัดแย้ง แต่จุดสนใจที่ดีที่จะทำให้เกิดความงาม ไม่ควรให้เกิดความขัดแย้งจากส่วนรวมมากเกินไป 10% ของพื้นที่รวม ซึ่งเราสามารถสร้างให้เกิดความขัดแย้งโดยการใช้สีใช้พื้นผิว

2.6.7 ข้อคิดในการเลือกผ้าเพื่อใช้ในการตกแต่ง

สุขานุช แสงรุ่งเรือง (2548 : 8-13) การใช้งาน เป็นสิ่งแรกที่ควรพิจารณา โดยคำถามของความต้องการที่ว่า “ใช้ผ้านั้นเพื่อประโยชน์อะไร”

1. ผ้าบุเครื่องเรือน สำหรับหุ้มเบาะโซฟา อาร์มแชร์หรือเบาะนั่งต่างๆ ทั้งชนิดติดตายและถอดซักได้ (upholstery & loose over) ควรใช้ผ้าที่ทนทานต่อการเสียดสีและคงรูปได้ดี

2. ผ้าม่าน สำหรับนั่งเล่น ห้องรับแขก ห้องรับประทานอาหาร และห้องนอน ที่เน้นความหรูหราและสวยงาม สามารถเลือกใช้ผ้าเนื้อบางเบาไปจนถึงเนื้อหนาขึ้นอยู่กับความต้องการ แต่ควรเลือกผ้าที่มีน้ำหนัก ทิ้งตัว และจับจีบได้สวยงาม ส่วนห้องที่มีการใช้งาน อย่างห้องครัวห้องน้ำ ควร

เลือกผ้าที่มีการใช้งาน อย่างห้องครัวห้องน้ำ ควรเลือกผ้าที่ทำความสะอาดง่าย แห้งเร็ว ซักแล้ว ไม่ต้องรีด เช่นผ้าฝ้าย

3. เครื่องนอน ผ้าปูโต๊ะ และหมอนอิง ควรเลือกใช้ผ้าที่มีความทนทานต่อการเสียดสี เนื้อผ้า นุ่มนวล นำสัมผัส สามารถซักได้ในน้ำที่มีอุณหภูมิสูง เพื่อฆ่าเชื้อโรคและไรฝุ่นที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

4. โคมไฟ ถ้าสามารถพิมพ์ลวดลายลงไป และเลือกใช้ผ้าที่มีความคงรูป อีกทั้งไม่ผ่านการซักเส้นใย ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ก่อให้เกิดการคิดค้นหาวัสดุใหม่ๆ อย่างมากมาย ดังนั้นเส้นใยสำหรับการผลิตผ้าจึงมีมากมาย ทั้งเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยสังเคราะห์และเส้นใยกึ่งสังเคราะห์ ซึ่งมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป อาทิราคา ความทนทาน การยืดหรือหดตัว ความซึ่ดจางหรือสีตก

ทางที่ดีควรเลือกผ้าที่มีส่วนประกอบของเส้นใยธรรมชาติเพื่อลดปัญหาผ้าไม่คืนรูป ซึ่งมีสาเหตุมากจากการกลั่นตัวของความชื้นเมื่อกระจกหน้าต่างได้รับความร้อนจากแสงแดดกรรมวิธีการผลิต หรือการทอผ้านั้นมีหลายวิธีด้วยกัน อาทิ ทอหลวม ทอแน่น ทอเส้นเดี่ยว ทอสองเส้น ทอลายขัด ฯลฯ จะทำให้ได้เนื้อผ้าที่ต่างกัน คือ ตั้งแต่โปร่งบาง ไปจนกระทั่งถึงหนาหนัก สิ่งเหล่านี้มีผลกับการใช้งานและการตัดเย็บ เช่น ผ้าไหมทอเส้นเดี่ยวจะมีเนื้อบางกว่า เหมาะสำหรับการทำผ้า màn ปลอกหมอน หรือผ้าที่มีเนื้อหนาก็มีผลต่อการตัดเย็บจึงไม่เหมาะกับรูปแบบที่ซับซ้อน เป็นต้น

2.6.8 การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของกลุ่มและแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการออกแบบแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ

สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ ตำบลชัยภูมิ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาศักยภาพด้านปัจจัยการผลิต ความชำนาญในการผลิต และกำลังการผลิต ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ ในขั้นตอนแรกเข้าไปศึกษาภาคสนามในชุมชน เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการผลิตเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอของชุมชน

ทำการออกแบบแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม มาทำการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบในขั้นต่อไป ผลการพิจารณาคัดเลือกแบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นบ้านและศักยภาพด้านการผลิตของสมาชิกกลุ่ม และเป็นแบบที่เป็นไปได้ในแง่ของการผลิตและการจำหน่าย ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบตรวจสอบรายการ (Check list) กลุ่มละ 4 ชนิด ดังนี้

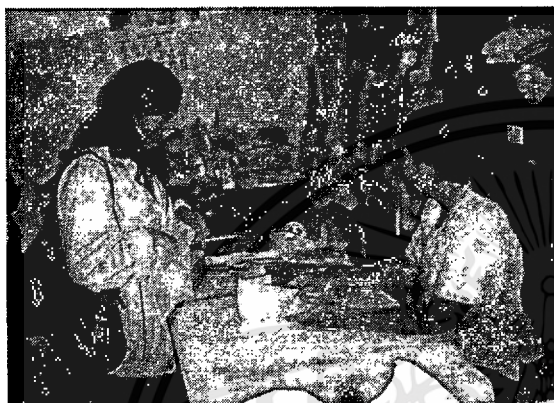
- (1) ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องนุ่งห่ม ประกอบด้วย กระเป่า ผ้าพันคอ เข็มขัด และผ้าคลุมไหล่
- (2) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยในสำนักงาน ประกอบด้วย ชั้นใส่หนังสือ สมุดโน้ต กล่องใส่ปากกา และซองใส่ปากกา

(3) ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก ประกอบด้วย อัลบั้มรูป ของโทรศัพท์ และกระเป๋าใส่เหรียญ หมวก

(4) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยทั่วไป ประกอบด้วย กล่องทิชชู ถุงเครื่องหอม หมอนอิง และเบาะรองนั่ง

(5) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ประกอบด้วย ผ้าปูโต๊ะอาหาร ผ้ารองแก้ว ผ้ารองจาน และซองใส่ช้อน ส้อม ตะเกียบ

(6) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในห้องนอน ประกอบด้วย โคมไฟ หมอนหนุน ผ้าห่ม และเบาะ

ภาพที่ 2.35 ศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิต และสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม

ภาพที่ 2.36 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจำหน่ายร้านจตุมาศผ้าไทย

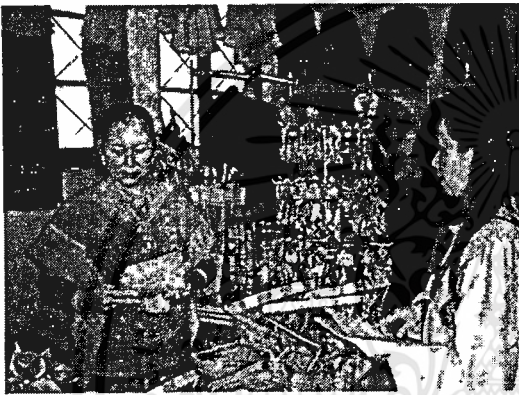

ภาพที่ 2.37 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจำหน่ายร้านอัญชัญผ้าไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.38 ทำการสอบถามร้านสมรักไหมไทย

ภาพที่ 2.39 ทำการสอบถาม ศูนย์จำหน่ายสินค้าOTOP

2.7 แนวโน้มของผลิตภัณฑ์สิ่งทอในประเทศไทยและสถิติสิ่งทอไทย

2.7.1 การผลิตและบริโภคสิ่งทอในประเทศไทย(กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 17-20)

2.7.1.1 สถานการณ์ทางตลาดของผ้าทอมือ

ปัจจุบันถึงแม้การทอผ้าได้มีวิวัฒนาการทำเครื่องมือเครื่องจักรมาใช้ทอผ้า ทำให้ได้ผ้าที่มีคุณภาพและประหยัดเวลามากขึ้น แต่การผลิตแบบดั้งเดิมก็ยังคงอยู่กระจายทั่วไปในชนบทจังหวัดต่าง ๆ โดยผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรจะใช้เวลาว่างจากการทำนาทำไร่ มาทอผ้าเพื่อเป็นอาชีพเสริม และสืบสานฝีมือการผลิตที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ การผลิตผ้าฝ้ายทอมือเป็นงานหัตถกรรมที่ทรงคุณค่าทางศิลปะฝีมือที่ประดิษฐ์งดงามสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนสามารถทำรายได้ให้กับผู้ผลิตได้ปีละจำนวนมาก ในขณะที่โลกได้รับการพัฒนาทั้งด้านเทคโนโลยีวิทยาการทันสมัย ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะผลิตมาจากเครื่องจักรกล ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีมาตรฐานและคุณภาพดี ซึ่งแตกต่างจากผ้าทอมือที่จะมีความละเอียดอ่อน งดงาม ให้ความรู้สึกทางจิตใจและอารมณ์สะท้อนให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมมากกว่า ดังนั้นได้มีการนำผ้าฝ้ายทอมือ

มาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าแฟชั่น ผลิตภัณฑ์เครื่องตกแต่งมากขึ้น เพราะนอกจากฝ้ายจะมีความงามในตัวเองแล้ว ยังจะให้คุณค่าทางใจแก่ผู้ที่นำไปใช้อีกด้วย

ตลาดในประเทศ จากการสำรวจพบว่าปริมาณความต้องการผ้าฝ้ายทอมือในท้องตลาดขึ้นอยู่กับท้องถิ่นและลักษณะความนิยมในช่วงเวลาหนึ่ง ในภาคเหนือและภาคอีสานมีการทอผ้าฝ้ายมากกว่าภาคอื่น ปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ออกสู่ท้องตลาดในละแวกใกล้เคียงจะมีการจำหน่ายผ้าฝ้ายทออยู่ทั่วไป ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เมื่อมีลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวมากก็ซื้อสินค้าเพื่อการระลึกถึงสถานที่นั้น ๆ เช่นประเภทเสื้อเชิ้ตใหม่ที่ตัดเย็บคล้าย ๆ กับเสื้อชาวเขา ซึ่งเมื่อเห็นสินค้าจะรู้แหล่งที่มาได้ทันที สำหรับความนิยมตามแฟชั่นก็เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดปริมาณความต้องการของผ้าฝ้ายทอมือ เช่น การนำผ้าฝ้ายมาตัดเย็บเสื้อผ้าวัยรุ่นซึ่งได้รับความนิยมมากในระยะหนึ่ง ส่วนผ้าฝ้ายทอมือที่ต้องใช้ในการผลิต เช่น การทอผ้าชนิดมัดหมี่ ผ้าจก ผ้าน้ำไหล ฯลฯ ที่ทำเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ ผ้าซิ่น ผ้าพันคอ ความต้องการจะมีเฉพาะกลุ่มซึ่งสมัยก่อนผ้าลักษณะนี้จะนิยมเฉพาะกลุ่มคนมีอายุและเป็นผู้ที่นิยมอนุรักษ์ศิลปะไทยจริง ๆ แต่ในปัจจุบันมีการตื่นตัวให้สำนึกในความเป็นไทยและรักษาวัฒนธรรมไทย ทำให้หลายคนหันมาสนใจใช้สินค้าไทยและตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะ หัตถกรรมไทยมากขึ้น ทำให้ผ้าฝ้ายทอมือมีการขยายตลาดมากขึ้น โดยเฉพาะการนำมาตัดแปลงตกแต่ง นำมาทอผ้าฝ้ายมาตัดเย็บประกอบเป็นตัวเสื้อก็จะทำให้มีผลิตภัณฑ์สนองความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นรูปแบบต่าง ๆ ก็มีส่วนสำคัญในการขยายตลาดผ้าฝ้ายทอมือด้วย การนำผ้าฝ้ายมาตัดแปลงทำเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนก็จะทำให้ตลาดผ้าฝ้ายทอมือขยายกว้างขวางยิ่งขึ้น

2.7.1.2 วิธีการจำหน่าย

ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การทอผ้าจะเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีหัวหน้ากลุ่มหรือคนกลางในหมู่บ้านรวบรวมผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายแก่ผู้ซื้อที่มาสั่งไว้ หรือนำไปจำหน่ายให้กับร้านค้าที่ได้ติดต่อกันไว้ โดยการดำเนินงานจะเป็นในรูปแบบสหกรณ์หรือหรือคนกลางในหมู่บ้าน ซึ่งจะจัดหาวัตถุดิบต่าง ๆ มาให้ผู้ผลิต เมื่อผู้ผลิตนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายให้กับกลุ่มหรือคนกลางก็จะถูกหักค่าวัตถุดิบไว้ที่เหลือก็จะเป็นค่าแรง นอกจากนั้นผู้ผลิตแต่ละรายก็สามารถหาตลาดจำหน่ายเองได้ ซึ่งจะขึ้นกับฝีมือของผู้ผลิต ถ้าผู้ผลิตมีฝีมือและเป็นที่ยอมรับก็ทำให้ผู้ซื้อมาสั่งสินค้าไว้ล่วงหน้า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ

1. ตลาดท้องถิ่น เป็นการจำหน่ายในท้องถิ่น การออกงานเทศกาล งานประจำปี โดยผู้นำกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มจะรวบรวมนำมาจำหน่าย หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่บ้านเมื่อมีผู้มาเยี่ยมชมหรือนักท่องเที่ยวก็จะมาซื้อผลิตภัณฑ์ถึงแหล่งที่ผลิต ลูกค้าส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือท้องถิ่นใกล้เคียงที่มีลักษณะวัฒนธรรมใกล้เคียง หรือเหมือนกัน ส่วนลูกค้าที่มาจากต่างถิ่นจะซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นของที่ระลึก ลักษณะของผลิตภัณฑ์จะเป็นสิ่งที่ค่อนข้าง

จำเป็นที่จะใช้ในชีวิตประจำวันหรือเป็นที่นิยมใช้ในท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์จะมีลักษณะของพื้นบ้านที่ผลิตอยู่ทั่วไปราคาผลิตภัณฑ์ไม่สูงมากนัก

2. ตลาดขายส่ง มีการจำหน่ายผ่านคนกลางและจำหน่ายโดยตรงให้กับผู้ซื้อ โดยติดต่อกับหัวหน้ากลุ่มซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิกกลุ่ม หรือมีคนกลางเป็นผู้ติดต่อกับผู้ผลิตรวบรวมผลิตภัณฑ์ส่งให้ผู้ซื้อที่ส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าในตัวเมือง ร้านค้าในกรุงเทพฯ ที่จะสั่งผ้าทอนำไปตัดเย็บเสื้อผ้า เกหะสิ่งทออื่น ๆ ผู้ซื้อบางรายอาจจะนำไปย้อมสีเองเพื่อให้ได้มาตรฐานในการส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศ หรืออาจจะสั่งซื้อให้ผู้ผลิตแบบต่าง ๆ ตามที่ตลาดต้องการ

ผู้ผลิตจะได้คำสั่งซื้อจากลูกค้าเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ลูกค้าที่เป็นร้านค้าทั้งในต่างจังหวัดและกรุงเทพฯ จะระบุประเภทและชนิดที่แน่นอน ทำให้ผู้ผลิตจะได้ผลิตรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งนอกจากจะผลิตส่งลูกค้าแล้ว ผู้ผลิตยังทำแบบใหม่ ๆ มาผลิตจำหน่ายเองด้วย

2. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตทำขึ้นมาหลากหลายเพื่อนำไปจำหน่ายในงานเทศกาล ซึ่งจะเป็นการทดสอบตลาดไปในตัวว่าผลิตภัณฑ์ตัวใดเป็นที่ต้องการของตลาด ผู้ผลิตก็จะผลิตกับตัวนั้นมาจำหน่ายมากขึ้น แต่เมื่อผู้ผลิตหลาย ๆ คน ผลิตสินค้ารูปแบบและประเภทเดียวกันก็จะทำให้ความต้องการของตลาดลดลง

ภาวะการตลาดผ้าทอในปัจจุบันนั้นเป็นเชิงรับ กล่าวคือการผลิตขึ้นกับสถานการณ์ความต้องการของตลาดว่าต้องการอย่างไร ผู้ผลิตจึงจะผลิตสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งหากมีการปรับกลยุทธ์ให้เป็นเชิงรุก คือพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือให้มีความหลากหลายสามารถเจาะตลาดทั้งตลาดท้องถิ่น ตลาดในประเทศและต่างประเทศแล้ว ก็จะทำให้ความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์ก็จะเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ราคาผลิตภัณฑ์ก็จะขยับสูงขึ้น

ตลาดต่างประเทศ ผ้าทอและผลิตภัณฑ์ผ้าทอเป็นสินค้าที่มีการส่งออกปีละจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเกหะสิ่งทอ มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตให้มีมาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ จากสถิติส่งออกสินค้าหัตถกรรมไทยจากปี 2530 – 2535 มีมูลค่าการส่งออก 495.1, 984.1, 1,419.3, 1,811.4, 2,558.2 และ 2,535 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 42.19 (สถิติตัวเลขเป็นผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายรวมทั้งทอมือและทอด้วยเครื่อง) ตลาดส่งออกในต่างประเทศได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ยุโรป ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือจะได้เปรียบในด้านฝีมือ ศิลปะความงาม ที่ผู้ซื้อจะนิยมสินค้าเป็นศิลปะทำด้วยมือมากกว่าผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากเครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอส่วนใหญ่จะนำมาผลิตเป็นเครื่องตกแต่งบ้าน เครื่องใช้ในครัวเรือน ฯลฯ สำหรับตลาดส่งออกที่สำคัญของผ้าฝ้ายทอมือและอุตสาหกรรมสิ่งทออื่น ๆ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. ตลาดข้อตกลงคือตลาดที่มีข้อตกลงการค้าถึงทอกับประเทศไทย มี 18 ประเทศ EEC (12 ประเทศ) สหรัฐอเมริกา แคนาดา ฟินแลนด์ สวีเดน นอร์เวย์ และออสเตรเลีย

2. ตลาดนอกข้อตกลง คือตลาดที่ไม่มีโควต้า หรือไม่มีข้อตกลง สามารถส่งออกได้อย่างไม่จำกัด ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกา อาหรับอิมิเรตส์ สิงคโปร์ ฮองกง และออสเตรเลีย ซึ่งตลาดนอกข้อตกลงเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการส่งออกสิ่งทอไทยเพราะสามารถขยายปริมาณส่งออก

2.7.2 สถิติผลิตภัณฑ์สิ่งทอในแต่ละประเภท(สถาบันอุตสาหกรรมสิ่งทอ. 2549 : 8)

ตารางที่ 2.3 แสดงปริมาณการผลิตและการบริโภคเส้นใย(ปี 2543-2548)

ปริมาณการผลิตและการบริโภคเส้นใย(ปี 2543-2548)						
Production and Consumption of Cotton Fiber (2000-2005)						
	1999/2000	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2005/05
Planted area (rais)	161,940	165,230	284,470	70,380	61,790	62,520
%Growth	-13.2	2.0	72.2	-75.3	-12.2	1.2
Production(1,000 ton)						
Cotton With Seed	34.6	36.2	60.6	14.1	13.7	13.3
Cotton fiber	11.5	12.1	20.2	4.7	4.6	4.4
% growth	-19.0	5.2	66.9	-76.7	-2.1	-4.3
	2000	2001	2002	2003	2004	2005p
Consumption(1,000tons)	332.6	375.4	424.4	430.6	408.7	435.7
% Growth	11.5	12.9	13.1	1.5	-5.1	6.6

P : Preliminary

Compiled by Thailand Textile institute

Source : Production, Office of Agricultural Economics and TID

2.7.3 สถิติของเคหะสิ่งทอทั้งในและต่างประเทศ

แนวโน้มการส่งออกสิ่งทอในตลาดโลกเริ่มมีการแข่งขันกันมากขึ้น ดังนั้นประเทศที่ส่งออกจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาแบบ เทคนิคการผลิตที่ทันสมัย ลดต้นทุนการผลิตเพื่อแข่งขันในด้านการตลาด สำหรับสิ่งทอโดยทั่วไปแล้วประเทศที่เป็นผู้ผลิตส่งออกรายใหญ่ คือ อิตาลี สาธารณรัฐเยอรมัน ส่วนประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็เริ่มมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ปากีสถาน ศรีลังกา ส่วนประเทศที่นำเข้าได้แก่ EEC สหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น แคนาดา ออสเตรเลีย การ

แข่งขันต้องแข่งขันกันตั้งแต่ฝีมือ ต้นทุนการผลิต เทคนิคกรรมวิธีที่จะทำให้ต้นทุนลดลงมากที่สุด เพื่อจะได้สู้ราคาในตลาดโลกได้ สำหรับประเทศผู้ผลิตที่ค่อนข้างจะได้เปรียบทางด้านวัตถุดิบ เพราะจีนสามารถผลิตฝ้ายได้เอง ทำให้ต้นทุนวัตถุดิบต่ำ ส่วนประเทศอินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ค่าแรงก็ยังต่ำอยู่ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำสามารถแข่งขันด้านราคากับประเทศส่งออกอื่น ๆ ได้

สำหรับประเทศไทยนั้นจะได้เปรียบด้านฝีมือและความประณีตสามารถจะเข้าสู่ตลาดระดับสูงได้ แต่มีปริมาณไม่มากนัก ราคาค่อนข้างสูง ส่วนตลาดในระดับต่ำและระดับกลางนั้นอาจต้องแข่งขันกับจีน เกาหลี ฮองกง ซึ่งเราอาจจะสู้ในด้านราคาไม่ได้ ตลาดผ้าฝ้ายทอในต่างประเทศจะเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ โดยผู้ซื้อจะสั่งสินค้า เช่น ผ้าทอเป็นพับ ๆ เพื่อใช้ตกแต่งในอาคาร เช่น ผ้าม่าน ผ้าบุผนังหัวเตียง ผ้าปูเบาะ นอกจากนั้นยังทำเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น ปลอกหมอน ผ้ารองจาน ผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร ผ้ามคลุมเตียง ฯลฯ ประเทศที่สั่งซื้อได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา เยอรมันตะวันตก ออสเตรเลีย อังกฤษ

สำหรับการออกแบบ สีสันท้องให้สอดคล้องกับผู้บริโภคต่อประเทศที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันก็จะมีอิทธิพลต่อการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่างกัน นอกจากนั้นฤดูกาลและแฟชั่นที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงก็จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฏจักรชีวิต (Life cycle) ของผลิตภัณฑ์มีช่วงสั้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและพัฒนาสีสันท้องจะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ดังนั้นข่าวสารข้อมูลรายละเอียดตลอดจนการศึกษาวิจัยแนวโน้มในตลาดต่างประเทศก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ผลิตได้ทราบความต้องการของผู้บริโภคเพื่อนำมาผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีศักยภาพที่จะจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ และในปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เยอรมัน จะคำนึงถึงความปลอดภัยของสินค้า มีการป้องกันและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมกันมากขึ้น เน้นการใช้สีเขียวธรรมชาติและผู้ใช้บริโภคก็ยินยอมที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากธรรมชาติปราศจากสารเคมีในราคาที่สูงกว่าเดิมถึงร้อยละ 20 – 50 ดังนั้นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมีสีเขียวธรรมชาติก็จะเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่มีศักยภาพพอที่จะก้าวสู่ตลาดต่างประเทศ ถ้าหากมีการปรับปรุงและพัฒนากรรมวิธีเทคนิคให้ได้มาตรฐานและคุณภาพมากขึ้น

2.8 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มอก. 1274-2538

2.8.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมผ้าปูโต๊ะและผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร

2.8.1.1 ขอบข่าย มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้กำหนด ประเภทและแบบ ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อน วัสดุคุณลักษณะที่ต้องการ การบรรจุ เครื่องหมายและฉลาก การชักตัวอย่าง และเกณฑ์ตัดสิน และการทดสอบ ผ้าปูโต๊ะและผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร

2.8.1.2 บทนิยาม ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ มีดังต่อไปนี้

ผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการนำผ้าทอมาตัดเย็บเพื่อประโยชน์ในการใช้งานบนโต๊ะอาหารหรือเพื่อตกแต่งเครื่องใช้ต่างๆ บนโต๊ะอาหารให้สวยงาม เช่น ผ้าโต๊ะกันเปื้อน ผ้าเช็ดปาก ผ้ารองจาน ผ้าห่อแก้ว

2.8.1.3 ประเภทและแบบ

1) ผ้าปูโต๊ะและผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร แบ่งตามลักษณะการใช้งานออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ประเภทที่ใช้ภายในบ้าน (household)

1.2 ประเภทที่ในสถาบันและโรงแรม (insytitutional)

2) ผ้าปูโต๊ะแต่ละประเภท แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 แบบเหลี่ยม

2.2 แบบกลม

2.8.1.4 ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อน

1) ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของผ้าปูโต๊ะ ผ้าเช็ดปาก และผ้ารองจาน หากไม่มีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย ให้เป็นไปตามตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3 ในกรณีที่เป็นขนาดแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3 ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในฉลาก โดยจะมีเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนได้ ± 30 มิลลิเมตรสำหรับผ้าเช็ดปาก ผ้ารองจาน

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 10.2.1

ตารางที่ 2.4 ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนผ้าปูโต๊ะ

(ข้อ 4.1)

หน่วยเป็นมิลลิเมตร

แบบ	ชื่อขนาด	ความกว้าง		ความยาว		เส้นผ่านศูนย์กลาง	
		เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน	เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน	เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน
สี่เหลี่ยม	4 ที่นั่ง	1 350	± 30	1 800	± 30	-	-
		1 500		1 500		-	
	6 ที่นั่ง	1 500		2 100		-	
	8 ที่นั่ง	1 800		2 800		-	
กลม	-	-	-	-	1 500	± 30	

ตารางที่ 2.5 ขนาดทั่วไปของทีนอน

(ข้อ 4.1)

หน่วยเป็นมิลลิเมตร

ความกว้าง		ความยาว	
เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน	เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน
500	± 10	500	± 10
500		500	

ตารางที่ 2.6 ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของผ้ารองจาน

(ข้อ 4.1)

หน่วยเป็นมิลลิเมตร

ความกว้าง		ความยาว	
เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน	เกณฑ์ที่กำหนด	เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน
300	± 10	430	± 10

2) ขนาดและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร ให้เป็นไปตาม ข้อตกลงกันอย่างอื่นระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย

การทดสอบให้ปฏิบัติตามข้อ 10.2.2

2.8.1.5 วัสดุ

1) ผ้า ต้องเป็นผ้าทอ ทำมาจากฝ้ายล้วน หรือผสมใยประดิษฐ์ โดยต้องมีฝ้ายผสม อยู่ไม่น้อย กว่าร้อยละ 50

การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก.121 เล่ม 15 และ ISO 1833

2) ด้ายเย็บ (เฉพาะประเภทใช้ในสถาบันและโรงแรม)

2.1. ต้องเป็นด้ายเย็บฝ้ายหรือด้ายเย็บใยผสมฝ้าย-ใยประดิษฐ์ใยสั้นที่ทนแรง ดึงขาดได้ ไม่น้อยกว่า 8.0 นิวตัน

การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก.121 เล่ม 8

2.2. ต้องมีการคงทนของสีต่อการซักฟอก (ยกเว้นด้ายเย็บสีขาว) ไม่น้อยกว่า ระดับ 4 สำหรับการเปลี่ยนสี และไม่น้อยกว่าระดับ 3-4 สำหรับการเป็นสนิม

การทดสอบให้ปฏิบัติตาม มอก. 121 เล่ม 3 วิธีที่ 3

2.8.1.6 คุณลักษณะที่ต้องการ

1) ลักษณะทั่วไป

1.1. ผ้าปูโต๊ะและผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหารต้องสะอาด และเนื้อผ้าต้องปราศจากข้อบกพร่อง เช่น ค่ายพุ่งสอผิดลาย ค่ายเป็นปม (เฉพาะผ้าเนื้อเรียบที่ทอด้วยเครื่อง) ค่ายกระโดด ค่ายขาด สีไม่สม่ำเสมอ ค้าง สีเลอะเลือน เปราะเป็อน

การทดสอบให้ทำการโดยการตรวจพินิจ

1.2. การเย็บต้องเรียบร้อย ประณีต และไม่น้อยกว่า 9 ฝีเข็มต่อความยาว 25 มิลลิเมตร กรณีที่ เย็บแบบพับริมผ้า ต้องไม่น้อยกว่า 16 ฝีเข็มต่อความยาว 25 มิลลิเมตร

การทดสอบให้ทำการโดยการตรวจพินิจและการวัด

2) คุณลักษณะที่ต้องการอื่น ๆ ต้องเป็นไปตามตารางที่ 4

ตารางที่ 2.7 คุณลักษณะที่ต้องการอื่น ๆ

รายการ ที่	คุณลักษณะ	เกณฑ์ที่กำหนด		วิธีทดสอบ ตาม
		ประเภท ใช้ในบ้าน	ประเภทที่ใช้ใน สถาบันและโรงแรม	
1.	แรงดึงขาดในแต่ละแนว นิวตันไม่น้อยกว่า	133	242	ข้อ 9.3
2.	ความต้านแรงฉีกขาดในแต่ละแนว นิวตัน ไม่น้อยกว่า	12	18	ข้อ 9.4
3.	การเปลี่ยนแปลงขนาดของผ้าภายหลังการ ซัก แล้วทำให้แห้ง ร้อยละไม่เกิน	4	4	มอก.121 เล่ม 21*
4.	การแยกตัวของเส้นได้ (yarn distortion) มิลลิเมตร ไม่เกิน	1	1	ASTM D 1336
5.	การเกิดเม็ดหรือขุย ระดับ ไม่น้อยกว่า	3-4	4	BS 5811
6.	ขจัดรอยเป็อน ระดับ ไม่น้อยกว่า	4	4	AATCC TEST Method 130
7.	ความคงทนของแสง (แสงซินอนอาร์ก) ระดับ ไม่น้อยกว่า	5	5	มอก.121 เล่ม 2
8.	ความคงทนต่อของสีต่อการซักฟอก ระดับไม่น้อยกว่า			มอก.121 เล่ม 3
	- การเปลี่ยนสี	4	4	วิธีที่ 3
	- การเป็อน	3-4	3-4	
9.	ความคงทนของสีต่อการซักถู ระดับ ไม่น้อยกว่า			มอก.121 เล่ม 5
	- สภาพแห้ง	4	4	
	- สภาพเปียก	3-4	3-4	

หมายเหตุ * หมายถึง ให้ซักด้วยเครื่องซักผ้าแบบบรรจุด้านบน วิธีทดสอบ 2/2 และทำให้แห้งด้วยวิธีถึงหมุน (tumble dry) ทั้งนี้ต้องคลี่ผ้าที่ซักออกก่อนบรรจุเข้าถังหมุน

2.8.1.7 การบรรจุ

ให้บรรจุผ้าปูโต๊ะและ/หรือผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหารในถุงพลาสติก หรือ ภาชนะบรรจุ
อื่นที่ เหมาะสมและสะอาด

2.8.1.8 เครื่องหมายและฉลาก

1) ที่ผ้าปูโต๊ะและผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหารทุกผืน อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือ
เครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

1.1 ชนิดเส้นใย และส่วนผสมของเส้นใย เป็นร้อยละ

1.2 การซักหรือผลิตภัณฑ์สิ่งทอ

2) ที่ถุงพลาสติกหรือภาชนะบรรจุผ้าปูโต๊ะและ/หรือผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร ทุก
หน่วย อย่างน้อย ต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

1.1 ชื่อผลิตภัณฑ์

1.2 ประเภท

1.3 ชนิดใย และส่วนผสมของเส้นใย เป็นร้อยละ

1.4 ขนาดเส้นด้าย และจำนวนเส้นด้ายในแต่ละแนว

1.5 ความกว้าง x ความยาว เป็นมิลลิเมตร x มิลลิเมตรหรือเส้นผ่านศูนย์กลาง
เป็น มิลลิเมตร

1.6 รหัสรุ่นที่ทำ

1.7 ชื่อนำเสนอในการซัก

1.8 ชื่อผู้ทำหรือโรงงานที่ทำ หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

1.9 ประเทศที่ทำ

3) ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

4) ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เป็นไปตามมาตรฐานนี้ จะแสดงเครื่องหมาย
มาตรฐานกับ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม นั้น ได้ ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว

2.9 อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดโต๊ะรับประทานอาหาร

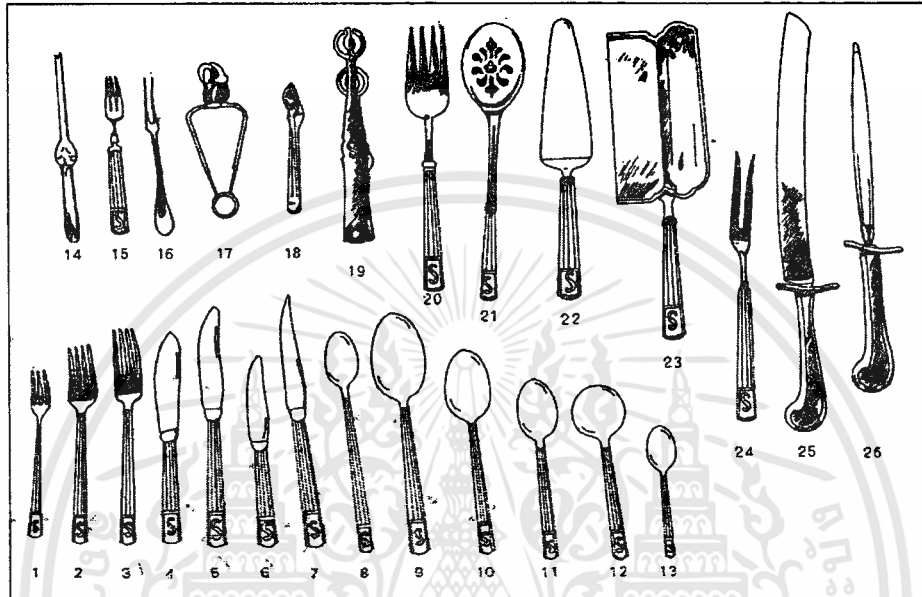
2.9.1 ช้อนและส้อม

ช้อนชุป มีลักษณะเป็นช้อนกลม จู 2-2 1/2 ช้อนชา ช้อนหวาน คือ ช้อนคาวที่เราใช้กัน จู 2
ช้อนชา ช้อนชา, กาแฟ ขนาดยาววัดจากใบถึงด้าม มีความยาวประมาณ 4- 4 1/2 นิ้ว จู 1 ช้อนชา
ช้อนเล็กหรือช้อนกาแฟหลังอาหาร (Demitasses spoon) มีความจุ 1/2 ช้อนชา ขนาดใหญ่ เรานิยมใช้
เป็นช้อนกลาง ฝรั่งเศสใช้ช้อนชา ช้อนหวาน (คือช้อนคาวของไทย) สำหรับของหวานหรืออาหาร

ประเภท Cereal และใช้สำหรับขนม เช่น คัสตาร์ด ผลไม้บางอย่าง ส้อมสลัดหรือส้อมCocktail เป็นส้อมเล็กมี 3 ซี่ ส้อมใหญ่ เสิร์ฟคู่กับช้อนใหญ่หรือใช้เป็นส้อมกลาง

2.9.2 มีด

มีดใหญ่ สำหรับอาหารเนื้อมีกระดูก ลักษณะมีคมเป็นซี่ วัดความยาวจากด้ามถึงปลายประมาณ 7 นิ้ว มีดกลาง สำหรับอาหารลาหรืออาหารทะเล และอาหารกลางวัน

ภาพที่ 2.40 ช้อน, ส้อม, มีด ที่ใช้ในการรับประทานอาหาร

1. ส้อมอาหารทะเล	15. ส้อมกุ้ง
2. ส้อมปลาหรือส้อมสลัดหรือส้อมหวาน	16. ส้อมหอย
3. ส้อมคาว	17. ที่คีบหอย
4. มีดปลา	18. ที่คีบน้ำตาล
5. มีดคาว	19. ที่คีบน้ำแข็งหรือที่คีบอาหาร
6. มีดปาดเนย	20. ส้อมเสิร์ฟ
7. มีดสเต็ก	21. ทัพพีเสิร์ฟ
8. ช้อนชาเย็นหรือ parfait spoon	22. ที่แฉะเค้ก
9. ช้อนเสิร์ฟ	23. ที่สำหรับบดขนมปังให้เป็นชิ้นเล็กๆ
10. ช้อนชุปใส	24-26. เครื่องชำแหละเนื้อ
11. ช้อนชา	
12. ช้อนชุปชั้น	
13. ช้อนเล็ก (Demitasses spoon)	
14. ที่แกะกุ้ง	

2.9.3 จาน (China)

จานขนาด 10 – 12 นิ้ว สำหรับอาหารหลักในการเลี้ยงอาหารค่ำ จานขนาด 8 1/2 นิ้วสำหรับอาหารกลางวัน จานสลัด 7 นิ้ว (ควรมี 2 เท่าใช้เป็นจานหวานได้) จานขนมปัง เนย ขนาด 6 นิ้ว จานชุปหรือถ้วยมีจานรองพร้อมจานรองถ้วยชุป ชามสลัดขนาดใหญ่ 10 นิ้ว ชาม Cereal (เสิร์ฟอาหารเช้า) จานเปลวใหญ่ จานเปลวเล็ก โถใส่เกรวี ถ้วยกาแฟ จานรอง

2.9.4 แก้ว (Glassware)

แก้วน้ำธรรมดา แก้วน้ำมีเชิงหรือก้าน แก้วน้ำผลไม้ แก้วทรงสูงเล็กสำหรับเครื่องดื่มผสมน้ำแข็ง แก้ว Cocktail แก้วเหล้าเชอรี (จุ 2 ออนซ์) แก้วเหล้าแชมเปญ (จุ 5 ออนซ์) แก้วเหล้าทั่วไป (จุ 4 ออนซ์)

2.9.5 ที่ใส่เกลือและพริกไทย

ถ้าไม่ใช่ขวดก็ใช้ถ้วยเล็ก ๆ มีฝา มีช้อนแก้วเล็ก ๆ ใส่ไว้ ถ้าสามารถมีเฉพาะคนก็วางไว้ข้างหน้าชุดที่เสิร์ฟคนนั้น หรือใช้ 2 คนต่อ 1 ที่ก็ได้

2.9.6 ที่รองแก้ว (Coaster)

ที่รองแก้วกันไม่ให้น้ำซึมเปียกงาน ชาม โต๊ะ ใช้กับเครื่องดื่มประเภทแช่เย็น หรือใส่น้ำแข็ง ทำด้วยกระดาษ หรือวัสดุอื่น ๆ เช่น พลาสติก แก้ว ไม้ ฯลฯ

2.9.7 ผ้ากันเสียง (Silence Cloth)

ผ้าหนา ๆ ที่ใช้ปูก่อนผ้าปูโต๊ะ จะต้องใช้สีเดียวกับผ้าปูโต๊ะ สำหรับกันไม่ให้เกิดเสียง

2.9.8 ผ้าปูโต๊ะ (Table linen)

ผ้าปูโต๊ะมักจะเป็นผ้าหรือทำจากวัสดุอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติใช้ได้เหมือนผ้า

2.9.9 ผ้าปูโต๊ะที่ใช้ในงานเลี้ยงที่เป็นพิธี

ตามปกติสมัยก่อนนิยมสีขาว สีครีม และใช้ผ้าลินิน ในปัจจุบันนอกจากสีดังกล่าวแล้วยังเลือกใช้สีที่ตัดกับด้วยชามที่จัดหรือสีที่กลมกลืนกันขึ้นอยู่กับผู้ใช้ ส่วนใหญ่จะนิยมใช้สีเทาเงิน สีเทาเข้ม สีสดใสนี้ขึ้นอยู่กับงานเลี้ยงว่าเป็นพิธีมากน้อยแค่ไหน ในบางแห่งนิยมผ้าลูกไม้ ผ้าจลุลวดลายสวยงาม เช่น ผ้าลูกไม้สีชมพู สีเทาเข้ม ผ้าปูโต๊ะสำหรับการปูในงานเลี้ยงเป็นพิธีเมื่อก่อนจะปูผ้าปูโต๊ะจะต้องปูผ้ากันเสียงก่อน (Silence cloth)

2.9.10 ผ้าปูโต๊ะที่ใช้ในงานเลี้ยงแบบไม่เป็นพิธี

จะเป็นลวดลายเลือกได้ตามชอบ เช่น ลวดลายดอกไม้เป็นช่อดอกไม้พื้นสีต่าง ๆ เป็นทาง เช่น ตาราง จะเลือกใช้ลวดลาย และสีอะไร ต้องเข้ากับภาชนะที่ใช้จัดและแบบของการจัดเลี้ยงเป็น

สำคัญ ผ้าปูโต๊ะมีหลายแบบ กลม สี่เหลี่ยมผืนผ้าด้านเท่า รูปรี ทั้งนี้จะใช้แบบใดต้องดูรูปร่างของโต๊ะว่าโต๊ะเป็นโต๊ะรูปใด

2.9.11 ที่รองจาน (Place mats)

มีทั้งผ้า พลาสติก และวัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ทำ มีหลายแบบ กลม รูปรี สี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยเฉพาะที่จะใช้สำหรับการจัดโต๊ะที่ไม่เป็นพิธี โดยจัดเป็นที่ ๆ (Cover) Place mats ควรมีขนาด 18 นิ้ว x 8 นิ้ว จึงจะจัดวางอาหารได้สะดวก ถ้าเล็กกว่านี้จะใช้สำหรับอาหารเช้า

Place mats แบบต่าง ๆ

Place mats จะมีขนาดกว้าง 12-14 นิ้ว ยาว 16-18 นิ้ว ในการเลือกซื้อต้องดูขนาดของโต๊ะว่าต้องการปูกี่ที่ในโต๊ะอาหาร ที่นั่งกินอาหารพร้อมกันกี่คน เพื่อจะได้เลือกขนาด Place mats ได้เหมาะสม ในการเลือกขนาดของ Place mats ต้องแน่ใจว่าจะวางทุกสิ่งที่ใช้สำหรับหนึ่งคนได้พอดี

Place mats ทำจากวัสดุหลายอย่าง เช่นทำด้วยผ้า ทำด้วยพลาสติก ทำด้วยใบพืชทำด้วยไวนิล หรือแบบถักหรือลูกโซ่ หรือกระดาษ หรือไม้สานเป็นลวดลาย แม้แต่กระดิ่งบ้านเราก้ใช้เป็น Place mats ได้

Place mats จะมีแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า กลม รูปไข่ สามเหลี่ยม รูปครึ่งวงกลม มีทั้งเป็นลวดลายและสีพื้น ชนิดเป็นสีพื้นใช้ง่ายกว่าชนิดเป็นลวดลาย ในการเลือกซื้อชนิดที่ซื้อง่าย ดูแลรักษาง่าย

Place mats ที่เป็นผ้าเมื่อซักแล้วรีดให้เรียบเก็บทั้งผืน ไม่นิยมพับ ชนิดพลาสติกใช้แล้วเช็ดให้สะอาด ผึ่งให้แห้งเก็บเป็นผืน ๆ ซ้อนกัน ไม่พับ

Place mats นิยมใช้จัดโต๊ะอาหารในบ้าน หรือในงานเลี้ยงแบบไม่เป็นพิธี แต่โต๊ะที่ใช้กับ Place mats ต้องเนื้อไม้สวยสะอาด ไม่มีรอยค่างดำ

2.9.12 ผ้าเช็ดมือ

สำหรับอาหารค่ำใช้ขนาด 22-24 นิ้ว สำหรับอาหารกลางวัน 15-18 นิ้ว ถ้าขนาดเล็กกว่านี้ใช้กับน้ำชาและพันธ์

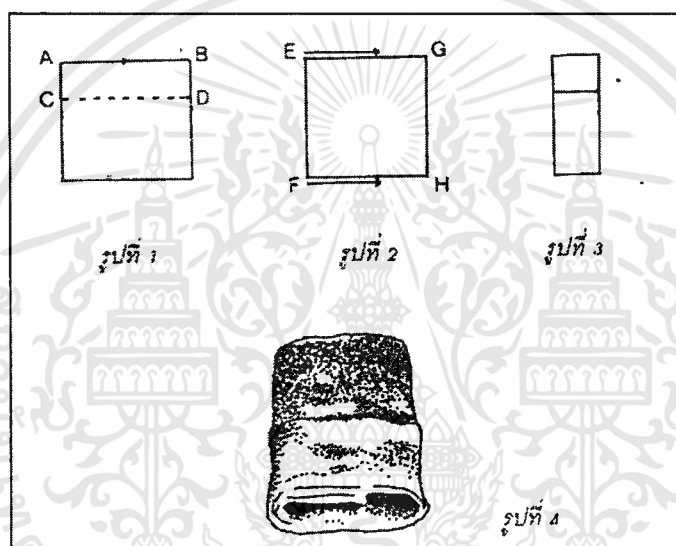
การพับผ้าเช็ดมือ

ผ้าเช็ดมือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โต๊ะอาหารมีลักษณะแปลกตา สวยงาม ทำให้โต๊ะอาหารน่าสัมผัสชวนกิน ถ้าเป็นการจัดโต๊ะอาหารแบบไม่เป็นพิธี ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องรักษาประเพณีระเบียบแบบแผน ที่จะต้องพับและวางผ้าเช็ดมือที่ต้องรักษารูปแบบและจัดอย่างซ้ำซากผ้าเช็ดมือเมื่อพับแล้วอาจจะวางในงาน ในแก้วน้ำ แต่ถ้าเป็นการจัดเลี้ยงแบบเป็นพิธี ผ้าเช็ดมือวางไว้ด้านซ้ายมือของแขกหรือของ Cover การพับผ้าเช็ดมือที่ใช้ในการจัดเลี้ยงแบบเป็นพิธีที่นิยมมากคือพับแบบเปิดมุมคล้ายกับพลิกหน้าหนังสือ การพับผ้าเช็ดมือแบบนี้สะดวกในการใช้เมื่อแขกหยิบผ้าฝัาก็จะคล้อยออกทันทีการจัดเลี้ยงแบบเป็นพิธีไม่นิยมพับผ้าแบบแปลกหรือแบบแฟนซี นิยมพับแบบ

เรียบเพื่อไม่ให้ผ้ายับมาก และการพับผ้าเช็ดมือแบบแปลกตลกขบขัน ใช้สีแปลกกลวดลายสะดุดตา จะใช้ในงานเลี้ยงระหว่างเพื่อนฝูงผ้าที่ใช้พับต้องรีดเรียบและมีขนาดอย่างน้อย 12 นิ้ว จึงจะสามารถพับได้สวยและควรเป็นผ้าฝ้ายเนื้อหนา ลงแป้งให้แข็งพออยู่ตัว

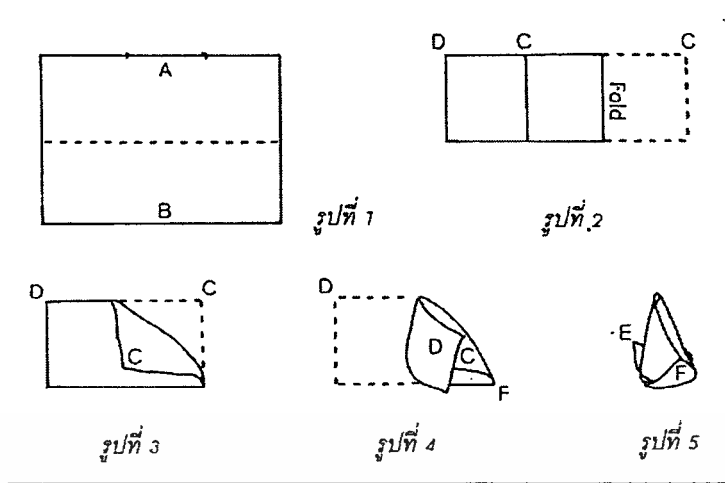
2.9.13 วิธีพับผ้าเช็ดมือแบบง่าย นิยมพับกัน 5 แบบ บางแบบใช้ในการจัดโต๊ะแบบเป็นพิธี

1. พับแบบแขนเสื้อ (The Cuffer Roll) พับผ้าด้าน A-B โดยให้ทับจุด C-D (ตามรูปที่ 1) และให้กลับผ้าโดยด้านที่ถูกพับจะอยู่ข้างล่าง ให้ม้วนผ้าจากด้าน EF ไปยังด้าน GH (รูปที่ 2) เราจะได้ผ้าในลักษณะรูปที่ 3 ดังนั้นผ้าที่ถูกพับในครั้งแรกคือ ABCD จะอยู่ด้านนอก (รูปที่ 4) การพับผ้าเช็ดมือแบบนี้ใช้ในการจัดเลี้ยงแบบ Formal Dinner

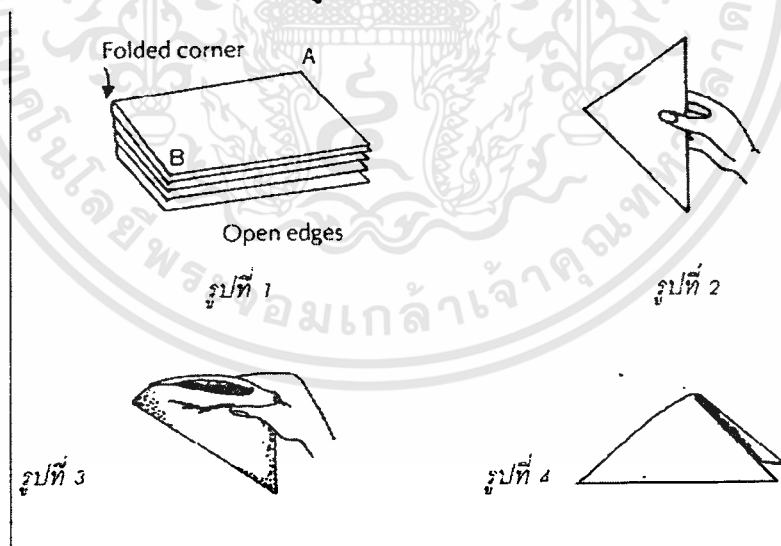
รูปที่ 2.41 การพับแบบแขนเสื้อ

2. พับแบบหมวกคนครัว (The Cocked Hat) การพับผ้าเช็ดมือ โดยวิธีนี้ค่อนข้างง่ายมากและเหมาะสำหรับการเตรียมงานที่มีเวลาน้อย ก่อนอื่นพับผ้าเสียดิ่งหนึ่ง ซึ่งก็จะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า (ดังรูปที่ 1) พับด้าน A มาทับด้าน B และกรีดให้มีรอยลูกกรีด และพับผ้าตามความยาวอีกประมาณ $\frac{1}{3}$ ของความยาว (ดังรูปที่ 2) คลี่ออกตามเดิม และม้วนกลับคืนเป็นรูปทรงกรวย แต่ไม่ให้ถึงมุมล่างหรือให้เหลือมุมขึ้นมาประมาณ 1 ถึง $\frac{1}{2}$ นิ้ว (ดังรูปที่ 3) และพับอีกด้าน คือมุม D และ มุม C เหมือนกับรูปที่ 3 เราจะได้ผ้าในลักษณะรูปทรงกรวย (ดังรูปที่ 4) และชั้นตอนสุดท้าย ให้พับมุม E และ F เราจะได้ผ้าในลักษณะรูปทรง E และ F ขึ้น เราก็จะได้ผ้าในลักษณะรูปหมวก เช่นรูปที่ 5 การพับผ้าเช็ดมือแบบนี้ ใช้ในการจัดเลี้ยงแบบเป็นพิธี

รูปที่ 2.42 การพับแบบหมวกคนครัว

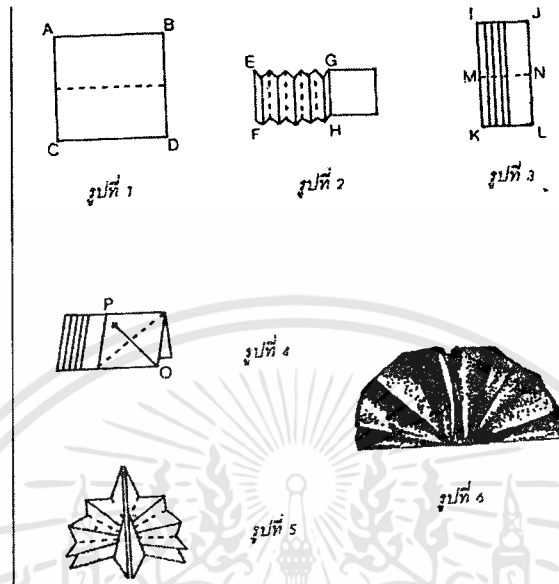
3. พับแบบรูปเต็นท์ (The Tent) วิธีการพับผ้าเช็ดมือสามารถทำได้ง่าย ๆ ด้วยมือเพียงข้างเดียวในขณะที่อีกข้างหนึ่งนั้นเป็นผู้ช่วยเหลือ เริ่มต้นด้วยวางกองผ้าเช็ดมือสี่เหลี่ยมลงบนโต๊ะ และพับครึ่งสี่เหลี่ยมในลักษณะทแยงมุม โดยหัวแม่มือซ้ายช่วย (ดังเช่นในรูป) โดยเอามุม A มาทับกับมุม B ลักษณะของผ้าเช็ดมือจะเป็นสามเหลี่ยม (ดังรูปที่ 2) เมื่อจะนำผ้าเช็ดมือไปใช้อาจจะใช้มือคลี่ผ้าด้านที่วางบนโต๊ะให้เป็นทรงรี หรืออาจจะอาศัยด้านที่พับทแยงมุมคลี่ออกโดยตลอดก่อนวาง โดยหันด้านคลี่ออกเข้าหาตัวผู้นั่ง

รูปที่ 2.43 การพับแบบเต็นท์

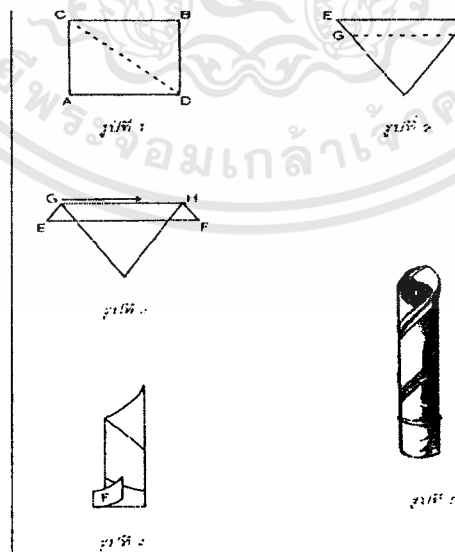
4. พับแบบรูปพัด (The Fan) การพับผ้าเช็ดมือในลักษณะชนิดนี้ เหมาะสำหรับผ้าที่มีหลายสีสันเริ่มต้นด้วยการพับผ้าครึ่งหนึ่งก่อน ต่อจากนั้นให้จับกลีบตามความยาวของผ้าที่พับแล้ว (ตามรูปที่ 1) การจับกลีบให้ดูรูปที่ 2 ซึ่งกลีบจากด้าน EF ไปด้าน GH เมื่อพับแล้วให้จัดผ้า (ดังรูปที่

3) ซึ่งเป็นการคลี่ผ้าที่ทำไว้ในรูปที่ 1 และการจับกลีบในรูปที่ 2 ในการคลี่ผ้าตามรูปที่ 3 นั้นเราจะจัดผ้าให้อยู่ดังรูปที่ 4 และให้พับสามเหลี่ยมจุด O ไปยังจุด P ทั้งสองข้างของผ้า ซึ่งผ้าที่พับนี้จะคล้ายด้ามพัดและให้กลัดด้วยหมุดที่จุด P เพื่อให้ผ้าอยู่ตัว และในขั้นสุดท้ายให้คลี่ผ้าออกดังรูปพัด

รูปที่ 2.44 การพับแบบพัด

5. พับแบบรูปเทียน (The Candle) การพับผ้าเช็ดมือรูปเทียนทำได้โดยเริ่มต้นพับสามเหลี่ยม (ดังรูปที่ 1) ให้พับผ้าจุด B ทับจุด A จับผ้าวางตามรูปที่ 2 และให้พับผ้าในแนว GH และม้วนผ้าจาก G ไป H โดยให้ผ้าส่วนที่ถูกพับอยู่ด้านนอก (ตามรูปที่ 3) เมื่อม้วนจนสุดแล้วให้เอาชายผ้า (จุด 1) จับหนีบไว้ในผ้าส่วนที่พับให้แน่น

รูปที่ 2.45 การพับแบบเทียน

2.10 สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

2.10.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตร

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตร โดยใช้การกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่นิยมใช้กัน แบ่งออกได้เป็น 2 วิธี ได้แก่ การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร และการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร ดังนี้

1. การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร หรือกรณีที่มีประชากรมีจำนวนจำกัดที่นับได้ (Finite Population)

สูตร
$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย
 e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2.8 แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรระดับต่าง ๆ

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1200	291
15	14	230	144	1300	297
20	19	240	148	1400	302
25	24	250	152	1500	306
30	28	260	155	1600	310
35	32	270	159	1700	313
40	36	280	162	1800	317
45	40	290	165	1900	320
50	44	300	169	2000	322
55	48	320	175	2200	327
60	52	340	181	2400	331
65	56	360	186	2600	335
70	59	380	191	2800	338
75	63	400	196	3000	341
80	66	420	201	3500	346
85	70	440	205	4000	351
90	73	460	210	4500	354
95	76	480	214	5000	357
100	80	500	217	6000	361
110	86	550	226	7000	364
120	92	600	234	8000	367
130	97	650	242	9000	368
140	103	700	248	10000	370
150	108	750	254	15000	375
160	113	800	260	20000	377
170	118	850	265	30000	379
180	123	900	269	40000	380
190	127	950	274	50000	381
200	132	1000	278	75000	382
210	136	1100	285	100000	384

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 2.8 ถ้าประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 7,000 ราย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะเป็น 364 ราย หรือ ถ้าประชากรมีจำนวน 8,000 ราย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะเป็น 367 ราย สำหรับกรณีที่มีจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวนไม่ตรงตามตารางให้คิดเทียบบัญญัติไตรยางค์

การคำนวณหาค่าเฉลี่ยจากข้อมูลจัดกลุ่มที่อยู่ในรูปของตารางแจกแจงความถี่

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

	\bar{X}	คือ	ค่าเฉลี่ย
	$\sum fx$	คือ	ผลรวมของค่าความถี่ทั้งหมด
โดย	f	คือ	ค่าความถี่
	x	คือ	จุดกึ่งกลางของอันตรภาคชั้น
	N	คือ	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คือ ค่ารากที่สองของผลรวมของความแตกต่างระหว่างข้อมูลคิกับค่าเฉลี่ย ยกกำลังสอง (sum of squares ของผลต่าง)หารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด สัญลักษณ์ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจะมี 2 ลักษณะ ดังนี้

σ ใช้กับข้อมูลที่เกิดขึ้นมาจากประชากรทั้งหมด

S ใช้กับข้อมูลที่เกิดขึ้นมาจากกลุ่มตัวอย่าง

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสามารถคำนวณหาได้ 2 แบบ คือ การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลคิที่ไม่อยู่ในรูปของตารางแจกแจงความถี่ และการคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลจัดกลุ่มที่อยู่ในรูปของตารางแจกแจงความถี่

1. การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลคิที่ไม่อยู่ในรูปของตารางแจกแจงความถี่

สูตร

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \mu)^2}{N}}$$

(สำหรับข้อมูลที่ได้จากประชากรทั้งหมด)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n-1}}$$

(สำหรับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง)

เมื่อ σ หรือ S	=	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
x	=	ข้อมูลแต่ละจำนวน
μ หรือ \bar{x}	=	ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลในชุดนั้น
N	=	จำนวนข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
n	=	จำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คาริกา เสาร่ม (2546 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ตลาดผ้าทอຍ៉อมสี่ธรรมชาตินิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทุนสนับสนุนจากสำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ พบว่า สภาวการณ์ด้านการผลิตผ้าทอ และผลิตภัณฑ์จากผ้าทอในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในสภาพน่าเป็นห่วง อันเป็นสาเหตุมาจากการแข่งขันกันผลิตทั้งในส่วนของผู้ผลิต และผลิตภัณฑ์จากผ้าที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกัน โดยไม่มีการพัฒนาให้เกิดความแตกต่าง ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้าดังกล่าว จึงตกอยู่ในสภาพของการแย่งตลาดกลุ่มเดียวกัน ตลาดไม่ขยายและปริมาณการผลิตกลับขยาย ทำให้เกิดการลดราคาสินค้าแข่งขันกันจนไม่ได้กำไร ในขณะที่เดียวกันคุณภาพของผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอก็อ่อนด้อยคุณภาพลงไปด้วย สภาวการณ์ดังกล่าว จึงเป็นลักษณะของวิกฤติภาวะของชุมชนที่ผลิตผ้าทอผู้วิจัยได้ให้ทางออกของปัญหาว่า จะต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าทอพื้นบ้านให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดกลุ่มใหม่ และให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ถึงการออกแบบและการผลิตผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองตลาดกลุ่มใหม่อยู่เสมอ

บุญเต็ม พรหมเยี่ยม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ถูทางการลงทุนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแม้ว่าจะเป็นงานวิจัยที่ผ่านเวลามา 15 ปี แต่งานวิจัยดังกล่าวก็ทำให้เห็นภาพและเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิษฐ์ งานวิจัยเรื่องนี้พบว่า ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอที่ไทยสามารถผลิตและส่งออก มี 7 ประเภทใหญ่ ๆ คือ พรม ผ้าใช้ในห้องน้ำและผ้าขนหนู ผ้าใช้ในห้องนอน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าใช้บนโต๊ะอาหาร และเคหะสิ่งทอประเภทอื่น ๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีการผลิตเคหะสิ่งทออย่างกว้างขวางทั้งที่ผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน และผลิตเพื่อการจำหน่าย ในส่วนของการผลิตเชิงอุตสาหกรรมนั้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพสูง ทั้งในด้านพื้นฐานภูมิปัญญาเดิม วัตถุดิบและแรงงาน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

การตลาดของเคหะสิ่งทอมี 2 ตลาดใหญ่ ๆ คือ ตลาดภายในประเทศและตลาดภายนอกประเทศ ตลาดภายในประเทศพิจารณาตามลักษณะการผลิตมี 2 พวกคือ เคหะสิ่งทอที่ผลิตด้วยโรงงาน และผลิตในระบบครัวเรือน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไป ตลาดของผลิตภัณฑ์นี้มีทั้งจำหน่ายแก่

พ่อค้าคนกลางมารับซื้อ หรือร้านเคหะสิ่งทอ สำหรับตลาดต่างประเทศ เป็นแหล่งตลาดสำคัญของ เคหะสิ่งทอ โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมนี ฮองกง อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมเคหะสิ่งทอของไทยก็ประสบปัญหาหลายด้าน และในจำนวนปัญหาดังกล่าว คือ ปัญหาด้านการพัฒนา รูปแบบให้ตรงตามความต้องการของลูกค้ากลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ เปรียบเทียบกับคู่แข่งที่มีความชำนาญมากกว่า อาทิ จีนและอินเดีย

ทิพย์อาภา รัตนวโรภาส (2542 : 40-41) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศิลปหัตถกรรมผ้าไหม ใน โครงการศูนย์ศิลปาชีพ บ้านดุดนาขาม จังหวัดสกลนคร : กรณีศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริม ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น ได้ศึกษาถึงการพัฒนาผ้าไหมไทย พบว่า ในอดีตผ้าไหมไทยมีตลาดจำกัด เฉพาะภายในประเทศ ชาวบ้านเป็นผู้ผลิตและเป็นผู้ใช้ การใช้ผ้าไหมส่วนใหญ่จะใช้ในเทศกาล ต่อมาเกิดการบุกเบิกต่างประเทศอย่างจริงจังและประสบความสำเร็จ โดย จิม ทอมสัน อดีตทหาร อเมริกันผู้เห็นคุณค่าและความสวยงามของผ้าไหมไทย จิม ทอมสัน ได้ใช้วิธีการพัฒนาโดยการ รวบรวมและสร้างกลุ่มผู้ทอผ้าไหม แล้วส่งออกไปจำหน่ายที่สหรัฐอเมริกา ด้วยการพัฒนาไหมไทย ให้เป็นที่ยอมรับด้วยการพัฒนาทั้งในส่วนของวัตถุดิบ ปรับปรุงก็ ปรับปรุงเทคนิคการฟอกย้อมและ แต่งสำเร็จเส้นไหม เป็นต้น แต่ยังคงกรรมวิธีการทอด้วยมือไว้ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การทอผ้า ไหมก็ได้รับการพัฒนาเปลี่ยนจากผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกทำ รายได้ให้แก่ประเทศในเวลาต่อมา

ปัจจุบันผ้าไหมที่จำหน่ายในตลาดโลกมี 2 ชนิด คือ ผ้าไหมที่ทอด้วยเครื่องจักร กับผ้าไหม ที่ทอด้วยมือ ผ้าไหมที่ทอด้วยเครื่องจักรเป็นผ้าไหมที่มีลักษณะนุ่ม มีความละเอียด ประณีตไม่มากนักโดยทั่วไปมักนำมาตัดเย็บเสื้อผ้า ผ้าไหมชนิดนี้สามารถทอได้ทุกความยาวและเจดสี ปริมาณการ ส่งมอบที่แน่นอน สามารถส่งโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าได้ทันการณ์ ส่วนผ้าไหมที่ทอด้วยมือเป็นผ้าไหม ที่ค่อนข้างหนาแต่มีความละเอียดอ่อน สวยงามประณีต ตลาดที่สั่งซื้อส่วนใหญ่จึงเป็นตลาด ระดับสูง

นพรัตน์ มหิพันธ์ (2545: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยสาขาบริหารธุรกิจเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง : กรณีร้านเลิสไพลูอภัย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ปริมาณการผลิตผ้าไม่สอดคล้องกับปริมาณการขาย แนวทางการพัฒนาควร วางแผนกำลังผลิต ด้วยการประเมินผลผลิตและพยากรณ์ความต้องการของตลาด โดยอาศัยการ วิเคราะห์ข้อมูลการขายให้สอดคล้องกับเป้าหมายรวม ทั้งควบคุมการผลิตให้มีประสิทธิภาพเพื่อลด ต้นทุนและสร้างผลกำไร

2. ด้านการตลาด คู่แข่งขันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง แนวทาง พัฒนาจึงควรนำเสนอผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่แปลกใหม่ ควบคู่ไปกับผลิตภัณฑ์พื้นเมือง เพิ่มคุณค่า ผลิตภัณฑ์โดยเน้นประโยชน์ใช้สอยให้มากขึ้น พัฒนาคุณภาพโดยเน้น ไปสู่กลุ่มผู้บริโภค ระดับกลางถึงระดับสูง

3. ด้านทรัพยากรมนุษย์ ในอนาคตว่าจะประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานเนื่องจากแรงงานที่มีอยู่เดิมอายุมากขึ้น อาจเสื่อมสภาพการทำงาน แนวทางการพัฒนาควรวางแผนการใช้แรงงานระยะยาว โดยการพัฒนาแรงงานให้มีความชำนาญ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้พัฒนาความรู้และทักษะการบริหารจัดการธุรกิจให้สามารถแข่งขันได้

รังสรรค์ ขจรศิลป์ (2545: 27-31) อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืนกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย พบว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมไทย ยังมุ่งเน้นแต่การออกแบบใช้งานด้านความสวยงามและด้านกายศาสตร์ ซึ่งทำให้การออกแบบและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทยนั้นไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลก ซึ่งมีสถานะการแข่งขันด้านราคาและจิตสำนึกในเรื่องของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงได้ งานวิจัยเรื่องนี้ได้เสนอหลักการและความสำคัญของการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืน สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ กล่าวคือ

กระบวนการออกแบบเป็นหนึ่งในกระบวนการสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการออกแบบแม้บางครั้งจะเป็นเพียงส่วนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนชนิดอื่น แต่ในความเป็นจริงแล้วการออกแบบมีอิทธิพลต่อต้นทุนโดยรวมของผลิตภัณฑ์ถึง 70-80 เปอร์เซ็นต์ และการออกแบบอุตสาหกรรมในประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาอีกมาก ด้วยอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในไทยยังเป็นไปในลักษณะการรับจ้างผลิต อย่างไรก็ตาม สำหรับการออกแบบอุตสาหกรรมในปัจจุบัน นักออกแบบจะต้องตระหนักถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืน (Sustainable Product Design) ซึ่งนอกจากจะเน้นความสวยงาม รูปทรง ประโยชน์ใช้สอย และด้านกายศาสตร์แล้ว ยังต้องตระหนักถึงต้นทุนในการผลิต ความสามารถในการผลิต รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการคือ การออกแบบให้เกิดความสมดุลภาพระหว่างสถานะของสิ่งแวดล้อมสถานะทางเศรษฐศาสตร์ และสถานะทางสังคม เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความได้เปรียบเชิงเศรษฐศาสตร์ สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้อย่างเหมาะสมใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดของเสีย สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสังคมโดยรวม หรืออาจกล่าวโดยสรุปว่า การออกแบบอุตสาหกรรมแบบยั่งยืนจะต้องตอบสนองความต้องการ 3P's คือ มนุษย์ (People) โลก (Planet) และกำไร (Profit)

ศุภชัย สิงห์บุศย์ (2545 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง รูปแบบศิลปะและการจัดการผ้าทอที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งและการพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีผ้าไหมแพรวาสายวัฒนธรรมผู้ไทจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผ้าไหมแพรวามี 3 ลักษณะรูปแบบใหญ่ ๆ คือ ผ้าทอล่วงห้าจกดาว และผ้าเกาะ ผ้าทอล่วงเป็นผ้าทอสองสีที่เกิดจากการทอผสานระหว่างเส้นไหมแนวตั้งกับแนวนอน ผ้าจกดาว เป็นผ้าทอที่ผสานระหว่างการทอล่วงด้วยผ้าสองสีสลับกับการเติมแต่งลวดลายเป็นดอกดาวบนพื้นผ้าด้วยสีต่าง ๆ ส่วนผ้าเกาะ เป็นผ้าไหมแพรวาที่เกิดจากการทอโดยใช้สีนี้วก้อยค้อย ๆ เกี้ยวเก็บ

ลวดลายที่ละเอียดงดงามอย่างแพรวพราวจนเกือบเต็มผืนผ้า ทั้งนี้ผ้าทอแต่ละชนิดจะเป็นที่นิยมเป็นของผู้คนแตกต่างกันไป คือผ้าทอล่วงกับผ้าจกความีราคาถูกและราคาขนาดกลางเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอายุระหว่าง 20-30 ปี และผู้มีฐานะปานกลาง ส่วนผ้าเกาะมีราคาแพงเป็นที่ต้องการผู้ที่มีฐานะดี การจำหน่ายผ้าแพรวา มีทั้งการจำหน่ายโดยส่งไปฝากขายที่ร้านจิลดา การจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง การออกร้านจำหน่ายตามเทศกาลต่าง ๆ และการจำหน่ายที่ “ศูนย์วิจัยตราแพรวา” บ้านโพน อำเภอดำม่วง กับร้าน “บ้านแพรวา” อำเภอเสถียรจังหวัดสุรินทร์ ปัจจุบันการจำหน่ายผ้าแพรวากำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ ด้านราคาการจำหน่ายที่ลดต่ำลงอย่างมาก อันเนื่องมาจากภาครัฐไม่ส่งเสริมการผลิตผ้าแพรวอย่างกว้างขวาง ทำให้ปริมาณของผ้าแพรวาล้นตลาด จึงจำหน่ายด้วยการตัดราคากัน บางครั้งผู้ทำได้ราคาน้อยกว่าต้นทุนการผลิตอย่างไรก็ตามผ้าแพรวาดังกล่าว กำลังต้องการการพัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์สินค้าแปรรูปที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นทางออกแก่จุดตันทางการจำหน่ายผ้าแพรวา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 แหล่งที่มาของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

3.1.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

แหล่งข้อมูลด้านลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือชาวลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูล

3.1.2.1 ผู้ให้ข้อมูลด้านลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมผ้าทอมือ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เป็นกลุ่มนาร่อง คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมน้ำโสนได้ บ้านน้ำโสนได้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 56 คน

3.1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลด้านความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ได้แก่ ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส(ภาคหลวง) จำนวน 34 คน และผู้บริโภครหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจากแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้าทอมือ ภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส (ภาคหลวง) จำนวน 200 คน

3.1.2.3 ผู้ให้ข้อมูลด้านความคิดเห็น ที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนา ได้แก่ ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส(ภาคหลวง) จำนวน 34 คน และผู้บริโภครหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจากแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้าทอมือ ภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส (ภาคหลวง) จำนวน 200 คน

3.1.2.4 ผู้ให้ข้อมูลด้านความพึงพอใจของที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ที่ออกแบบและพัฒนา ได้แก่ ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัด อุดรดิตต์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส(ภาคหลวง) จำนวน 34 คน และ ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือจากแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้าทอมือ ภายในจังหวัดอุดรดิตต์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส (ภาคหลวง) จำนวน 200 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือ จังหวัด อุดรดิตต์ มีดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำใสได้ ตำบลชัยภูมิ อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตต์ ร่วมกับการสังเกตโดยการถ่ายภาพ การจดบันทึก และใช้เทปบันทึก ลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ มีดังนี้

1.1.1 วัสดุที่ใช้และลักษณะการทอผ้า

1.1.2 ขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ

1.1.3 ลวดลายและความหมายของลายตามความเชื่อ

1.1.4 รูปแบบและการประดับตกแต่งผ้าทอมือ

2. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ มีดังนี้

แบบสอบถามใช้สอบถามผู้จำหน่ายและผู้บริโภคหรือผู้สนใจ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ โดยแบบสอบถามใช้ถามความต้องการประเภทผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่ม ประกอบด้วย กระเป๋า ผ้าพันคอ เข็มขัด และผ้าคลุมไหล่

2. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ประกอบด้วย ผ้าปูโต๊ะอาหาร ผ้ารองแก้ว ผ้ารองจาน และซอง/กล่องใส่ช้อน ส้อม ตะเกียบ

3. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในห้องนอน ประกอบด้วย ผ้าคลุม ผ้าปู หมอนหนุน ผ้าห่ม และเบาะ

4. ผลิตภัณฑ์เครื่องสอยใช้สอยในสำนักงาน ประกอบด้วย ชั้นใส่หนังสือ สมุด โน้ต กล่องใส่ปากกา และซองใส่ปากกา

5. ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก ประกอบด้วย อัลบั้มรูป ของโทรศัพท์ กระเป๋าใส่เหรียญ และหมวก

6. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยทั่วไป ประกอบด้วย กล้องถ่ายรูป ถุงเครื่องหอม หมอนอิง และเบาะสำหรับรองนั่ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

แบบประเมินความเหมาะสมของการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจาก ผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม และ ด้านออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยประเมินตามกรอบแนวคิดทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านประโยชน์ใช้สอย
2. ด้านความสวยงาม
3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์

4. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาความคิดเห็นของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคเพื่อใช้ในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัด อุดรดิตต์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยพิจารณาแต่ละแบบ เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านความสวยงาม
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย
3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์

5. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มี ต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ที่ออกแบบและพัฒนา มีดังนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากมือ จังหวัด อุดรดิตต์ ที่ออกแบบและพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยพิจารณาในแต่ละแบบเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านความสวยงาม
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย
3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวการสร้างเครื่องมือและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอนการสร้างและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแนวทางในการกำหนดคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย
2. สรุปประเด็นเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม
3. ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 3 ท่าน ดังนี้
 1. รศ.ดร.นิรัช สุตสังข์ หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนเรศวร พิษณุโลก
 2. ดร. รติ ธนารักษ์ ผู้ประสานงานหลักสูตรวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
 3. อาจารย์วันชัย พวงลัดดาวัลย์ ครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์

3.3 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

1. ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิจัย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับเบื้องต้นของการออกแบบ การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์
2. ทำการศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอชาวลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ วัสดุที่ใช้และลักษณะการทอผ้า ขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ ลวดลายและความหมายของลายตามความเชื่อ รูปแบบและการประดับตกแต่งผ้าทอมือ โดยการสัมภาษณ์ สังเกตและถ่ายภาพ
3. ทำการสอบถามความต้องการของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ
4. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค
5. นำวัสดุในท้องถิ่นมาทำการออกแบบและพัฒนาโดยประยุกต์ใช้ร่วมกับผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งให้มีคุณค่าทางด้านประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์
6. นำแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ออกแบบ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ตรวจสอบและประเมินการออกแบบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

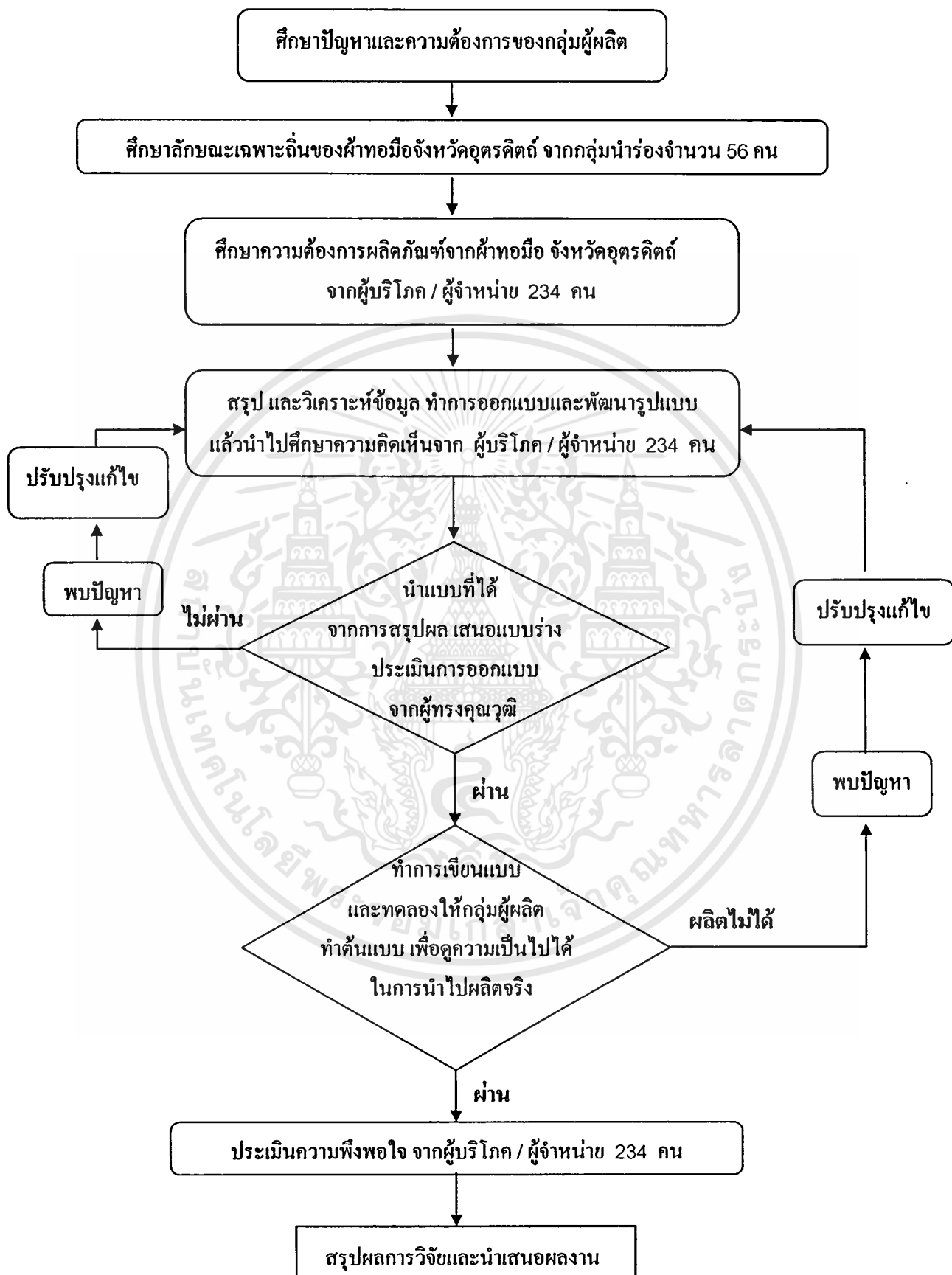
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม ประกอบด้วย

1. ผศ.สราวุฒิ ถิทธิกุล คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณบดี
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. อาจารย์เพียงจิตต์ มาประจง นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 8 ว. สำนักพัฒนา
อุตสาหกรรมภายในครอบครัวและหัตถกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
3. อาจารย์อัจฉรา ไถ่สัตว์ไกล นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 8 ว. สำนักพัฒนา
อุตสาหกรรมรายสาขา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ประกอบด้วย

1. ดร.รัฐไท พรเจริญ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 2. อาจารย์เพียงจิตต์ มาประจง นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 8 ว. สำนักพัฒนา
อุตสาหกรรมภายในครอบครัวและหัตถกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
 3. อาจารย์อัจฉรา ไถ่สัตว์ไกล นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 8 ว. สำนักพัฒนา
อุตสาหกรรมภายในครอบครัวและหัตถกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
7. ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามการประเมินการออกแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อ
ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนา
 8. นำแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ออกแบบไป
สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ กับผู้จำหน่ายและ
ผู้บริโภค
 9. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ แล้วทำการออกแบบและพัฒนา จึงนำมา
ประเมินกับผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง
 10. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเป็นพื้นฐานในการทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ
 11. นำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ที่ได้รับการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์
ต้นแบบแล้ว พร้อมแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัด
อุตรดิตถ์ กับผู้จำหน่ายและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์
 12. ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ
จังหวัดอุตรดิตถ์ กับผู้จำหน่ายและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์

ขั้นตอนการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการอุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่ออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้ผลิต ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้จำหน่าย และผู้บริโภคนักผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

3.4.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภคนักผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทั้งทีมงาน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกในรูปแบบของการบรรยาย แล้วนำมาสังเคราะห์ทางด้านต่าง ๆ เป็นรายงานการวิเคราะห์เนื้อหาการวิจัย (Content Analysis Report)

3.5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

3.5.2.1 ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถาม

3.5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้ค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบประเมินการออกแบบและแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนา ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 3.1 ตารางวิธีดำเนินการวิจัย

ตารางประกอบวิธีดำเนินการวิจัย				
ขั้นตอนการวิจัย(วัตถุประสงค์การวิจัย)	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูล/แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์	วิบูลย์ลีสุวรรณ (2538:90-93) 1. วัตถุประสงค์ที่อยู่ในท้องถิ่นที่นำมาผลิต 2. ขั้นตอนการผลิต 3. รูปแบบและการตกแต่ง	กลุ่มเป้าหมายตามโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดอุตรดิตถ์ คือ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือบ้านน้ำโสมได้ ตำบลชัยภูมิ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 56 คน	แบบสัมภาษณ์/ แบบบันทึก	บรรยายสรุป
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์	เพียงจิตต์ มาประจง (2550: 8-9) 1. ประโยชน์ในการให้สอย 2. สีที่ทนลวดลาย/ความสวยงาม 3. ความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ 4. ขนาดมาตรฐานสากล 5. วัสดุที่ใช้	ผู้จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ้าทอภายในจังหวัดอุตรดิตถ์ และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส (ภาคหลวง) จำนวน 34 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านความต้องการ / ผู้เชี่ยวชาญด้านละ 3 คน 2 ด้าน รวม 6 คน	แบบสอบถาม/ แบบประเมิน	ค่าความถี่, ค่าร้อยละ / ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตารางประกอบวิธีดำเนินการวิจัย				
ขั้นตอนการวิจัย(วัตถุประสงค์การวิจัย)	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูล/แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ และพัฒนาขึ้น	รังสรรค์ ขจรศิลป์ (2545: 27-31) 1. คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ 2. ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกซื้อ ผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค	ผู้บริโภครหรือผู้สนใจ ผลิตภัณฑ์ผ้า ทอมือ จากแหล่งจำหน่ายสินค้าผ้า ทอมือ ภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ และ แหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดเวโรส (ภาคหลวง) จำนวน 200 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลความพึง พอใจ	แบบสอบถาม	ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมผ้าทอมือ ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัดอุตรดิตถ์รวมทั้งแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือตลาดวโรรส(ภาคหลวง)และผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ มาทำการวิเคราะห์ แล้วนำเสนอในรูปแบบการบรรยายและรูปแบบของตาราง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาขั้นตอนการสัมภาษณ์ลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.1 ผลการสรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมผ้าทอมือ จำนวน 56 คน โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ แสดงในตารางที่ 4.1

1.2 ข้อมูลศักยภาพของผู้ผลิต และลักษณะเฉพาะถิ่นของหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

2.1 สรุปผลความต้องการประเภทและรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ของผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ จำนวน 34 คน และผู้บริโภคหรือผู้สนใจ จำนวน 200 คน โดยแบ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงไว้ในตารางที่ 4.2 การหาค่าความถี่ ร้อยละ ของการวิเคราะห์ผลความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ เพื่อการจัดจำหน่าย หรือการเลือกซื้อ แสดงในตารางที่ 4.3 และการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ แสดงในตารางที่ 4.4

2.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่าน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 4.5 และผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยหาค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปแสดงตารางที่ 4.6 การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ แสดงในตารางที่ 4.7

2.3 สรุปผลการเลือกใช้ ลวดลาย วัสดุหลัก วัสดุร่วม สี และกรรมวิธีที่เหมาะสม ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วยผู้จำหน่าย จำนวน 34 คน และผู้บริโภคหรือ

ผู้สนใจ จำนวน 200 คน โดยการหาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป แสดงในตารางที่ 4.8 การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ แสดงในตารางที่ 4.9

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาขั้นตอนการสัมภาษณ์ลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	10	17.86
หญิง	46	82.14
รวม	56	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	0	0.00
อายุ 26 – 35 ปี	4	7.14
อายุ 36 – 45 ปี	27	48.22
อายุ 46 – 55 ปี	12	21.43
มากกว่าอายุ 55 ปี	13	23.21
รวม	56	100.00
3. ประสบการณ์ในการทอผ้า		
น้อยกว่า 5 ปี	0	0.00
5 – 10 ปี	4	7.14
มากกว่า 10 ปี	52	92.86
รวม	56	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. อาชีพหลักของสมาชิกในกลุ่ม		
ทำสวน/ทำไร่	39	69.64
ทอผ้า/ช่างฝีมือ	12	21.43
ลูกจ้าง/พนักงาน	0	0.00
รับจ้างทั่วไป	0	0.00
รับราชการ/เกษียณอายุ	2	3.57
อื่น ๆ	3	5.36
รวม	56	100.00
5. ตำแหน่งการทำงาน หน้าที่ในกลุ่ม		
จัดหาวัตถุดิบ	10	17.86
ทอผ้า	21	37.50
ย้อมสี	12	21.43
ตัด เย็บ ตกแต่ง	9	16.07
ขาย / จัดแสดงงาน / การตลาด	4	7.14
อื่น ๆ	0	0.00
รวม	56	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลของกลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า เป็นหญิงมากกว่าชาย ร้อยละ 82.14 อายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 36-45 ปี ร้อยละ 48.22 ประสบการณ์ในการทอผ้าส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 92.86 มีอาชีพหลักคือการทำสวนทำไร่ ร้อยละ 69.64 และสมาชิกหลักของกลุ่มทำหน้าที่ทอผ้า ร้อยละ 37.50

1.2 ข้อมูลศักยภาพของผู้ผลิต และลักษณะเฉพาะถิ่นของหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

ข้อมูลศักยภาพของผู้ผลิต

1. ศักยภาพในการทำงาน และการผลิต

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำใสได้ มีสมาชิกทั้งหมด 56 คน โดยแบ่งเป็นระดับผู้บริหารกลุ่ม 11 คน ส่วนสมาชิกที่เหลือแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวัตถุดิบ ฝ่ายย้อม ฝ่ายทอ และฝ่ายแปรรูป

ผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการจัดจำหน่าย ได้แก่ ผ้าผืน ผ้าชิ้นดินจก ผ้าชิ้นเตี้ย ผ้าห่มหัวเก็บ ถูบ่าง ยาม สไบ ผ้าพาด ผ้าคลุม ฯ ซึ่งเอกลักษณ์ของทางกลุ่ม คือ

การใช้สีย้อมธรรมชาติ และผ้าทอกลายโบราณ ระยะเวลาในการทำงานปกติจะอยู่ที่ 5 – 15 วัน แต่ถ้าเป็นผ้าชิ้นเคี้ยวชิ้นพิเศษจะใช้เวลาประมาณ 45 วัน ขึ้นอยู่กับขนาด และความยากง่ายของชิ้นงาน ถ้าเป็นงานที่สามารถแบ่งกันทำได้ และมีคนเพียงพอ ก็จะสามารถเฉลี่ยงานทำให้เสร็จเร็วขึ้นอีก

2. การตลาดและแหล่งการจัดจำหน่ายสินค้า

ในปี 2544 ทางกลุ่มได้เข้าร่วมโครงการผ้าฝ้ายแกมไหมย้อมสีธรรมชาติ ได้รับการตอบรับจากผู้เข้าชมนิทรรศการ เป็นที่น่าพอใจ จึงได้ย้อมสีธรรมชาติ อย่างจริงจัง และผลิตผลงานมากมาย เช่น ผ้าชิ้นเคี้ยวไหม ผ้ายกต่าง ๆ ทุ่งบาง ทุ่งกล้า ไร่ ไผ่ คกลมไพล่ ผ้าห่มหัวเก็บ ถ้วนแต่เป็นจก ลายโบราณ ทั้งสิ้น ซึ่งที่ผ่านมากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำใสได้ได้นำสินค้าออกแสดง ณ หอศิลป์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ โดยพบว่าผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับความสนใจจากผู้เข้าชมเป็นอย่างมาก

หลักในการตลาดของกลุ่มคือ หาลูกค้าแล้วมาผลิต นำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ไปแสดง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเด่น ข้อด้อย ของผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาแก้ไขในอนาคตต่อไป มีการประชาสัมพันธ์ โดยการร่วมงานกับโครงการหน่วยงานต่าง ๆ เช่น โครงการผ้าฝ้ายแกมไหม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลมอนฟาร์ม กรุงเทพมหานคร ศูนย์สิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร มีแหล่งขายส่งที่ Siam CLASSIC คุณศิรินุช ฤงเงิน ร้านสนุกคิด คุณกอบกุล เกื้อกฤงศ์ กรุงเทพมหานคร ร้านกิจรุ่งเรืองไหมไทย ลพบุรี และขายที่จังหวัดสระบุรี นครศรีธรรมราช ปัตตานี สงขลา ฯ

3. ความต้องการ และความคิดเห็นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ทางกลุ่มผู้ผลิตมีความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยต้องการผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการขยายตลาดจากกลุ่มเดิม และเพิ่มทางเลือกใหม่ให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้า เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า เป็นการกระจายรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่มและชุมชน

ข้อมูลลักษณะเฉพาะถิ่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

1. วัสดุที่ใช้

ไหม ผ้าไหมที่ทอพื้นบ้าน ถ้าหากแบ่งตามกรรมวิธีการทอสามารถแบ่งได้ ดังนี้ ผ้าไหมพื้นเป็นผ้าไหมที่ทอสายขัดโดยใช้เส้นยืน และเส้นพุ่งธรรมดาตลอดกันทั้งผืน ผ้าที่ออกมาจะเป็นผ้าสีพื้นเรียบ ไม่มีลายโดยใช้เส้นยืนและเส้นพุ่งเป็นสีเดียวกันหรือใช้สีต่างกันได้ เส้นไหมมีลักษณะพิเศษกว่าเส้นใยอื่น ตรงที่มีความเงางามเฉพาะตัว ผ้าไหมทอมือแสดงออกถึงศิลปะพื้นบ้าน และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผ้าไหมที่ทอในแต่ละภูมิภาค จะมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ผ้าไหมมีความหลากหลายในตัวเอง ทั้งทางด้านกรรมวิธีการทอลวดลาย และรูปแบบของผ้าซึ่งเอกลักษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถใช้เป็นตัวกำหนดถึงแหล่งของการผลิตได้ เส้นใยไหมหาซื้อได้

จากอำเภอป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ ไหมจู้ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และไหมหลอด ซึ่งเป็นเส้นใยสังเคราะห์

ฝ้าย มีลักษณะเป็นปุยสีขาวคล้ายสำลี ปุยฝ้ายที่โตเต็มที่แล้วจะเริ่มเก็บได้ เนื่องจากเก็บง่ายกว่าตอนที่สมอยังแตกไม่เต็มที่ โดยจะเลือกเก็บแต่ปุยที่สะอาดเท่านั้น การเก็บมีวิธีเก็บคือ เก็บดึงเอาเฉพาะปุยฝ้ายออกจากกลีบสมอ ใส่ถุงผ้าหรือกระสอบ หากมีปุยฝ้ายที่สกปรก และปุยสมอแตกไม่เต็มที่ ควรแยกเก็บต่างหากไม่ควรเก็บรวมกับฝ้ายดี ที่ควรระวังคือเก็บฝ้ายเมื่อยังมีน้ำค้างอยู่บนใบจะทำให้ฝ้ายที่เก็บขึ้นรา หากจำเป็นต้องเก็บฝ้ายเมื่อยังเปียกก็ควรผึ่งแดดให้แห้ง ปุยฝ้ายที่แห้งสนิทจะฟูขึ้น สะดวกในการแยกเมล็ดฝ้ายออกจากปุย โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “อีดฝ้าย” ซึ่งในการเตรียมเส้นใยฝ้าย ประกอบด้วย

1. การอีดฝ้าย ใช้เครื่องอีดฝ้ายเพื่อเอาเมล็ดออก แล้วจึงเอาไปตี

ภาพที่ 4.1 ภาพการเก็บฝ้ายมาเข้าเครื่องอีด และการยิงฝ้ายให้ฟู

2. ยิงฝ้าย (ตีฟู) นำปุยฝ้ายที่แยกเมล็ดออกแล้วมายิงด้วยกง เพื่อให้ปุยฝ้ายฟู
3. กีกฝ้าย(หางฝ้าย) นำปุยฝ้ายที่ฟูกระจายม้วนเป็นแท่งกลมยาวโดยม้วนเข้าเครื่องม้วน

ภาพที่ 4.2 ภาพการนำฝ้ายมาม้วน แล้วฝ้ายที่ม้วนนำมาปั่นเป็นเส้น และการเปียกก่อนข้อมตามลำดับ

4. ปั่นฝ้าย เป็นการปั่นให้เป็นเส้นด้วยเครื่องมือที่เรียกว่า ผีอน (ไน, หลา)
5. เปียฝ้าย เป็นการทำให้เป็นใจ ก่อนการนำไปข้อมหรือทอ

2. ขั้นตอนการผลิต

2.1. ขั้นตอนการย้อมสีฝ้าย

(1) ทำความสะอาดเส้นฝ้ายก่อนย้อม เพื่อกำจัดสิ่งสกปรกและไขมันที่ติดมากับเส้นฝ้ายทำให้สีติดไม่ดีเท่าที่ควร การทำความสะอาดเส้นฝ้ายเลือกใช้ได้ เช่น สบู่ สบู่เทียม และผงซักฟอก

(2) การย้อมเครื่องทอ ให้ต้มน้ำสีที่สกัดจากธรรมชาติประมาณ 5 ลิตรตามต้องการ และนำเครื่องทอมาลงในหม้อ ส่วนการย้อมปอຍเพื่อกรอเป็นหลอดไว้ทอผ้า ถ้าจะให้เกิดสีมีเงาสวยงามควรเลือกคนละสีจากเครื่องทอ

(3) ค่อย ๆ เร่งความร้อนขึ้นจนเดือด หมั่นพลิกกลับไปกลับมาเพื่อป้องกันสีค่าง ไม่ควรต้มน้ำเดือดเกินไป จะทำให้เส้นฝ้ายแตกฟูและเส้นจะพันกัน

(4) ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง นำออกผึ่งลมให้แห้งแล้วล้างน้ำให้สะอาด

ขั้นตอนการย้อมสีไหม

1. นำไหมดิบมาฟอกด้วยน้ำด่างขี้เถ้าด้วยความเข้มข้นปานกลาง แล้วนำไปต้มด้วยความร้อน 60 องศา เป็นเวลาครึ่งชั่วโมง

2. นำขึ้นมาล้างด้วยน้ำอุ่น

3. นำมาล้างด้วยขางมะละกอแล้วนำไปล้างต่อในน้ำเปล่าให้สะอาดเพื่อเป็นการทำความสะอาดเส้นไหม

4. นำไปย้อมเป็นเวลาชั่วโมงครึ่ง

5. นำไปผึ่งลมให้เย็นแล้วล้างน้ำให้สะอาด

สีย้อมจากธรรมชาติแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. สีที่ได้จากสัตว์ ได้แก่ ครั่ง

2. สีที่ได้จากแร่ธาตุ ได้แก่ ดินแดงหรือดินลูกรัง ดิน โคลน จุลสี สารส้ม น้ำสนิม

3. สีที่ได้จากพืช ได้จากส่วนต่างๆ ของ พืช เช่น ราก แก่น เปลือก ดอก ผล และ ใบ

สีที่ได้จากธรรมชาติทั้ง 3 ประเภทนี้ ที่ใช้กันมากที่สุดคือ สีที่ได้จากพืช ซึ่งส่วนต่างๆ ของพืชจะให้สีแตกต่างกัน เช่น ใบจากพืชเกือบทุกชนิดให้สีเขียวที่ใกล้เคียง สีจากแก่นของลำต้นส่วนมากจะให้สีเหลืองและสีน้ำตาล ดอกและผลส่วนมากจะให้สีตามดอกและสีของผลที่มองเห็น ส่วนต่าง ๆ ของพืชที่ต่างชนิดกันอาจให้สีเหมือนกันได้ เช่น สีแดงได้จากแก่นฝาง ครั่ง ลูกค้ำแสด สีดำได้จาก ผลมะเกลือ สีเขียวได้จากใบสบู่เลือด ใบหูกวาง ใบสมอ สีฟ้าได้จาก คราม ดอกอัญชัน เป็นต้น สีที่ได้จากดอกและใบจะมีความคงทนน้อยกว่าสีที่ได้จากแก่น ราก และผล

การย้อมสีธรรมชาติ มี 2 วิธี คือ

1. การย้อมเย็น คือ การหมักย้อม เช่น มะเกลือ ดินแดง ดินดำ(โคลนเฒ่า) ใบถั่วแปบคราม เป็นต้น

2. การข้อมร้อน คือ การต้มด้วยความร้อน 70 องศาเซลเซียส ให้เกิดควั่นขาวขึ้น ควรใช้น้ำสะอาดในการข้อม เช่น น้ำฝน หรือน้ำบ่อที่สะอาด น้ำประปาควรพักไว้ 1 คืน เพราะมีคลอรีน เป็นสารฟอกขาว

ภาพที่ 4.3 ภาพแสดงการข้อมเย็น

ภาพที่ 4.4 ภาพแสดงการข้อมร้อน

การเปรียบเทียบราคาและสีที่ได้จากการข้อมสีธรรมชาติ

วัสดุ - พรรณไม้	ส่วนที่ใช้	สีที่ได้	ราคา(บาท) / กิโลกรัม
คราม	ใบและลำต้น	ฟ้า น้ำเงิน กรมท่า	80 หาได้ในท้องถิ่น
คราม	รัง (ขี้คราม)	แดง โอรส ชมพู ส้ม	100 สั่งซื้อจากแหล่งอื่น
คำแสด(คำเงาะ)	เมล็ด	เหลือง แสด	400 หาได้ในท้องถิ่น
มะกอก	ผงที่ติดจากเมล็ด	เหลืองนวล ครีม เหลืองทอง	1,500 หาได้ในท้องถิ่น
มะเกลือ	ผล	ดำ น้ำตาล	5 หาได้ในท้องถิ่น
สมอ	ใบ	สีเขียว	หาได้ในท้องถิ่น
ขนุน	แก่นของลำต้น	เหลือง เหลืองเข้ม	หาได้ในท้องถิ่น
มะม่วง	ใบ	เขียวจืด	หาได้ในท้องถิ่น
ประดู่	เปลือก	น้ำตาล	หาได้ในท้องถิ่น
เครือเบ้ง	เครือ	เขียวหยาบ	หาได้ในท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

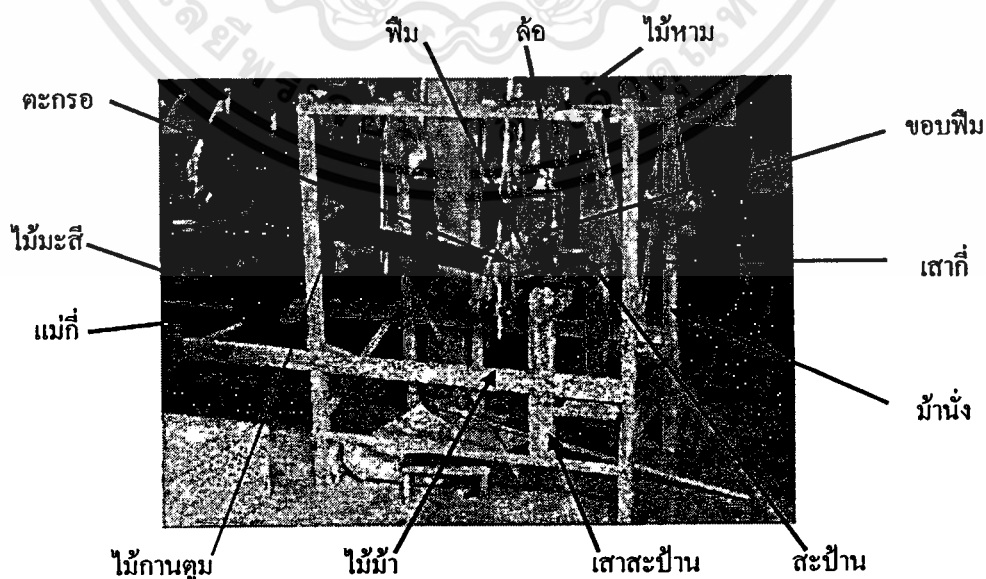
2.2 การทอผ้า

ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้าย แต่เดิมมีการทอด้วยมือ จากนั้นจึงพัฒนาเป็นการทอด้วยเครื่องจักรจนถึงปัจจุบัน ส่วนเทคนิคการทอ ที่เรียกว่า การจกนั้น หมายถึง วิธีการทอผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายคล้ายการปักผ้า โดยเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษสอดขึ้นลงโดยใช้ขนเม่น ไม้ หรือนิ้วมือสอดนับด้ายเส้นขึ้นแล้วยกขึ้น แล้วสอดเส้นด้ายพุ่งพิเศษเข้าไป ทำให้เกิดเป็นลวดลายเฉพาะจุดหรือเป็นช่วงๆ สามารถทำสลับสีลวดลายได้หลากหลายสี ซึ่งต่างกับการจกตรงที่การจกเป็นการใช้ด้ายพุ่งพิเศษสีเดียวพุ่งตลอด หน้ากว้างของผืนผ้าจากการทอจกลาย โดยการผสมผสานระหว่างลายจกและลายจก จะทอโดยมีลายขึ้นกลางระหว่างคอกตามขวางไปเรื่อยๆ จนถึงเชิงผ้า จากนั้นจึงเป็นเชิงผ้าซึ่งเป็นลายอีกประเภทหนึ่งอยู่ที่ปลายสุดของผ้าเพื่อเป็นการจบลาย

อุปกรณ์ประกอบในการทอ มีดังต่อไปนี้

1. กี่หรือหูก (loom) คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าให้เป็นผืน

1) ไม้เหยียบ	2) ไม้แป้นหูก	3) ขอบพืม	10) เส้นด้ายขึ้น
4) เขารื้อตะขอ	5) ไม้ไขว้	6) ไม้ค้ำพิน	
7) ไม้หาบหูก	8) เชือกพืม	9) เชือกเขา	

ภาพที่ 4.5 ภาพแสดงอุปกรณ์ประกอบในการทอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ฟันหวี (Reed) หรือ ฟีม เป็นตัวกระทบให้ด้ายเส้นพุ่งแนบชิดสานกันกับเส้นด้ายยืนเพื่อให้ลายเนื้อผ้าติดกัน ฟีมที่มีซี่เป็นเหล็กสามารถจัดซี่ได้ดีและมีจำนวนซี่มากกว่าไม้ที่มีขนาดเท่ากัน ผ้าที่ทอจะเนื้อแน่นละเอียดและหนากว่า ฟีม มีผลต่อการออกแบบ คือ ในส่วนของการกำหนดหน้ากว้างของผ้า และการนำไปใช้งาน แล้วแต่ความต้องการ

3. ตะขอหรือเขา (Harness) มีลักษณะเป็นกรอบไม้ทำหน้าที่แยกด้ายยืนออกเป็นหมู่ตะขอที่ใช้ในแถบชนบททำด้วยเชือก

4. กระจสว (Shuttle) คือ ไม้ใส่ด้ายพุ่งที่ใช้ในการทอผ้าโดยปกติมีความยาวประมาณ 30 ซม. ส่วนหัวและส่วนท้ายจะเรียวยาวคล้ายเรือ ตรงกลางป่องและเจาะเป็นช่องสำหรับใส่ด้าย

5. เขาหูก คือ ส่วนที่ใช้สอดด้ายเป็นเส้นยืนสำหรับแยกเส้นยืนออกเป็นสองฝ่ายเพื่อที่จะพุ่งกระจสวเข้าหากันได้สะดวก เขาหูกมีอยู่สองอัน ที่เขาหูกจะมีเชือกผูกแขวนไว้กับคานบน ส่วนล่างมีเชือกผูกติดกับคานเหยียบเพื่อเวลาต้องการดึงด้ายให้เป็นช่อง

6. ไม้แกนมันผ้า คือ อุปกรณ์สำหรับจัดเส้นด้ายให้เป็นระเบียบ

7. ไม้สำหรับนั่งทอผ้า คือ ไม้ที่ใช้สำหรับนั่งเวลาทอผ้า

8. ผัง คือ หรือธนูถ่างผ้า เป็นไม้ไผ่ที่มีลักษณะโค้งแบนเล็กน้อย ขนาดกว้างประมาณครึ่งเซนติเมตร มีความยาวตามขนาดของฟีม ตอนปลายของไม้คันพวงจะสวมด้วยปลอกโลหะปลายแหลมคล้ายฟันทั้งสองข้าง เพื่อใช้สำหรับตรึงผ้าให้ตั้งอยู่ตลอดเวลา และทำให้หน้าผ้าไม่ย่น

9. ไม้ค้ำ คือ ไม้ที่สอดด้ายเส้นยืนไว้หลังจากนับด้ายเส้นยืนเพื่อทำให้เกิดลวดลาย

10. ไม้ดาบ คือ ไม้ที่มีลักษณะแบนยาวใช้สอดผ่านด้ายเส้นยืนแล้วพลิกทางสันไม้เพื่อให้เกิดช่องว่างให้กระจสวพุ่งผ่าน

วิธีการทอมี 5 วิธี

1. การจก เป็นวิธีการทอแบบดั้งเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง
2. แบบยกเขา ยังคงเป็นวิธีการทอแบบดั้งเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
3. แบบยกเขา (เชิง) เป็นวิธีการทอที่มีเครื่องมือในการทอเพิ่มเข้ามา คือ เขา ซึ่งจะเป็นตัวให้ลายผ้า ซึ่งจะเหมือนกับลายจกแต่มีความรวดเร็วกว่า
4. แบบธรรมดา ยังคงเป็นวิธีการทอแบบดั้งเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
5. แบบผ้าพื้นธรรมดา (ทีกระดุก) เป็นเครื่องมือแบบใหม่ที่สามารถทอได้รวดเร็ว

2.3 การเย็บผ้า และการแปรรูป

วิธีการเย็บด้วยมือ มีอุปกรณ์ คือ ด้าย เลือกใช้สีที่เหมาะสมกับงานแต่ละชิ้น เข็มเย็บผ้า มีหลายขนาดตามมาตรฐานทั่วไป และกรรไกร สำหรับงานผ้า โดยส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสนเรียกว่า สนทางแล่น สนทางสิงห์ ใช้เวลาในการเย็บ 2 วัน จ่องเอวยก เข้าคูกขึ้น(เย็บพัน เย็บคัน)

ใช้เวลาครึ่งวัน พันหัวเข็ม และค้ำงปูยา ใช้เวลาในการเย็บ 1 วัน ทั้งสิ้นที่กล่าวมา ล้วนทำให้เกิด
ลดทลายสวยงามกับชิ้นงานที่นำมาเย็บต่อกัน วิธีการเย็บด้วยมือจะใช้เวลานานกว่าการเย็บด้วยจักร

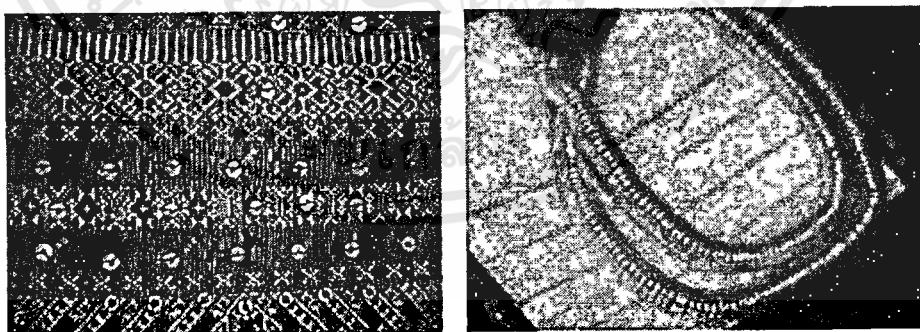

ภาพที่ 4.6 ภาพแสดงการเย็บด้วยมือ และการเย็บด้วยจักร

วิธีการเย็บด้วยจักร มีอุปกรณ์ คือ จักรอุตสาหกรรม เครื่องอัดกาว วิธีการในการเย็บ
และแปรรูป คือ หลังจากการนำผ้าที่ทอเสร็จแล้วนำมาทำนาโน (วิธีการ คือ นำผ้าทอมาหมักน้ำยา
นาโน ครึ่งชั่วโมง ในอัตราส่วนที่เหมาะสม ตากตามยาวให้แห้งพอหมาด นำมารีด แล้วจุ่มน้ำขึ้น
ตากพอหมาดแล้วนำมารีดอีกครั้ง) เสร็จกระบวนการแล้วจึงนำไปอัดด้วยผ้ากาว โดยเลือกสีของ
ผ้ากาวที่เหมาะสมกับผ้าทอ แล้วใช้เครื่องอัดกาวไฟฟ้าอัดผ้าทั้งสองชนิดเข้าด้วยกัน เสร็จแล้วจึง
นำมาเย็บแปรรูปด้วยจักร

การประดับตกแต่งผ้าทอ

1. เม็ดเงิน หลังจากการเย็บแปรรูปผลิตภัณฑ์เรียบร้อยแล้ว จะนำเม็ดเงินมา
ประดับตกแต่ง ด้วยเม็ดเงินแท้ ซึ่งสั่งซื้อมาจาก อำเภอศรีษะนาดิย์ จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 4.7 ภาพแสดงการประดับตกแต่งด้วยเม็ดเงิน

3. รูปแบบของผ้าทอชาวลัวแล

3.1 ลายที่ใช้ในการทอ ลายทอ ได้แก่ ลายหลัก ลายประกอบ ลายพีช ลายสัตว์

1. ลายหลัก คือ

กลุ่มลายหงส์ ได้แก่ ลายหงส์น้อย ลายหงส์ทะเลาม ลายหงส์ใหญ่ ลายหงส์
เครือ ลายหงส์ขัง

กลุ่มลายนก ได้แก่ ลายนกน้อย ลายคอกสองขอ ลายสี่ขอ ลายแปดขอ

กลุ่มลายนาคร ได้แก่ ลายนาคน้อย

กลุ่มลายงู ได้แก่ ลายงูหลาม ลายงูหลามสามตัว

กลุ่มลายดอกเกิดควา (ดอกพุดซ้อน) ได้แก่ ลายเกิดควาหรือประแจเงิน ลาย
เกิดควาในห้องแปดเหลี่ยม

กลุ่มลายอื่น ๆ ได้แก่ ลายดาวดิ่งสี่ ลายดาวเสด็จ ลายดอกเคี้ยวหรือหนามเตย

2. ลายประกอบ คือ

กลุ่มลายนก ได้แก่ ลายนกคุ้ม ลายนกไล่ด้อย ลายนกกินน้ำร่วมคัน ลายนก
เดี่ยว ลายนกขีรหรือนกขีร์มา ลายนกหัวขึ้นหัวลง ลายนกขออุ้ม ลายนกคาบดอกไม้

กลุ่มลายนาคร หรือลายงู ได้แก่ ลายนาค ลายนาคเกี่ยว ลายงูบินสาว

กลุ่มลายขอ ได้แก่ ลายขอไล่ ลายขอไล่ข้างเดียว ลายขออุ้ม ลายขอคว่าขอ
หงาย ลายขอวงคู

3. กลุ่มลายจากพีช ได้แก่ ลายไฮ้อยหรือไทร้อย ลายดอกกำมุ้ง ลายนก
สร้อย ลายกวาง ลายคอกมะจ้า ลายคอกมะโอ ลายสร้อยดอกหมาก ลายคอกเป่า ลายสร้อยดอก
พร้าว ลายหนามเตยหรือลายเคี้ยว ลายบัวคว่ำบัวหงาย ลายดอกแดง ลายขอเกิดเกล้า หรือขอถักค้ำ
ลายขอผักกูด ลายประจายาม

4. กลุ่มลายจากสัตว์ ได้แก่ ลายขออิง ลายขอกำมปู ลายขามแดง ลายหมา
ขี้เขี้ยว หรือหมาชิงฟัน ลายฟืนปลา ลายค้ำเทียน

3.2 การให้ความหมายของลายตามความเชื่อ

1. ลายขอข้างเดียว เรียงกัน ไม่กลับ ไปกลับมา จึงเรียกว่าขอไล่ข้างเดียว

2. ลายขอกำมปู หมายถึง ความพร้อมที่จะต่อสู้อุปสรรคขวากหนามได้ทุกเมื่อ

3. ลายขอค้ำเทียน หรือ เริงเทียน ให้แสงสว่างไม่มีวันดับ ความรุ่งเรือง

4. ลายขออุ้ม แทนความเอื้ออารีโอบอุ้มคุ้มครองซึ่งกันและกัน อุ้มชูกัน

5. ลายขอผักกูด เป็นผักที่หยิกงอเหมือนลายกนกทางลัวแล ดูคล้ายตะขอ แทน

ความอุดมของพืชผักต่าง ๆ

6. ลายดอกดาวดิ่งสี่ เป็นดอกสมุนไพรที่ใช้ทำยา เรียกว่าดินดาวดิ่งสี่แทน

ความ สุขกาย สบายใจปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

7. ลายดอกพริก แทนความเปลี่ยนแปลงของคน เมื่อแรกขาว เมื่อสาวเขียว เมื่อเฒ่าแดง เปลี่ยนแปลงตามกาล

8. ลายดอกมะโอ ส้มโอเป็นตัวแทนของลูกไม้ที่มีอุดมสมบูรณ์ในลับแล

9. ลายดอกแดง เป็นตัวแทนของพืชที่ใช้ประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน

10. ลายดอกมะจ้ เป็นไม้พุ่มมีดอกเล็กเกสรขาวกลีบดอกสีม่วง

11. ลายดอกหนามเตย ดอกเป็นช่อสีเหลืองเป็นไม้ยืนต้นสูงอยู่ริมคลอง ดอกช่อเท่าฝ่ามือมีกลิ่นหอม ใบมีหนามมากเหมือนสับประดา แทนการคุ้มครองป้องกันอันตราย

12. ลายดอกจันทร์แปดกลีบ เป็นสิริมงคล แทนการเป็นคู่ไม่ให้อยู่เดียวดาย

13. ลายนาค เป็นสัตว์ที่บันดาลให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข และอุดมสมบูรณ์

14. ลายงูเปา งูตัวเล็กเท่าไส้เดือนมีท้องสีแดงลายดำเป็นจุด ๆ มีพิษกัดถึงตาย

15. ลายหงส์ เป็นสัตว์ที่แสดงถึงความสูงส่ง สูงศักดิ์

16. ลายนกกินนาร์่วมต้น หมายถึง ความสนิทสนมกลมเกลียวสามารถทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่น แทนความสมัครสมานสามัคคี

17. ลายสิงห์ เป็นสัตว์ในป่าหิมะพาน ให้คุ้มครองป้องกันพญานาค

18. ลายช้าง เป็นสัตว์ที่ใช้ในการออกศึก แสดงถึงความยิ่งใหญ่ มีอำนาจ

19. ลายม้า สัตว์ที่ใช้ในการรบ แสดงถึง ความรวดเร็ว คล่องแคล่ว

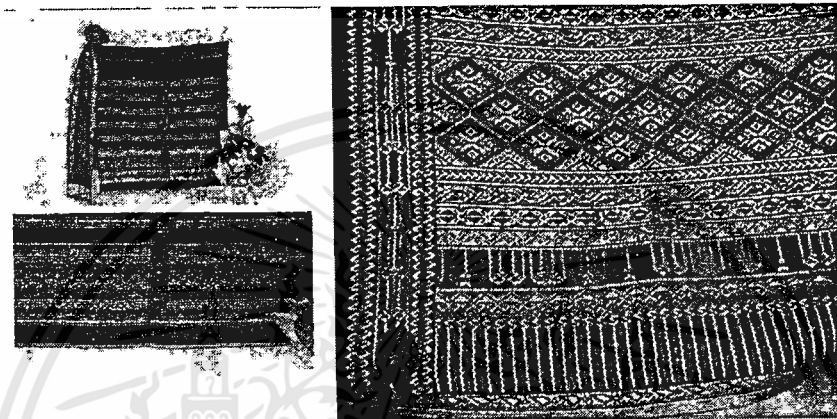
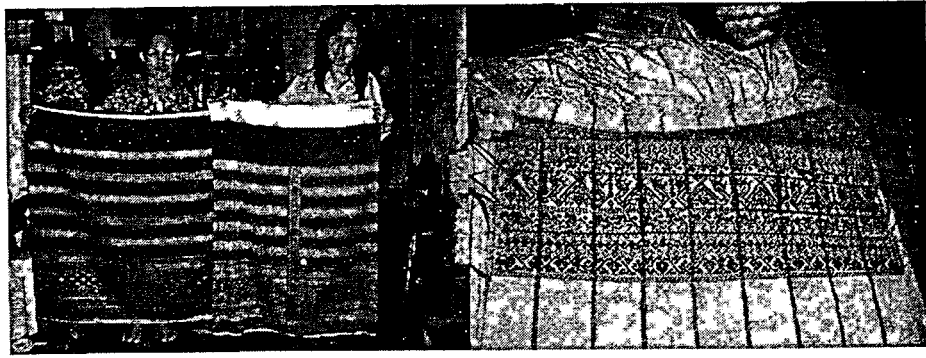
20. ลายไฮ้อย เหมือนกับลายกรวยเชิงเป็นเส้นๆ ลักษณะคล้ายกับรากไทรที่

ห้อยระโยงระยาง

21. ลายเครือวัลย์ หรือเถาวัลย์ สื่อถึงความเป็นเถาเป็นเครือ ไม้รู้จบ

4. ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของผ้าทอชาวลับแล (ไทยวน)

ลักษณะเด่นของผ้าชิ้นดินจกของชาวอำเภอลับแลประกอบด้วย ผ้าต่อกัน 3 ส่วน แยกตามความเชื่อ ว่าผ้าต่อเป็นชิ้นผ้าถุงคน ถ้าเป็นผ้าชิ้นเดียวเป็นผ้าถุงผี โดยแบ่งออกเป็น

ภาพที่ 4.8 ภาพแสดงลวดลายของผ้าซิ่นตีนจกชาวลัวะแล

ส่วนที่ 1 หัวซิ่นหรือเฮวซิ่นใช้ผ้า 2 สี คือ สีขาว สีแดง สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ทำให้เกิดความสุขความเจริญ สีแดงทำให้เกิดสิริมงคล มักจะทอด้วยลายสาม หรือ ลายดอกพริกไทย

ส่วนที่ 2 ตัวซิ่นใช้ต่อระหว่างเฮวซิ่นกับตีนซิ่น ตีนซิ่นเป็นผ้าปั่นโก คือ ใช้เส้นไหม 2 เส้น คือ สีดำ กับสีเขียว ใช้เป็นไหมปั่นพุ่งด้วยไหม สีดำเมื่อทอออกมาจนเป็นผ้าลายทางกระรอก ใช้เทคนิคการทอลายขัดและจกชั้นกันตลอด เรียกผ้าซิ่นดอกว่า ผ้าซิ่นลายดอกเกี้ยว

ส่วนที่ 3 ตีนซิ่น ลายหลักจะอยู่ช่วงกลางผืนผ้า ดอกจะมีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน

ผ้าซิ่นตีนจกลายดอกเกี้ยว เป็นผ้าจกยุคแรกของชาวลัวะแล ปัจจุบันไม่ค่อยมีการทอ เป็นผ้าซิ่นพิเศษเฉพาะตัว คือการจกและทอตลอดทั้งผืน มีการต่อเฮวสีขาวเท่านั้น ใช้สวมใส่ในวันสำคัญ เช่น งานบุญ งานบวช ลักษณะเด่นของผ้าซิ่นตีนจกชาวอำเภอลัวะแล ยังมีความพิเศษ คือ

1. การทอลายกัน ไม่ให้ดอกหรือลายหลักชนกัน เชื่อว่าทำเพื่อป้องกันคุณไสยเสน่หยาแฝด ที่มีผู้กระทำใส่หญิงสาว เป็นความ เชื่อของคนไทยวนโบราณ เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของชีวิต

2. การต่อเฮวซิ่น การต่อเฮวจะต้องใช้สีขาว สีแดงเท่านั้น เพราะด้ายแดง ถือว่าเป็นสิริมงคล ด้ายสีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ทำให้เกิดความสุขความเจริญ นอกจากนี้ยังต่อผ้าซิ่นเล็ก ๆ เหวขาวเฮวแดงมีหลาย ๆ ตะเข็บ เพื่อต่ออายุต่อชะตา ต่อโชคลาภ ให้ต่อไปเรื่อยๆ ไม่รู้จบ บางครั้งจะปล่อยให้เฮวขาวลู่ โดยไม่เย็บให้เรียบร้อย ถือเป็นเคล็ดว่าจะช่วยให้ทำมาหากินคล่อง

ผ้าชิ้นดินจก ของอำเภอลับแลจึงเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่สืบทอดกัน มายาวนานกว่า 200 ปี มีคุณค่าทาง วัฒนธรรมอย่างมากมาย ทำให้ผู้สวมใส่ได้อย่างมีคุณค่า และมีความหมาย เป็นมรดก ทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าและเป็นทีภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

2.1 สรุปผลความต้องการประเภท และรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	59	25.21
หญิง	175	74.79
รวม	234	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	4	1.71
อายุ 25 – 35 ปี	36	15.38
อายุ 36 – 45 ปี	108	46.16
อายุ 46 – 55 ปี	82	35.04
มากกว่าอายุ 55 ปี	4	1.71
รวม	234	100.00
3. เฉพาะผู้จำหน่าย หน้าที่ ตำแหน่งการทำงาน		
เจ้าของกิจการ	13	38.24
ผู้จัดการ / หัวหน้า	4	11.76
พนักงาน	17	50.00
อื่นๆ		
รวม	34	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. เฉพาะผู้บริโภครออาชีพ		
รับราชการ	96	48.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	52	26.00
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	20	10.00
พนักงานเอกชน	30	15.00
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	2	1.00
อื่น ๆ	0	0.00
รวม	200	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3	1.29
5,000 – 10,000 บาท	35	14.96
10,001 – 15,000 บาท	35	14.96
15,001 – 30,000 บาท	68	29.06
30,001 – 50,000 บาท	93	39.73
มากกว่า 50,000 บาท	0	0.00
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลของกลุ่มผู้จำหน่ายและผู้บริโภครอผลิตภัณฑ์จากหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งพบว่าเป็นหญิง ร้อยละ 74.79 อายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 36-45 ปี ร้อยละ 46.16 ผู้จำหน่ายอยู่ในตำแหน่งพนักงาน ร้อยละ 50 และผู้บริโภครอประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 48 โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 30,001 – 50,000 บาท ร้อยละ 39.73

ตารางที่ 4.3 แสดงความถี่และค่าร้อยละความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัด
อุดรดิตถ์ ของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ

รายการ	n = 234	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ปัจจัยหลักที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า		
แล้วแต่ความพึงพอใจส่วนตัว	15	6.41
คู่มือ สวยงาม มีคุณค่า	70	29.92
คุณภาพ ความน่าเชื่อถือ	19	8.12
ราคาข้อมเขี้ยว	22	9.40
มีประโยชน์ใช้สอยมาก	97	41.45
แปลกใหม่ ทันสมัย	11	4.70
รวม	234	100.00
2. ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่คิดว่าเหมาะสม ในการนำมาทำ เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ เพื่อการจัดจำหน่าย		
ผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่ม	24	10.26
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร	131	55.98
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในห้องนอน	56	23.93
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยในสำนักงาน	0	0
ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก	21	8.98
ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยทั่วไป	2	0.85
รวม	234	100.00
3. ขนาดที่คิดว่าเหมาะสม ในการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร		
2 ที่นั่ง	0	0
4 ที่นั่ง	98	74.81
6 ที่นั่ง	33	25.19
8 ที่นั่ง	0	0
รวม	131	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	n = 234	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4. สีย้อมจากธรรมชาติ ที่เหมาะสมกับการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ		
สีแดง/ชมพู	24	10.26
สีเหลือง/ส้ม	5	2.14
สีน้ำเงิน/ฟ้า	136	58.12
สีขาว/ครีม	59	25.20
สีเขียว	5	2.14
สีน้ำตาล	5	2.14
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 4.3 แสดงความต้องการผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ซึ่งพบว่า มีการตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าจากประโยชน์ใช้สอย ร้อยละ 41.45 โดยมีความต้องการผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ร้อยละ 55.98 ผู้ตอบเฉพาะประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารมีความต้องการขนาดในการนำมาใช้งานที่เหมาะสม 4 ที่นั่ง ร้อยละ 74.81 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เลือกสีน้ำเงิน/ฟ้า ร้อยละ 58.12 ในการย้อมสีธรรมชาติ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และค่าร้อยละความต้องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค

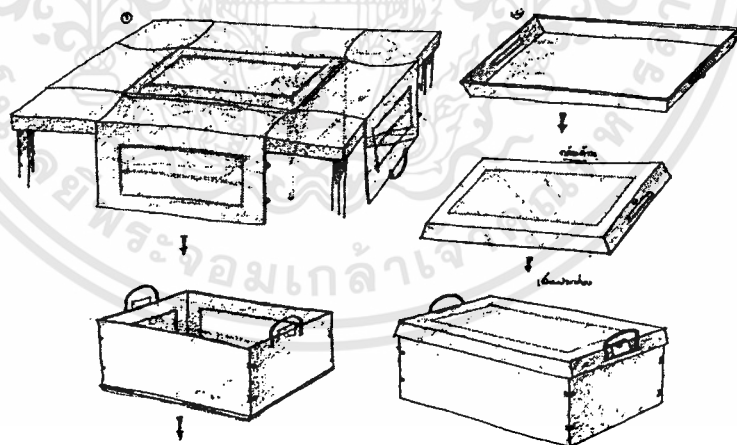
รายการ	n = 234	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผ้าทอมือร่วมกับ ไม้สัก	50	21.37
2. ผ้าทอมือร่วมกับ ไม้ไผ่	28	11.96
3. ผ้าทอมือร่วมกับ กระดาษสา	16	6.84
4. ผ้าทอมือร่วมกับ เหล็กน้ำพี้	1	0.43
5. ผ้าทอมือร่วมกับ กระจก	7	2.99
6. ผ้าทอมือร่วมกับ ผักตบชวาสาน	67	28.63

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	n = 234	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. ผ้าทอมือร่วมกับ รังไหม	12	5.13
8. ผ้าทอมือร่วมกับ เชือกกล้วย	12	5.13
9. ผ้าทอมือร่วมกับ โลหะเงิน	24	10.26
10. ผ้าทอมือร่วมกับ กะลา	17	7.26
รวม	234	100.00

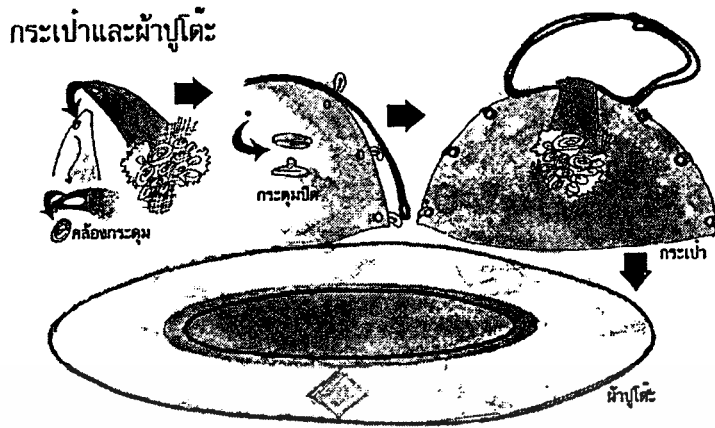
จากตารางที่ 4.4 แสดงความต้องการ การประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรม จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคซึ่งพบว่า ต้องการใช้ ผักตบชวาสาน ร้อยละ 28.63 ไม้สัก ร้อยละ 21.37 และ ไม้ไผ่ ร้อยละ 11.96 ร่วมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

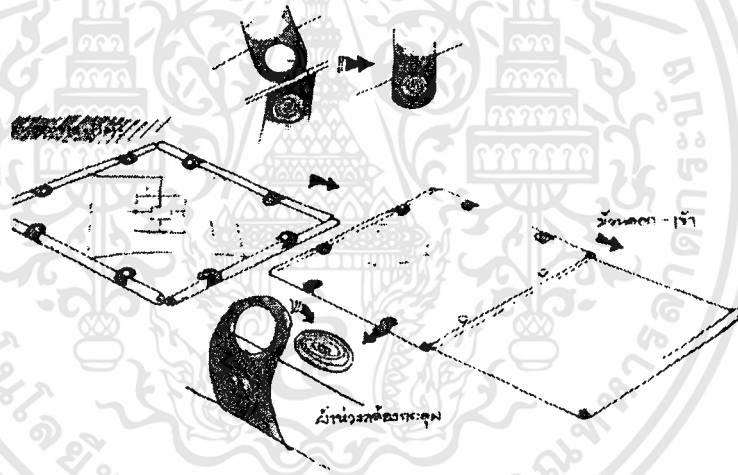

แบบที่ 1 แนวคิด คือ ต้องการเน้นประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยประยุกต์ชุดบนโต๊ะรับประทานอาหารให้สามารถประกอบเป็นกล่องปิกนิก ที่สามารถใส่เครื่องใช้ในการรับประทานอาหารได้ทั้งหมด ทำจากผ้าและใส่กระดาษแข็งไว้ด้านใน ประยุกต์ใช้ร่วมกับไม้ โดยเมื่อแยกชิ้นส่วนก็จะสามารถนำไปใช้งานได้อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย ตัวกล่องเมื่อแกะออกจากกันในแต่ละด้านจะสามารถกางเป็นที่ปูโต๊ะ ผ่ากล่องใช้เป็นถาดใส่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 2 แนวคิดในการออกแบบ เน้นประโยชน์ใช้สอยมากเช่นเดียวกับแบบที่ 1 แต่จะมีการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น คือ ใช้ร่วมกับผักตบชวา ใช้เป็นชุดผ้าปูโต๊ะทรงกลม แต่เมื่อไม่ใช้งานสามารถพับเก็บเป็นกระเป๋าสาน ที่ใส่ของต่าง ๆ ลงไปได้ และเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการนำเสนอ ณ จุดขายได้อีกด้วย

แบบที่ 3 แนวคิดในการออกแบบ คือ การนำถาดสำหรับวางของบนโต๊ะมาประยุกต์ใช้เป็นผ้าปู คือ เมื่อปลดตัวล้อของแต่ละมุมของถาดออกผ้าที่ถูกม้วนเอาไว้ด้วยแกนตรงปลาย ก็จะสามารถกางออกมาทั้ง 4 ด้าน เป็นผ้าปูโต๊ะที่ลักษณะคล้ายกับแบบ 1 แต่สามารถเก็บและใช้งานได้สะดวกกว่า วัสดุที่ใช้คือ ผ้าร่วมกับงานไม้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ที่ออกแบบและพัฒนารูปแบบ จาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	รูปแบบที่ 1 (n = 6)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 2 (n = 6)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 3 (n = 6)		ระดับ ความ เหมาะสม
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ เหมาะสมกับ ประโยชน์ ใช้สอย.....	3.00	.00	ปานกลาง	4.00	.00	มาก	4.00	.00	มาก
1.2 ขนาดมีความ เหมาะสม.....	4.00	.00	มาก	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
1.3 ง่ายต่อการบำรุงรักษา	2.00	.00	น้อย	4.33	.52	มาก	4.00	.00	มาก
1.4 มีความสะดวกในการ นำพาลักษณะการ จัดเก็บ/การถอด.....	3.00	.00	ปานกลาง	4.33	.52	มาก	4.00	.00	มาก
1.5 สามารถใช้งาน ได้ตาม วัตถุประสงค์.....	4.00	.00	มาก	4.33	.52	มาก	4.33	.52	มาก
1.6 วัสดุที่เลือกใช้มีความ เหมาะสมกับการ ใช้งาน.....	3.00	.00	ปานกลาง	3.67	1.03	มาก	3.33	.52	มาก
1.7 ความสามารถในการ ใช้งาน ได้สะดวก.....	3.00	.00	ปานกลาง	4.00	.00	มาก	4.00	.00	มาก
รวม	3.14	.69	ปานกลาง	4.24	.42	มาก	4.09	.49	มาก
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 ลวดลายและรูปแบบ ของผลิตภัณฑ์ แสดง ลักษณะเฉพาะถิ่น.....	3.33	.52	ปานกลาง	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.2 สามารถนำลวดลาย มาใช้ในการจัดวางได้ อย่างเหมาะสม.....	4.00	.00	มาก	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.3 ความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง	3.00	.00	ปานกลาง	4.00	.00	มาก	4.00	.00	มาก
2.4 สีต้นของผลิตภัณฑ์ และลวดลายมีความ สวยงาม.....	4.67	.52	มากที่สุด	4.67	.52	มากที่สุด	4.67	.52	มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	รูปแบบที่ 1 (n = 6)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 2 (n = 6)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 3 (n = 6)		ระดับ ความ เหมาะสม
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
2.5 ความพึงพอใจใน รูปแบบโดยรวมของ ผลิตภัณฑ์.....	3.00	.00	ปานกลาง	4.33	.52	มาก	4.00	.00	มาก
รวม	3.33	.41	ปานกลาง	4.60	.43	มากที่สุด	4.53	.50	มากที่สุด
3. ด้านความเป็นไปได้ใน การผลิตเชิงพาณิชย์									
3.1 วัสดุที่ใช้สามารถหา ได้ง่ายในท้องถิ่น และ เหมาะสมสวยงาม.....	4.00	.00	มาก	5.00	.00	มากที่สุด	4.67	.52	มากที่สุด
3.2 รูปแบบมีความ เป็นไปได้ในการผลิต จริง ในระบบการผลิต งานหัตถกรรม.....	3.67	1.03	มาก	4.33	.52	มาก	3.67	1.03	มาก
รวม	3.84	.23	มาก	4.67	.47	มากที่สุด	4.17	.70	มาก
รวม 3 ด้าน	3.44	.36	ปานกลาง	4.50	.23	มากที่สุด	4.26	.23	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่าน เพื่อเลือกแบบที่จะนำมาผลิต โดยแบ่งเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่

ด้านประ โยชน์ใช้สอย พบว่า โดยภาพรวมรูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D = .42) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 ($\bar{X} = 4.09$, S.D = .49) และรูปแบบที่ 1 ($\bar{X} = 3.14$, S.D = .69) ตามลำดับ โดยรูปแบบของผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย ซึ่งรูปแบบที่ 2 และ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 4.00$, S.D = .00) ประกอบกับขนาดมีความเหมาะสมกับการใช้งาน รูปแบบที่ 2 และ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D = .00) ง่ายต่อการบำรุงรักษา / การทำความสะอาด รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 4.33$, S.D = .52) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 4.00$, S.D = .00) ความสะดวกในการนำพา ลักษณะการจัดเก็บ / การถอดประกอบ รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 4.33$, S.D = .52) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 4.00$, S.D = .00) สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ รูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 4.33$, S.D = .52) วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D = 1.03)รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก($\bar{X} = 3.33$,S.D = .52)

และความสามารถในการใช้งานได้สะดวก ซึ่งรูปแบบที่ 2 และ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D = .00)

ด้านความสวยงาม พบว่า โดยภาพรวมรูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D = .43) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 ($\bar{X} = 4.53$, S.D = .50) และรูปแบบที่ 1 ($\bar{X} = 3.33$, S.D = .41) ตามลำดับ โดยลวดลายและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ แสดงลักษณะเฉพาะถิ่น รูปแบบที่ 2 และ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D = .00) ประกอบกับสามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสมบนผลิตภัณฑ์ รูปแบบที่ 2 และ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D = .00) รวมถึงความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง รูปแบบที่ 2 และ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D = .00) ในเรื่องสีสันทนของผลิตภัณฑ์ และลวดลายมีความสวยงาม ทั้ง 3 รูปแบบ มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D = .52) และความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวมของผลิตภัณฑ์ รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D = .52) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D = .00)

ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ พบว่า โดยภาพรวมรูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D = .47) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 ($\bar{X} = 4.17$, S.D = .70) และรูปแบบที่ 1 ($\bar{X} = 3.84$, S.D = .23) ตามลำดับ โดยวัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และเหมาะสมสวยงามน่าใช้ รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D = .00) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D = .52) และรูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริงในระบบการผลิตงานหัตถกรรม รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D = .52) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมที่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D = 1.03)

ซึ่งโดยภาพรวมทั้งหมดจากรายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่า รูปแบบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D = .23) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 ($\bar{X} = 4.26$, S.D = .23) และรูปแบบที่ 1 ($\bar{X} = 3.44$, S.D = .36) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ด้านความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ที่ออกแบบและพัฒนาในรูปแบบ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	56	23.93
หญิง	178	76.07
รวม	234	100.00

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	0	0.00
อายุ 25 – 35 ปี	0	0.00
อายุ 36 – 45 ปี	129	55.13
อายุ 46 – 55 ปี	105	44.87
มากกว่าอายุ 55 ปี	0	0.00
รวม	234	100.00
3. เฉพาะผู้จำหน่าย หน้าที่ ตำแหน่งการทำงาน		
เจ้าของกิจการ	13	38.24
ผู้จัดการ / หัวหน้า	4	11.76
พนักงาน	17	50.00
อื่น ๆ		
รวม	34	100.00
4. เฉพาะผู้บริโภค อาชีพ		
รับราชการ	88	44.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	64	32.00
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	20	10.00
พนักงานเอกชน	28	14.00
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	0	0.00
อื่น ๆ	0	0.00
รวม	200	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	0	0.00
5,000 – 10,000 บาท	0	0.00
10,001 – 15,000 บาท	23	9.83
15,001 – 30,000 บาท	84	35.90
30,001 – 50,000 บาท	127	54.27
มากกว่า 50,000 บาท	0	0.00
รวม	234	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลของกลุ่มผู้จำหน่ายและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ในด้านความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งพบว่าเป็นหญิง ร้อยละ 76.07 อายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 36-45 ปี ร้อยละ 55.13 ผู้จำหน่ายอยู่ในตำแหน่งพนักงานขาย ร้อยละ 50 และผู้บริโภคประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 44 โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 30,001 – 50,000 บาท ร้อยละ 54.27

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ที่ออกแบบและพัฒนารูปแบบ จากผู้จำหน่ายและผู้บริโภค

รายการ	รูปแบบที่ 1 (n = 234)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 2 (n = 234)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 3 (n = 234)		ระดับ ความ เหมาะสม
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย									
1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ เหมาะสมกับ ประโยชน์ใช้สอย	3.75	.45	มาก	4.24	.43	มาก	4.21	.54	มาก
1.2 สามารถใช้งานได้ตาม วัตถุประสงค์	4.41	.67	มาก	4.68	.54	มากที่สุด	4.42	.61	มาก
1.3 วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับ การใช้งานของ ผลิตภัณฑ์	4.00	.57	มาก	4.47	.50	มาก	4.21	.79	มาก
รวม	4.05	.57	มาก	4.46	.49	มาก	4.28	.64	มาก
2. ด้านความสวยงาม									
2.1 ลวดลายและรูปแบบ แสดงลักษณะ เฉพาะถิ่น	4.08	.67	มาก	4.53	.50	มากที่สุด	4.11	.57	มาก
2.2 นำลวดลายมาใช้ใน การจัดวางได้อย่าง เหมาะสมบน ผลิตภัณฑ์	3.67	.49	มาก	4.39	.53	มาก	4.53	.51	มาก
2.3 ความคิดเห็นใน รูปแบบ และการ ประดับตกแต่ง	4.17	.72	มาก	4.46	.54	มาก	4.16	.60	มาก
รวม	3.97	.63	มาก	4.46	.52	มาก	4.27	.56	มาก

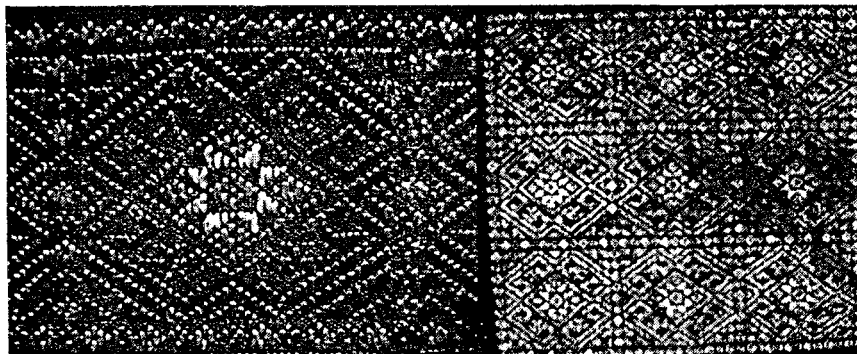
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	รูปแบบที่ 1 (n = 234)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 2 (n = 234)		ระดับ ความ เหมาะสม	รูปแบบที่ 3 (n = 234)		ระดับ ความ เหมาะสม
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
3. ด้านความเป็นไปได้ใน การผลิตเชิงพาณิชย์									
3.1 วัสดุที่ใช้สามารถหา ได้ง่ายในท้องถิ่น และ เหมาะสมสวยงาม.....	4.08	.79	มาก	4.63	.52	มากที่สุด	4.26	.65	มาก
3.2 รูปแบบมีความ เป็นไปได้ในการผลิต จริง ในระบบการผลิต งานหัตถกรรม	3.75	.45	มาก	4.36	.58	มาก	4.47	.61	มาก
รวม	3.92	.62	มาก	4.50	.60	มากที่สุด	4.36	.63	มาก
รวม 3 ด้าน	3.98	.66	มาก	4.47	.54	มาก	4.30	.61	มาก

จากตารางที่ 4.7 การประเมินความคิดเห็นด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ จากผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ได้เลือกรูปแบบที่ 2 ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D = .54) รองลงมาคือรูปแบบที่ 3 ($\bar{X} = 4.30$, S.D = .61) และรูปแบบที่ 1 ($\bar{X} = 3.98$, S.D = .61) ตามลำดับ

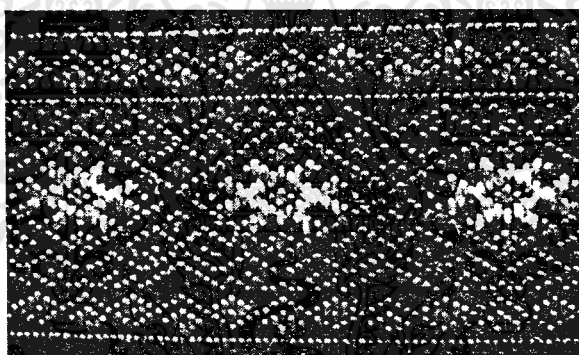
2.3 สรุปผลการเลือกใช้ ลวดลาย วัสดุหลัก วัสดุร่วม สี และกรรมวิธีที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

สรุปผลการเลือกใช้ลวดลาย ผู้วิจัยได้เลือกใช้ลายหลัก คือ ลายนาค เนื่องจาก นาค ถือเป็นสัตว์ที่มีวรรณะสูง เป็นสัตว์ที่คลบคลานให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขและความอุดมสมบูรณ์ ถือเป็นสัตว์ที่สร้างบ้านสร้างเมือง อีกทั้งเป็นลายนาคเป็นลายที่ใช้สืบต่อกันมาช้านาน และในกลุ่มผู้ผลิตก็มีความนิยมในการนำลายนาคมาใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น หมอนอิง หมอนสี่เหลี่ยม ผ้ากราบพระ ผ้าห่ม ผ้าซิ่น เป็นต้น ทำให้ผู้ผลิตมีความชำนาญในการทำเป็นพิเศษ โดยใช้ลายนาคร่วมกับลายดอกจันทร์แปดกลีบ เป็นสิริมงคล แทนการเป็นคู่ไม้ให้อยู่เดียวดาย และลายดอกมะจ๋า เป็นไม้พุ่มมีดอกเล็กเกสรขาวกลีบดอกสีม่วง เมื่อนำลายทั้งหมดมาใช้ร่วมกันจึงทำให้เกิดความสวยงาม เหมาะสำหรับการนำไปใช้ทำผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงานที่ต้องการจบเพียงลายเดียว ไม่ต้องต่อเนื้อ และลวดลายยังเสริมความเป็นสิริมงคลให้แก่ผู้ใช้ตามความเชื่อ

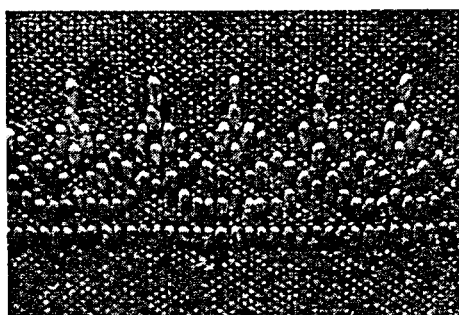
ภาพที่ 4.9 ภาพลายหลักที่ใช้ คือ ลายดอกจันทร์แปดกลีบล้อมด้วยลายนาคร และลายดอกมะจ๋า

ลายประกอบ ที่ผู้วิจัยเลือกใช้ ได้แก่ ลายดอกหนามเตย ลักษณะดอกเป็นช่อเป็นไม้ยืนต้น สูงอยู่ริมคลอง ดอกช่อเท่าฝ่ามือมีกลิ่นหอมใบมีหนามมากเหมือนสับประรด แทนการคุ้มครอง ป้องกันอันตราย ใช้ร่วมกับ ลายขอล้างเทียนหรือลายเชิงเทียน ให้แสงสว่างไม่มีวันดับ แสดงถึงความรุ่งเรือง และลายเครือวัลย์หรือเถาวัลย์ สื่อถึงความเป็นเถาเป็นเครือ ไม้รู้จัก โดยการเลือก ลายประกอบผู้วิจัยได้คัดเลือกจากลายที่เป็นสิริมงคล และลวดลายคล้ายคลึงกับลายหลักที่ได้ เลือกใช้ ทำให้ดูเป็นชุดเดียวกัน

ภาพที่ 4.10 ภาพแสดงภาพลายประกอบ

ลายประกอบขนาดเล็ก ผู้วิจัยได้เลือกใช้ ลายขอลู่ม แทนความเอื้ออาทร โอบอุ้มคุ้มครองซึ่งกันและกัน อุ้มชูกัน และลายดอกมะจ๋า เป็นไม้พุ่มมีดอกเล็กเกสรขาวกลีบดอกสีม่วง ใช้ร่วมกันทำให้เกิดความงดงามพลีไหว เหมาะสำหรับใช้ในทางยาวตามขอบของชิ้นงาน

ภาพที่ 4.11 แสดงภาพลายประกอบขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**สรุปผลการเลือกใช้วัสดุหลัก และวัสดุร่วม ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจาก
ผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์**

วัสดุหลัก และการเลือกใช้

ผ้าฝ้าย ผ้าฝ้ายได้รับความนิยมในการนำไปใช้สูง เนื่องจากมีลักษณะสวมใส่สบาย ซัก
ดูแลทำความสะอาดได้ง่ายและแปรรูปได้หลากหลาย อีกทั้งมีราคาที่ไม่แพงจึงทำให้ตัดสินใจเลือก
ซื้อได้ไม่ยาก

ผ้าไหม เส้นไหมมีลักษณะพิเศษกว่าเส้นใยอื่น ตรงที่มีความเงางามเฉพาะตัว ผลิตภัณฑ์ผ้า
ไหม ทอจากเส้นไหมซึ่งเป็นใยธรรมชาติที่แข็งแรงที่สุด มีความมันวาว ดูแล้วสวยงามแตกต่างจาก
ผ้าที่ทอด้วยเส้นใยชนิดอื่น มีมุมหักเหในการสะท้อนแสง และในการทอด้วยมือทำให้ผ้ามีเนื้อแน่น
ผ้าไหมทอมือแสดงออกถึงศิลปะพื้นบ้าน และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งทำให้ผ้าไหมที่ทอในแต่ละ
ภูมิภาค จะมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ผ้าไหมมีความหลากหลายในตัวเอง ทั้งทางด้านกรรมวิธี
การทอ ลวดลาย และรูปแบบของผ้าซึ่งเอกลักษณ์ต่างๆ เหล่านี้ สามารถใช้เป็นตัวกำหนดถึงแหล่ง
ของการผลิตได้

คุณสมบัติของวัสดุและการใช้งานใช้งานของวัสดุร่วม

ไม้สัก เป็นไม้ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เนื่องจากมีการปลูกในทุกพื้นที่ของจังหวัดอุดรดิตถ์
เนื้อไม้มีวงปีเป็นลวดลายที่สวยงาม ลักษณะเนื้อไม้ เป็นไม้เนื้อแข็งสีเหลืองทอง ถึงสีน้ำตาลแก่ มี
ลายเป็นเส้นสีน้ำตาลแก่แทรก เส้นตรง เนื้อหยาบ แข็งปานกลาง เลื่อยไสกบ คบแต่งง่าย ปลูก
แมลง เห็ดราและมอดไม่ทำอันตราย เพราะในเนื้อไม้สักมีสารเคมีพิเศษอยู่ชนิดหนึ่ง ชื่อ O-cresyl
methyl ether มีความทนทานตามธรรมชาติเกินกว่า 10 ปี ผู้วิจัยจึงเลือกนำมาใช้ร่วมกับผ้าทอในการ
ทำเป็นถาดผ้าปูโต๊ะรับประทานอาหาร และที่วางจาน เนื่องจากเป็นไม้ที่มีคุณค่า นำไปใช้ได้ง่าย ทน
ต่อการใช้งาน

ผักตบชวา เป็นพืชที่เจริญอยู่บนผิวน้ำ จัดเป็นประเภทลอยน้ำ มีความเหนียว สามารถ
สานขึ้นรูปได้หลากหลายรูปแบบ สามารถหาได้ทั่วไป เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าเป็นวัชพืชน้ำที่
ก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงที่สุดในโลก จึงมีราคาถูก ผู้วิจัยได้นำมาใช้ร่วมกับผ้าทอในการทำ ที่รองแก้วน้ำ
และที่วางสำหรับอาหาร เพื่อง่ายต่อการประยุกต์ใช้บรรจุภัณฑ์ ณ จุดวางจำหน่าย

สรุปผลการเลือกใช้สี และกรรมวิธีที่เหมาะสมในการแปรรูป

ผลจากแบบสอบถามความต้องการของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค พบว่า มีความต้องการ
ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ประเภทของใช้บนโต๊ะอาหารมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มัก
เลือกใช้ขนาด 4-6 ที่นั่ง ตามมาตรฐาน มอก. 1274-2538 ได้แบ่งผ้าปูโต๊ะเป็น 2 ประเภท คือ แบบ
เหลี่ยม และแบบกลม การให้ขนาดความกว้างผ้าปูโต๊ะ อยู่ที่ 1,350 – 1,500 มิลลิเมตร ความยาวที่
1,500 – 2,100 มิลลิเมตร โดยเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ ± 30 มิลลิเมตร ส่วนการเลือกใช้สีผู้วิจัย
ได้คัดเลือกจากแบบสอบถามความต้องการ และความเป็นไปได้ในการผลิต ซึ่งเลือกใช้สีครามใน

การซ่อมเป็นหลัก ซึ่งสีที่ใช้ร่วม ได้แก่ สีขาว สีชมพู และสีเหลืองอ่อน โดยเลือกใช้การทำนาโนเทคโนโลยีเป็นกรรมวิธีในการถนอมสีและดูแลรักษาเนื้อผ้า

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนารูปแบบ

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ด้านความพึงพอใจ
ที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	47	20.09
หญิง	187	79.91
รวม	234	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	16	6.84
อายุ 25 – 35 ปี	30	12.82
อายุ 36 – 45 ปี	94	40.17
อายุ 46 – 55 ปี	94	40.17
มากกว่าอายุ 55 ปี	0	0.00
รวม	234	100.00
3. เฉพาะผู้จำหน่าย หน้าที่ ตำแหน่งการทำงาน		
เจ้าของกิจการ	13	38.24
ผู้จัดการ / หัวหน้า	4	11.76
พนักงาน	17	50.00
อื่น ๆ		
รวม	34	100.00
4. เฉพาะผู้บริโภค อาชีพ		
รับราชการ	98	49.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	24.00
ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	12	6.00
พนักงานเอกชน	40	20.00
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	2	1.00
อื่น ๆ	0	0.00
รวม	200	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	5	2.14
5,000 – 10,000 บาท	29	12.39
10,001 – 15,000 บาท	37	15.81
15,001 – 30,000 บาท	79	33.76
30,001 – 50,000 บาท	84	35.90
มากกว่า 50,000 บาท	0	0.00
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้จำหน่ายและผู้บริโภคในผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 79.91 และชาย ร้อยละ 20.09 จากทั้งหมด 234 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี และ 46-55 ปี ร้อยละ 40.17 รองลงมาคือ 25-35 ปี ร้อยละ 12.82 และน้อยกว่า 25 ปี ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้จำหน่าย อยู่ในตำแหน่งพนักงาน ร้อยละ 50 รองลงมาเป็นเจ้าของกิจการ ร้อยละ 38.24 และเป็นผู้จัดการ / หัวหน้า ตามลำดับ อาชีพส่วนใหญ่ของผู้บริโภครับราชการ ร้อยละ 49.00 รองลงมาเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 48.00 พนักงานเอกชน ร้อยละ 40.00 ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และเป็นแม่บ้าน / พ่อบ้าน ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 30,001 – 50,000 บาท ร้อยละ 35.90 และช่วง 15,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 33.76

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนา

รายการ	ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค n = 234		ระดับความ พึงพอใจ
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	4.78	.42	มากที่สุด
1.2 ขนาดมีความเหมาะสม	4.43	.64	มาก
1.3 ง่ายต่อการบำรุงรักษา	4.25	.59	มาก
1.4 มีความสะดวกในการนำพาลักษณะการจัดเก็บ/การถอด	4.15	.48	มาก
1.5 สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	4.55	.55	มากที่สุด
1.6 วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.63	.54	มากที่สุด
1.7 ความสามารถในการใช้งานได้สะดวก	4.68	.53	มากที่สุด
รวม	4.50	.54	มากที่สุด
2. ด้านความสวยงาม			
2.1 ลวดลายและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ แสดงลักษณะ เฉพาะถิ่น	4.35 4.25	.53 .44	มาก มาก
2.2 สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสม			
2.3 ความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง	4.53	.51	มากที่สุด
2.4 สีสันทของผลิตภัณฑ์ และลวดลายมีความสวยงาม	4.65	.48	มากที่สุด
2.5 ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวมของผลิตภัณฑ์	4.78	.42	มากที่สุด
รวม	4.51	.58	มากที่สุด
3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์			
3.1 วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และเหมาะสม สวยงาม	4.30	.61	มาก
3.2 รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง ในระบบการ ผลิตงานหัตถกรรม	4.58	.55	มากที่สุด
รวม	4.44	.58	มาก
รวม 3 ด้าน	4.54	.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ พบว่า ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว ในภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D = .56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอยมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D = .54) ด้านความสวยงามมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D = .58) ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D = .58)

ภาพที่ 4.12 ภาพแสดงการจัดใช้งานผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบ จัดชุดน้ำชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.13 ภาพแสดงการจัดโต๊ะรับประทานอาหาร โดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.14 ภาพแสดงการใช้งาน และการนำมาจัดบน โต๊ะอาหารของผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือที่ออกแบบ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของงานหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น

5.2 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย

1. ผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมผ้าทอมือ คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมน้ำใสได้ บ้านน้ำใสได้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอถ้ำก้อ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 56 คน
2. ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัดอุดรธานี และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส(ภาคหลวง) จำนวน 34 คน
3. ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือภายในจังหวัดอุดรธานี และแหล่งซื้อขายใหญ่ในภาคเหนือ คือ ตลาดวโรรส(ภาคหลวง) จำนวน 200 คน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. การศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่

1.1 แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิต

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดประเด็นของวัตถุประสงค์ในด้านการศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นงานหัตถกรรมผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกการสัมภาษณ์ กับกลุ่มผู้ผลิตที่มีประสบการณ์ ดังมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และอาชีพหลัก

2. ลักษณะเฉพาะถิ่นของหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ได้แก่ วัสดุที่ใช้ และลักษณะการทอผ้า ขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ ลวดลายและความหมายของลายตามความเชื่อ รูปแบบและการประดับตกแต่งผ้าทอมือ

2. การออกแบบและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตต์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสอบถามกับผู้จัดการและผู้บริโภค

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยกำหนดประเด็นของวัตถุประสงค์ในด้านความต้องการผลิตภัณฑ์เพื่อการจัดจำหน่าย และการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่น ร่วมกับกับงานหัตถกรรมผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตต์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบ และใช้แบบสอบถามในด้านความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตต์ โดยพิจารณาแต่ละแบบเป็นรายด้าน เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตต์

2.2 แบบสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านออกแบบ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา ในการประเมินรูปแบบทางด้านประโยชน์ใช้สอย และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ ก่อนการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ กับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

3. การศึกษาความพึงพอใจของผู้จำหน่ายและผู้สนใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของที่ระลึกจากผ้าทอมือ จังหวัดเพชรบุรี ที่ออกแบบและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นกับผู้จำหน่ายและผู้บริโภคหรือผู้สนใจ ทางด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ทางด้านความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและพัฒนา ประกอบด้วย ทางด้านประโยชน์ใช้สอย และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความอนุเคราะห์กับประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้ำใสใต้ บ้านน้ำใสใต้ ตำบลชัยภูมิ อำเภอลับแลจังหวัดอุดรดิตต์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับช่างทอ และในด้านความต้องการกับผู้จำหน่าย

และผู้บริโภคเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมทีมงานผู้ช่วย

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ วิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ และการประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

5.6 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาลักษณะเฉพาะถิ่นของผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ สรุปได้ดังนี้

กลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอมือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 36-45 ปีมีประสบการณ์ในการทอมากกว่า 10 ปี และสมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่ทำหน้าที่ทอผ้า วัสดุที่ใช้ในการทอผ้าได้จากไหมรองลงมาเป็นฝ้าย โดยย้อมด้วยสีธรรมชาติ ได้แก่ คราม ครั่ง คำแสด มะกาย มะเกลือ สมอ เป็นหลัก กรรมวิธีในการทอยังทอด้วยมือด้วยวิธีการจก การยกเขา และมีการพัฒนาเป็นทอที่กระตุกในปัจจุบัน การเย็บและประดับตกแต่งผ้า มี 2 วิธี คือ การเย็บด้วยมือ ส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสาน เรียกว่า สานหางเลน สานหางสิงห์ จ่องเอวกบ เข้าคูกขึ้น และวิธีใช้จักรอุตสาหกรรมในการเย็บ หลังจากการเย็บแปรรูปแล้ว จะนำเม็ดเงินมาประดับตกแต่ง ลายที่ใช้ในการทอยังใช้ลวดลายโบราณ ได้แก่ ลายหลัก ลายประกอบ ลายพืช ลายสัตว์ ลักษณะเด่นของผ้าทอชาวอำเภอถ้ำก้อแลคือการใช้ผ้าต่อกัน 3 ส่วน โดยใช้สีหลักคือสีขาว และสีแดง ตามความเชื่อของคนสมัยก่อน

ตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ สรุปได้ดังนี้

จากความต้องการผู้จำหน่ายและผู้บริโภค มีปัจจัยหลักที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า คือ คู่ที่ประโยชน์ใช้สอย ร้อยละ 41.45 และเลือกที่ดูดี สวยงาม มีคุณค่า ร้อยละ 29.97 มีความต้องการผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ ประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ร้อยละ 55.98 ซึ่งประกอบไปด้วย ผ้าปูโต๊ะ ที่รองจาน ที่รองแก้ว ผ้าเช็ดปาก ซองใส่ช้อนส้อม และกล่องกระดาษทิชชู โดยเลือกขนาดที่ใช้นำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่ 4 ที่นั่ง ร้อยละ 74.81 และมีความต้องการใช้สีน้ำเงินหรือฟ้า ร้อยละ

58.12 และสีขาวหรือครีม ร้อยละ 25.20 ผู้จำหน่ายและผู้บริโภคมีความต้องการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ร่วมกับผักตบชวาสาขามากที่สุด ร้อยละ 28.63 และรองลงมา คือ ไม้สัก ร้อยละ 21.37

การประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน เลือกแบบที่จะนำมาผลิต ได้แก่ รูปแบบที่ 2 ชุดผ้าปูโต๊ะกลม ประกอบด้วย ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ที่สามารถนำมาทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ได้

ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาขึ้น สรุปได้ดังนี้

พบว่าผู้จำหน่าย และผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ออกแบบและพัฒนาแล้ว ซึ่งประกอบด้วยด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ มีความคิดเห็นที่พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$)

5.7 อภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนใหญ่เป็นหญิง ซึ่งอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 36-45 ปี มีประสบการณ์ในการทอผ้ามากกว่า 10 ปี และเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งสอดคล้องกับ วิบูลย์ ลีสุวรรณ (2538 : 90-93) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การสืบทอดงานศิลปผ้าทอ มารดาเป็นผู้สอนให้แก่บุตร ที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี ผู้เรียนจะฝึกหัดจากของจริงที่เป็นตัวอย่างหรือซักถามจากผู้รู้ มีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดจากเพื่อนบ้าน การสืบทอดผ้าจึงเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อไป และส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างจากการทำการเกษตรมาทอผ้า

ลักษณะเฉพาะของงานหัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ วัสดุและอุปกรณ์ส่วนใหญ่ที่ใช้ในการทอผ้า ได้แก่ ไหม และฝ้าย สีที่ใช้ย้อมได้จากวัสดุธรรมชาติ อาทิเช่น สีครามเข้มได้จากใบและลำต้นคราม สีแดงได้จากรังครั่ง สีเหลืองทองได้จากผงมะกาย สีเหลืองแสดได้จากเมล็ดคำแสด สีดำได้จากผลมะเกลือ สีเขียวได้จากใบสมอ เป็นต้น กรรมวิธีในการทอยังทอด้วยมือด้วยวิธีการจก การยกเขา และมีการพัฒนาเป็นทอที่กระตุกในปัจจุบัน การเย็บและประดับตกแต่งผ้า มี 2 วิธี คือ การเย็บด้วยมือ ส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสน เรียกว่า สนหางแลน สนหางสิงห์ จ่องเอวกบ เข้าคูกขึ้น และวิธีใช้จักรอุตสาหกรรมในการเย็บ หลังจากการเย็บแปรรูปแล้ว จะนำเม็ดเงินมาประดับตกแต่ง ลายที่ใช้ในการทอยังใช้ลวดลายโบราณ ได้แก่ ลายหลัก ลายประกอบ ลายพีช ลายสัตว์ ลักษณะเด่นของผ้าทอชาวอำเภอลับแลคือการใช้ผ้าต่อกัน 3 ส่วน โดยใช้สีหลักคือสีขาว

และสีแดง ตามความเชื่อของคนสมัยก่อนซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ นิยม ออไอสุรย์ (2538 : 120) ที่กล่าวไว้ว่า สรูปได้ว่า ความงามที่ปรากฏในลวดลาย จากการทอ การเย็บนั้น เป็นภูมิปัญญาที่ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ในระบบ แต่เป็นสุนทรียภาพโดยธรรมชาติ ที่ผ่านการทดลองหลายวิธีการหลายขั้นตอน หลายชั่วอายุคน จนกลายเป็นสุนทรียภาพทางความงามของกลุ่มชน โดยเฉพาะในส่วนของความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถขายได้ คือเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ซึ่งประกอบด้วย ผ้าปูโต๊ะ ที่รองจาน ที่รองแก้ว ผ้าเช็ดปาก ของใส่ช้อนส้อม และกล่องกระดาษทิชชู ซึ่งได้นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับผักตบชวาสาน และไม้สัก เพื่อเพิ่มความสวยงาม และเป็นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น จึงสามารถผลิตได้แบบเบ็ดเสร็จภายในพื้นที่เดียว เพราะวัสดุที่ใช้ทำส่วนใหญ่เป็นผ้าในการตัดเย็บ และผู้กลุ่มผลิตมีความเชี่ยวชาญ ซึ่งตรงกับกรอบแนวคิดของ ประเสริฐ ศีลรัตน์ (2531 : 15-28) กล่าวไว้ว่า แต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกันด้วยสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร และวัสดุของแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน ทำให้รูปแบบที่สร้างขึ้นแตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น และจุดประสงค์ในการสร้างในรุ่นต่อมา อาจเปลี่ยนเป็นสร้างขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น อาจพัฒนาคัดแปลงไปบ้างเพื่อความเหมาะสมกับสภาพกาล แต่รูปลักษณะส่วนใหญ่ยังคงแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะทางวัฒนธรรมของชาติหรือท้องถิ่นอย่างเด่นชัด

ซึ่งประกอบไปด้วยความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ เพราะรูปแบบลวดลายที่ประยุกต์และผสมผสานกันนั้นมีความมีสวยงามแต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประเสริฐ ศีลรัตน์ (2531 : 73) ที่ว่าค่านิยม อาจหมายถึง ความสนใจ ความพึงพอใจความชอบ ความนิยม หรือความรู้สึกอื่น ๆ ที่มีต่อผลผลิตที่ได้ และคุณค่าในการนำไปใช้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นตัวกำหนดความต้องการของตลาด

5.8 ข้อเสนอแนะ

5.8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้ามือ จังหวัดอุดรดิตถ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้ามือ จังหวัดอุดรดิตถ์ในครั้งนี้เพื่อเป็นกรณีศึกษาในการประยุกต์งานหัตถกรรมอื่นๆ เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการนำเอาเอกลักษณ์ของกลุ่มชนนั้น ๆ มาออกแบบโดยคำนึงถึงกระบวนการผลิต และวัสดุที่มีในท้องถิ่น และออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และต้นทุนในการผลิต เป็นต้น

2. เป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ อีก เช่น ของประดับตกแต่ง ของขวัญของที่ระลึก และอื่นๆ โดยคำนึงถึงขั้นตอนกรรมวิธีการผลิต การออกแบบ และการรักษาไว้ซึ่งลักษณะเฉพาะถิ่น

3. ควรมีการนำรูปแบบที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาดงบนผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีก เพื่อดูลักษณะความเหมาะสมในการออกแบบและพัฒนาอยู่บนผลิตภัณฑ์อื่นๆ โดยมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติแก่ชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

5.8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากหัตถกรรมผ้าทอมือ และงานหัตถกรรมของกลุ่มอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะถิ่นต่อไป เพื่อเป็นการยกระดับงานหัตถกรรมสู่ระดับสากล และเพื่อเป็นการดำรงรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญา

2. ควรมีการศึกษาแนวทางในการออกแบบที่สอดคล้องกับการผลิตที่เหมาะสมแก่ชุมชนนั้น ๆ เพื่อสามารถผลิตแบบครบวงจรได้ในที่เดียวเป็นการลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายและลดระยะเวลาในการผลิต

3. การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ ควรตระหนักถึงความสำคัญในการควบคุมคุณภาพที่ได้ เช่น การขึ้นรูป การตัดเย็บต่าง ๆ ให้มีความสวยงามและมีความประณีต และเป็นที่ยอมรับของตลาดในประเทศและต่างประเทศ

4. ควรมีการจัดหน่วยงานขึ้นมาสนับสนุนและให้ความรู้แก่ชุมชนแบบครบวงจร ทั้งทางด้านการตลาด การผลิต และการบริหารจัดการกลุ่ม และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยที่ควร
อนุรักษ์ประเภทสิ่งทอ.

กรมส่งเสริมหัตถกรรมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. แนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ผ้าฝ้ายทอ
มือเพื่อการตลาด.

คณะอนุกรรมการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดอุดรดิตถ์. 2547. สุดยอดหนึ่งตำบล
หนึ่ง ผลิตภัณฑ์ไทย จังหวัดอุดรดิตถ์ 2547. อุดรดิตถ์.

จังหวัดอุดรดิตถ์. 2545. อุดรดิตถ์ที่เป็นมา โครงการอุดรดิตถ์ เมืองนำอยู่. จังหวัดอุดรดิตถ์ : สถาบัน
พัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และมูลนิธิชุมชนไท.

จันทร์ วรากุลเทพ และคณะ. งานประดิษฐ์เครื่องประดับ ผ้าทอมือ. กรุงเทพฯ : ส่งเสริม อาชีพ โอท็อป.
ฉัตรชัย อรรถปักษ์. 2548. องค์ประกอบศิลป์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

คาริกา เสาร์ม. 2546. ตลาดผ้าทอย้อมสีธรรมชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ.

คุณฎี สุนทรารชุน. 2531. การออกแบบลายผ้า. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล และแพทรีเซีย แน่นหนา. (ครั้งที่ 3). 2533.83-86. ผ้าล้านนา ยวน
ลื้อ ลาว กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2540. เงินตราล้านนาและผ้าไท. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินติ้ง แอน พับลิชชิ่ง.
นิคมสร้างตนเองลำปาง. 2547. รายงานประจำปี 2547. เอกสารอัดสำเนา.

นพรัตน์ มหิพันธ์. 2545. การศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง :
กรณีศึกษาร้านเลิศไพบูลย์ อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม :
การศึกษาศิษระ บช.ม. บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นวลน้อย บุญวงศ์. 2539. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิศาชล บุญผาสังข์. บรรยายการวิเคราะห์และประเมินผลิตภัณฑ์ชุมชน. ที่คณะ
ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2547 .

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2543. แพรวาราชินีแห่งใหม่. กาฬสินธุ์: ศูนย์วิจัยตราตรา(แผ่นพับ).

บุญเต็ม พรหมเยี่ยม. 2535. ภูทางการลงทุนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม,สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.

บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2530. ผ้าไทยพัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม.

พิชิต เลี่ยมพิพัฒน์. 2518. การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โรงงานอุตสาหกรรม
กระดาษบางปะอิน.

- พิสิฐ เจริญวงศ์. 2530. ศิลป์หัตถกรรมผ้าไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- เพียงจิตต์ มาประจง (หัวหน้าฝ่ายออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม).
มันทนา สามารถ และวิบูลสุข บัณฑิตย์. งานศึกษาข้อมูลหัตถกรรม. ขอนแก่น.
มหาวิทยาลัยศิลปากร ฝ่ายทอพื้นเมือง - การสำรวจผู้ผลิตทั่วประเทศ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- มาโนช กงกะนันท์. (ครั้งที่ 2). 2537. Art of Designing ศิลปะการออกแบบ. นนทบุรี
: Core Function.
- รังสรรค์ ขจรศิริ. “การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบยั่งยืนกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย”
ในวารสารเกษมบัณฑิต. ปีที่ 3. ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2002.
รายงานการศึกษา แนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อการตลาด : กรมส่งเสริม
วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์.
- วิชุดา สาณะเสน. 2445. วัฒนธรรมการใช้ผ้าในวิถีแบบไทย. กรุงเทพฯ : วิสคอมเซ็นเตอร์.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. รูปแบบศิลปะและการจัดการผ้าทอที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งการพึ่งตนเองของ
ชุมชนท้องถิ่น : ศึกษากรณีผ้าไหมแพรวา สายวัฒนธรรมผู้ไท จังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ :
สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2543. นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ และคณะ. 2548. โครงการการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสิ่งทอพื้นบ้าน กรณีศึกษา
บ้านแพรวา นิคมสร้างตนเองลำปาว อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และมูลนิธิชุมชนไท.
- สอาด บุญเกิด. 2535. วารสารสักทอง ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้. ฉบับที่ 13 ปีที่ 17 (กรกฎาคม-
กันยายน 2535)
- สิริ ผาสุก และคณะ. 2536. สุรินทร์ มรดกทางวัฒนธรรมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : เอส แอนจี้
กราฟฟิค.
- แสงดา บันสิทธิ์. 2529. แสงดา บันสิทธิ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(การทอผ้า). เชียงใหม่.
สำนักงานอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. ผ้าทอพื้นบ้าน กับ
วิถีชีวิตชาวไทย. กรุงเทพฯ.
- สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. ผ้าจก.
สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. ผ้าไหม.
กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.
สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. ผ้าปูโต๊ะและผ้าที่เข้บนโต๊ะ
อาหาร. กรุงเทพฯ.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2540. ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

IDESIGN แม็กกาซีนการออกแบบเพื่อธุรกิจเล่มแรกของเมืองไทย. No 5 DECEMBER 2007.

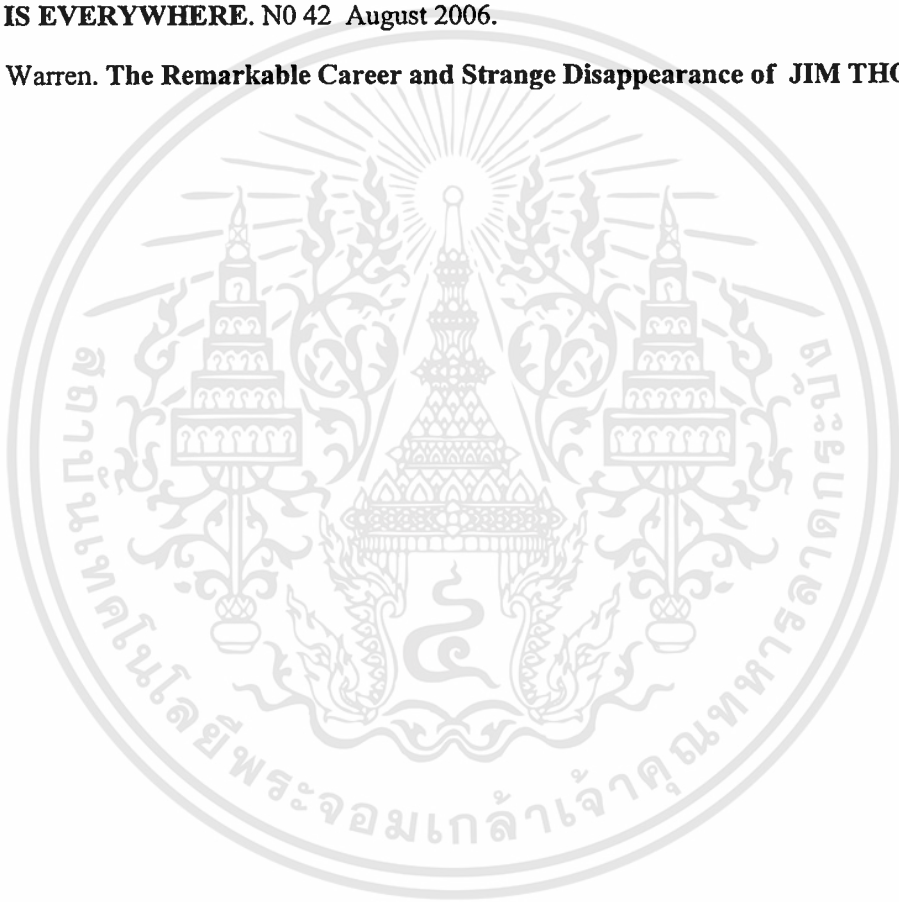
IDESIGN THAILAND'S FIRST DESIGN BUSINESS MAGAZINE. No 55 FEBRUARY 2007.

IDESIGN THAILAND'S FIRST DESIGN BUSINESS MAGAZINE. No 57 April 2007.

IDO LOVE & WEDDING. ISSUE 26 MARCH-APRIL 2007.

ROOM IS EVERYWHERE. NO 42 August 2006.

William Warren. **The Remarkable Career and Strange Disappearance of JIM THOMPSON.** 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจการออกแบบ

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือในการวิจัย

ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก จ การออกแบบและการเขียนแบบเพื่อการผลิต

The seal of the Ministry of Education, Culture and Sport of Thailand is a circular emblem. It features a central five-tiered umbrella (parasol) with a sunburst above it. The emblem is flanked by two traditional Thai lamps (Lampang) on stands. The entire design is surrounded by a decorative border. The text around the border reads "กระทรวงศึกษาธิการ" at the top and "พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" at the bottom.

ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1733

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

8 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.ดร.นิรัช สุกสังข์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1733

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

8 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.รติ ธนารักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี” โดยมี รศ.สถาพร ศิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1733

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

8 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์วันชัย พวงถัดดาวลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร ศิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบประเมินที่ได้ไปศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบประเมินตามความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

2. แบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพของเครื่องมือที่ได้ให้ความร่วมมือในการตรวจแบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังคาบ ศักดิ์)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

- ชื่อผู้ประเมิน..... ศาสตราจารย์ ดร. รพี ศพหวิวิท .
- ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน..... ผู้ประศาสน์งานหลักศึกษาวิจัยกองวิจัยสิ่งทอ เทคโนโลยีการทอผ้า
- สถานที่ทำงาน..... วิทยาลัยการศึกษาด้านสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร
- วุฒิการศึกษาระดับสูงสุด..... วิทยาศาสตรบัณฑิต การจัดการธุรกิจสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- ประสบการณ์ในการทำงาน..... 7 ปี

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้วัดตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่ แล้ว
เขียนผลของการพิจารณาของท่าน โดย / ลงในช่องคะแนนการพิจารณา ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- กา / ในช่อง 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
- กา / ในช่อง 0 ไม่แน่ใจข้อความเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
- กา / ในช่อง -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่เป็นตัวแทนเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบประเมินที่ได้ไปศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบประเมินตามความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

2. แบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2. แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพของเครื่องมือที่ได้ให้ความร่วมมือในการตรวจแบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

 (นางสาวอังกาบ ตักติ)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน..... รศ. ดร. นิธิช ใสสงฆ์
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน..... หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ
3. สถานที่ทำงาน..... คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พิษณุโลก
4. วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด..... วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา... ศึกษานิเทศก์ มหาวิทยาลัย
5. ประสบการณ์ในการทำงาน..... 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้อยู่ตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่ แล้ว
เขียนผลของการพิจารณาของท่าน โดย / ลงในช่องคะแนนการพิจารณา ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

กา /	ในช่อง 1	ถ้าแน่ใจว่าข้อความเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
กา /	ในช่อง 0	ไม่แน่ใจข้อความเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
กา /	ในช่อง -1	เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่เป็นตัวแทนเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบประเมินที่ได้ไปศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบประเมินตามความเป็นจริงเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

2. แบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพของเครื่องมือที่ได้ให้ความร่วมมือในการตรวจแบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ ศักดิ์)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน นายวินัย พลสวัสดิ์
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน ครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ / ข้าราชการครู
3. สถานที่ทำงาน วิทยาลัยนาฏศิลป์อุดรธานี จ.อุดรธานี
4. วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด ปริญญาโท (ศึกษาศาสตร์บัณฑิตศึกษาศาสตร์) / สจ.ค.
5. ประสบการณ์ในการทำงาน 25 ปี

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้จะตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่ แล้ว
เขียนผลของการพิจารณาของท่าน โดย / ลงในช่องคะแนนการพิจารณา ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

กา /	ในช่อง 1	ถ้าแน่ใจว่าข้อความเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
กา /	ในช่อง 0	ไม่แน่ใจข้อความเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
กา /	ในช่อง -1	เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่เป็นตัวแทนเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม

นำแบบสอบถามไปประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.รติ ธนารักษ์

นำแบบสอบถามไปประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์วันชัย พวงลัดดาวัลย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำแบบสอบถามไปประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รศ.ดร.นิรัช สุดตั้งซ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1733

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

เรียน คุณเพ็ญจิตต์ มาประจง

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี” โดยมี รศ.สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว เพื่อการวิจัยของ นางสาวอังกาบ ศักดิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

เขียนจาก: ด.พงษ์ศักดิ์ กองทรัพย์ อำนวยการ

เขียนโดย: คุณเพ็ญจิตต์ มาประจง

อ.จรูญเสกข์

(หอประชุมจรัส หนองจอก)

ให้ใช้พิมพ์ชื่อและนามสกุล

ที่ ศธ 0524.04/ 1733

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

เรียน ดร.รัฐไท พรเจริญ

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ลดกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุคมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว เพื่อการวิจัยของ นางสาวอังกาบ ศักดิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1733

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

เรียน ผศ. สรวาณี สิทธิกุล

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว เพื่อการวิจัยของ นางสาวอังกาบ ศักดิ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ **1733**

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

เรียน คุณอังฉรา ไส้ศัตรูไกล

ด้วย นางสาวอังฉาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านดังกล่าว เพื่อการวิจัยของ นางสาวอังฉาบ ศักดิ์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ด้านการออกแบบ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบประเมินที่ได้ไปศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบประเมินตามความเป็นจริงเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์.

2. แบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ชุดนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสม ในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

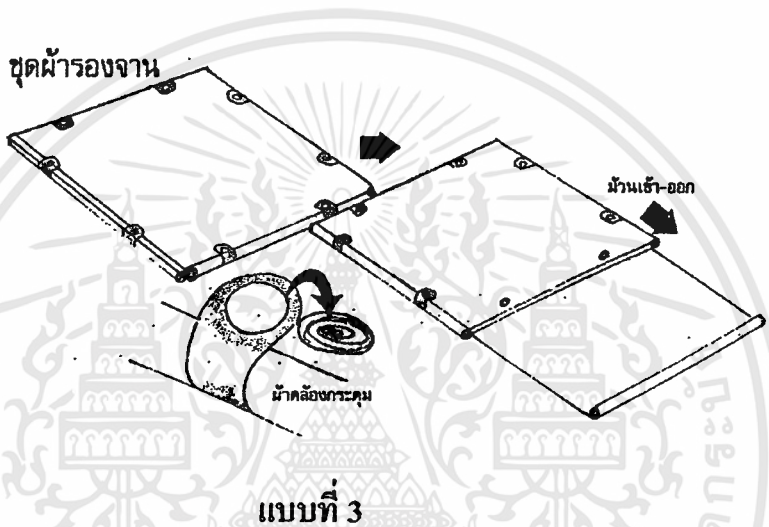
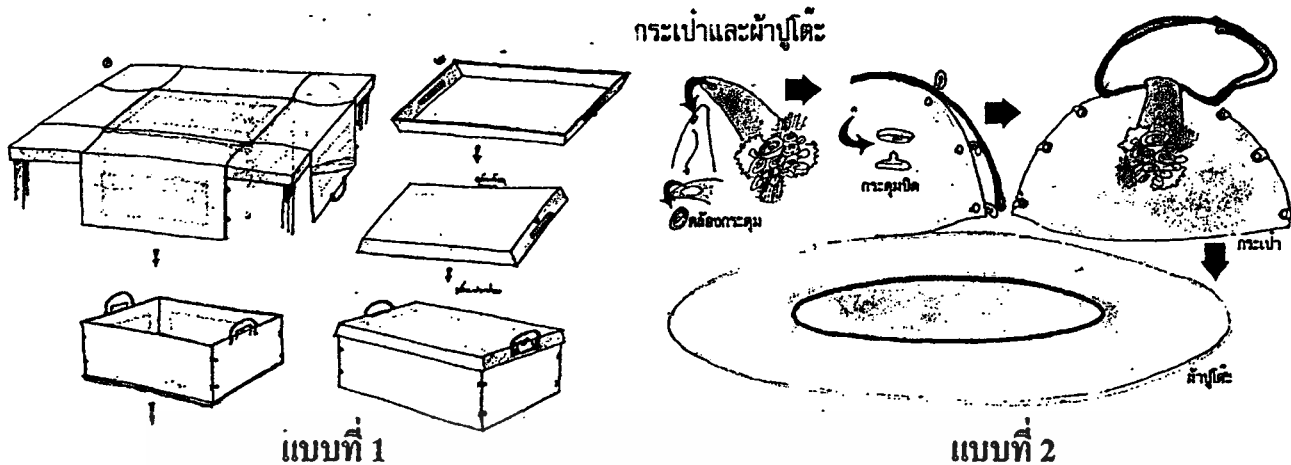
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ สักดี)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำอธิบายภาพ

แบบที่ 1 แนวคิด คือ ต้องการเน้นประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยประยุกต์จุดบนโต๊ะรับประทานให้สามารถประกอบเป็นกล่องปิกนิก ที่สามารถใส่เครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร ได้ทั้งหมด ทำจากผ้าและใส่กระดาษแข็งไว้ด้านใน ประยุกต์ใช้ร่วมกับไม้ โดยเมื่อแยกชิ้นส่วนก็จะสามารถนำไปใช้งานได้อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย ตัวกล่องเมื่อแกะออกจากกันในแต่ละด้านจะสามารถกางเป็นที่ปูโต๊ะ ผাগกล่องใช้เป็นถาดใส่ได้

แบบที่ 2 แนวคิดในการออกแบบ เน้นประโยชน์ใช้สอยมากเช่นเดียวกับแบบที่ 1 แต่จะมีการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น คือ ใช้ร่วมกับผักตบชวา และกะลามะพร้าว ใช้เป็นชุดผ้าปูโต๊ะทรงกลม แต่เมื่อไม่ใช้งานสามารถพับเก็บเป็นกระเป๋าสาน ที่ใส่ของต่าง ๆ ลงไปได้ และเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการนำเสนอ ณ จุดขายได้อีกด้วย

แบบที่ 3 แนวคิดในการออกแบบ คือ การนำถาดสำหรับวางของบนโต๊ะมาประยุกต์ใช้เป็นผ้าปู คือ เมื่อปลดตัวล็อกของแต่ละมุมของถาดออกผ้าที่ถูกรวบเอาไว้ด้วยแกนตรงปลาย ก็จะสามารถกางออกมาทั้ง 4 ด้าน เป็นผ้าปูโต๊ะที่ลักษณะคล้ายกับแบบ 1 แต่สามารถเก็บและใช้งานได้สะดวกกว่า วัสดุที่ใช้คือผ้าร่วมกับงานไม้และกะลา

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานีด้านการออกแบบ

สำหรับ : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน..... ศาสตราจารย์ ดร. รุ่งทิพย์ นนทวิเชียร
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน..... ศาสตราจารย์ ร้อย 7 (ศาสตราจารย์สอนการประดิษฐ์ออกแบบผลิตภัณฑ์)
3. สถานที่ทำงาน..... มหาวิทยาลัยสกลนคร
4. วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด..... ปริญญาเอก สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์
5. ประสบการณ์ในการทำงาน..... 18 ปี

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย O ลงในช่องระดับการประเมินของท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลขเพื่อให้ความหมายของระดับความเหมาะสมในการประเมิน ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่ มองภาพกว้างภาพรวม. แล้วสร้างเป็น
ชิ้นงานต้นแบบจริง แล้ว ทำงานต้นแบบที่ สอนกร. นำไปใช้จริง และสร้างแบบต่อไป
ข้อนี้

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานีด้านการออกแบบ

สำหรับ : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน.....นางฉันทนา นาคสีทอง
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน.....ที่ปรึกษาแผนงานผลิตภัณฑ์ ๕๖
3. สถานที่ทำงาน.....สำนักส่งเสริมอุตสาหกรรมวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจอุดร
นครส่งเสริมอุตสาหกรรม
4. วุฒิการศึกษาระดับสูงสุด.....ส.โท
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....๒๕.....ปี

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย O ลงในช่องระดับการประเมินของท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลขเพื่อให้ความหมายของระดับความเหมาะสมในการประเมิน ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ด้านการออกแบบ

สำหรับ : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

- ชื่อผู้ประเมิน..... ผ.ด. ฆราวาส ภิรัชกุล
- ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน..... ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- สถานที่ทำงาน..... วิทยาลัยการพัฒนาระดับสูง อากาศศาสตร์และเทคโนโลยี
ขององค์การคลังราษฎร์ มูลนิธิสงเคราะห์
- วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด..... ปริญญาโท
- ประสบการณ์ในการทำงาน..... 12 ปี

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย O ลงในช่องระดับการประเมินของท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลขเพื่อให้ความหมายของระดับความเหมาะสมในการประเมิน ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เป็นตรางานผ้าทอไว้ร่วมกับผลิตภัณฑ์ผ้าอ้อม และเป็นตราอื่น ๆ
ที่นอกเหนือ ซึ่งเป็นจุดแข็งที่ควรท้อดกัน

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ด้านการออกแบบ

สำหรับ : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน..... นาง ศศิธรจิตต์ วงประจวบ
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน..... ศึกษานิเทศก์โรงเรียนสตรีศรีนครินทร์ ๘๖
3. สถานที่ทำงาน..... สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
4. วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด..... ปริญญาโททางศึกษาศาสตร์ (นิเทศ)
5. ประสบการณ์ในการทำงาน..... ๓๐

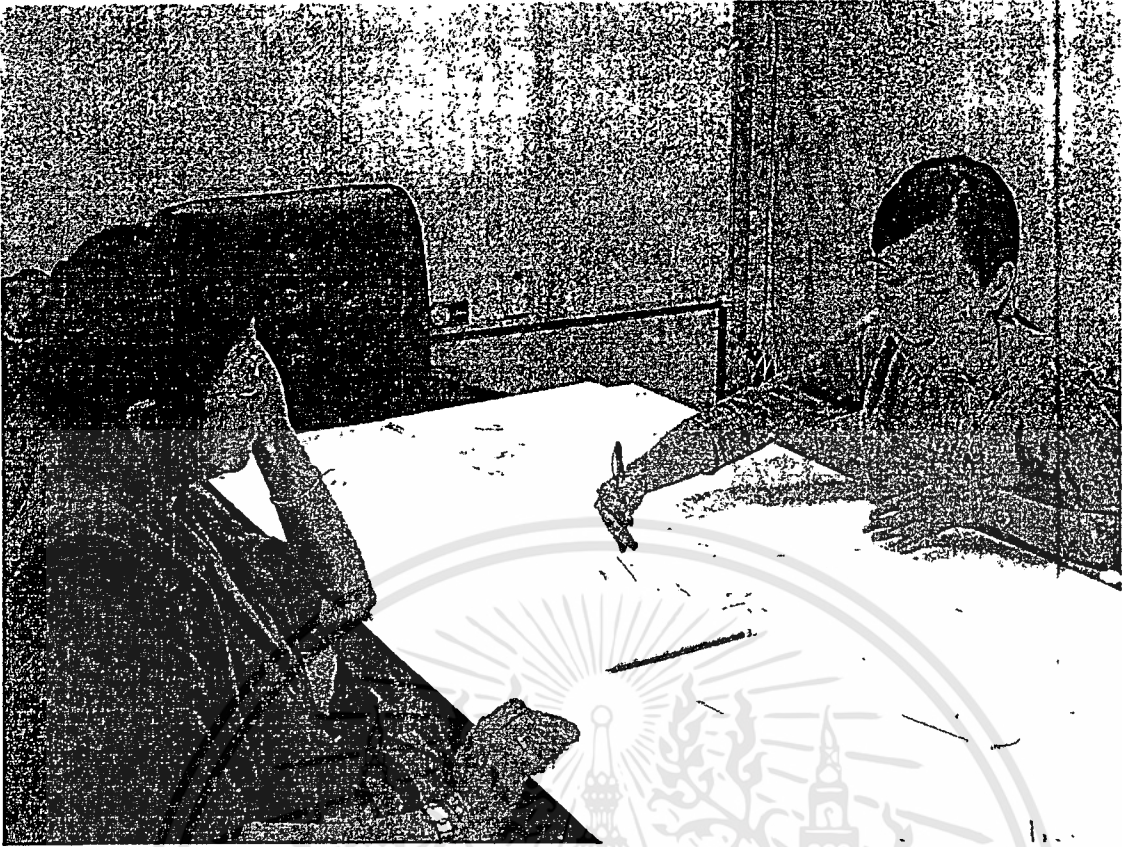
ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย O ลงในช่องระดับการประเมินของท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลขเพื่อให้ความหมายของระดับความเหมาะสมในการประเมิน ดังต่อไปนี้

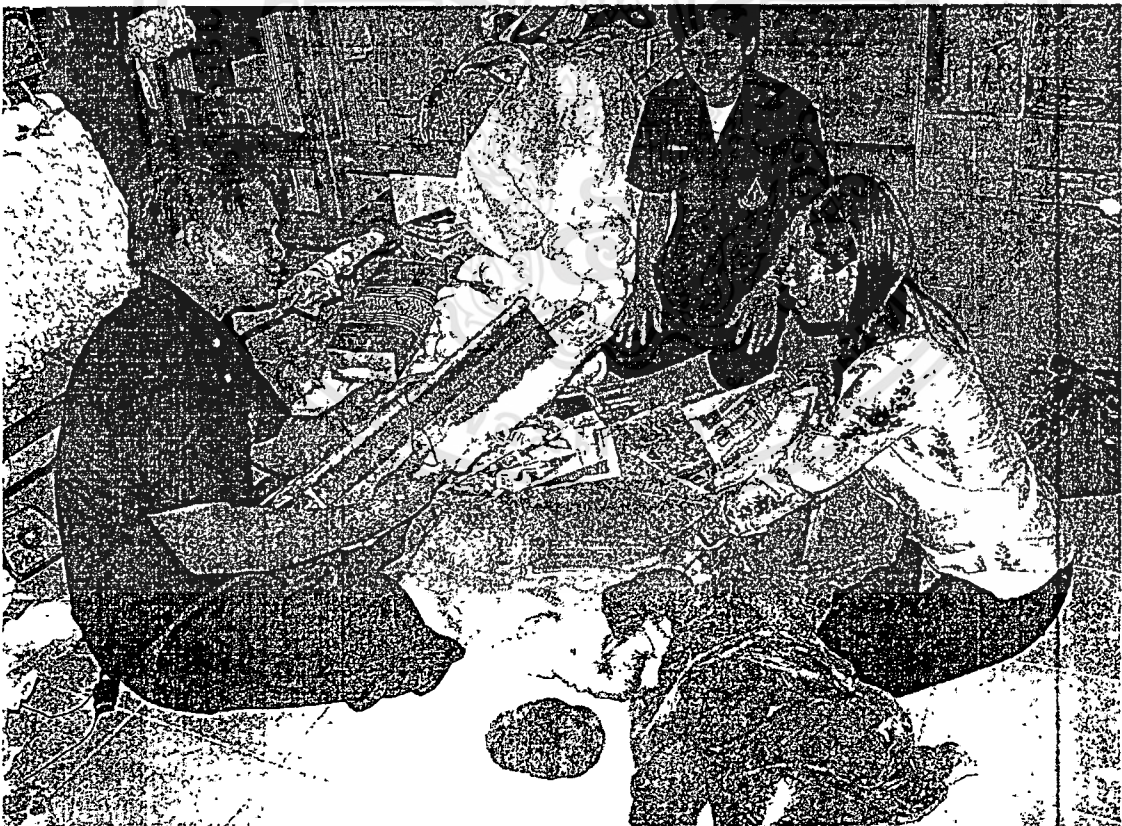
5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำแบบที่ทำการพัฒนาสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์อัจฉรา ไส้ตรุโกศล

นำแบบที่ทำการพัฒนาสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผ.ศ.สรารวุฒิ ตีทธิกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำแบบที่ทำการพัฒนาสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์เพียงจิตต์ มาประจง

นำแบบที่ทำการพัฒนาสอบถามความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ คร.รัฐไท พรเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้เครื่องมือในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 ให้ดำเนินการ ดังนี้

นางสาวอังกาบ ศักดิ์ รหัสประจำตัว 47065330 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ (Applied Method of Handwoven Products for Uttaradit)” โดยมี รศ.สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินทร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. 2551

(รศ.ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๓ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าของกิจการร้านสกาผ้าไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1783

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าของกิจการร้านอัญชัญผ้าไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี” โดยมี รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๖ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าของกิจการร้านจุฑามาศผ้าไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี” โดยมี รศ.สถาพร คินุณภูมิ ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ประกอบการร้านค้าค้าปลีกในตลาดวโรรส

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ตัดกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิษฐ์” โดยมี รศ.สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอำนวยการ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตริเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ประกอบการร้านค้าค้าปลีกในสวนจตุจักร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี” โดยมี รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าของกิจการร้านเชียงใหม่ใจดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย

1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตต์” โดยมี รศ.สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าของกิจการร้านเชียงใหม่อินเตอร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
 2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์” โดยมี รศ.สถาพร คินุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสเสกข์ ตรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1788

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เจ้าของกิจการร้านฝ้ายทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวอังกาบ ศักดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานี” โดยมี รศ.สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2551 คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวอังกาบ ศักดิ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานประกอบการท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเสกข์ ศรีเมธสุนทร)

รักษาการรองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบสัมภาษณ์ลักษณะเฉพาะถิ่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการสัมภาษณ์ที่ได้ไป ศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อหาลักษณะเฉพาะถิ่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ชุดนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลศักยภาพในการทำงาน การผลิต การจำหน่าย และความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 3 ข้อมูลลักษณะเฉพาะถิ่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ ตักดี)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสัมภาษณ์ลักษณะเฉพาะถิ่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

สำหรับ : กลุ่มผู้ประกอบการ / กลุ่มผู้ผลิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ น้อยกว่า 25 ปี	☐ 26 - 35 ปี	
☐ 36 - 45 ปี	☐ 46 - 55 ปี	☐ มากกว่า 55 ปี
3. ประสบการณ์ในการทอผ้า

☐ น้อยกว่า 3 ปี	☐ 3 - 5 ปี	
☐ 6 - 10 ปี	☐ มากกว่า 10 ปี	
4. อาชีพหลักของท่าน

☐ ทำสวน / ทำไร่	☐ ทอผ้า / ช่างฝีมือ	☐ รับราชการ / เกษียณอายุ
☐ ลูกจ้าง / พนักงาน	☐ รับจ้างทั่วไป	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ตำแหน่งการทำงาน / หน้าที่ของท่านในกลุ่ม

☐ จัดหาวัตถุดิบ	☐ บัอมสี	☐ ขาย/จัดแสดงงาน/การตลาด
☐ ทอผ้า	☐ ตัด เย็บ ตกแต่ง	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลศักยภาพในการทำงาน การผลิต การจำหน่าย และความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

คำชี้แจง : โปรดตอบคำถามจากข้อคำถามต่อไปนี้ โดยให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

1. ปัจจุบันผลิตภัณฑ์สินค้าหัตถกรรมจากผ้าทอมือ ที่ทางกลุ่มทำการผลิตเพื่อจำหน่าย มีผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง

.....

.....

.....

2. จากคำถามข้อที่ 1 ท่านเคยทำการผลิต ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกหรือไม่ เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ทำไว้ใช้เอง

ไม่เคย เคย ได้แก่

3. ในการผลิต ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือแต่ละชิ้น ท่านใช้ระยะเวลาในการผลิตประมาณเท่าไร

.....

.....

.....

4. อะไรบ้าง ที่เป็นปัจจัยทำให้การทำงานของ ท่าน เร็ว / ช้า กว่าปกติ

.....

.....

.....

5. การจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าหัตถกรรมจากผ้าทอมือของทางกลุ่มในปัจจุบัน มีช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างไร

.....

.....

.....

6. หากต้องทำผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มเพิ่ม จากผลิตภัณฑ์ที่มีในปัจจุบัน เพื่อทำการจำหน่าย ท่านคิดว่าควรทำเป็นผลิตภัณฑ์อะไรได้บ้าง (พิจารณาจากความเป็นไปได้ในการผลิตของทางกลุ่ม)

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลลักษณะเฉพาะถิ่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

คำชี้แจง : โปรดตอบคำถามจากข้อคำถามต่อไปนี้ โดยให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

1. วัสดุ และวัตถุดิบที่ท่านใช้ในการทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ มีอะไรบ้าง และได้มาจากที่ใด

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนในการผลิตชิ้นงานของทางกลุ่มมีกรรมวิธีในการทำอย่างไร เรียงลำดับจากเริ่มต้นจนเสร็จสิ้นชิ้นงาน

.....

.....

.....

3. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ผ้าทอของทางกลุ่มมีลักษณะอย่างไร และมีการประดับตกแต่งชิ้นงานอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

4. ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือของทางกลุ่ม มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างสูงที่กรุณาให้ข้อมูล

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์
คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบประเมินที่ได้ไปศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบประเมินตามความเป็นจริงเพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

2. แบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณภาพของเครื่องมือที่ได้ให้ความร่วมมือในการตรวจแบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ ศักดิ์)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม
ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน.....
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้วัดตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุไว้หรือไม่ แล้ว
เขียนผลของการพิจารณาของท่าน โดย / ลงในช่องคะแนนการพิจารณา ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

กา /	ในช่อง 1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
กา /	ในช่อง 0	ไม่แน่ใจข้อคำถามเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มของพฤติกรรมนั้น
กา /	ในช่อง -1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ข้อความเพื่อเป็นตัวแทน ลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม	คะแนนการพิจารณา		
		1	0	-1
1. สามารถออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรธานีได้	<p>1. ด้านประโยชน์ใช้สอย</p> <p>1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย</p> <p>1.2 ขนาดมีความเหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>1.3 ง่ายต่อการบำรุงรักษา / การทำความสะอาด</p> <p>1.4 มีความสะดวกในการนำพา ลักษณะการจัดเก็บ / การถอดประกอบ</p> <p>1.5 สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>1.6 วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>1.7 ความสามารถในการใช้งานได้สะดวก</p>			
	<p>2. ด้านความสวยงาม</p> <p>2.1 ลวดลายและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ แสดงลักษณะเฉพาะถิ่น</p> <p>2.2 สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสมบนผลิตภัณฑ์</p> <p>2.3 ความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง</p> <p>2.4 สีสันทนของผลิตภัณฑ์ และลวดลายมีความสวยงาม</p> <p>2.5 ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวมของผลิตภัณฑ์</p>			
	<p>3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์</p> <p>3.1 วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ในท้องถิ่น และเหมาะสมสวยงามนำไปใช้</p> <p>3.2 รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง ในระบบการผลิตงานหัตถกรรม</p>			

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุดรดิตถ์ด้านการออกแบบ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบประเมินที่ได้ไปศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบประเมินตามความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

2. แบบประเมินเพื่อหาความเหมาะสมในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ชุดนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสม ในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ คักดี)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบประเมินความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์ด้านการออกแบบ

สำหรับ : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อผู้ประเมิน.....
2. ตำแหน่ง / หน้าที่ในปัจจุบัน.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. วุฒิการศึกษาในระดับสูงสุด.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน..... ปี

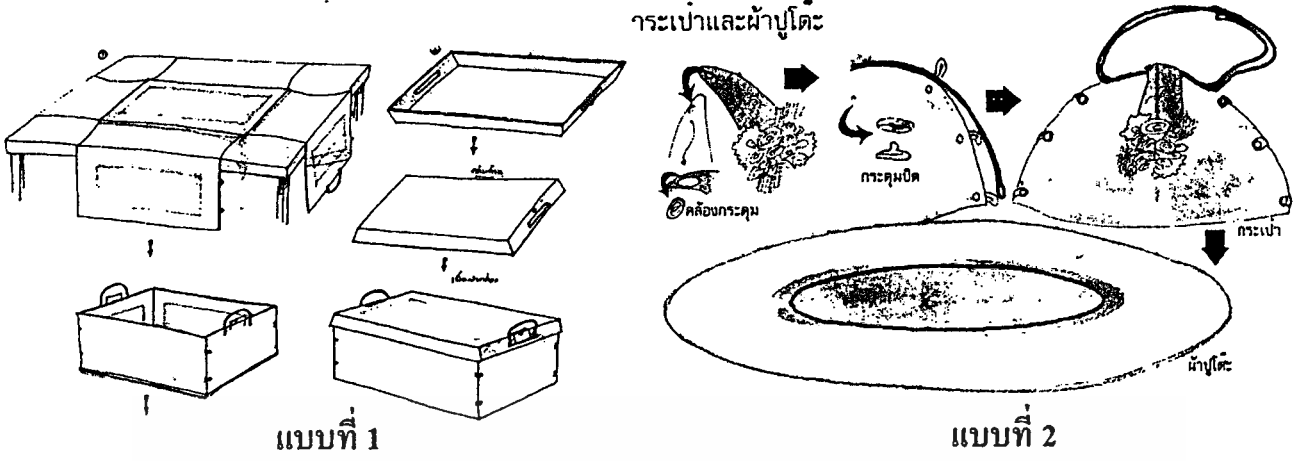
ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย O ลงในช่องระดับการประเมินของท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลขเพื่อให้ความหมายของระดับความเหมาะสมในการประเมิน ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

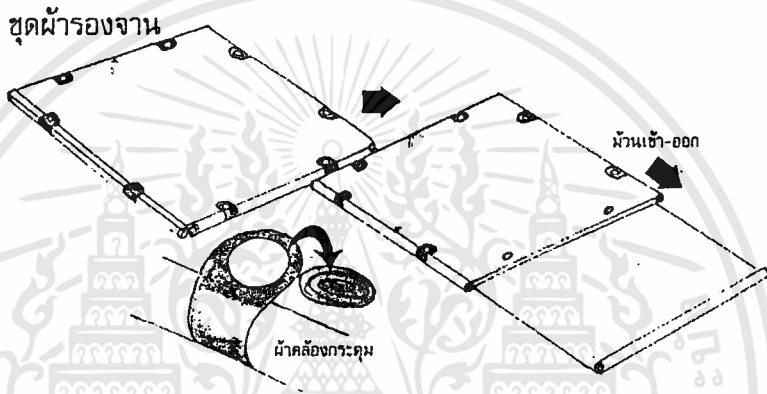
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

คำอธิบายภาพ

แบบที่ 1 แนวคิด คือ ต้องการเน้นประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยประยุกต์ชุดบนโต๊ะรับประทานให้สามารถประกอบเป็นกล่องปิคนิค ที่สามารถใส่เครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร ได้ทั้งหมด ทำจากผ้าและใส่กระดาษแข็งไว้ด้านใน ประยุกต์ใช้ร่วมกับไม้ โดยเมื่อแยกชิ้นส่วนก็จะสามารถนำไปใช้งานได้อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย ตัวกล่องเมื่อแกะออกจากกันในแต่ละด้านจะสามารถกางเป็นที่ปูโต๊ะ ผ่ากล่องใช้เป็นถาดใส่ได้

แบบที่ 2 แนวคิดในการออกแบบ เน้นประโยชน์ใช้สอยมากเช่นเดียวกับแบบที่ 1 แต่จะมีการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น คือ ใช้ร่วมกับผักตบชวา และกะลามะพร้าว ใช้เป็นชุดผ้าปูโต๊ะทรงกลม แต่เมื่อไม่ใช้งานสามารถพับเก็บเป็นกระเป๋าสาน ที่ใส่ของต่าง ๆ ลงไปได้ และเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการนำเสนอ ณ จุดขายได้อีกด้วย

แบบที่ 3 แนวคิดในการออกแบบ คือ การนำถาดสำหรับวางของบนโต๊ะมาประยุกต์ใช้เป็นผ้าปู คือ เมื่อปลดตัวล็อกของแต่ละมุมของถาดออกผ้าที่ถูกม้วนเอาไว้ด้วยแกนตรงปลาย ก็จะสามารถกางออกมาทั้ง 4 ด้าน เป็นผ้าปูโต๊ะที่ลักษณะคล้ายกับแบบ 1 แต่สามารถเก็บและใช้งานได้สะดวกกว่า วัสดุที่ใช้คือผ้าร่วมกับงานไม้และกะลา

รายการเพื่อประเมินความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสมที่มีต่อรูปแบบ		
	แบบที่ 1 	แบบที่ 2 	แบบที่ 3
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.2 ขนาดมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.3 ง่ายต่อการบำรุงรักษา / การทำความสะอาด	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.4 มีความสะดวกในการนำพา ลักษณะการจัดเก็บ / การถอดประกอบ	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.5 สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.6 วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.7 ความสามารถในการใช้งานได้สะดวก	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2. ด้านความสวยงาม			
2.1 ลวดลายและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ แสดงลักษณะเฉพาะถิ่น	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.2 สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสมบนผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.3 ความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.4 สีพื้นของผลิตภัณฑ์ และลวดลายมีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.5 ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวมของผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์			
3.1 วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และเหมาะสมสวยงามน่าใช้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.2 รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง ในระบบการผลิตงานหัตถกรรม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบสอบถามความต้องการประเภทของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบสอบถามที่ได้ไป ศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

2. แบบสอบถามเพื่อหาความต้องการประเภทของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี ชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือเพื่อการจัดจำหน่าย หรือการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือของกลุ่มผู้บริโภค

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นร่วมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ ศักดิ์)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามความต้องการประเภทของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

สำหรับ : กลุ่มผู้จำหน่าย / กลุ่มผู้บริโภค

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ น้อยกว่า 25 ปี	☐ 25 - 35 ปี	
☐ 36 - 45 ปี	☐ 46 - 55 ปี	☐ มากกว่า 55 ปี
3. (สำหรับผู้จำหน่าย / ผู้ขาย) โปรดเลือก หน้าที่ / ตำแหน่ง การทำงานของท่าน

☐ เจ้าของกิจการ	☐ ผู้จัดการ / หัวหน้าพนักงาน
☐ พนักงาน ฝ่าย.....	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ
4. (สำหรับผู้บริโภค / ผู้สนใจ) โปรดเลือกข้อมูลทางด้านอาชีพของท่าน

☐ รับราชการ	☐ ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	☐ แม่บ้าน / พ่อบ้าน
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานเอกชน	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้ของท่าน / เดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000 - 10,000 บาท	☐ 10,001 - 15,000 บาท
☐ 15,001 - 30,000 บาท	☐ 30,001 - 50,000 บาท	☐ มากกว่า 50,000 บาท

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความต้องการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือเพื่อการจัดจำหน่าย หรือการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือของกลุ่มผู้บริโภค

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง

1. ในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าของท่าน ปัจจัยหลักที่ท่านใช้ในการเลือกซื้อ คืออะไร (เลือกได้ 2 ข้อ)

☐ แล้วแต่ความพึงพอใจส่วนตัว	☐ คุณดี สวยงาม มีคุณค่า	☐ คุณภาพ ความน่าเชื่อถือ
☐ ราคาข่อมเยว่	☐ มีประโยชน์ใช้สอยมาก	☐ แปลกใหม่ ทันสมัย

2. กรุณาเลือกประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ท่านคิดว่าเหมาะสม ในการนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อการจัดจำหน่าย (เลือกได้เพียง 1 ข้อ)

- () 1. ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องนุ่งห่ม ประกอบด้วย กระเป่า ผ้าพันคอ เข็มขัด และผ้าคลุมไหล่
- () 2. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ประกอบด้วย ผ้าปูโต๊ะอาหาร ผ้ารองแก้ว ผ้ารองจาน และชอง/กล่องใส่ช้อน ส้อม ตะเกียบ
- () 3. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในห้องนอน ประกอบด้วย ผ้าคลุม ผ้าปู หมอนหนุน ผ้าห่ม และเบาะ
- () 4. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยในสำนักงาน ประกอบด้วย ชั้นใส่หนังสือ สมุดโน้ต กล่องใส่ปากกา และชองใส่ปากกา
- () 5. ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก ประกอบด้วย อัลบั้มรูป ชองโทรศัพท์ กระเป๋าใส่เหรียญ และหมวก
- () 6. ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สอยทั่วไป ประกอบด้วย กล่องทิชชู ถุงเครื่องหอม หมอนอิง และเบาะสำหรับรองนั่ง

3. จากคำถามข้อ 2. ที่ท่านเลือก ท่านคิดว่าประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ท่านเลือกควรมีขนาดเท่าใดมากที่สุด

- เลือกข้อ 1. () Size S () Size M () Size L () Size XL () Free size
- เลือกข้อ 2. () 2 ที่นั่ง () 4 ที่นั่ง () 6 ที่นั่ง () 8 ที่นั่ง
- เลือกข้อ 3. () เดี่ยวเดี่ยว () เดี่ยวคู่ 4 ฟุต () เดี่ยวคู่ 5 ฟุต () เดี่ยวคู่ 6 ฟุต
- เลือกข้อ 4. () มาตรฐาน () ขนาดเล็ก () ขนาดกลาง () ขนาดใหญ่
- เลือกข้อ 5. () มาตรฐาน () ขนาดเล็ก () ขนาดกลาง () ขนาดใหญ่
- เลือกข้อ 6. () มาตรฐาน () ขนาดเล็ก () ขนาดกลาง () ขนาดใหญ่

4. สีธรรมชาติ สีใดต่อไปนี้ ที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่ท่านเลือกมากที่สุด

- () สีแดง/ชมพู () สีเหลือง/ส้ม () สีน้ำเงิน/ฟ้า () สีขาว/ครีม () สีเขียว () สีน้ำตาล

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการในการประยุกต์ใช้วัสดุท้องถิ่นร่วมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบ โดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง

1. ท่านคิดว่าวัสดุในท้องถิ่นชนิดใด ที่เหมาะสมกับการใช้ร่วมกับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้าทอมือ (เลือกได้ 3 ข้อ)

- () ไม้สัก () ไม้ไผ่ () กระดาษสา () เหล็กน้ำพี้ () กระจก
- () ผักตบชวาसान () รังไหม () เชือกกล้วย () โลหะเงิน () กะลา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างสูง ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้อข้อมูล

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค เพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบสอบถามที่ได้ไป ศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

2. แบบสอบถามเพื่อหาความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัด

อุดรดิตถ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ สักคิติ)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค เพื่อใช้ในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์
หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ น้อยกว่า 25 ปี	☐ 25 - 35 ปี	
☐ 36 - 45 ปี	☐ 46 - 55 ปี	☐ มากกว่า 55 ปี
3. (สำหรับผู้จำหน่าย / ผู้ขาย) โปรดเลือก หน้าที่ / ตำแหน่ง การทำงานของท่าน

☐ เจ้าของกิจการ	☐ ผู้จัดการ / หัวหน้าพนักงาน
☐ พนักงาน ฝ่าย.....	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ
4. (สำหรับผู้บริโภค / ผู้สนใจ) โปรดเลือกข้อมูลทางด้านอาชีพของท่าน

☐ รับราชการ	☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ แม่บ้าน / พ่อบ้าน
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานเอกชน	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้ของท่าน / เดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000 - 10,000 บาท	☐ 10,001 - 15,000 บาท
☐ 15,001 - 30,000 บาท	☐ 30,001 - 50,000 บาท	☐ มากกว่า 50,000 บาท

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์

คำชี้แจง : พิจารณารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือจังหวัดอุตรดิตถ์จากภาพ แล้วตอบคำถามโดยการลง

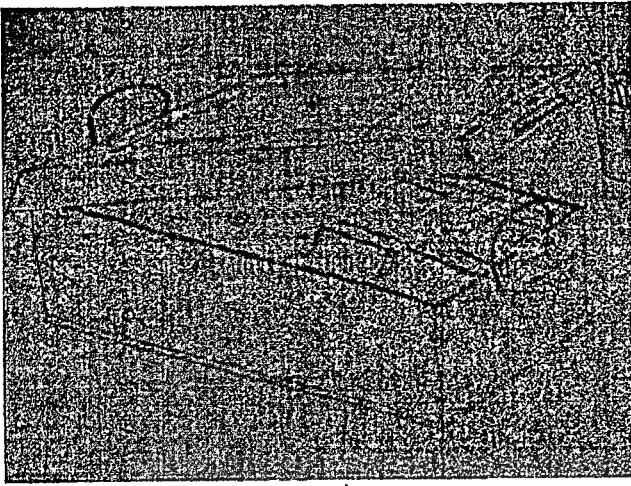
○ เพื่อให้คะแนน 1 - 5 ในหมายเลขที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

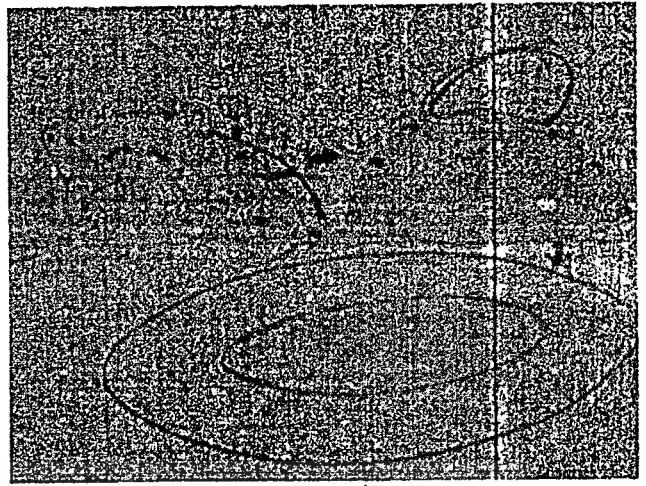
รายการเพื่อประเมินความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.2 สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.3 วัสดุที่ใช้เหมาะสมกับการใช้งานของผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2. ด้านความสวยงาม			
2.1 ลวดลายและรูปแบบ แสดงลักษณะเฉพาะถิ่น	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.2 นำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสมบนผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.3 ความคิดเห็นในรูปแบบ และการประดับตกแต่ง	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์			
3.1 วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และมีความเหมาะสมสวยงาม น่าใช้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.2 รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง ในระบบการผลิตงานหัตถกรรม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างสูง ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้ข้อมูล

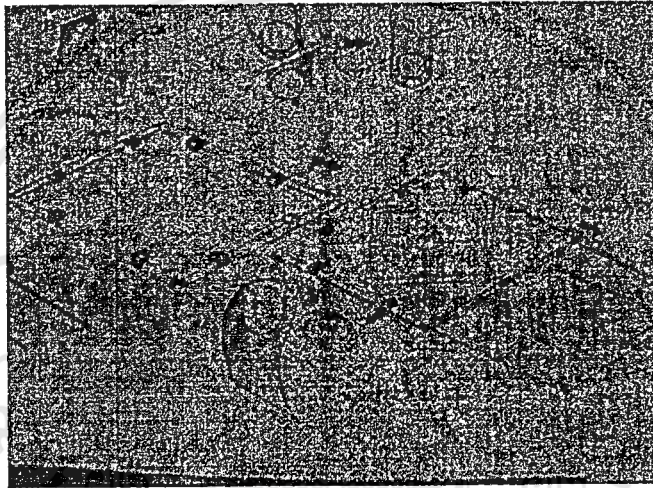
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

คำอธิบายภาพ

แบบที่ 1 แนวคิด คือ ต้องการเน้นประโยชน์ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ โดยประยุกต์ชุดบนโต๊ะรับประทานอาหารที่สามารถประกอบเป็นกล่องปิกนิก ที่สามารถใส่เครื่องใช้ในการรับประทานอาหารได้ทั้งหมด ทำจากผ้าและใส่กระดาษแข็งไว้ด้านใน ประยุกต์ใช้ร่วมกับไม้ โดยเมื่อแยกชิ้นส่วนก็จะสามารถนำไปใช้งานได้อย่างหลากหลาย ประกอบด้วย ตัวกล่องเมื่อแกะออกจากกันในแต่ละด้านจะสามารถกางเป็นที่ปูโต๊ะ ผ่ากล่องใช้เป็นถาดใส่ได้

แบบที่ 2 แนวคิดในการออกแบบ เน้นประโยชน์ใช้สอยมากเช่นเดียวกับแบบที่ 1 แต่จะมีการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น คือ ใช้ร่วมกับผักตบชวา และกะลามะพร้าว ใช้เป็นชุดผ้าปูโต๊ะทรงกลม แต่เมื่อไม่ใช้งานสามารถพับเก็บเป็นกระเป๋าสาน ที่ใส่ของต่าง ๆ ลงไปได้ และเป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการนำเสนอ ณ จุดขายได้อีกด้วย

แบบที่ 3 แนวคิดในการออกแบบ คือ การนำถาดสำหรับวางของบนโต๊ะมาประยุกต์ใช้เป็นผ้าปู คือ เมื่อปลดตัวล็อกของแต่ละมุมของถาดออกผ้าที่ถูกม้วนเอาไว้ด้วยแกนตรงปลาย ก็จะสามารถกางออกมาทั้ง 4 ด้าน เป็นผ้าปูโต๊ะที่ลักษณะคล้ายกับแบบ 1 แต่สามารถเก็บและใช้งานได้สะดวกกว่า วัสดุที่ใช้คือผ้าร่วมกับงานไม้และกะลา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค เพื่อใช้ในการศึกษาและพัฒนา
รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลของแบบสอบถามที่ได้ไป ศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

2. แบบสอบถามเพื่อหาความพึงพอใจในการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความพึงพอใจในการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัด

อุดรดิตถ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวอังกาบ ศักดิ์)

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้บริโภค เพื่อใช้ในการศึกษาและพัฒนา
รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเลือกคำตอบโดยการทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ น้อยกว่า 25 ปี 25 - 35 ปี
 36 - 45 ปี 46 - 55 ปี มากกว่า 55 ปี
3. (สำหรับผู้จำหน่าย / ผู้ขาย) โปรดเลือก หน้าที่ / ตำแหน่ง การทำงานของท่าน
 เจ้าของกิจการ ผู้จัดการ / หัวหน้าพนักงาน
 พนักงาน ฝ่าย..... อื่น ๆ โปรดระบุ
4. (สำหรับผู้บริโภค / ผู้สนใจ) โปรดเลือกข้อมูลทางด้านอาชีพของท่าน
 รับราชการ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย แม่บ้าน / พ่อบ้าน
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. รายได้ของท่าน / เดือน
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000 - 10,000 บาท 10,001 - 15,000 บาท
 15,001 - 30,000 บาท 30,001 - 50,000 บาท มากกว่า 50,000 บาท

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความพึงพอใจในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย / หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงของท่าน โดยมีความหมายของระดับค่าความพึงพอใจของท่าน ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการเพื่อประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ				
	1	2	3	4	5
<p>1. ด้านประโยชน์ใช้สอย</p> <p>1.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย</p> <p>1.2 ขนาดมีความเหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>1.3 ง่ายต่อการบำรุงรักษา / การทำความสะอาด</p> <p>1.4 มีความสะดวกในการนำพา ลักษณะการจัดเก็บ / การถอดประกอบ</p> <p>1.5 สามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>1.6 วัสดุที่เลือกใช้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน</p> <p>1.7 ความสามารถในการใช้งานได้สะดวก</p>					
<p>2. ด้านความสวยงาม</p> <p>2.1 ลวดลายและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ แสดงลักษณะเฉพาะถิ่น</p> <p>2.2 สามารถนำลวดลายมาใช้ในการจัดวางได้อย่างเหมาะสมบนผลิตภัณฑ์</p> <p>2.3 ความพึงพอใจในวัสดุ และการประดับตกแต่ง</p> <p>2.4 สีสนของผลิตภัณฑ์ และลวดลายมีความสวยงาม</p> <p>2.5 ความพึงพอใจในรูปแบบโดยรวมของผลิตภัณฑ์</p>					
<p>3. ด้านความเป็นไปได้ในการผลิตเชิงพาณิชย์</p> <p>3.1 รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง ในระบบการผลิตงานหัตถกรรม</p> <p>3.2 วัสดุที่ใช้สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และมีความเหมาะสมสวยงาม นำใช้</p>					

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอย่างสูง ที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้ข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบยืนยันความต้องการของผู้ประกอบการ
ชื่อเรื่อง การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรดิตถ์

1. ข้อมูลผู้ประกอบการ

ชื่อที่จดทะเบียน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำใสใต้

ที่ตั้ง 139/1 หมู่ 9 ตำบลชัยชุมพล อำเภอดงบังแด จังหวัดอุดรดิตถ์

วัตถุดิบหลักที่ใช้ ผ้าไหม ผ้าฝ้ายแกมไหม ย้อมสีธรรมชาติ

ผลผลิตหลัก ผ้าชิ้นเคี้ยวไหม ผ้าจากต่างๆ ถุงบ่าง ถุงกุลา สไบ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าห่มเก็บหัว

กำลังการผลิต (ตอบ)มาเป็นปริมาณวัตถุดิบหลัก(ตันปี) หรือ เป็นผลผลิตหลักก็ได้

.....ผ้าจาก 20 ฟืน / เดือน ฟืนละ 2 หลา

มีคนงานรวมทั้งสิ้น...56....คน

เป็นระดับผู้บริหาร...11....คน

ระดับแรงงาน...45....คน

2. ความเห็นต่อการทำวิทยานิพนธ์

.....เพิ่มมูลค่าให้ตัวสินค้ามีความหลากหลายขึ้น เป็นการกระจายรายได้ให้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม..

.....และสามารถนำวัสดุอื่นในท้องถิ่นใช้มาประกอบเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้.....

ลงชื่อ.....

(นางสีนวล หมวกทอง)

ผู้ประกอบการ

ชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร

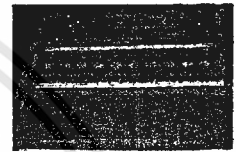

1

2

3

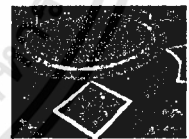

ภาพการออกแบบชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารแบบเหลี่ยม

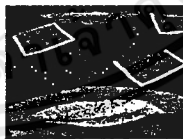
ชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร

1

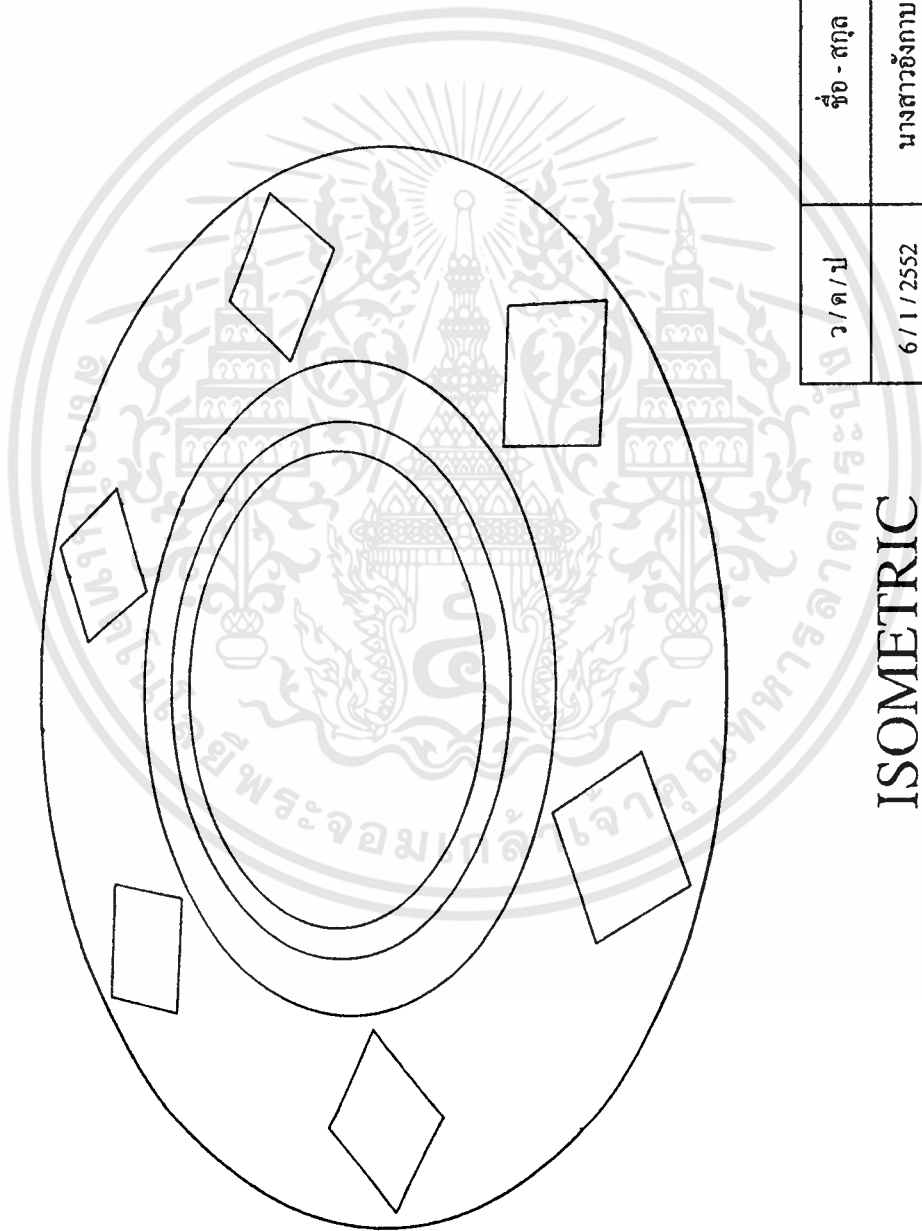
2

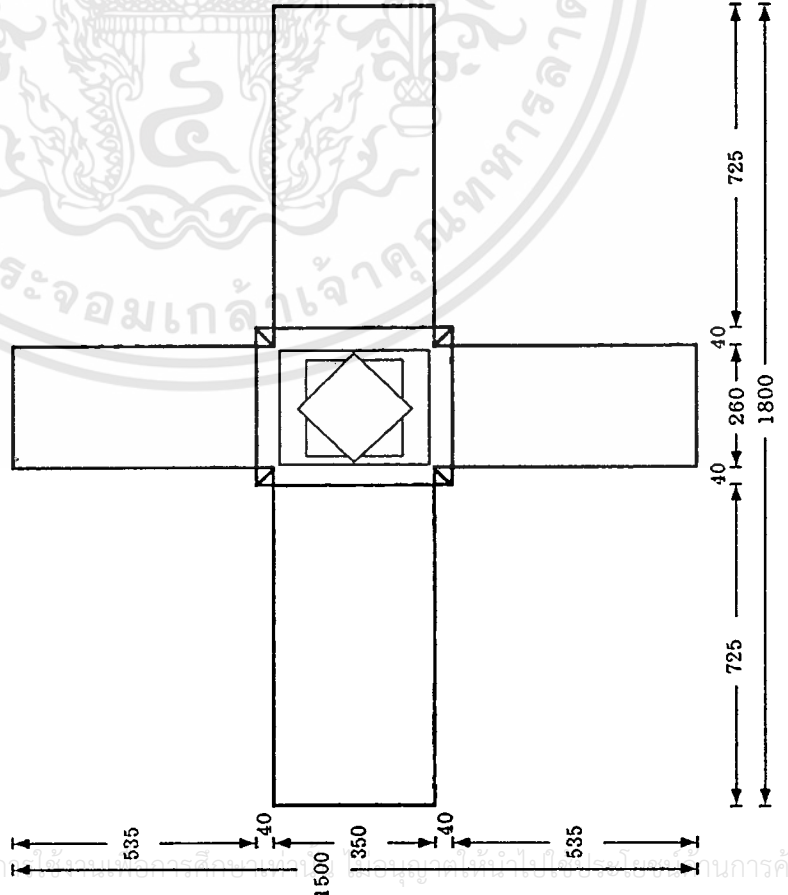
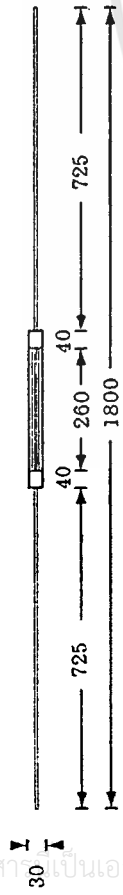
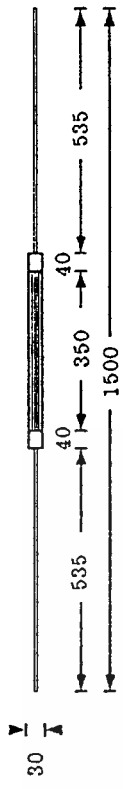
3

ภาพการออกแบบชุดเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารแบบกลม

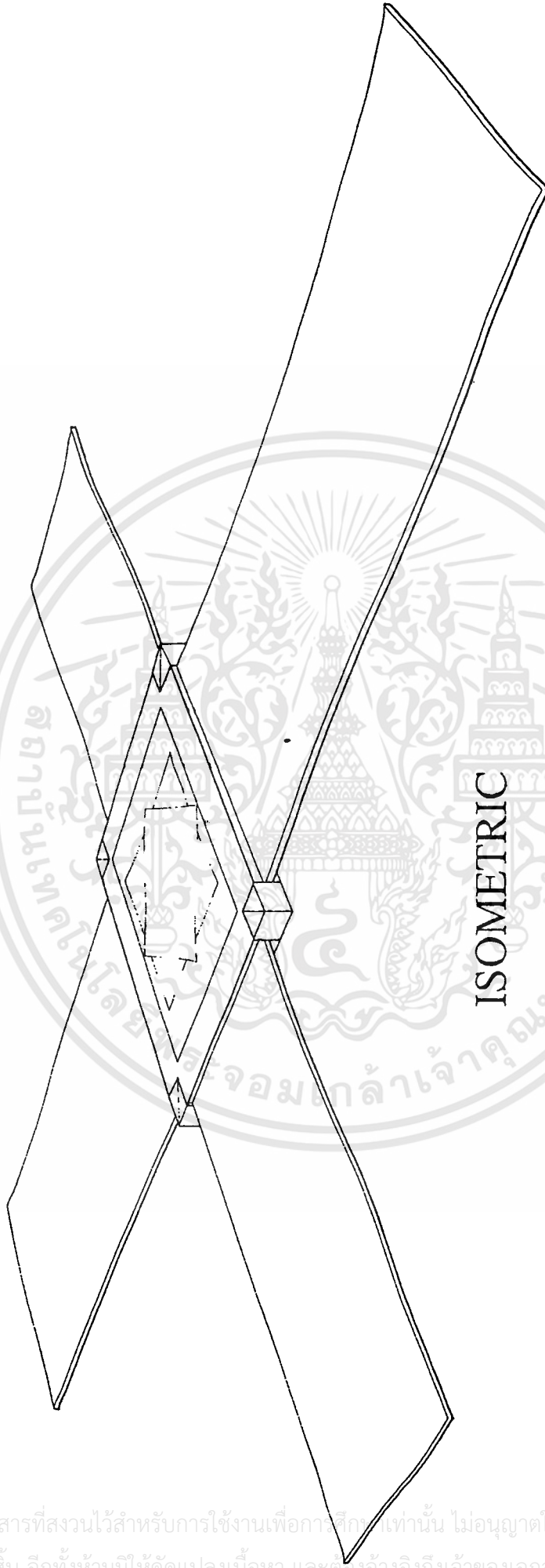

ว/ค/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ สักดี	47065330	ISOMETRIC ผักถั่มโต๊ะฟ
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ต่อกรรมจากผักถั่มมือ จังหวัดอุดรติดัด			
ที่ปรึกษา	รศ.สถาพร ดิบุญมี ณ ขุมเพ	201	
ที่ปรึกษารวม	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ้อุตสาหกรรม	
		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระ	

Unit of mm.

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ ตักดี	47065330	ภาพด้านเผ้าคลุมสี่เหลี่ยม
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากเผ้าหม้อ จังหวัดอุดรธานี			
ที่ปรึกษา รศ.ศภาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ		202	
ที่ปรึกษา ร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

ISOMETRIC

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6/11/2552	นางสาวอังกาบ ศักดิ์	47065330	ISOMETRIC ผักกูด โตะเห

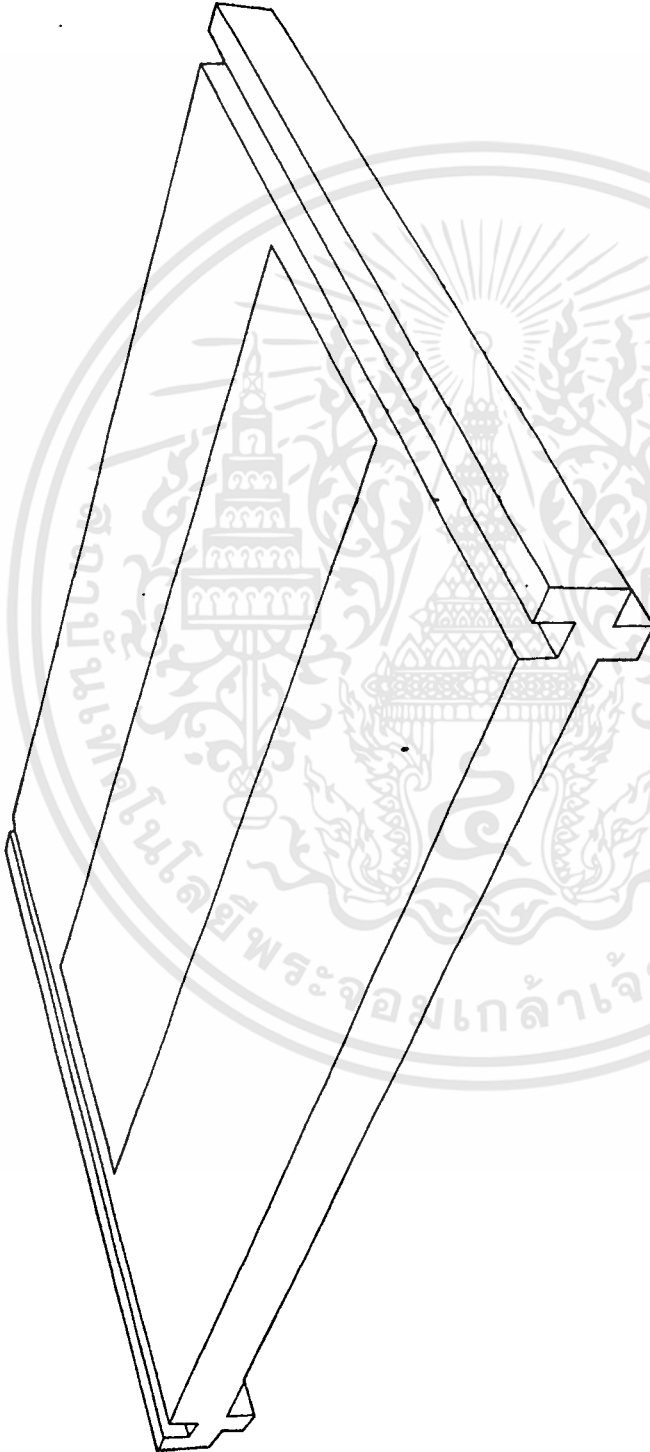
การศึกษาและพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ดัดกรรมจากผักกูดเหมีอ จังหวัดอุดรดิตถ์ 203

ที่ปรึกษา	รศ.ศภาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
ที่ปรึกษาารวม	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

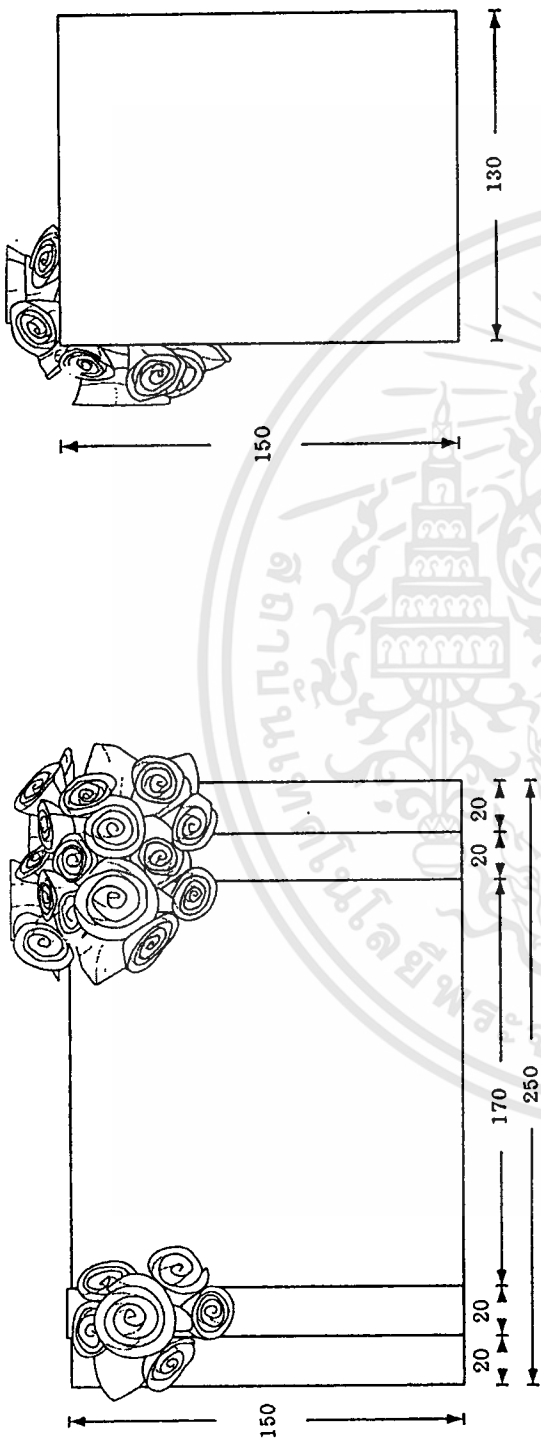
ISOMETRIC

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ ศักดิ์	47065330	ISOMETRIC ฝักดูม โต๊ะเหลี่ยม
การศึกษาและพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี			
ที่ปรึกษา รศ.ศภาพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์หัตถกรรม	
ที่ปรึกษาร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สารบุตร		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

ISOMETRIC

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ คักคี่	47065330	ISOMETRIC ภาคไม้
การศึกษาและพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี 206			
ที่ปรึกษา รศ.ศภาพ ตีบุญมี ณ ชุมแพ		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ทำโรภการวม รศ คคมเสกดิ์ สาริาตร		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

SIDE VIEW

FRONT VIEW

TOP VIEW

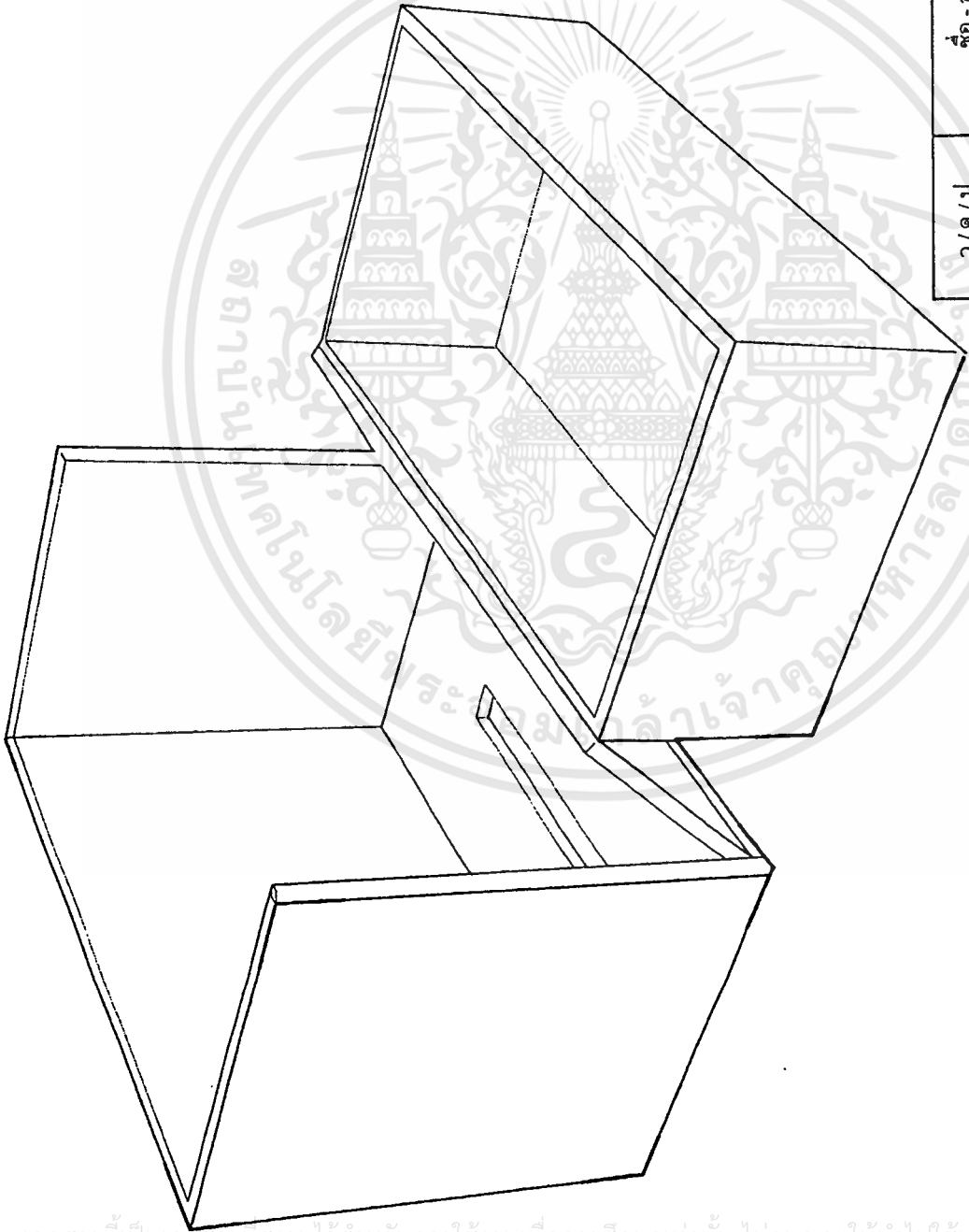
Unit of mm.

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ สักดี	47065330	/ ภาพด้านกล่องทึบชุด
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์			
ที่ปรึกษา รศ.ศภาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ที่ปรึกษาร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สารินุตร		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

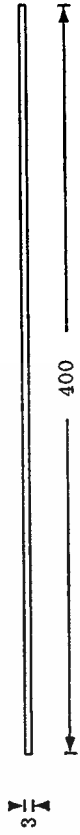
ISOMETRIC

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ สักดิ์	47065330	ISOMETRIC กล่องทิวชู่
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี			
ทำปริกษา	รศ.ศถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ทำปริกษาพร้อม	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

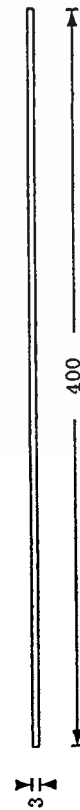

ISOMETRIC

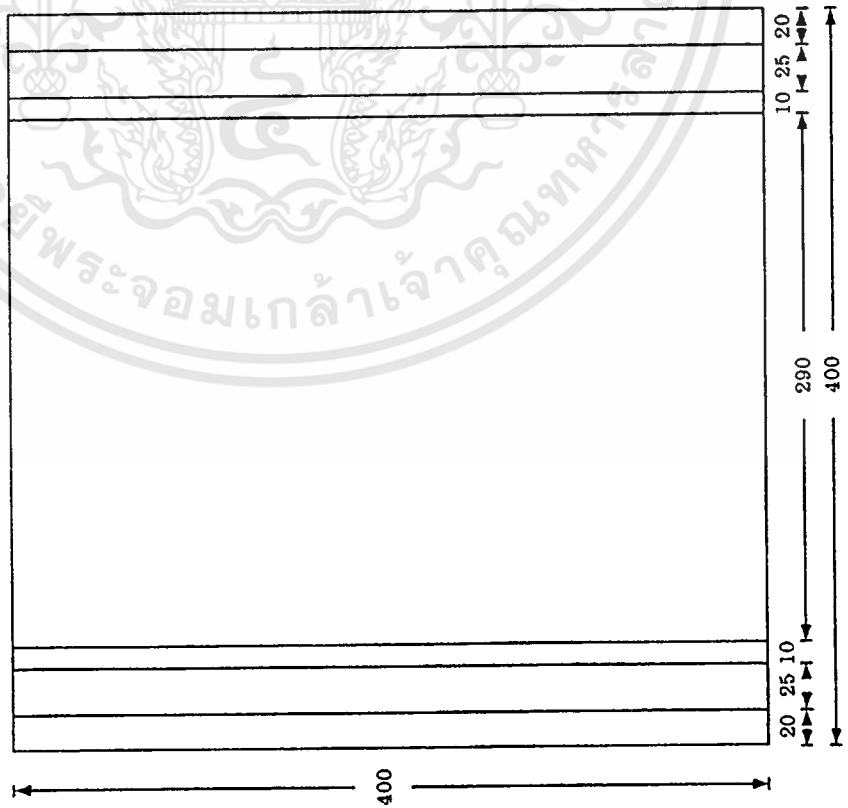
ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6/1/2552	นางสาวอังกาบ ศักดิ์	47065330	ISOMETRIC กล่องทึบ
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์กิจกรรมจากผลทอมือ จังหวัดอุดรธานี			
ที่ปรึกษา	รศ.ศภาพ คินุญมี ณ ชุมแพ	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ที่ปรึกษา	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

SIDE VIEW

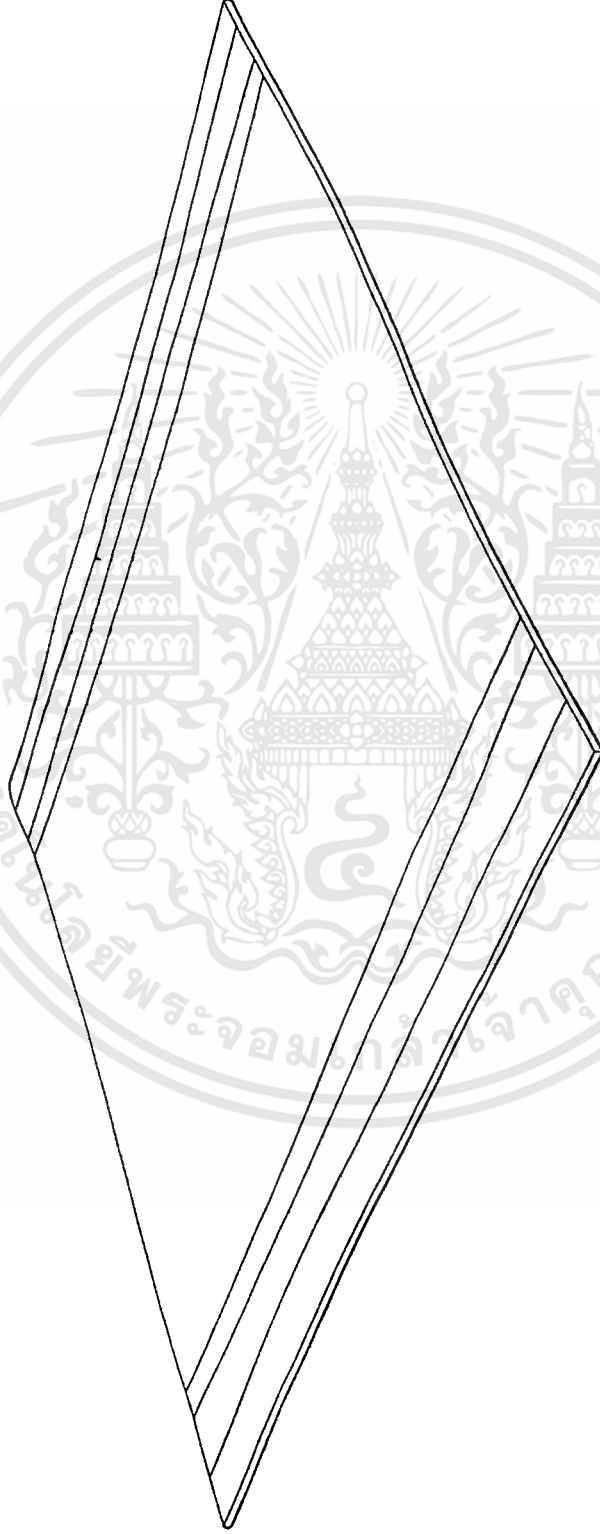
FRONT VIEW

TOP VIEW

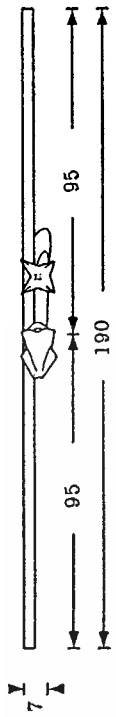
Unit of mm.

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ ศักดิ์	47065330	ภาพด้านข้างไม้เอน
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ตัดกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุตรดิตถ์			
ที่ปรึกษา รศ.สถาพร ศิบุญญิณ ชุมแพ		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ที่ปรึกษาร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สารวิบุตร		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	
210			

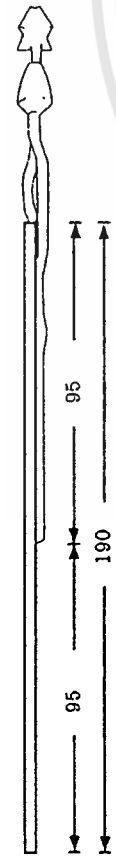

ISOMETRIC

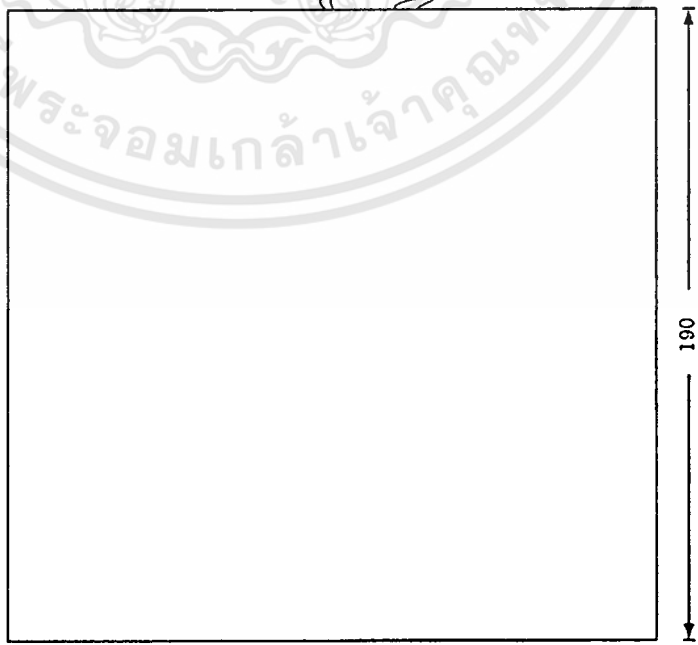
ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ ทักดี	47065330	ภาพด้านหน้ากันเบื่อน
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี			
ที่ปรึกษา รศ.สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ		211	
ที่ปรึกษาร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สารบุตร		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง			

SIDE VIEW

FRONT VIEW

TOP VIEW

Unit of mm.

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6/1/2552	นางสาวอังกาบ สักดี	47065330	ภาพด้านที่ใส่ชิ้น
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี 212			
ที่ปรึกษา รศ.ศภาพ ดิษุณี ณ ขุมนแพ		สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ที่ปรึกษาร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

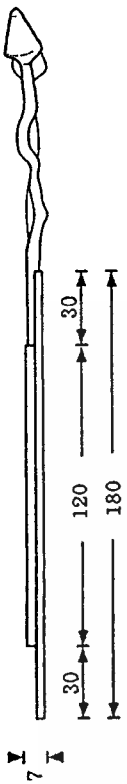

ISOMETRIC

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ สักดี	47065330	ISOMETRIC ที่ใส่ช้อน
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี			
ที่ปรึกษา รศ.ศอภพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง		
ที่ปรึกษาร่วม รศ.อุดมศักดิ์ สารวิบุตร			

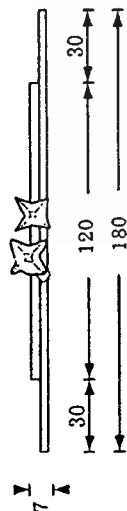
213

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

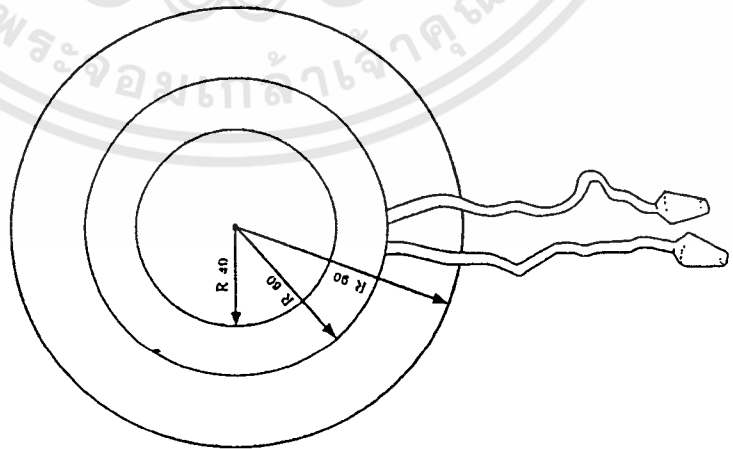

SIDE VIEW

Unit of mm.

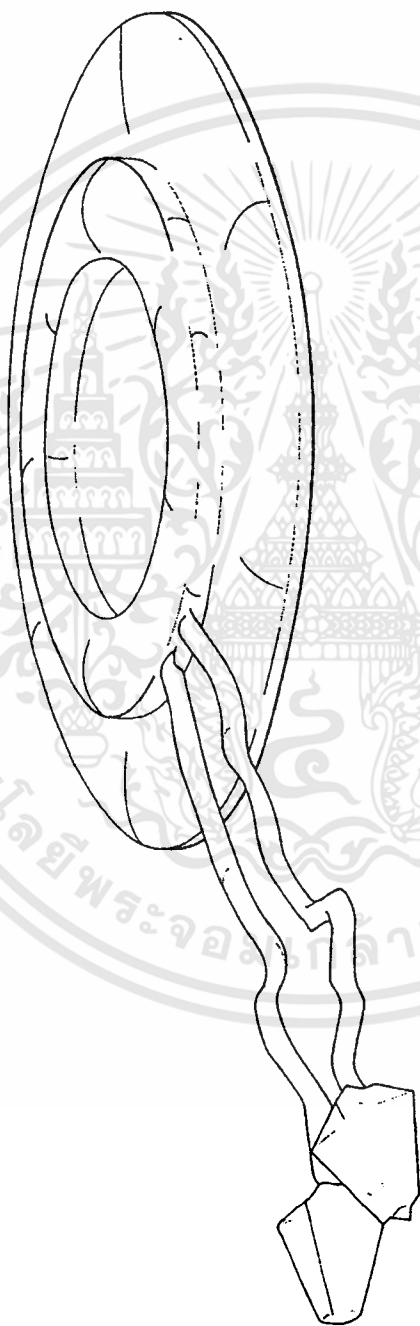

FRONT VIEW

TOP VIEW

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6/1/2552	นางสาวอังกาบ สักดี	47065330	ภาพด้านที่รองแก้ว
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากกรรมจากผ้าทอมือ จังหวัดอุดรธานี			
ที่ปรึกษา	รศ.ศภาพร คินุญมี ณ ชุมแพ	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ที่ปรึกษาร่วม	รศ.อุดมศักดิ์ สารบุตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

ISOMETRIC

ว/ด/ป	ชื่อ - สกุล	รหัส	เลขที่ / ชื่อชิ้นงาน
6 / 1 / 2552	นางสาวอังกาบ ทักศิ	47065330	ISOMETRIC ที่รองแก้ว
การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ต่อกรรรมจากผาพหุมีอู๋ จังหวัดอุตรดิตถ์			
ที่ปรึกษา	รศ.ศภาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	
ที่ปรึกษาร่วม	รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอังกาบ ศักดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	21 เมษายน 2524
ที่อยู่	109/15 ถ.บ้านช่างทอง ต.สุเทพ อ.เมือง อ.เชียงใหม่ 52000 โทร. 089-7654-914 , 055-412-584 , 055-416-625 ต่อ 1369
ที่อยู่ปัจจุบัน	36/1 ถ.เกษมญาติมิตรเหนือ ต.ท่าอิฐ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 53000
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2541 สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ ปีการศึกษา 2543 สำเร็จการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนก ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2545 สำเร็จการศึกษา ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2551 สำเร็จการศึกษา ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	2545 บริษัท (PASS) Paint Application Systems Co Ltd 2546 บริษัท (I'm toys) Bangkok Toys International Co Ltd. 2548 - ปัจจุบัน ประธานหลักสูตรคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ โปรแกรมวิชาโยธาสถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์